

Киевщина

*Shouda u daze
№ 1, 907*

Українсько-руськ.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

Українсько-руськij archiv
ВИДАЄ

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

Т. I.

1/2 рт

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК

ВИПУСК I.

10

1/2 рт

123799

У ЛЬВОВІ, 1906.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Беднарського.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ.

ТОМ I.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ВИДАЄ

ІСТОРИЧНО-ФІЛСОСФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

Т. I.

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК

ВИПУСК I.

У ЛЬВОВІ, 1906.

в ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
під зарядом К. Беднарського.

*Опис. Корн.
Лерезмова: Прушевський*

РУКОПИСИ ЛЬВІВСЬКИХ ЗБІРОК
ВИПУСК I.

ОПИС РУКОПИСІВ НАРОДНОГО ДОМУ
З КОЛЕКЦІЇ АНТ. ПЕТРУШЕВИЧА.

ЧАСТИНА ПЕРША,

ЗЛАДИВ

Д-р ІЛЯРІОН СВЕНДІЦКИЙ.

~~123799~~
123799

У ЛЬВОВІ, 1906.

НАКЛАДОМ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА.

Зр 50к

IIII
M-414827/
/1 (1908)

Львівська бібліотека
АН УРСР
114827

Передне слово.

Минуло як раз двадцять літ, як завязане було нове видавництво під назвою „Рускої історичної бібліотеки“, призначене для популяризації серед галицької публіки, на українській мові виднійших праць по історії України, за браком свого оригінального більшого курсу. Підперте потім спеціальною допомогою зі сторони галицького краєвого сойму, воно протягом 10 літ (1886—1896) випустило шіснадцять книжок (I—VI і IX—XVIII), що містили в перекладі, в цілості чи в уривках розвідки, більші або менші, авторів українських і російських: Костомарова, Антоновича, Іванишова, Дашкевича, Шараневича, Качали, Іловайського, Смирнова (так тут вийшли майже всі монографії Костомарова з української історії, витяги з історії старої Русі Іловайського, коротка історія України в виді витягу з праці Качали *Polityka Polaków względem Rusi*, вибірка з праць про Галицьке князівство і т. и.). З огляду на популярну ціль видання, ці розвідки й витяги давалися без наукового апарату, без приміток, часом в скорочених витягах, а перекладчиками були переважно українські письменники — Кониський, Карачевський-Вовк, Комарів й інші. В 1894 видавництво перейшло від першого його видавця й власителя Ол. Барвінського до Наукового товариства ім. Шевченка, і тоді підписаний, звернувши увагу на те, що видання досить слабо розходячи ся в ширшій публіці, зістає ся безхосенним і для наукового ужитку, бо подає переклади неповні, вплинув на те, що почавши від р. 1896 переклади стали виходити уже вповні, з науковим апаратом. В такій формі, під редакцією підписаного, яко ди-

ректора історичної секції, до котрої се видавництво стало належати, вийшло вісім томів його (т. VII—VIII і XIX—XXIV), що містили в собі серію розвідок (числом 16) по внутрішній історії українських земель XIV—XVIII в. (розвідка проф. Линниченка про суспільні веретви Галичини XIV—XV вв., статі Ор. Левицького і В. Антоновича про релігійні відносини XVI—XVIII вв., Антоновича, Шульгина, Єфименкової й Целевича про народні рухи XVIII в., Новицького, В.-Буданова й Антоновича про українське селянство, В.-Буданова, Антоновича й Багалія про міське жите й німецьке право на Україні).

Та хоч се видавництво, подаючи в дешевих і приступних виданнях повні переклади різних цінних праць, часто мало-приступних в оригіналах, розкиданих по рідких періодиках і т. п., давало безперечну користь, але годі було не завважити, що таке видання, обчислене на потреби тіснійших кругів, інтересованих сею монографічною науковою літературою, являєть ся безперечним *luxus-ом* супроти некучих потреб в публікаціях невиданих матеріалів, сирих або пів-оброблених, які не можуть собі знайти місця по наукових часописах ані не можуть вмістити ся в тих нечислених публікаціях, які призначені спеціально для матеріалів. Тому згодом підписаний звернув увагу історично-філософської секції на сю сторону справи, заохочуючи заложити, поруч давнійшої серії, нову серію видавництва, яка б могла містити, для потреб наукових кругів, матеріали сирі й пів-оброблені, або наукові праці спеціальнішого характеру. Справа ся, нераз порушувана підписаним на засіданнях секції в р. 1904—5, порішена була вкінці на початку 1906 р. Рішено було, не замикаючи давньої серії, де могли б і далі в потребі містити ся — не так переклади поодиноких чужоязичних праць, як систематичні збірки розвідок і публікацій мало-приступних, розкиданих по різних старих видавництвах, — заложити поруч неї нову серію, під назвою „Українсько-руський архив“ і призначити її на публікацію матеріалів сирих і півоброблених, чи то спеціальніших оригінальних розвідок, випускаючи се видання томами 10 до 15 аркушів, по одному на рік, поки фонди Товариства не позволят числа томів помножити, що було б дуже потрібно в огляду на велику масу матеріалу, зголошеного до То-

вариства в останніх літах його членами й співробітниками.

Нині секція випускає разом два перші томи цього нового видавництва, оден за р. 1905, другий за р. 1906. В першій розпочинаємо детальну опись більш інтересних рукописей з львівських збірок; як перший випуск сеї колекції пускаємо опись рукописей з бібліотеки Народного Дому, зладжену д-ром І. Сьвенціцьким. У другім томі виходять матеріали до історії селянства й публичного господарства Галичини XVIII і XIX в., звязані з справою сільських шпіхлірів, під редакцією д-ра І. Франка і з його вступною розвідкою.

У Львові, 5 (18) XII.

Мих. Грушевський

директор історично-філософичної секції
Наукового товариства ім. Шевченка.

ПЕРЕДМОВА.

Сей том містить першу частину систематичного опису рукописів з бібліотеки Народного Дому, з т. зв. „Музея А. С. Петрушевича“.

„Музей А. С. Петрушевича“ становить особний відділ бібліотеки Народного Дому. Властитель збирав його протягом шістдесяти років 1850—1900 р. Нині містять ся в „Музею“ близько 15.700 назв авторів по всесвітній літературі, археології, історії, філософії. Про мапи, подобиани і рисунки, яких буде коло 1500, не говоримо. Найкращою одначе частиною Музея являється ся безперечно відділ рукописів і старопечатних видань. Супроти бідности наших галицьких бібліотек на старопечатні славянські видання збірка старих славянських друків (400 назв) каноніка Петрушевича буде належати до богатших. Та найбогатша вона на рукописи, і то не лише числом (усіх славянських рукописів 258), а й якістю.

Понадто кілька рідших друків передав канонік Петрушевич у львівський Церковний Музей, свій „Славянський корнеслов“ у С.-Штб. Академію Наук, а 8 пергам. листків Крестинопольського апостола XII. в., Львівську літопись, Пересторогу з'їло потребу на і Александрію XV. в. в бібліотеку київського університета.

Руско-славянські рукописи Музея А. С. Петрушевича можна розділити на дві часті. До першої ввійде 45 рукописів а 36-и н-рів [1, 2, 4, 6—9, 28, 29, 34, 50, 55—57, 66, 67, 70, 71, 79, 89, 92, 98, 99, 111, 119, 134, 137, 138, 140, 148, 165, 187, 193, 195, 198 і 219], розбиті в „Описі“ на 7 відділів. Се переважно рукописи близькі своїм характером до старославянського світського і церковного письменства. На другу

часть зложать ся русько-польскі збірники XVIII. в. і деякі твори отців церкви, що доповнять сю часть, і рукописи чисто-церковного характеру, як списки православно-католицької полеміки XVII. в., богословіє, учительні євангелія і проповіді, святе письмо, канонічне право, круг богослужебних книг, метрики і помянники, і новіше карпаторуське письменство.

З описаних рукописів належить: 4 до XV-го в., 24 до XVI. в., один до 1577 р., 7 до XVII. в., один до 1614, один до 1618 р., 6 до XVIII. в. і один до 1725 р. Написані були вони в різних місцях: датовані всі, а з недатованих майже половина в Галичині. Решта перейшла в Галичину, судячи по почерку і правописі, з Румунії, особливо XV. в. Всі ті рукописи, крім 7 і 8 н-рів, були в Галичині вже в XVIII, а більшість навіть в XVII. в., про що свідчать записки і приписки на полях або на окладках. Словом — на підставі сих рукописів можна вже дещо сказати про літературне багатство Галицької Русі XVI—XVIII вв. Говоримо про „багатство“ тому, що в бібліотеках львівських, монастирських, перемиської капітулярної і польських галицьких знаходимо майже той сам склад рукописного добра; се і дає нам право згадати про багатство староруського письменства в Галичині.

Описані рукописи дають нам багатий матеріал у двох напрямках: вони містять в собі досить багатий світський елемент повістей та новелі, особливо в проложних житіях святих і збірниках, з другого боку дають немало свідочств про силу польського впливу, переважно через життя святих і історично-повістеві статі. Польський вплив виявив ся з особливою силою в деяких житійниках XVII—XVIII в., в котрі ввійшли окремі статі з *Żywotów Świętych Skargi* (1579 р.) майже живцем, навіть з дуже незначними язиковими перемінами. Рівнож польському впливови треба приписати такі житія, як Кепсіми пани, Потенцфаны, або поклик на „чортовское право“. З інших впливів згадаємо значний вплив друкованої книжки XVII. в., що ярко пробиваєть ся в маргінесових нотках Номоканона н-р 137. Цікаве тут се, що галицькому компіляторови був звісний і Устав церковний, виданий в Москві між 1610—1633 рр.

Повістєво-романтичний елемент в описаних рукописах незвичайно багатий. Лишаючи навіть на боці апокрифічні біблійні

тексти, які спокійно можна би злучити з повістю-романом в одну цілість, ми все ще розпоряджаємо немалим матеріалом. Сей матеріал розсипаний щедрою рукою по всіх відділах описаних рукописів. В Номоканони вийшов він під видом оповідань, що мають наглядно пояснити церковне правило. Найбільше ярким образцем такого поученія-оповідання єсть „наказаніє н'ккоє... ѿ прѣзвитерѣ“, що в ніч на великодну неділю, мучений страстю, оставив набожну жону, що не дала осквернити себе в святу ніч, і допустив ся скотоложства. Рано, підчас служб в церкві, налетіло на попа і попадю стадо птацтва і розшарпало їх: „сего подобає намъ съ ѿпасеніемъ къса творити. тако да не мнимое блго въ легквѣ грѣхъ боуде“ (ст. 57—8). Подібну поучительну тенденцію виявляють також різні оповідання-видіння, взяті в Прологи і Житейники з Патерика скитского.

Зовсім віддільну групу творять такі оповідання, як: про жінку, що зарізала двоє своїх дітей, щоб вийти за муж за любого чоловіка. Або про жінку, що свротою вийшла за муж за сина своїх богатих опікунів, але переслідувана ріжними докорами і насмішками багатой рідні, утікла на відлюдний острів, де породила і виховала сина і жила з ним до смерти. Або нарешті оповіданє про сотника Готина, що обманом оженяв ся в друге, а оісля казав обманутій жінці стати рабинєю першої жінки. Последнє оповіданє визначаєть ся ясною романічною конструкцією з ступневим розвитком фабули, від завязки до кульмінаційного пункту колізій — аж до розвязки, т. є. покараня обманця обманутими. Перші два оповідання не були привязані до якихось святих, та последнє злучене з життям газеських святих, що помагають ошуканим обійтись з ошуканцями на підставі права мести. Се і вказує нам на тісну звязь двох світоглядів — нового християнского і старого. Сюди треба долучити оповідання про бурю на морі із-за грішника на кораблі.

Не мало місця посвятили описані рукописи чистій риторичі в формі високопоетичних описів пустинні в житю Йоасафа і Марії єгипетскої, плачу матери в оповіданю про Макавеїв, спору землі з морем за старшинство в оповіданю про прхід Христа над море (3—4 сїчня), або розставаня душі з тілом, та спізнених переговорів умираючого зі смертю, ста-

тей про правду і неправду, та про жінок. Згадати ще прекрасні оповідання про Алексеїя чоловіка божого, або Андрія юродивого, багаті поетично-романтичним елементом, і маємо повний репертуар артистичної літератури, що входила в склад старуского письменства в Галичині.

Правда, може скаже дехто, що все се неоригінальне, запозичене безпосередно або посередно з Візантії. Певно, що так, але з одною увагою: сам вибір річий бравих до перекладу або до перерібок свідчить про характер та спосіб думання перекладача. Досить порівняти засіб старославянських і староруських перекладів з тим, що перекладано прим. у старій Польщі, щоб мати ключ до зрозуміння їх великої цивілізаційної різниці. При тім не треба забувати, що з елементів візантійських та болгаро-сербських староруські компілятори творили напів-оригінальні компіляції та збірники, такі як Толкова Палея, Златоусти, Ізмарагди, Златії Чепи, Пчели та Златії Матиці, що були для свого часу не лише предметом домашньої науки, але також енциклопедіями виховання та кодексами духового і світського життя. Не забуваймо далі, що на тій візантійській основі вросло вже від XI. віку власне староруське письменство, якому — при всій його духовій покривності з візантійським — ніхто не може відмовити рисів глибокої оригінальності.

Сей взаємний вплив народної словесности і світогляду і одної часті запозиченої письменности виступив особливо ярко в руценью деяких спеціально важних для Руси статей. І так стар руска традиція звязала появу і діяльність Кирила і Мефодія¹⁾ з власним хрещенем. Не диво, що сей анахронізм повів за собою і інші неточности в роді „Ростислак і Скатопелк князк Моравскии и тѣрокскии и ксен Россіи“; або — Андрей юродивий родом славянин (VI. в.) стає русином сучасником Романа півця в IX-ім в. чи навіть XI. Легенда користується як найширше правом „поетичної вольности“, щоб тільки показати рускій братії, що і у Руси були

¹⁾ В житю св. Кирила (н-р 9) важна подробиця: по проповіді в Мораві Константин філософ вертає в Царгород на Панонію, щоби здати справу патріарху і царю. Звідси тільки їде на Венецію в Рим.

великі святі, ще й до того учителі Греків (Епіфаній, ученик Андрія, був Грек), від котрих спершу самі просвітились. Легенда виразно зазначає сю звязь. Ся охота показати себе не гіршими своїх великих учителів у вірі і просвіті — Византійців, повела Русь до створеня власних легенд про Покрову ківвопечерської Богоматери на лад царгородского чуда влахернської Богородиці. Те саме стало ся і з чудами св. Николи, якими особливо прославив ся Київ, та з чудом Ілії над купцем у Новгороді ннж.

Окремо стоїть більша статя, яку стрічаємо кількома наворотами в Прологах і Торжественниках описаної частини, п. з. „Віщання архангелоки маріи и ѿкѣты єїѧ“. Се довгий діялог арх. Гавриїла і Марії, а далі Марії й Йосифа, ввятий східно-південними славянами з Византії вже в XIII. в. Ся статя цікава тим, що явилась в давній Русі одинокою пам'яткою нїби церковного дїйства — містерії. Сама пам'ятка складаєть ся з текстів канонічного і апокрифічного евангелій Луки і Якова та з канона Благовіщеню Феофана (зглядно Івана Монаха). У Славян вона так і лишила ся перекладом, та на Заході, у Французів і Італїянців, византійський діялог став основою благовіщенської містерії, що вїйшла складовою частиною в цикл „La Nativité de Jhesu Crist“ або явила ся самостійним драматичним твором, як се мало місце в Італії.

В описаних нами рукописах знаходимо надто значне число святоотеческих правил і поучень, що викладають основи християнської моралї, внутрішної віри, погодженя людського життя з законами Христа. З другого боку стрітимо немало обличень і погроз за „п'кнїє — гуд'кнїє — пласанїє — конное ристалице — скомрашньство — рұсалки — скокрадонечьство — обкаванїа — набзы — стр'кмы громнїа“ і инші традиції глибокої старовини. Хоч і в тім староруске поученє не оригінальне, але певно, не будь тих всенародних „гріхів“ на Русі, ся проповідь не перейшла би до нас. Так само, як не появилась би у нас — вже в самих початках руского християнства — ані византійска полемїка з латиною, ані обличенє жидівства і могомеданства, що попадаєть ся часто в Кормчих і Зборниках. Їх появу визвала внутрішня потреба.

Самостійний відділ проповідей творять статї о почитаню духовенства, о приносах і десятинах йому, о почитаню покій-

ників третинами-дев'ятьма-сорокоустами-роковинами, о бідних і богатих, панах і рабах (смирненіє перед богатим, послух пану) і наконець чисто обрядовий елемент о способі хрещеня, о символіці частей церкви і служби. Послїдні статї звертають на себе нашу увагу тому, що пізніше вони явились основними каменями північно-руських сект.

Для повноти сего огляду повістевих елементів в описаних житїях святих вкажемо ще на житя Пелягїї блудниці (властвова акторки — 8. жовт.), Ардалвона і Генезія шпільманів, що перейшли очевидно з західних житейників у славянскї Прологи. Приняте христїянства Генезїєм цїкаве для нас слїдуючим моментом: він приймає христїянску віру під впливом власної гри на сценї, де виступив в ролї христїянського проповідника; щось подібного лучилось і з Нахором, що виступив на соборї, скликаним царем Авенїром, в ролї Варлаама; Нахор так переняв ся своєю ролею христїянського старця, що сам приняв нову віру. — До запозичених із західних житейників статей належить також житїє св. Вальпурґи. До елементів же, звісних нам з инших жерел, хочбї з германської заги, належить зачислити поміч ангела Андрею юродивому (1. серп.) в його борбі з великаном Ефіопом. Ангел, невидимий для Ефіопа, шептав Андрею в ухо ради і вказівки, як і куди ударяти на Ефіопа, щоб його побідити.

Нам лишило ся сказати ще кілька слів про сам опис. Він можливо детальний, бо у нас майже нема повної бібліографїї в области староруского письменства, винявши хїба апокрїфи, видаванї д-ром Франком. Не диво, що з браку домашнїх бібліографїчних робіт, дослїди над старорускою літературою ідуть у нас дуже пияво. З другого боку в рукописах Музея А. С. Петрушевича розсипанї такі скарби, що годї було задоволити ся побїжним описом. Місцями старалась ми вказати бібліографїю сего або того питаня, найчастїйше однако відсилаємо читача до жерел такої бібліографїї. Розумїєть ся, що сї відсилачі не всюди вичерпуючі. Засїб підручних справочників у Львові, особливо в самїй бібліотекї Народного Дома, невеликий — тож і нїяк було дати повну бібліографїю віддїльних питань. Та се й не було нашою головною метою. Що до поданих текстів, то ми старали ся подавати їх по прїнципу: слово в слово, буква в букву; на жаль значну часть корек-

тури прийшлося вести з-заграниці в літній час, коли і в самій бібліотеці не можна було навести ніяких справок.

Д-ру І. Франкови сердечно дякую за ласкаві доповнення підчас складання і коректури тексту, а Зарядови бібліотеки Народного Дома за щирі і охочу поміч в часі самої роботи.

Львів. 21. XI, 1906.

І. Савицький.

І. Измарагд і Паренезіс.

(Ркп. N. 1).

Збірник зложений із двох полууставних рукописів XV. і XVI. віка, на тонкім, гладженім папері, 329 к. в 2 стовпці.

Измарагд, рукопис початку XVI. в., на папері знаку **Ξ**, без початку і з обшарпаними верхніми і крайніми полями перших 13-х карток. Починаєть ся продовженєм житія св. Івана Златоустого, а то словами Івана Зл. до Царгородців: „и слышиши любне народъ константина града вѣрнии иди на поуть. и тож услышиши. иди на море любе к' поустыню“.

Далі йдуть: оповідане про відносини св. Івана Зл. до цариці, жите Олімпії, борба св. Івана з єретиками, його вигнане до м. Кокуеса, чуда, „w оуспеніи блаженнаго Иоанна“ 25 к.: „Оумръшо же великомѣ оучителю всего мира. въздоста же два презвитера . . . но и насъ поминаи стѣни ѿче и треблаженнии. иже божественною любовію прилежим тобѣ жадаще тебе предстои оу грѣдааго того и славнааго прѣла вѣіа проси ѿ него грѣховнааго прощеніа нам и дшамъ нашим веліа мѣти. За всеж се добродарствимъ ѿца и бѣла. емоуже слава и дрѣжака коупно съ сѣомъ и съ стѣмъ и животворящимъ дхѣомъ. нѣк и прѣо и въ вѣкы вѣком аминь.“

к. 34. Главы извѣстны настоящаи книги. рекомыи измарагда — всіх 164.

к. 36 об. Книги измарагдъ рекомыа съ богом вѣгослови ѿче: „Рече стѣни іоаннъ златоустын. сѣдащѣ ти на почитаньи и послѣшающю словесъ вѣіихъ то

прѣвѣ помоли° вѣс да ти шверъзет шчи срдчныа. не токмо написанаа чести но и творити иа да не в' грѣху совѣ оученіа стѣх прочитаем не сътворяюще. егда оубо чтеши книги, то прилѣжно всѣм срдцемъ чти внимаа. и двократы прочитай словеса, а не тчиса листы токмо обрашаа. но без' лѣности чти. да павд прїимеши спїна. и страхъ бжїи вселить в та°. Відповідає гл. 2 Ізмарагда першої редакції, пор. Яковл. ст. 42.

к. 37. Слово ст҃го грегорїа [sic!] папы римскаго. „Добро братїе и полезно єсть всакомѣ вѣрноу почитанїе книжное“. Відповідає статї 2 Ізмарагда другої ред. пор. Яковл. 2 (ст. 172).

к. 37 об. Слово павла апїла истолковано іwannомъ златоустымъ и василїемъ великимъ. „Придемъ братїе да слышимъ слово плѣзы дх̄овны исплѣнено“. Яковл. 3, ст. 172.

к. 38. Слово іwannа златуста. како не лѣн чести книг': „Мнози непочитанїемъ бж̄ствєныхъ писанїи не прѣваго пѣти съкратишася и заклѣдивше погыбоша“. Як. ст. 42.

к. 38 об. Слово ст҃го Ефрѣма какѣ слышати книгъ бл҃ви шче: „Егда брате лѣкавыи ти помыслъ мѣчит оумъ. оутѣши са почитанїемъ стѣх книгъ“. Яковл. 5, ст. 172, пор. ст. 43.

к. 38 об. Слово стѣх апїлъ и стѣхъ шче како жити крестїаномъ: „Подобаетъ всакомѣ крестїаниноу чѣто жити“. Яковл. 6, ст. 172.

к. 39 об. Слово іwannа Златустаго ш гл҃шихъ яко нѣ° мощно спїса в мирѣ°. Извѣсто да єст̄ яко не спїсть мѣсто на°. аще не творимъ вола кожїа°. Яковл. 7, стор. 207—208.

к. 40. Слово іwannа златустаго ш гвр̄дкнѣи. „Да яко садъ непотреблаемъ ш хрестїа не можетъ расти“. Як. 8.

к. 40 об. (егоже) ш клєншцихъса во лжю. „Егда збо видиши кого живѣща вѣ злобнѣмъ бг̄атствѣ“. Як. 9.

к. 41. (егоже) ш лѣчашцихъ волѣзни. волхвоуванїемъ и наоузы. „Житѣа сего наводимаа намъ скрѣенаа. или имѣнїа лишенїе или волѣзни тажки. ш онѣхъ моукъ ослабѣ намъ творит“. Як. 10, ст. 173.

к. 42. Слово ст҃го іѡанн мѣтываго ш исходѣ д. 8 ши. „зѣло много страхъ шедержитъ дшю. тогда иставлемъ къ исходу ея ѿ тѣла“. Яв. 11. Друк. Памятеи IV, 227.

к. 42 об. Слово іѡанна златѣстаго ш играхъ и ш пласанїи. „Земная вса ѿвръгше зла смышленїа. придѣте и оуслышимъ дхѡвнаа счїна“. — В нязу 43. карти дописано пізнїйше на полю: „плашющїа сведе на водно адово. но и тїи иж ея с люковїю позороуютъ и в сластехъ раждизаютса на ню похотю, зельяючи стѣла мѣжи пласанїемъ іакожъ иродѣа ирода“. Яв. 12, ст. 173.

к. 43. Слово стѣхъ ѿць ш пїанствѣ: „Ижебы не пити ѿиноудѣ того възбраняетъ велии“. Яв. 13, ст. 173.

к. 44. Слово іѡанна златѣстаго ш евожъ речї любитъ гѣ того и казнитъ. „И аще кого видиши не правдива и злобна чѣка въ здравїи шбилно живоуща. то не чюдиса томъ“. Яв. 14.

к. 44 об. (того же) ш самовластьи. „Коеи дѣла кини выхомъ самовластни“. Яв. 15.

к. 45. (того же) ш зависти. „Лювимїи азъ дльгъ свои на всакъ днѣ ѿдаю“. Яв. 16.

к. 46. Слово ст҃го анастасїа игѣмена синайскаго. иже не имѣти гнѣва. „Много можетъ мѣтра праведнаго поспѣваема“. Яв. 17, ст. 174.

к. 46 об. (того же) еже не шсѣжати. „И еже шсѣжате реч да не шсѣжени вѣдете“. Яв. 18.

к. 47. Слово іѡанна златѣстаго ш сѣдѣ. „Ѹже помыслите брате донелѣ живи есмь“. Яв. 19.

к. 47 об. — 48. (того же) іако не приатна безъ исповѣданїа мѣтвни. „Преходяще брате ѿ пища на пищу. хвалимъ и прославимъ хѣ бѣ ншего“. Яв. 20, і ст. 216—217.

к. 48 об. Слово стѣхъ ѿць к хрѡтіаномъ. „Рекъ вы послашанте люковно брате“... „вездѣ бо прїиметъ ны бѣ правоживѣщаа по законѣ а не спсоутъ на° чрѣныа ризы аще вѣлкости жити начноумъ“. Яв. 21.

к. 49 об. Слово антишха великаго како двостонитъ влюстїи° злѣхъ женъ безѣмныхъ. „Хвалѣ въздаждѣмы бѡу. іако счїнемъ симъ на истиннѣ наставляемъ есмь“ . . . „и антишхъ великыи книжникъ ижъ пандокъ съставилъ“ Яв. 26, ст. 175.

к. 50 об. Слово івана златоустаго. ш глю-
ших яко нѣ грѣшнымъ мѣкы. „Свѣтъ нечлѣнъ се,
како братіе свѣжимъ мѣкы“. Як. 27.

к. 51. Слово стѣхъ ѿць еже не швидѣти в до-
вы ни сирот. „Црѣ ли еси или кнѣзь. или коевода или сѣ-
дыа то помысли ѿ коего еси власть пріалъ“. Як. 28.

к. 51 об. Притча о вѣгатыхъ ѿ болгарьскыхъ
книгъ. „Члкъ нѣкыи хожаше на поли чистѣ. и не вѣ на
поли том ни дѣбри ни лѣса“. Зміет статі такий як в Синод.
№ 230. к. 52. (см. Описаніе слав. рукоп. моск. Синод. Библ.
II—прибавленіе стр. 58). Як. 29, пор. Ів. Франко, Притчата
за еднорога, стор. 24—26.

к. 52 об. Слово стѣго ефрѣма ш соудѣ и ш по-
кладнѣн. „Ширныи земля и конци ея ничто намъ при-
спѣють“. Як. 30.

к. 53. Слово стѣго івана златѣстаго како
встаети внѣши молитиса. „Щитъ пріими ш члче
рекѣше стѣла мѣтвы и шградиса ими“. Як. 31.

к. 53 об. Слово стѣго нифонта ш искоушеніи
вѣжнѣ. „Сѣго дѣла братіе попоуцаетъ вѣ скоры пріимати
и скорки“. Як. 32, стор. 208—209.

к. 54 об. того же: ш роусальахъ „Иногда бы идѣшю
блаженномъ нифонтѣ вѣ црѣвѣ стѣла вѣда на стренюю“.
В сѣй статі говорить ся про поборене сили дѣвольскої розпя-
тіемъ Христа, що „сказавъ его вѣ шгненѣки глѣбнѣкъ повѣлкъ
стврѣдити“, і про те, як пожадана звязаному дѣвольскому
князеви жертва від христіян, яку приносять йому грою на
сопѣлкахъ, танцями і спѣвами. Як. 33, пор. стор. 14—15; Ко-
стомаровъ, Памятвни стар. русс. лит. I, 207—208.

к. 55. Слово івана златѣстаго о расмотрѣ-
ннѣи и мѣтвыни. „Кый сѣо сѣпѣхъ еѣ сѣквѣщи иного. шеле-
щижъ сѣгѣго“. Як. 34, ст. 176, 217.

к. 55 об. того же: ш вѣроушихъ много имѣннѣи.
„Ннѣкъ сѣо брате благоврѣма еѣ вѣзгласити к камъ прорѣ-
скої слово и рѣци чюдесна дѣла твои и дѣла моѣ свѣстѣ
и зѣло. нѣко азъ днѣ пириникъ камъ аще и не своа разда-
ваю. но взанѣмъ вземъ ѿ пира златоустагѣ“. Як. 35.

к. 56 об. Слово стѣго и великаго васильа. „Иже
вѣ вѣркѣ сѣт хрѣстѣанстѣкъ всакомъ члкъ дѣтсѣ ѿ вѣга агѣлъ
на сѣхраннѣи“. Як. 36.

к. 57. Слово Іванна Златѣстаго о кротости. „Рече гѣ искати е° кротости нежели мудрости“. Яв. 37.

к. 57 об. Слово Ѡ патерика. яко не двѣти ити Ѡ цркви егда поють. „Иже древле бы° повѣда нам нѣкто Ѡ вѣрных“. Яв. 38, Памятники старинной русекой литературы I, 22; Revue des questions historiques 1903, janv. fev. статья Коскена.

к. 58 об. Слово Іванна Златѣстагѣ яко о ставль дѣло ити къ цркви хртіаном. „І о семъ бо друзи, и братіе глѣю вы азъ бо днѣ Ѡ днѣ“. Яв. 39, стор. 177.

к. 59 об. Сидорово посланіе къ евсѣвию епѣс. „Зиждиши ты црквѣ къ пилсѣи. якож повѣдають хитростями“. Яв. 40 і ст. 221—222.

к. 60. Слово Іванна Златѣста яко не подобаетъ престати счаше. „Молю вы бо придѣте нѣкъ и слышите возлюбленіи. се бо вамъ дѣхъвнымъ Ѡдаю дългы... а мы сѣенници дома всегда прѣкывающе. и Ѡ сѣенства пищу и ѡдѣжю прѣемлемъ. а небреженіемъ книгъ имѣемъ. ни готовыхъ почитаемъ, но точю порты различны збираемъ. Како се не зло е° и оучашихъ бо ненавидимъ. а Ѡ сѣиничества чѣть и кормлю прѣемлемъ. на болшее е° намъ освженіе чѣть та. аще лѣкностію не счимъ и небреженіемъ нашимъ. то на пагубѣ дѣламъ нѣимъ сѣиническа чѣть...“ Яв. 41.

к. 60 об. Поученіе стѣго Ѡца Іванна Златѣстагѣ. „Азъ любими дрѣзи и брате свои дългы Ѡдаю всегда“. Яв. 42.

к. 61. Слово стѣго Ѡца афанасіа о различьи сѣеніи. „Речено бо бы° сице вѣкъ свѣдыи немощь рода нѣшего“. Яв. 43, стор. 209.

к. 61 об. того же: о милостыни. „И си же видѣже намъ потребно е°“. Яв. 44, стор. 209.

к. 62 об. Слово Іванна Златѣстаго о глѣюшихъ въ цркви. „Глѣю вы вълюбленіи, и извѣстѣю волю вѣжю“. Яв. 45.

к. 63. того же: яко неподобаетъ вѣры нати оклеветаемымъ. „Добро бо е° вълюбленіи надѣкати са на гѣ, нежели надѣкати са на кнѣзѣ“. Яв. 46.

к. 63 об. Притча стго варлаама ш трех др҃з-
зѣхъ. „Члѣкъ нѣкъи имаше три др҃гы. двою же любаше
и чташе. а на третѣемъ небреженїе имаше велми“. Як. 47,
ст. 178 і 219—220; пор. Ів. Франко, Варлаам і Йоасаф
ст. 23—24.

к. 64 об. Поуѣніе ленивым. еже не дѣлают. и
похвала дѣлаателем. стго васильа. „Еже вы гл҃ю
братїе слышите. не хотѣвшю бо ми о сихъ к вамъ гл҃ти“.
Яковл. 48.

к. 65. Слово к ленивым стго васильа. „Любимїи.
о семъ аплѣ павелѣ извѣстоуеть“. Як. 49.

к. 65 об. Слово іѡанна златоустаго о добрыхъ
женахъ. „Услышите жены заповѣдї бжїа и научите сѧ в мол-
чанїи повинovati сѧ мѣжемъ своимъ да спсете свои дш҃а“.
Яковл. 50.

к. 66. того же: ш злыхъ и добрыхъ женахъ. „Бѣ по-
сланныхъ к римлянномъ аплѣ павелѣ мѣкнїть. многы добрыа
жены с похвалою“. Як. 51 і ст. 231.

к. 67. того же: ш злыхъ женахъ. „Есть л҃че в пѣ-
стыни съ звѣрми жити, ніж съ злою женою. Нѣкъи ж е^о
звѣркъ подобенъ женѣ изычнїей злѣ. лвовѣ бо въ рѣкѣ да-
вила сътыдѣша сѧ. анаѳѣки езаветъ сын. кит іѡннъ въ
стрѣвѣкѣ невредима съхрани“. Далї говорить ся про злобу бїб-
лїйныхъ жїнокъ, про те якъ „еодоксия цр҃ца іѡанна златѣстаго
заточи“ і якъ боярїнї заставляють бояръ грабити: длятого
„л҃че трасцею волѣкти ніж злою женою овладанѣ быти.
трасца бо трасши понѣстит. а жена зла до смрти сѣшитъ“
. . . „аще сѧ зачатъ младенецъ по преслѣшани бо заповѣди
бжїа. то нѣ^о добра в немъ“, що сталося з Каїномъ, зачатимъ
у грїсїи прародичїв; зате Авель, зачатїи ище в часї послуху
оказав ся добрымъ. Як. 52.

к. 68. Слово о притчи и о наказанїи, дѣтей
к родителемъ. „Члѣци внемлѣте извѣсто о гл҃емыхъ. ка-
жите за млада дѣкти свои“. Як. 53 і ст. 231—236.

к. 68 об. Слово іѡанна златоустаго како
имѣкти чадѣ. „Еще же аще кто ш васъ братїе рабы
имат и рабына“. Як. 54, ст. 179.

к. 69 об. Слово стѣхъ ѿца, како дѣтемъ чтити родителя. „Послшайте кратіе и сестры заповѣди г҃а“. Яковл. 55.

к. 70. Слово іѡанна златоустаг҃а како чтити презвитеры. „Оувидисте вси колѣна ерѣиска власть и чтѣ“. Як. 56, пор. Чтенія въ Имп. Моск. Общ. 1861, кн. Ш.

к. 70 об. Слово стѣхъ ѿца о женитвѣ и о любви бѣжаніи. „Чювствѣа развмно. и змныа слсху ѿвркзше“. Як. 57, і ст. 213—214.

к. 71. Слово іѡанна златостаго о трѣпкѣни бл҃гоухвалениа. да не много оумршихъ плачемсѧ. „Пріо имѣйте в' памяти днѣ смртныи многы бо вчера с' вами бывша чл҃кы. ннѣ же нѣсѣ ихъ с' вами“. Як. 58.

к. 74 об. того же: о хрстіанствѣ. „Послшайте и итвѣсто [м. б. извѣсто] мнози збо толико слытьемъ хртіане. а по житію еланне“. Як. 59, пор. Тихонравовъ, Лѣтоп. русск. лѣт. IV, 110.

к. 76. Слово ѿ еуграїа. и ѿ лѣки о бѣатомъ и о лазарѣ. „Иже о бѣатѣмъ. и лазарева притча велии на пльзоу есѣ“. Як. 60, ст. 180.

к. 77. Слово о нѣкоемъ владнѣцѣ иже мѣтню твораше а клоуда не оставѣ. „Такови о семъ сказаетъ в' лѣта лешна цр҃а бѣ славен чакѣ“. Як. 61 і стор. 220—221.

к. 77 об. Слово іѡанна златоустаго. како оученіа слышатъ. „Изъ збо по всѧ днѣ възлюбленіи творю вы. дабы есте добродѣтелно пожилѣ“. Як. 62.

к. 78. Поученіе ст҃го ѿца ншѣго іѡанна златоустаг҃а. „И аще кто бѣочтивѣ и бѣлюбивѣ, придѣте и слышите“. Як. 63.

к. 78 об. Поученіе о мѣтнѣ, того же: „Ико в' садѣхъ винограда различныя плодове соутѣ“. Як. 64.

к. 79. Поученіе ст҃го ѿца кѣрила архіепіа. „Дѣховное збо сѣмѧ въ вашихъ дш҃ахъ. зже и прѣвое и второе всѣмѧ есмь и многажды. ннѣ маѣвами стѣхъ простиряю днѣ неключимыи свои языкѣ к' вашей любви... глѣтъ бо кѣриль архіепіѣ. аще кто в' вѣдѣ посовіе ѿ кого пріимѣ. или книгамъ ѿ кого навчил сѧ бѣдетъ. подоба тако-

вухъ въ срѣдци си дрѣжати и въ смѣхъ и до днѣ исхода". Яковл. 65, пор. Сухомлиновъ, Рукоп. гр. Уварова, стор. 130—131.

к. 79 об. Слово іѡанна златоустаго к вѣрнымъ. „Изъ любиміи свои длѣгъ на всакъ днѣ ѿдаю. Сченіемъ волю ежю извѣстю въ“. Як. 66.

к. 80. того же: о крѣпости, и о разсмѣхъ гдѣ живетъ въ члѣвцѣ. „Се оубо азъ любиміи. часто оучіиіе творѣ. надѣа са възбранити піанства наоукъ злихъ“. Яковл. 67.

к. 81 об. того же: о твари ежїи, и о кончинѣ смѣртнѣи. и о покаянїи. „Премдростїю своєю вѣ всю тварь сътвори ѿ небытіа въ бытіе“. Як. 68.

к. 81 об. того же: о мѣти. „Аще беспечали члѣе желєши быти“. Як. 69.

к. 82. того же: да не излише по младенцѣхъ плачемъ. „Се обаче мыслиши младенца змираща зрѣ. семъ было наследникъ быти моего имѣнїа, се старости моеѣ вѣ подпоръ“. Як. 70 і ст. 236—237.

к. 82 об. того же: о не вѣстающихъ на стрѣню. „Еже в лѣности кто в' жити семъ превываетъ. то не спетса“. Як. 71, ст. 210.

к. 83. Пошченїе іѡана златустага к вѣрнымъ „Ширини земскѣа, и длѣгота. и морѣ и рѣкы и источники всѣа велѣнкю ежю повинюютъ са“. Як. 72.

к. 84. Слово іѡанна златоустага. почто вѣтъ оставилъ напасти и скорби и болѣзни стымъ прїимати. „И се намъ извѣсто да естъ братїе многы во попѣстїилъ вѣ, прїимати страсти згодникомъ своимъ. дабы въ величанїе не прїшли“. Як. 73 і 238.

к. 84 об. того же: о впадающихъ в' печали и в вѣдѣ. „Се же да вѣсте, яко частыа печали любима вѣ и прїатна сътворяютъ члѣка“. Як. 74, ст. 182 і 239.

к. 85. того же: еже не ѿчащитса в вѣдѣ. „Ико аще кто добротвора в' вѣдѣ впадетъ. или в' болѣзни люты“. Як. 75 і ст. 239—240.

к. 85 об. Слово стѣхъ ѿць. о лѣсти мира сегъ. „И аще кто ѿ члѣкъ славы сегъ желаетъ вѣременныа. то не можетъ славы божіа разсмѣкти“. Як. 76 і ст. 240.

к. 86 об. тѣхъ же: о покаяніи. Глеть писаніе нѣцїи многожды кающеса о грѣсѣхъ. и пакы таа же творятъ“. Яковл. 77.

к. 87. тѣхъ же: о завѣщанїи покаяніа. „Любимїи слышите. аще въ грѣсѣхъ състарѣеса человекъ“. Яковл. 78.

к. 87 об. тѣхъ же: слово и наказанїе. „Аще сео скота не презримъ въ калѣ грѣшца. то вси простираемъ рѣцѣ извѣри хотѣша“. Як. 79.

к. 88. въпросы антиохѣа ѿтвѣкти стѣго епифанїа“. „Гѣ бѣтъ что дѣла поспѣтиа е° ковати дїаволоу на члкъ. ѿвѣ. да любачїи бѣа проаватса... Як. 8, пор. стор. 24 ч. 67.

к. 89 об. Слово о умирающихъ внезапно и стопающихъ. „Убо что хошемъ глѣти о умирающихъ внезапно ли съверга летѣвшю“. Як. 81 і ст. 240.

к. 90. Слово блажнаго евсѣвіа архїеїпа. „Лѣте въ єдинъ ѿ днїи члкъ перевозаса рѣкѣа стопе“. Яковл. 82, ст. 183 і 241, пор. Migne, Patr. ser. graeca t. 86, pars 1, стор. 349.

к. 90 об. Слово стѣго ѿца деонисїа о желѣющихъ. „Иногда ко стѣмъ ѡцю деонисїю мнози придоша хѣлюбци“. Як. 83.

к. 91 об. Слово стѣхъ ѿць. о съвлазнкѣ въ совѣстѣмъ. „Се како бѣси възмогутъ на ны“. Як. 74.

к. 92. Слово стѣго ѡца ефрѣма о покаянїи. „Иже въ ѿлтыри слышимъ братїе блажна дѣда глѣюща“. Яковл. 85.

к. 93. Слово іванна златоустаго. како подобно въ црѣквѣ приходити сѣ въкрою. „Црѣкви нѣбо е° любимїи что сїхъ вещи страшнѣе“. Як. 86.

к. 93 об. того же: кѣ вдовцемъ и вдовамъ. „Еще же сеа заповѣди слышите вси“. Як. 87.

к. 94. того же: о чѣтотѣ дшѣевнѣи. „Мы сео да навикнемъ. что е° иже члѣка сквернитъ. да рассмотримъ и ѿбѣгнемъ ихъ“. Як. 88.

к. 95. Слово стѣго ѿца ефрѣма о матежи житїа. „Уже наводитъ ны рѣкѣа на дѣло вѣчнаго живота

и неразрима славы". Як. 89, пор. Правосл. Собесѣдникъ 1858, т. II, ст. 481.

к. 95 об. Слово іѡанна златѣстаго о прїятїи тѣла и крови гдни. „Любимїи слышите. сего ради вѣдка гѣ ѿшь їс хс в нашу плот облече сѧ“. Як. 90.

к. 96 об. того же: о казнехъ вжїихъ на ны. „Икоже мрѣди врачеве не ожидают. да к нимъ болнїи придѣт“. Як. 91, ст. 184, пор. Пѣтуховъ, Серапіонъ Владимїрскїи, ст. 215—224.

к. 98. того же: како попомъ счїти люди. „Іако аще не слышатъ счїнїи. но мы не престаемъ счѣще“. Як. 92.

к. 99. Слово стго ѿца генады патрїарха. „Готовите братїе на исходъ дѣла добра. с нимиж ѿидемъ ѿ свѣта сего“. Як. 93.

к. 99 об. Слово стго сїнномчника понкратїа. „Услышите братїе извѣсто. іако о вѣднїи трапезк двѣ мѣтвы еста“. Як. 94, пор. Опис. рукоп. Синод. библ. II, ч. 3, ст. 256.

к. 100 об. Ангеловоу повѣсть сказаетъ стїи василїи. „Се да слышите слово ѿ гѣ аггль сказаетъ вкрнымъ“. Як. 95.

к. 101. Слово стго ѿца семїшна еппа месопотамска. како боитисѧ смрти. „Послшанте братїе. какъ страхъ и вѣдѣ прїяти имать дїшл“. Як. 96.

к. 102. Слово о погребаемыхъ въ цркви. „Ужасно чудо и памяти дошїно повѣда іѡаннъ римлянинъ“. Як. 97, ст. 185 і 243.

к. 102 об. Слово ѿ кладѣщихъ сѧ в цркви. „Да слышите еше о погребаемыхъ в цркви“. Як. 98.

к. 103. Слово сведено притчею ѿ составѣ тѣла члчл. „И еже писанїе речъ что есѣгда шпстѣтъ земля. и црѣ изнеможет“. Як. 99.

к. 103 об. Слово іѡана златѣстаго како въ цркви приходити сѣ вкрою. „Иде же бо речъ хс двали три съвоксплени въ имѧ мое. тѣ есмь посредѣ ихъ а мы аще снїдемсѧ въ цркви. то на кощїны и владословіа“. Як. 100.

к. 104 об. Поученїе іѡанна златѣстаго впадлющимъ вѣвѣды. „Ико се еже хотать шгнь възгнѣтити преже дымъ посиме слезат“. Як. 101.

к. 105. Слово ш старци. иже мѣтвоею дождь с ѿвси сведе. „Быс нѣкогда в' мурстѣи области бездождїе велико“. Яв. 102 і ст. 229—230 Костомаровъ, Памятники стар. р. лит. I. 76.

к. 105 об. Слово Григорїа двѣ словца. „Бѣ нѣкаж жена матрена именемъ“. Яв. 103.

к. 106. Поученїе ст҃го василья. „Навчися вѣрныи члѣч. быти вѣгочстїю дѣлатель“. Яв. 104, ст. 186.

к. 106 об. Поученїе іѡанна златоустаї на паметь ст҃ыхъ аплѣ. „Помыслите сво и развѣстите. какова вѣдет слава и чѣть прїати згожшимъ бѣс“. Яв. 105.

к. 107 об. Слово прѣдвнѣа лариона о житїи сем. „Худо и мало вѣрменно житїа сего наслаженїе. скоро погыбающїа слава мѣчетнаго свѣта сего“. Яковл. 106, пор. Migne, Patr. gr. t. 31, ст. 1713.

к. 108. Слово ст҃го василїа. кесарїйскаго ш стѣкмѣ постѣ. „Вѣстроуците реч в новомѣсачнїю трѣкѣ. в нарочит днѣ праздника вашего“. Яковл. 107, пор. Migne, Patr. gr. t. 31, ст. 1.

к. 109. Слово ст҃ого Нифонта. о богатѣмѣ и скѣпѣмѣ. „Иногда стын нифонтъ ходѣ видѣ члѣка емѣ же молаше сѣ множество ницихъ просаше ѣ него мѣтна“. Яковл. 108 і ст. 223.

к. 109 об. Слово о немѣтвыхъ вѣтыхъ. „Не глїю сво на вѣтыхъ. иже подативи добрѣ живѣт“. Яковл. 109, стор. 201.

к. 110 об. Слово ш еуглїа. иже ш матрѣкѣ. „Еже прорѣ рече. да сѣ исправитъ мѣтва моа“. Яв. 110.

к. 111. Слово вѣтвено. ш вѣзѣмъ поѣванїи. „Ико подобаетъ намъ братїе и ѿци. влюсти себе хытрѣ да не погыбнемъ“. Яв. 111.

к. 112. Слово ст҃ыхъ ѿцѣ о житїи члѣчстѣмѣ. „В рокоу ли хоцѣмъ рѣч жити члѣч. велико бо вѣкми ищѣмо. аще ли е° рокъ то како прорѣ двѣ рѣч къ вѣс не вѣзведи мене къ преполовенїи днїи моухъ“. . . „вѣйци бо и льстивїи маловѣчни ѕмирають злѣ. такоже се. . . и стѣполкѣ братоубїицѣ“. Яковл. 112; Migne Patrol. gr. 28, стор. 668.

к. 112 об. Слово ш глѣющихъ, яко злѣ смирающіи не ежѣимъ повелѣніемъ смирають. „Убо не лѣпо несмысленныхъ послѣшати глѣющихъ, яко въ рѣкахъ и въ мори погыбляющіи. ли ѿ разбойникѣ. ли враги избитыи. не повелѣніемъ ежѣимъ смирають“. Як. 113, ст. 187.

к. 113 об. Слово стѣго ѿца кѣрила ш прѣководанѣмъ. „Създа бѣъ преже адама ѿ земля, и ѿ рекра его женоу емѣ създа“. . . . „стави же бѣ рокъ члѣкомъ житію на земли ѿ. тисоушь лѣт. и что сѣ нхъ в' тоу седмь тисоушь лѣтѣ изберець въ стѣмъ. по законуу ежѣю жившихъ. тѣми аггльскыи чинѣ съпадшіи. исполнаеть“. Як. 114, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, стор. 256; Сухомлиновъ, Рукоп. ст. 120.

к. 114. Слово іѣванна златоустѣго ш стѣмъ постѣ. „То почто соут мнози глѣюще не трѣбѣ постѣ въ чѣштѣ жившихъ“. Як. 115.

к. 115. того же: ш пощени. „Иже кто бѣолюбивѣ и вѣренѣ. прѣидѣте и слышите сказаніе о постѣ“. Як. 116.

к. 115 об. того же: о стѣмъ постѣ. „Уже ш постѣ истиннѣ сказемѣ да свѣсти вси. се бо алканію вѣрма настоитѣ“. Як. 117.

к. 116. Слово ѿ видѣніа павла апла. „Тако гѣ проркомъ глѣть. доколѣ съгрѣшаєте и прилагаете грѣхы на грѣхы и прогнѣваете сътворшаго вы“. Як. 118. Часть апокріфічного Видініа Павла, надрукована з сѣго рукопису Ів. Франком, див. Памятки IV, стор. 117—118, пор. Тихо-нравовъ, Памятники отреч. лит. II, 40.

к. 117. Слово стѣго ѿца кѣрила о страстѣ ежѣи. „Нсѣгда любиміи братіе и сестры имѣкимъ страхъ ежѣи прѣд очима своимъ“. Як. 119, ст. 188, пор. Сухомлиновъ, Рукоп. 125—128.

к. 117 об. Слово стѣго ѿца пахшмѣмъ ш средѣ и о патници. „Юже потан врагъ тиннѣ дабы намъ сѣснѣи не прияти“. Як. 120, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 183; Ів. Франко, Памятки IV, 91.

к. 118. Слово стѣхъ ѿць, како христѣаномъ жити. „Братіе и сестры слышите свѣніа стѣмъ. соут бо въ хрѣтѣанѣхъ нѣціи. иже има токмо хрѣтѣанско дръжат“. . . . „немоушь влѣшьвою лѣчатъ. и наоузы чарамъ. бѣсѣмъ трѣбы

приносятъ и бѣса глѣмага твасцю творать шгоняюще. еллинска пишють на швѣлоцкѣ слова. и класдоуть и на прстолѣ вгод савѣжы. се проклато е°. того дѣла многы ш бѣга казни на ны за неправды наша. гѣ не реч лѣковати чарамни ни наѣзы. ни встрѣчю ни в' полазѣ, ни в чѣх вѣкровати. то поганьско е° дѣло... съ скотомъ бласуженіе. въ пламени пошатіе поганьскы е°... каждо іерѣйство дрѣжитъ двѣы тѣмса кръмилѣ. ане печаласуетъ ш дѣловныхъ чтобы приати мѣзда вѣчнаго живота. и не глѣть праваго шченіа имжса спѣкти. но паче гладить и ласеть и дарѣ дѣла. без шпитемыи прощаеть. чрева ради все творить и глѣть довы не шласти вѣременныа чѣти. того ради оучители лише осудатса". Яковл. 121, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 473—477.

к. 119 об. Слово іуанна златоустаго о страстѣ вѣжін и о покааніи. „Любиміи павлова сладкаї оученіа посласиаше распространите сердца и шши и доброплодное стѣма пріимѣте въ шмнаа села ваша". Яковл. 122.

к. 120 об. Слово стѣхъ шць како дѣловнѣкъ праздновати. „Иже кто вѣренѣ вѣочтинѣкѣ лѣпо ны вжствинныа праздники имѣти въ чѣти дѣловнѣи". Яковл. 123.

к. 121 об. Слово іуанна златоустаї ш велицемъ постѣкѣ и ш апльскыхъ. „Члвци вѣрніи ш постѣкѣ сказаніе слышите и вижѣте бѣга въздающа црство а матыню шбогыхъ". Яковл. 124.

к. 122. Слово стѣхъ аїплѣ и стѣхъ ойѣ о великомъ постѣкѣ. и ш петровѣкѣ, и о филиповѣкѣ. „Иже вѣрніи соут. слышите братіе и сестры. и вси старци и шніи писаныа о постѣкѣ". Як. 125, ст. 189.

к. 124. Слово стѣхъ шць како хрстыаномѣ жити. „Нѣкѣ любиміи шчнїе слышите". Як. 126 і стор. 217, пор. Правосл. Собес. 1859, т. I, ст. 132—146.

к. 126. Павла аїла заповѣдѣ. „Иже въздрѣжшиса жено не совокшпласиса с' мужемѣ своимъ. онже раждегхса шходитъ и сѣгрѣшлет индѣкѣ... „рѣзонмѣкнїа же останиса... нимощимъ ноужа вѣдетъ люта. давайте шбо взаим, но не отагчайте лихвою. по ш-ти рѣзанѣ на гривнѣ емаете. да не боудете осужени рѣзонмства дѣла. рѣзонмецѣ идолослужителю подобенѣ". . . . „Еже много сѣбрати имѣнїе того са хавити іако бш валовѣкѣ мора корабель то-

пять. тако бѣатіе многе дшю гвѣтитъ“. . . . „Блюди́теже са и пла́саныи. и гвѣсли, и соглѣи, и сотонинскихъ пкѣни, и позорищъ всѣхъ таковаи во творащїи діаволоу рабѣють“. Яв. 127 і ст. 227—228.

к. 129 об. Слово блженнаго евсквїа, еже вѣа хвалити болащемъ и шїевк. „Оузрѣквѣ единъ ѿ дни црѣ леѣандръ нѣкогого колна челоука лежаща“. Яв. 128.

к. 131 об. Слово ст҃го кирила ш исходѣ дши и о к. мытарствѣ. „Еже тины не вѣдаѣ мнози, сїю нам кирилъ философъ повѣда“. — Сей твїр безпідставно признавано Кирилови Туровскому, пор. Калайдовичъ, Памятнки стр. 92—101. Из сього рукописеу ввд. І. Франко, Памятки IV, 196—206.

к. 134. Поученїе хрїтіаном їванна златоустаго. „Узриши аще кого живоуща в' заповѣдехъ гнїихъ. и вѣ кротости и вѣ мдрости. смиренкѣ книгамъ прилежаща“. Яковл. 130.

к. 134 об. Слово ст҃ыхъ ѿць. о тазнотѣ. „Иже вѣ картаганьн кысѣ в' лѣта патрїкїа никыты“. Яковл. 131 і ст. 226 і 227, пор. Combefis, Auctarium Bibliothecae gr. noviss. I, 324.

к. 135 об. Слово їванна Златоустаго ш слепци. егоже шчи ѿврѣзе хсѣ. вѣ ерихоннѣ градыи. „Мы сѣбо да слышимъ вѣкрїи сказанїе ѿ егїпїа“. Яковл. 132, стор. 190, 218—219.

к. 136 об. Слово ст҃ыхъ ѿць ш вѣрѣменнѣмъ житїи. „Еже подобаетъ намъ братїе в кратцеми семъ житїи творити“. Яковл. 133.

к. 137. Слово о нѣкою двою соусквдѣ шевца. „Послоушайте и ш семъ, вѣста два соусквда шевца. в' коупкѣ живѣща“. Яковл. 134, пор. Костомаровъ, Пам. стар. рус. слов. I, 87.

к. 138. Слово ст҃ыхъ ѿць о правдѣ и ш неправдѣ. „Убо прѣвѣе вѣ правда бѣмъ сѣтворена вѣ члѣвцехъ потомъ же ѿ непрїазниа дѣйства неправда вѣста“. Яковл. 135, пор. Ів. Франко, Пісня про правду і неправду (Записки Науе. Тов. ім. Шевч. т. LXX, стор. 5—69).

к. 138 об. Слово ш поклонїи грѣшныхъ. „Како видѣ сїю вещь, повѣда блженный павель простынъ сѣнникъ

Ща антонья... одинаго брата видѣ черна дѣю, вѣси же ова помы его. малицею имше за носѣ влечаюу“. Як. 136.

к. 139 об. Слово стго ефрѣма ш втором пришествїи вѣїи. „Игда житїа члѣком лѣта рѣчна скончуются прїити имат гѣ съ нѣсѣ. съ силою и со славою многою безчисленою сѣдити всѣм. и ѡдати комѣждо по дѣлом“. Як. 137, пор. Ів. Франко, Памятки IV, ст. 360.

к. 144 об. Слово ш недѣли влженаго евсѣквѣ архїепискоупа. „Недели сѣши по стрени сѣдацю евсѣквїю влженомѣ епїс. пришед црѣ александерѣ вѣпроси гѣла“. Після слів — „вѣ тѣ днѣ блговѣсти гаврїилѣ архангѣ дѣци мрїи“ 8 речень зачервнуто („вѣ тѣ днѣ гѣ счнквом своим тайнама на вѣрїи преда, о прїатїи тѣла и крови. и запокѣдав памать свою тако творити памать во гѣ вѣ нашего днѣ тѣ, тогѣ дѣла недѣла наречна выѣ а прѣвнѣе гѣла мѣкы прѣвнїи днѣ именовашесѣ“) — далї йде: „вѣ тѣ во днѣ нача вѣтѣ тварѣ стронти“. Яковл. 138, пор. Migne, Patr. gr. 86, ч. I, стор. 413.

к. 147. Слово ш недѣли їакова брата гѣла. епїпа їерслимскаго. „Хсѣ вѣ почи ѡ дѣлѣ сконх вѣ з днѣ“. Яковл. 139.

к. 149. Слово їванна Златоустаг поученїе дѣеполезно. „Иже дѣла злам погыблющаго житїа сего вѣзненавидит тѣ спетѣ дѣшо свою“. Яковл. 140, ст. 191.

к. 150. того же: еже не ѡчлѣтнѣсѣ сїсенїа. „Сего житїа матежь разсмотритѣ ш члѣци доколе сео не поманѣсѣ“. Яковл. 141.

к. 150 об. Слово стго ефрѣма ш кончинѣ мира. „Тѣкмѣ контѣсѣ братїе грозы и страха соуда вѣїа вѣ незапоу во днѣ тѣ наидет страшнїи, а аце не сготовимсѣ добродѣтелїи“. За сїм слїдує продовженє другої статї — прїтчи о сребролюбци і змїї: „едїноу запокѣдѣ прѣстѣпль всѣх лишисѣ блгѣ. и раа выѣ изгнанѣ“. Яковл. 142, пор. Правосл. Собес. 1858, т. II, 475—480.

к. 153. Слово о тативѣм слѣпци. „Бѣ вѣкїї слѣпѣць вѣ восточнѣи страннѣ, вѣ мѣстѣ рекомѣмѣ навлонѣ“. Яковл. 144.

к. 153 об. Сказанїе стго афанасїа, архїеппа александрьскаго кѣ антиохѣ кнїзю вѣпроснвшю.

„Ѡ коуда въ срдци члкъ бывають помыслы и словеса хоулна и неподобна, и самаг вѣа многажды бешествѣюще“. Дальше идутъ pytania: „каа е° вещь сама та дѣла члча...“, „кым образомъ дѣла Ѡ телеси Ѡходить“, „чтоже нѣкъ е° дѣло тамо, Ѡселе взатымъ дѣламъ“; чи давати бѣднимъ прилюдно, якъ кто изъ вѣрныхъ розтратитъ майно невѣрнаго, якъ розумѣти — „въ вскухъ языцехъ боиса вѣа. и творан правдѣ приятенъ вѣдетъ вѣгомъ“. Яковл. 145.

в. 155. Поученіе іуанна златѣстаго на паматъ апла или мѣника. „Да есте вѣдѣше братіе и сестры, яко в' сн днѣ паматъ стѣго їмрк. въ цркви вси да снитетеса Ѡ мала и до велика“. Яковл. 146.

в. 155 об. Слово другоє вообще стѣмъ поученіе іуанна златѣстаго. „Братіе прѣо жадетъ спснѣа нашего хсѣ вѣ нашъ. и всегда призываа ны, не престаєтъ мнѣзкъми счители“. — В сѣмъ словѣ обличають ся і ті, що кладуть треби ідоламъ, „и еже въ сстрѣчю, вчехъ в' полазъ и вптичь грани вкрѣють“. Як. 147, пор. Срезневскій, Древніе памятники письма в языка, первое вѣд. 199—202.

в. 157. Слово стѣго Ѡца ефрѣма ш казнехъ вжѣихъ и о ратехъ. „Ѡдивимса братіе и почѣдимса. члколюбю и мѣсти вѣа нашего. како не хоцетъ ни шдинаго на смрти въ грѣсехъ“. Яковл. 148, пор. Пѣтуховъ, Серапіонъ Владиміревскій, ст. 7—10.

в. 157. Посланіе нѣкоего Ѡца къ снѣу дѣвномъ. „Желю любн(ми)че спснѣа твоего. тѣмъ влѣвеніе даюти. вѣси во ты снѣ и чадо, дѣшомъ родимое, еже вдал ми вѣкъ счнѣа талантъ“. Яковл. 149.

в. 158 об. Поученіе стѣхъ Ѡць дѣшеполезно. „Еще вы се извѣщаю любнмн, понеже вижю вы сео приходѣща къ цркви“. Яковл. 150.

в. 159 об. Слово ш филиповѣ постѣ иже предъ ржствомъ хвмъ. „Братіе се вѣрма е° въздержанію, сѣтавленнн постѣ стѣми нашими счители“. Яковл. 151 і стор. 210—212, 219, пор. Правосл. Собес. 1859, т. II, стор. 453—455.

в. 160 об. Поученіе стѣго и великаго Ѡца василѣа. „Оустроите любнмн, спснѣе дѣламъ своимъ в' малое

се вѣрѣма“ — рада умирающимъ розпорядитесь майномъ. Яковл. 152, пор. Правосл. Собес. 1858, т. III, ст. 509—512.

к. 161. Пооученіе стго ѿца генадіа патрїарха. „Желю любими и се вы изкѣстити, да вѣоудно поживше снѣтеса. мене ѿца послшанте чада“. Яковл. 153, пор. Архангельскій, Творенія отцовъ церкви IV, 11—13.

к. 162. Слово стго ѿца афанаска алеѣандрьскаго еже не осужати. „Еже что зко не подоклет или скѣрѣшающу оглати“. Яковл. 154.

к. 162 об. Слово іѡанна златоустаго еже не осужати но зчити. „Мысльно да слышите. еже гѣ реч къ стѣмь еѣлаи, не сѣдтеса да не всѣженн вѣдете“. Як. 155.

к. 163 об. Слово ш черьци егѡж вѣси хотѣан прельстити. „Зко сѣдлаше безмѣствѣна брат. и хотахъ вѣси прельстити его“. Як. 156.

к. 164. Слово петра черноризца о житни семъ. „И аще кто ш члѣкъ. зкору и скорби и вѣды прїемлетъ в хѣдомъ житни семъ, тѣкъ въ ономъ вѣще ѿ вѣа къ велицѣк чѣти коудеть“. Як. 157.

к. 165. Слово ѿ патерика о нѣкоемъ игѣменѣ. „Окрѣмъ житію началникъ имѣи сѣ. брати к' монастыри своемъ“. Як. 158.

к. 165 об. Слово о нѣкоемъ кѣпци вѣокозникѣ. „Ѿ семъ повѣда епѣкъ вѣкѣви. вѣкъ коупецъ къ алеѣандрїи и вѣокозникъ“. Як. 159 і ст. 215—216, пор. Migne, Patr. gr. т. 87, гл. 187.

к. 166 об. Слово ѿ пандока о снѣхѣ. „Ѿ снѣхѣ антихѣ глеть. понеж нѣкѣи вѣрѣ имше снѣмъ и вѣрѣмъ вѣсташаса, сего ради вамъ написаемъ, яко не подоклетъ вѣрѣмъ тати ономъ“.

к. 167. Прорѣчество ислано сѣа амосова, иж прорѣчествова сѣ рыданнемъ о послѣднихъ днѣхѣхъ провидѣвъкъ дѣшмъ стымъ хоташихъ кыти ны. Ѿ члѣци слышите тако глеть гѣ и вѣмакѣте глѣ зетѣ моухъ“. Як. 162, стор. 262—264, пор. I. Франко, Памятки т. IV, стор. 249—252.

к. 168 об. Слово о непокѣданїи грѣхѡв. „Ѿцю гтерѣ живѣцю близъ старца зинона. сего нѣкто о помыслѣхъ вѣпроси“.

к. 169 об. Слово ст҃го о҃ца кѳрилла о нѣиѣхъ силахъ. „Ѡ небытіа в' бытіе вѣгны члволювецъ вѣ сѣтвори мира сего“.

к. 170. Слово генадіа патрїарха константина града о чтѣщихъ многыя книги. „Ѡ ѣлче что трѣбѣши многыѣ ища книгъ“. — Се остатня статья Измарагда, означена в оглавленію 164. — Як. ст. 18, ч. 40, пор. Архангельскій ор. сіт. IV, ст. 9—10.

Відсилачі дописані головно до книги В. А. Яковлевъ, Къ литературной исторіи древне-русскаѣхъ сборниковъ Опытъ изслѣдованія „Измарагда“. Одесса 1893.

„Прелога“ уривок, 170 об. — 247 об.

к. 170 об. Ст҃го василья еѳпа амасинскаго посланіе к' нѣкоемѣ инокѣ впадшемѣ въ Ѡчланиѣ. „Ѡвѣ мнѣ что имам писати тобѣ или что помыслию иже на трѣхъ пѣтѣхъ поврѣженныи. аще ко прїидѣ в' помѣнованіе прѣва ти светлаго хожденїа, егда тѣ обѣдрѣжалаше бѣгство и малая славица ѡжасаласѣ и егда шкрѣжалѣхъ тебе ласкавци множество“. — Се посланіе містить у собі богато вписок із старозавітних і святоотчеськихъ книгъ, як напр. Давида, Малахіи, Єзекїїла, Второзаконїя, Івана Зл., Грвгорїя, Теодорита, Атанасїя — з окремихъ статїями:

к. 179 Ѡ соугоубѣ жител'ствѣ. „Аще ли же чтѣо и прекрасное кѣспрїимет кто аще и жестоко к' началѣ. аче и вѣдно исправляемо видитсѣ. но имать позаконнѣмъ страданїи трѣпѣнїи дарованїа чюднѣйша и достохвална“.

к. 180 Василье шинокыѣ и мирьскыѣ. „Ѡ отверженїи иночестѣмъ житїи вѣкраа речѣ“.

к. 190. Павликїанскаѣ ересь. „При нечѣтивкѣмъ же копронимѣ нечѣтивка си и когомерьскаѣ прозвѣе ересь“.

к. 203. Послѣднее видѣнїе ст҃го прорка данила. „Тако глѣтъ гѣ. горе тобѣ земля егда агѣльское скипетро в тобѣ црѣствѣтъ. Відомый апокрїф. Отсей текет надрукованый Ів. Франком, дпв. Памятки IV, стор. 255—257. Пор. В. Истринѣ, Слово Меѳодїя Патарскаго и Послѣднее видѣнїе Даниїла. Москва, 1898, стор. 255 і д.

к. 205. Василья архієпїа кесарїа капподокійскыа вєсѣда на рѣство хѣо“. Хѣо рѣство еже 8во свое и прѣвое, и шовное того вѣства, млѣчаннемъ да почитается“.

к. 209. Иже въ стѣх ѿца нашего іѡанна архієпїа константина града златѣстаго слово на рѣство гѣ вѣ и сїса нашего іѣ хѣ. „Ннѣ моего ества шветшанню обновленїе приходит, адамова злонравїа извнєцѣается“.

к. 213. того самого: „Хоѣ праведномуу сннѣ днеѣ ѿ двѣ прѣтыа вѣсїакошу тѣма нечєста ѿвѣже“.

к. 215. В тоиж днѣ иже въ стѣх ѿца нѣшего іѡанна архієпїа константина града златѣстаго слов на рѣство гѣ нашег іѣ хѣ. „Что сїе днѣ знаменїе прорнцанїю внждѣ и танны страшны и днвы зрю“.

к. 217. Иже въ стѣх ѿца нашег епнфанїа архієпїа вывшаго вѣ кѣпрѣ, похвала ш стѣк вѣи мрїи и ш воплощенїи гѣ нашег іє хѣ“. „Сннцїа свѣтлыа вѣа зраѣ велїа и непостнгномы силы нѣвєсе и земля и мнра всего танное чюдо“.

к. 222. Иже въ стѣх ѿца нашег іѡанна архієппа константина града златѣстаг, слов ш нродѣ и младенцєх извѣенных хѣ ради. „Хотѣаь вѣх вѣ нннѣ дѣовннѣа словєса повѣдєкати“.

к. 224. того самого: слово на свѣтлѣ вѣсѣвленїа. „Да ѿвѣрѣзуютсѣ вєсѣка ѣста днєс кѣ вєговѣленїю“.

— 224. карта очевндно пїзнїще вєтавлена: пѣпнр тонкнй, чорннло і кнновар свїжїїшї; почєрк нншєй. — 225. к. мїєствѣ продовжєнє проповїдн св. Іѡана.

к. 228. Ієулїана епнпа тавїйскаг слово на стѣое крїнїтє гѣ нашег іѣс хѣ. „Иже зданїю вѣдка, ѿ нѣдрѣ нам ѿчьскнх прїндє“.

к. 235. Слово на прєскѣщенїє гѣ нашег іѣ хѣ іѡанна златѣустаго. „Хѣ и Гѣ, свѣтѣ велнкнн и вѣ нннѣкшнїи стѣи днѣ пришелѣ еств кѣ ієрданѣ рєцѣк“.

к. 240 об. мѣа марта вѣ кѣ. слово иже въ стѣхѣ ѿца нашег іѡанна дамаскына на кѣго-вѣщенїє прєствѣа кѣчѣа нашеа вѣа. „Ннѣкшнємѣ чѣномѣ и црѣскомѣ сѣвранїю свѣтломѣ и прєчюдномѣ, вѣ-

споминанію стряны колѣна изыци“. Ся проповідь (пор. Migne Patr. gr. t. 96 p. 647—50, 643—8, 651 ss.) складаєть ся із двох частий: проповіди з величаніями-похвалами Богородиці і діалога Марії з ангелом, а далі з Йосефом. Величанія першої часті проповіди зложені на взір: „Радючися шерадованнаа иже ѿ дѣтѣства к' самаа стѣла стыхъ воспитавшиса, възрастѣши же и родословившиса и ѿ аггѣла тинно пицю прѣемши“ 241 об. 1. — Таких величаній 23. Послѣдне, по котрімъ зачинаєть ся діалог: „радшиса шерадованнаа. хрстїаномъ дивное и блгоуѣкѣтикое привѣжище. и всако и велико сдѣланѣи добротѣкъ превышнее чудо“... „но сиа шбо мы грѣшнїи ѿ вѣдѣхъ новеныхъ писанїи нащивши(са) къ нейси невѣсте недостонными стѣлами вѣсѣдовахомъ. придѣмъ шбо прочее къ вѣтвенномъ блговѣщенїю. архаггѣла гавріила и слышимъ таже к' непорочнѣи шѣкраа глѣши. слыши преславнаа словеса стѣлааа вышнаго. слыши се зачнєши во чревѣ и родиши снѣ и наречєши има емъ їс. оуготовиса прочее на хѣо пришествїе прїидохъ благоуѣстити щадинаа товѣкъ прєжде сложнїа мирѣ“. На се відповїдає 242 об. 1: „вїда. Ѣнди града моего и ѿчѣствїа члѣче ѿнди, и тощно моемъ остави са хыжа. далече ѿбѣгнїи ѿ предверїа моего глѣи ми и нетакого благоуѣщенїе моемъ смиреннїю приноси. аггѣ. Съвѣтъ древнїи исполнити хотѣа вѣкъ и вохотѣѣкъ помиловати заклоужшаго члѣка члѣкъ быти изколнѣкъ єсть. и почто прочее мое не прѣемлєши целованїе съ всакою радостїю обрадованнаа. вїда. Вїдаци юноше блговиднаго неописаннаго зрака твоего, и образъ свѣктозрачїе. и глѣи теѣа слышнѣ таже николиж слышахъ. и мнѣ тако прѣстїт ма пришєлъ єси“. Пор. Востокѣвъ, Описанїе рукоп. Рум. музея № 188 к. 299, № 434 к. 393 і № 437 к. 470 и Петровъ, Описанїе рукоп. Кїев. Дух. Акад. № 529 к. 42. Бїбліотека львівського університету, рукоп. 1 В. 1, стор. 283—306. Се слово появило ся факсимільованымъ виданємъ О—ва любит. древ. писъм. N. XII, 1877 р. із Торжественника Моск. Синод. 6-ки 1675 р. № 213 (306). Редакція виданого слова цїкава тымъ, що відрїзняє саме слово від діалога, додаючи до заголовка (як у нас): „сѣтъ же зде глїи вѣкѣамъ грєчьскимъ архангѣлови, и вгдѣннїи вѣщаннїи и отвѣтнїи“.

На 247 об. читаем скорописну записку: „Сиа книга реко маа прелогъ е власнаа его мѣти Пана Евстаѣа Швмажанского Ротмистра Его Короля Мѣти Ивана Казимира. Которю придалъ до монастыра Черногудѣака своим коштом фндованого, Успениа Прчтѣ Бѣи Владчци, вѣчными часи. И кто би ю мѣла шддали ш сего храма нехѣ вѣде анадема проклатъ аминъ“.

Из змісту статей видно, що збірка, якої частину маємо перед собою, зовсім не Пролог, а власне тзв. Торжественникъ, тоб то збірка проговорих Промов на празники Господські, Богородачні та значійших святых.

Паренезис — Ркп. полууставом XV. в. на папері знаку

*—×

к. 248. Книга стѣго Ефрема глѣма греческимъ языкомъ парениснсъ. сказаетъ жеса парениси. притча стѣкшенїа, моленїа, поученїа, наказанїа, потрѣвна къ различнымъ дѣшевнымъ ползамъ. сказанїе ш самомъ ефреме сирине, и ш двоу владдницю. „Съ яко придвнн шць нашъ ефрѣмъ родимъ вѣ сиринъ, ш града едеска. родителю хрстіанѣ снѣ“.

к. 249. Сказанїе ш самомъ ефрѣме и ш двою владдницѣ. и ш стѣомъ василїи. слово ѣ. „Бѣ етеръ муж на вѣстоцѣ именемъ ефрѣмъ родомъ сынъ сиринъ, сѣ вѣ чѣкъ вѣочникъ, шгрѣваа сѣ ш всякыа злїи вѣщи“.

к. 249 об. Шселе починати ефрѣмъ чести. в пѣдлокъ стѣго великаго поста. стѣго шца нашего ефрѣма сирина. слово ѣ. е. ш шкровенїи вѣїти иж ш стѣомъ и ш ползѣ дїи, и ш шмиленїи, и ш подвизѣ дѣховнѣмъ вѣлнн шче. „Изъ ефрема грѣшныи, неразшмыи, славыи, прсноунымыи, на подвизанїе дѣховное глїю камъ“.

к. 251 об. Наказанїе о разшмѣ книгъ, словъ ѣ. „Слава тоѣкъ вѣже слава тоѣкъ. и наки рекѣ слава тоѣкъ вѣже. хвалнмыи прѣвозноснмыи вѣ вѣки. хвалнн долѣжныи есмы вѣзлюбленнн вѣа вѣнѣ“.

к. 252. сѣго ефрѣма понуженіе къ вѣгочестію слово дѣ. „Възлюблене крѣтїанин еси вѣію вѣгдтію то съблюди заповѣди гдѣ нашего іс хрѣ. и спсѣнь боудши“.

к. 253. тогож ефрѣма наказаніе к' новоначалнымъ чернцемъ шдобродѣтели. слов. еѣ.

к. 254. наказаніе ш страскѣ вѣїи. ѣ. „Възлюблене. се прѣдлагаю ти другое прѣдложеніе ш гдѣ. аще сохраниши е. послѣжде дасть ти веселіе“.

к. 254 об. наказаніе ш кротости. ѣ. „Възлюблене. аще сътвориши начало добродѣтели, подвижанса яко да свершиши до конца“.

к. 255. тогож ефрѣма наказаніе ш всякомъ дѣлкѣ стѣрпкнїемъ и надѣжею, слов. й. „Брате ш роучкѣмъ дѣлкѣ не пренемоган“.

к. 256. тогож наказаніе ш нескѣскѣ дѣ. „И ш вѣкмени не пренемоган. въ твое бо похоткнїе вложитъ врагъ безвѣмене яко да не терпѣ братъ гладкаго похоткнїа. вѣжитъ поприще“.

к. 256 об. Наказаніе ш смѣшенїи і. „Възлюблене. скланннса ш лица нахѣдѣщим ти немысламъ начало ко подвижанїемъ есть“.

к. 257. сѣго шца ншего ефрѣма наказаніе ш подвижкѣ. аї. „Брате подвижанса. яко добрыи воинѣ іс хрѣ“.

к. 257 об. Наказаніе ш смѣренїи. слов. вї. „Брате аще швергѣса еси сѣтнаго житїа. и внидши къ шщїежитїе и преданъ вѣдени игдменомъ братѣ другомѣ“.

к. 258 об. Наказаніе ш въздѣржанїи ш всего зла дѣла. слов. дї. „Брате порѣчиса еси париса ш свои дїи. прѣклоши чресла своа яко мужѣ“.

к. 259. сѣго шца ншего ефрѣма. наказаніе яко подобаетъ срасѣженїемъ все творити. и кратїю шчити. слов. аї. „Подобноу съзидаетса град. и по съвершени кываетъ врань, нѣ неможеть невѣжа недоумѣа“.

к. 260. наказаніе. ш хотѣщиѣ великомѣ ш вразѣ. слово еї. „Брате сподобилъ ли са еси сѣмѣ шволченїю мнишскомѣ. не възнѣснса стѣрпкнїемъ на градщїе вѣкма“.

к. 261. сѣго ѿца нашего ефрѣма наказаніе ш тѣславїи. и гордыни. слово. зї. „Брате что прелцаишиса. покѣжаемъ дѣаволомъ, прехождя степѣнь иже, не есть на сепѣхъ“.

к. 261 об. наказаніе. ш бодрости на дѣховныи трдѣ слово зї. „Брате игда клепаеть ти брат ношью іако да вѣстанеша на славословіе вжїе“.

к. 262. наказаніе. іако подоваеть съ страхомъ въ црѣкки стоат. иї. „Възлюбленїи. поразмѣкимо стоащала предъ земнымъ црѣмъ“.

к. 262 об. наказаніе. ш лѣности. и ш тѣпѣнїи. слово рї. „Брате помышлаю. іако три сѣт дрѣманїа“.

к. 263 об. сѣго ѿца нашего ефрѣма наказаніе. ш прѣкословіи и притча ш трдѣ мнишьстѣмъ, слово к. „Ище ключитса нѣккаторомъ братъ. прїити въ мнишьское житїе ѿ нѣккоа вины“.

к. 264 об. наказаніе. ш искѣсѣхъ вражїихъ, съ шещежївѣщїими мнїхи (слово. кї). „Съ шещежївѣщїицаи снѣмї мнїхи. различно коретса врагъ“.

к. 265 об. сѣго ѿца нїего ефрѣма наказаніе. іако не подовает чернїцю ѿлѣчатис ѿ братїа и монастыря. слово кѣ.

к. 268. еже подоваеть на єдиом мѣстѣ жити мнїхъ до кончины своеа. кї. „Пложит помысль врагоу. селїко лѣт имаша въ сѣмъ сѣмъ мѣстѣ гѣи работа“.

к. 268 об. іако не подовает смѣятиса мнїхъ ни глѣмитїс. слов. кд. „Начало развращенїю дїи мнїховъ смѣхъ и дерзость“.

к. 270 об. поученїе къ снѣм мнїхом. ш послѣшанїи слов. кѣ. „Вънемаша сво сѣвѣ ѿ снѣности еда когда лѣностїю и смѣхомъ погѣбении вѣрма, ко нїкѣмъ ѿ нїк“.

к. 272. ш тѣпѣнїи и славости. кѣ. „Любимїци вѣдем іако хрѣкрїи конни. за црѣа нашего смирѣюще“.

На 3-х вклепших листахъ читаемъ сл. 27 е: еже непрѣходити ѿ мѣста на мѣста мнїхъ; 28 — е. — ш любкн и ш прїятїи вѣдївшаго брата; 29 — е: ш поладїи чернїци иже вѣзстраха вжїа живаше вѣпокорствѣ.

к. 273 об. притча. ѡ страннолюбїи. наказанїе
еж имъ шцемъ даеться. словъ ѿ. „Пишется, имоу щемъ
даеться и избыточествуетъ“.

к. 274 еже стоѡмъ въ своркѣ. или хода ѡмраче-
нїемъ своимъ падетъ не земли внезапно. ѿ. „Брате,
аще кто ѡ говѣнныа брата, стоѡмъ въ своркѣ и хода ѡмраче-
нїемъ своимъ внезапно падетъ ницъ“.

к. 275. ѡ смиреннѣи мдрости. словъ ѿ. „Въз-
люблене аще полъчиши прѣдстоѡнїе. яко вѣзити ти на
вышнїи стѣпенъ чести“.

к. 275 об. яко подоваетъ крестїаноу долготер-
пѣливоу быти. и безловикъ къ вѣкъмъ. словъ ѿ. „Аще
приключитъ ти злоба. не къ злобѣ сїѣа полагаи
брате“.

к. 276 об. ѡ стрѣстехъ плотскыхъ. словъ ѿ. „Моужь
днїи своѡмъ въ лѣнести живи. самъ прелъцаетъ“.

к. 277. яко подоваеть стѣшати пренемагаю-
щю братю. а не шпытати. ѿ. „Братъ искаше своего
брата. и шкрѣтъ его речѣ къ немъ гдѣ бѣ брате“.

к. 279 об. како подоваетъ чтѡ шцемъ къ шши
кратїи прилѣжно почести слово ѿ. „Брате аще
повелѣно ти бѣдетъ. почести къ шши братїи. знаменанъ съ
опытанїемъ гдѣ кончалъ есть начннн“.

ѡ сѣпротивныхъ помыслѣхъ. и ѡ храненїи
двства цѣломдрїемъ. ѿ. „Братъ или сестрѣ. вложитъ
помыслы нечѣи въскъ глѡ, не всѡ ли часы одержимъ еси
блгдомъ“.

к. 281. ѡ четотѣ телѣснѣи. и ѡ любви духов-
нѣи. словъ ѿ. „Възлюблены брате. сподовїса чѣтотоу
фюникови. фюникъ во сердце чѣю въкло иматъ. ѡ крѣстѣ же
его червїи полно есть школо въклїи его“.

к. 281 об. еже не намѣтати шчїма. но долоу
имѣти шчи. въпросѣ. слово ѿ. „Чимъ оупражняется
бранъ клоуднаа. въздержанїемъ ли брашеннымъ, или ни.
ѡвѣтъ, не токмо въздержанїемъ брашеннымъ, но еже въз-
держаннн шчи“.

к. 282 об. яко да терпимъ до конца. вѣщестїе
и скорби съ кротости. словъ ѿ. „Мнише нѣси лїѣса

обѣцалъ хѣсъ згодити, то како напасти и скорби и нахо-
дщиѣхъ ти ѿ спостата не терпиши хрѣборьскиѣ.

к. 284. наказаніе ш говѣніи. и страскѣ вѣи.
ѣже е правыи поут мнихоу. слово. мѣ. „Брате
внѣмши соѣк зѣло. погуби правого исти“.

к. 285. наказаніе к непокоривым, и ш оустро-
еніи, и ш страскѣ вжїи, и ш сѣдѣ вѣдѣщем. мѣ.
„Брате, аще пришед братъ молит та глѣ, прїиди с нами
прѣвѣщїса крови, съвѣтъ нашъ съставим в коупѣ“.

к. 288. ш поканіи. іако да не ѿчаем сеѣе грѣхъ
ради, ниже пакы дерзаемъ правды ради, влѣсви
ѿч. мѣ. „Оумилїса дше моѣ змилїса, ш всѣхъ бл҃гыхъ
іаже еси прѣла ѿ вѣа и несохранила“.

к. 290 об. сказаніе ш ѿпадающихъ ѿ своѣа лѣ-
ности. и не пшюющихъ виноу ш грѣсѣхъ. слово
мѣ. „Брате мнишьскомѣ жїтїю похотѣлъ еси, добрѣ дѣла
похотѣ. аще съхраниши до конца“.

к. 293 об. наказаніе ш блаженныхъ черноризцѣхъ
творящихъ колю вжїю втерпѣніи. мѣ. „Бл҃жнѣ
єсть черноризецъ иже възненавидитъ житїе члѣское“.

к. 296 об. ш вѣдѣщемъ соудѣ. и ш вѣтѣмъ
и ш мести. и ш вѣчнѣи мѣцѣ. слово. мѣ. „Бг҃ъ
сѣ бл҃гын и чаклоубецъ многи намъ шобразовалъ єсть. поутѣ
спїснїа“.

к. 300 об. ш двѣствѣ и ш храненїи четоты
телесныа. слов. мѣ. „Ѹ двѣствѣ и ш сїенїи дшѣв-
нѣкмъ глѣ“.

к. 302. (вставленї 4 к.) на исправленїе стретно
живѣщихъ, и чти и снѣокъ взыскающихъ. слово
мѣ. „Подвижюс братїе моѣ“.

к. 303 об. тогожъ єфрѣма ш стрети спїсокѣ.
слово. ѣ. „Бюса глѣти и языкомъ вѣсноутисъ страшнѣи
повѣсти спїсокѣ“.

к. 305. (вставл. 5--7 к.) того же: єгда прїишоша
къ нему братїа инога монастыря вѣпросиша
ѣ о дѣтелехъ слово нѣ. имы главъ кѣ. прологъ:
„Бл҃жю вашу жизнь ш хѣловци“, главн 1--6, безъ кінца „не
презритъ брата в напастехъ“; слѣдуютъ части главы 9-ої „нїе
стажитъ. іако терпѣнїе надежю имать“ -- главн 12-ої „си-

цевыи тихости кромѣ есть. сицевыи мира чюжь есть“; за-
сим 306 к. в продолженѣи 17-ой главы: „во всякой вещи
правъ и истиненъ“ і пр. гл.

к. 306 об. тогож. ш непокорствѣ, и роптанїи.
глав. дї. слов. ѡд. Проклатъ и шкланъ. иже послѣшанїа
не стажит, но роптанїе на всѣхъ творит, сицевыи в мана-
стыри изва всѣмъ велика“.

к. 307. тогож. ефрѣма. поученїе ш том еже
не имѣти зависти ни ревности. глав. кѣ. слов.
ѡ. „Блжнъ иже зависти и ревности не послѣдова. имѣаже
единъ ш сию, ш кое имат“.

тогоже ш зависти и ревности, кѣ. ѡд. „Бснх
же себе шазвнвыи шкланенъ есть. и сѣ причастникъ есть
диаволоу“.

к. 307 об. тогож. наказанїе еже не быти кле-
ветникъ. глав. кѣ. слов. ѡѣ. „Блжнъ и треблжнъ. иже
своего изыка не шкостритъ на друга клеветою. и изыкомъ
срдца не шквернит“.

к. 308. тогож. поученїе ш клеветѣ. глав. кѣ.
ѡд. „Наслаждаиса въ клеветахъ друга своего. сѣ шкѣ есть
яко иже шклеветет“.

ш въ здрѣжанїи. глава. кд. слово. ѡд. „Блжнъ
въ истинноу, и треблженъ съхраннвыи въ здержанїе“.

к. 309. ш невъ здержанїи глав. кѣ. слово. ѡѣ.
„Ане въ здержан себе и не имѣа въ здержанїа. къ всяком
безоумствѣ ш довь шазвет“.

к. 310. Тогож. ефрѣма наказанїе ш любви.
и разоумѣ. слов. ѡѣ. „Любимиче аще сподобишса ра-
зума и расшженїа. или дарованїю ицѣленїемъ“.

к. 310 об. тогож. наказанїе. ш злошвычныхъ
мыслѣхъ. да не творим вола ихъ. слов. ѡѣ. „И-
цѣмже шобразом мѣчь жилы прѣсѣкаетъ коневн и всадника
низлагаетъ. тако и злошвычнаа мысль прѣсѣкаетъ простер-
тїе дшное и скорѣкъ прилагает“.

к. 311 об. яко не подобаетъ клатис и заклан-
нати ѡй. „Гоу и спсоу нашему їѣ хоу рѣкиш“.

к. 313. тогож. ефрѣма слово поносно къ со-
грѣшающимъ часто икающимъ всегда. ѡд. До-

колѣк ѡ дрѣже держим врагом. стваряеши емоу оугоднаѡ. доколѣк ѡ дрѣже телѣснымъ стрѣтемъ работаеши смѣртоносномъ соущемъ“.

к. 314. сказаніе ѡ братѣ съблзвившимся ѡ проскоурѣ. рекше ѡ комканіи. слово. п. „Глѡхоу ѡ нѣкоемъ братѣ яко вышоу сокоору во вѣрѣмѡ недѣли“.

к. 315. наказаніе ѡ всякомъ вѣздержаніи ѡ вѣщавшихся къ боу мнишьскимъ житіем. цѣломдрѣствовати. пѣ. „Болѣзнь ноудит ма изгѣти, и недостонньство мое запрѣцает ми молчати, болѣзнь срѣца моего нѣдит ма провѣщавати“.

к. 317 об. тогож ефрѣма ѡ того слова. по оученіе ѡ покааніи и ѡ вѣзданіи по дѣлом комоуждо, пѣ. „Брате вѣспранем скоро покаанію. оубоимоса смѣртнаго часа. еда вnezапоу варит ны въ грѣсѣхъ“.

к. 320 об. слово, яко подобает мнихоу вѣ постѣк и троудѣ. и въ смѣрѣнїи пребывати, вѣга ради, пѣ. „Понеже оубо мира ѡверѣгса еси любимиче мои. то что к томоу покоѡ мирскаго ищши“.

к. 323 об. по оученіе ѡ знынїи, и ѡ печали жїтїистей и ѡ покаанїи. пѣ. „Внемли оубо себѣ брате еда когда въ знынїе предаси себе, в началоу знынїю подобенъ боуд вчелѣ“.

к. 326. стїго ефрѣма по оученіе ѡ подвижѣк и ѡ слабости, ѡ зависти и ѡ тѣсславїи. и ѡ покаанїи. пѣ. „Внемлете оубо себѣ любимици мои. подвижитес ѡ своем спсѣнїи. весподвига бо никто же спсаетса ни кѣнчанъ бываеть“.

к. 328 об. наказаніе ѡ терпѣнїи. и ѡ дѣшевиѣк докродѣтели, и ѡ вѣгдти. гї вѣски ѡчї. пѣ. „Внимайте себе брате. и терпите крѣпко и до скончанїа“ — дальше заклевно, також заклевно і верхне поле тексту 329 к.

Из записок на полях рукописів зазначимо ось які: 34 к. chto niechce zamłodu pracować | To będzie nastarose Storbow hercować. Chto po cudze Stawkie iedzie to | Treba wprud Swoie nagotować | czasem y zapłacić. — 93 к. Єїси гї рава Бѣго

евстафія Шмлаанскаго и чад его. всѣхъ по имени (полу-
устав). — 103 к. Po saranczy Roku 1749 Był Wielgi Głud żyto
po dwadzieścia y Dwa zł: pulmiarek ieden . . . Pawel Cmien-
toski (?) — 124 об. Іосифъ Шмлаанскій Матию Бжію Пра-
вославныи епѣ лвовскій, Галицкин и Каменца Подолскаго.
— 198 об. Іосифъ Левицкій Матию Бжію и Егон Столицы
аптлскои епѣ холмскій, Белзкій, Епѣи лщкон и Островскон
адмѣнстраторъ, Архимандрѣта . . . (1711—1730 р. див.
Петрушевичъ, Холмская епархія 69 ст.). — 204 об. По-
мани Гди и мене грѣшнаго раба своего Іеродиакона Софо-
ніа во обители сей: [під рамами дописано тим же почерком],
Болеховскій: Панкевичъ. — 211 об. Czaplą chuda Ryby iadła
Swinia tłusta w błocie siadła. — На 224 об. читаемо вкладну,
скоропсею: „Сиа кнѣга рекомаа Івана и Ефрема Сирїна
Маєт zostавати прѣ обители стѣ Сварічовкїи прѣ мнѣстїрѣ
храма Рождества пресвѣт вїи ижъ сїю виш (менованнїю)
кнѣгѣ надад чтїный . . . штецъ евѣгень Шмлаанскїи. тогож
монастыря: а хтобы сїю кнѣгѣ мѣла восхитити: такого
неблагословенїемъ покрываем: и нафтемъ предаваем: дѣло-
са: в рокѣ тысяча шестьсотъ шестьдесятъ первого в томъ
же рокѣ штецъ Шмлаанскїи и в монастырь стѣспил: и по-
стрижеся старѣцемъ Івасафатомъ монастыря Новон. . . и при-
емникомъ его старѣцемъ Леонтиемъ Монастыря скарічовскаго“.
— 265 об. Помани Гди раба Кжіа неромонаха дишнїсїа во
обители Сей рокѣ вжиа хлѣбъ: — 282 об. Ивлнскїи Матию
Бжію епископъ мѣкачевскїи и всеа землѣ сгорскон [коло
1664 р. пор. Basilovits, Brevis notitia I. 102]. — 326 об.
Pomni Panie na dawida i na tego Żyda Moszka Co u mnie
ukradł pieniądze Z worka.

Правописъ рукописѣв рускої редакціи. I так: ж правильно
передано через s, ю; а уживаеть ся як нинїшне ia, а мїсцями
к (напр. крама 3 б, вѣдалаше 3 б, вѣлаше 4); — рѣ — стрі-
чаемо рїдко; ж стоїть зам. жд; з-с мїняють ся: на зворѣ
41 б₁, звереть 52₂, 52 б₁, зкирлет 55₁ bis, 56₁, — освженїю
здѣланци 119₁ — чресъ 3, вєсчина 6 б, вєспечали 39 б², 94₁,
вєспорєка 66 б₂, ис породы 50₁; в зам. s дуже часто: вгод-
ници во то вѣлхѣ вѣс 4, вгодїа твораще 6, вдолит 37 б₂,
вчитъ 67 б₁; є зам. o і на оборот: впфимѣ 4 б, в два
49 б₂, оптиолѣ сопѣлникѣ 55₁, нева 67 б₁, в їєвкѣ 88 б₁;

Зповающе 6 б, ралиж 2, рачиша 6 б, рѣвноцами 67 б₂, само-
собное 201₂, самохот 38₁, 116 б₂, сиразь 66 б₂, славица 170 б₁,
славохотѣа 170₂, слоузъ 154², сотыа (сѣтворить свѣйство)
87₂, таче 4 bis, 6 б, свѣдает 56₁, парашиса въ оукропкѣ 3 б,
знаше съ звѣрьми в' пѣстыни жити 4, оурословіа 74 б₂,
хизы 4, въ хлѣсти 33, хоупава 138 б₁, цѣловати на кривѣ
40 б₂, чисма 75₂, шевельство (паче всяком хытрости) 200₁,
вараца сѣкѣ іадцю 249₂.

II. Кормчі і Номоканони.

(Ркп. N. 55).

Кормча Ркп. полууставом кін. XV. в. середно-болгарської редакції, на 152 кк. Q гладженого паперу знаку κ — $\times$; ррп. дошка в шкірі, вжолоблена по граням.

Букви ρ, з, с, ц мають в нижніх рядках довгі черти; к в титлах передано хрестиком +.

Починають ся 6-ою карткою 40-вого зшитка, що містить кінець „проталка“ 3-го правила — всего 3 стрічки „правило д̄. Друговоціє вьскко, вьдомь да послаетса, еп̄кїѣ, и поповомь на бл̄венїе начатка нж не шко жр̄твѣ, послаати вьжр̄твѣвникь. иже еп̄шомь, и презвитери да раздѣлѣють дїакономь, и прочїимь цр̄ковникомь вьскмь. а не тьмо на своє насыщенїе скбирати, и насладжати са єдини“.

Далі йдуть 8—11 правила; 3 к. починають ся кінцем 14-го правила „пр̄слово вьздати. и исправити. аще вьзможно ем̄с̄ єст̄. на полсж̄ мншгынмь сжцимь тамо. и се не по своєи воли с̄є творить. нж расжжденїемь мншгынх̄ еп̄кїѣ. и оумоленїем̄ вєлїемь: — и; за сим̄ ідуть дальші правила, з пропуском: 19, 24, 26, 35, 41—43, 49, 50, 53—57, 61—63, 68 і 70-го до 80-го правила, без кінця „проталка“.

к. 24. „нїемь шсжж̄деть. аще нешставатса д̄кла сего. нк̄е во вьзможно, размѣшати несм̄ксимаа. сир̄кч̄ кесарека с̄ь бж̄твнми. халкидонскаго сьбора правило 3̄моє. и проклинати такокь^x повел̄каєт̄. аще не покажтса.

Ѡ въселенскго прѣваго събора. стѣх тїї. вгонносныѣ Ѡцѣ. събравшихса привеликыѣ цѣри константинѣ. на арїа бывшаго презвитера. къ алѣξανдрѣской цѣрквини. иже хѣлаше на сна вжїа, гѣ наше гѣ хѣ. евоже проклѣ стѣи съкворь сѣ. и Ѡ цѣрке изврѣже. и Ѡ прѣчїнѣ съ инѣ. единомѣдрѣствѣжїи емѣ. правила — 3 і 9.

к. 25. Ѡ д-го съквора правилоѣ. — 9, 11, 13, 18, 22, 24, 25, 26.

к. 33 об. Посланїа заповѣдна. стѣо и великаго Ѡца нашего василїа. къ стѣмѣ амфилохїю. епископоу иконїнскыа митрополїа. Прѣсловїе стѣго васиѣ — правила: 2—5, 7, 10, 11, 13, 14, 22, 26, 27, 29, 31, 32 (між 49 і 50 им лїетом 1 лїет вирванїй), — „Ѡще бо кто не Ѡречетса грѣха. покаати са неможеѣ. ниже прїать еѣ на покаянїе“ 43, 45, 49, 51, 52, 56—59, (між 53 і 54 кк. 1 лїет недостае), „протѣкѣ. Обаванїа оуко еѣ. еже васнѣми, и призыванїемѣ кѣсевскыѣ. сѣдѣати нѣкаа, на покрѣжденїе дрѣгымѣ“, 66—79, 81—84.

к. 63. си сѣть заповѣди стѣх апѣ. и стѣго Василїа. и прѣчїнѣхъ съборѣ стѣх Ѡцѣ.

к. 65. стѣго василїа епїстолїа григорїс презвитероу. іако Ѡлжчитиса емѣже Ѡжены сѣшжѣ съ нимѣ.

к. 67. Епїстолїа генадїа патрїарха, константина града.

к. 70 об. Епїстолїа стѣго тарасїа архїенїпа константинаграда нового рима къ андрїанѣ папѣ стѣго рима. еже не бывати съставленїа сїенствѣ надарѣ имѣнїа тѣннаго.

к. 73 об. стѣхъ правило апѣ.

Ѡ дѣканїа стѣх апѣ. Ѡ сїенствѣ.

к. 74. чѣтенїа четвѣртаѣ црѣва.

к. 74 об. стѣго василїа Ѡ томже Ѡ протѣкѣ исана пророка

к. 75 об. тоѣже Ѡ епїстолїа еже къ еїкпоѣ сѣшим поѣнимѣ. іако не творити хиротонїа дара ради.

Ѡ житїа стѣго іѡанна златоуѣсѣаго штоѣже.

к. 77. Ѡ правилѣ прѣбныѣ стѣх Ѡцѣ. шѣстьѣть и ѣ. еже къ халкидонѣ събравшѣ. Ѡ томже.

к. 77 об. Ѡ правилъ 5-го събора стго.

к. 78 об. въпрошенїа и Ѡвѣщанїа, ш ниже въпросишж мниси вънѣ града царскаго постащїиса.

к. 81. глакизна правилча. стго Ѡца нашего іуана залтоуостаго.

к. 82. чинъ събора стго патріарха сисинїа константина града, о второбрачни^и съвѣкъплени.

к. 84 об. правила стго никифора, архїепїпа константина града александръскаго патріарха. и съ ни^и сты^х Ѡцъ.

к. 87 об. илїе митрополита тирскаго Ѡвѣщанїа. ш ниже въпроси его нѣкто мни^х. дионисїе.

к. 88 об. подоваеть вѣдѣкти [и запокѣди — приписано на полї] ниже великыи василїе изложи.

к. 89 об. правила Ѡ стго събора гангрѣскаго. иже въ митрополїи пафлагонскон събрася, на екетарїа нѣкоего еретика. и на единомждръствѣщїиныхъ съ нимъ. — веїх 19 правил.

На 93 об. внизу дописано пїзнїще: „Ѡтець иванъ долгополъски“.

к. 94 об. Късимъже въскъмъ исписашж и ст. Сиа оубо пишемо. не іако Ѡвращащїе сщїи^х въ цркви вжїи. пописанихъ поститиса хотащїиныхъ. нж запрѣца^и прїемни^и вынж поста грѣдынеж...

к. 95 об. правила Ѡ събора неокесарскаго.

к. 98. Ѡ стго събора. еже въ антїѡхїи.

к. 101 об. Ѡ събора сардейскаго.

к. 105 об. Ѡ прави^и стго іуанна постника.

к. 106. о Ѡврѣженїи іаже помыслнаго.

к. 107. како врѣменна покланїа почникъ съкрати.

к. 108. о прѣлюкодѣйствѣ.

к. 108 об. о крѣвомѣси.

ш иже въ нечистотѣ жена^х.

к. 109. ш мажи неистовлени.

к. 110. о иже неволеа измѣтлащїиныхъ.

к. 110 об. ш отрочати некрщеннѣ оумершемъ.

о инокынѣхъ.

ш помѣтащїи^х своа младенца.

к. 111. о развѣицѣ.

о грободителѣ^х.

ѿ сїеннотатствѣ.

к. 111 об. ѿ прѣклатовствѣ.

ѿ нечѣтомъ къ что впадшїи.

к. 112. о иже по ежѣтвнѣ причащенїи извлѣвавшїи^т.
никиты блженаго митрополита ираклїискаго ѿвѣты.
къ нѣкоемѣ константїнѣ епїкѣ. ѿнїиже въпрошенъ бы^т о
двоеженцѣ.

к. 112 об. ѿ женѣ еже мжжѣ на тѣжѣж земля ѿидѣ^т.
ѿ сѣрастѣкшимсѣ съ своеж тѣциж.

к. 113 об. иже въ стѣх ѿца нашего никїфора констан-
тина града исповѣданїка. правила ѿ црковныхъ его сѣчинены.
и иже съ нимъ стѣх ѿцѣ. (36 правил).

к. 116 об. ѿвѣты іѡана сїеннїкїша^т епїпа китрош-
каго. къ сїеннїкїшномѣ епїкѣ драчѣскомъ кавасилѣ. ѿ ад^н-
мисѣхъ.

ѿ написани антїмисл.

к. 117 об. ѿ (еже) ѿвѣкнѣтисѣ свои жыны въ не^т и
въ мнїицѣ.

ѿ исповѣданїи.

к. 118 об. ѿ котораго възраста по^тбле^т исповѣдатисѣ.

к. 119. ѿ послѣжившїи^т ѿрждїа. на поновленїе сїенныхъ
сѣсѣж^т:

к. 120 об. ѿ приносимы^т о оусопши^т.

к. 121 лице прилѣчитсѣ пролитсѣ ѿсїїныи^т.

к. 122 об. ѿ раздрѣшенїе брашенъ къ прѣданїихъ сѣзмн-
цахъ. и которыжъ сїж.

к. 126. писанїе домника архїепїпа вѣнетїйскаго. еже по-
сла къ стѣмѣ петрѣ, патрїархѣ прѣвысokaго прѣстола. иже
въ антїѡхїискои цркви, прѣвопрѣстолаомѣ. и аполовраз-
номѣ мжжѣ. хотѣ его прѣпрѣкти писанїемъ ѿ ереси своей,
и ѿпрѣснѣкѣ.

[к. 131 об. — 135 об. владна, скорописенимъ полууставомъ:
изволенїемъ ѿца и сѣвершеннїемъ сїа и стѣго дхѣа. и кѣпи^т сїю
книгѣ ра^б ежї игнатїа... из жоню свою юстина и сѣ члѣми
сконми и сїо^т курїло^т издо^тками сконми сафроню и алле-
ною за свое ѿпшценїе грѣхѣ^т и за скон^т родителе да вѣ-
дѣ^т и^т].

к. 140 об. Мїханла сїггела іер^слмскаго изложенїе о пра-
вовѣр^ннои вѣрѣ. повѣданїе въкратцѣ сложено, како и конхъ

ради дѣль ѡлжчиша ѡ на^о латини. низверъжени быша. ѡ книгъ помѣнны^х преже пишатса... (влиняло).

к. 144. Михила патрїарха константинаграда писанїе еже посла патрїарх⁸ антїохїнском⁸ петр⁸ — зі статями:

к. 147. вѣскаго аданасїа о стѣхъ дѣхъ.

— об. тогже ѡ прѣпрѣнїа монданъста еретика си хрїстианиномъ. стѣго грїгорїа чюдтворца ѡ ѡкръвенїа.

к. 148... (ѡ вж^{ов})нныихъ словесъ.

тогже ѡ слова ежъ къ аномиоу.

стѣго грїгорїа чюдтворца.

— об. стѣго ївана дамаскина ѡ вѣсловіа.

тогже о стѣки троици стѣго дїонисїа архїпагита.

тогже дамаскина вѣж^{ов}вныихъ именахъ.

к. 150. исповѣданїе шенно папи римскаг^о. ка^к и что вѣр^ет и дръже^т непрѣложно. тѣ самъ пїа, ифременоурь и прочїи вѣси.

(— об. поѣписанїе апокалисарїи тѣхъ иже послани бышъ ѡ пїи римскаго).

к. 151. ѡвѣщанїе стѣго вѣселенскаго патрїарха германа. и сїеннаго събора его. къ посланнымъ ѡ папи римскаго фременоуремъ. и прочїимъ съ нимъ латиномъ.

На обложцї: „+к^рп^р силоуа^н класиа^рх⁸ за їс^т прочита^т сїа кни^га“.

М. 4. Кормча — ркп. XVI. в. 429 кк. F^о грубого гладже-ного паперу, в новїй тектуровїй оправї зі шкіряним хребтом. Фїлїгран — кабан.

Рукопис безъ початку: починаеть ся словами указателя — „правило стѣихъ ѡцъ, рѣе. патрї събора, ѡ обидацихъ цркви вжїа, и сїенныа власти ихъ. Написанїе афанасїа мниха їерсалимскаг^о пѣкови¹). Тогож аданасїа о стрѣлкѣ громикїй.

Остановъ пооученїа ерѣскаг^о, гл. ч. рзї. о попѣхъ“.

„И еше ѡ вѣхъ стѣихъ съборехъ и времени и чиноу ихъ. которыи по которомъхъ бысть“. 1-а к.

1) В текстї ся статья пропушена,

кінчить ся слідуочими словами указателя: „Инь събор стѣх ѿпѣ снисѣса вновѣи кесаріи. иж на понтѣ и правила изложша“.

2-а к. починаеть ся словами указателя: „и състакъ. також иже ѿ севира слават“. кінчить ся словами: „Ѡ се люди съборныа цркви прѣдани ѿпоу. Ѡ десятинах ѿ вѣжа двора“.

3-я к. зачинаеть ся: „иж о цркви км встроени...“ Далі иде короткій історичный огляд 7-и соборів.

5—37 кк. „титъжлы правилом счетанным подобным комуждо дотитъж главам тителѣшим же языком. именується гран. гран же мєнкє иж сказаетса съчтаніє. или съвѣкъвплєніє. гран ѡ глаѣ тридєсєт и осмъ. [До 22 об. иде оглав граней; він кінчить ся словами: „оимаших подрѣжіє вѣсашихса. и тог ради хоташих инѣ поати. тимодеа, правилѣ єї. иши глаѣ чрѣной¹⁾ дѣ.“ 23 к. зачинаеть ся словами: „мирскыа вєри имат. и вѣзбранєн кык ѿстѣпити ѿ них. и не коритса но пребываетъ въ справленіх. да извѣжетса ѿ сана своего“; прав 7. Ся статья кінчить ся 85-ою главою: „да вѣдѣт же нам книги чѣны и стѣи ветхѣагъ сѣо закѣта... над вѣкми бѣ ѿцѣ съ стѣым дѣхом стѣкшитєлєм. и инѣк и прѣно и во вѣки вѣком“. Від 33 об. понад текстом заголовок: „правила апѣтєскаа“].

37 к. Стѣго апѣла павла црковнаа зѣ. праѣ.

39 к. „Стѣи великій иж в Никєи ѡ. съборъ кѣѣ. Къ црство константинаградѣ. Събравшихса стѣх ѿцѣ т. и ѿ. На злочѣиваго арѣа. Хжлившаго сѣа вѣїа гѣ ѿшеї іѣ хѣ. єгож проклаша стѣи ѿци. правилѣ изложиша кѣчинєнаа. Єє зде прѣваго събора праѣ кѣ.“ — Внизу: „Ѡ създаніа мирж. В лѣтѣ вєндѣ. кык събор стѣх ѿцѣ“. Верхом на картках заголовок: „ѡ. съборъ никєнєкїй“.

47 к. Иже въ анѣкиркѣ стѣго помѣстнаго събора правило кѣ.

¹⁾ т. е. писаної чорнилом а не краскою: пор. проф. Е. Кадужняцкого — Was haben wir unter den „černyja glavý“ im Nomocanon XIV titulorum zu verstehen? Archiv f. sl. Phil. IV.

54 б. в. Правила стго събора в новѣ кесарїи близ понтескаго моря. съшедши, събор ѿ. по анкирстѣмъ съборѣ.

57 в. Стго помѣстнаго събора иже въ гангрѣ прав. ѿ. сїиже стѣмъ вникейстемъ прѣвомъ съборѣ. снидеса, правила изложиша.

60 в. Иже въ анытнохїи свръстѣ стго помѣстнаго събора. правило кѣ.

67 об. Стѣмъ помѣстнаго събора иже владикїи фригїи съкраса различныхъ правилъ. — Всѣхъ правилъ 58.

77 об. Стѣмъ вселенскѣмъ съборѣ ѿ. бы при цри велицемъ Ѳеодосїи в константинѣградѣ съшедшихса. р. и н. стѣхъ ѿць ѿ различныхъ мѣстъ. на дѣховорца. иже правило изложиша. — 8 правилъ.

80 об. Правила стго вселенскаго третїаго събора иже въ ефесѣ съшедшихса стѣхъ ѿць. — 9 правилъ.

83 в. Правила стго вселенскаго събора дго иже въ халкидонѣ. Правилъ ѿ.

94 об. Чисте мѣсте для 22 рядкѣв; за симъ заголовокъ: „Правила стго помѣстнаго събора иже въ сардакїи сирѣчъ въ средци. прав. кѣ. написано предъ карфагенскимъ съборомъ“.

100 в. Канонъ иже въ кардагенїи съшедшихса стѣхъ ѿць. Си три правила осѣвна свт. и предсловіе. сѣщимъ въ числѣ правиломъ. иже въ карфагенїи. — 134 правила.

130 в. „Си правила ѿго вселенскаго събора. Иже къ константинѣградѣ, въ трѣхъ полатинѣ. рекше втеремѣхъ црѣхъ полатини стѣанѣмъ вѣгочестивѣмъ црїи нашимъ. приглашеное стго събора. вѣгочестивомъ црїю стѣанѣмъ. Смоуже покоршася. Изложена имъ правила“.

77-е правило мѣстять кари за спільне купане мущинъ зъ живкамн: мїрянинъ видлучавъ ся, причетникъ же „изврѣжетса“. — В 79-імъ правилѣ запрещаетса „карити пероги“ і „тоя приносаше дрѣгъ къ дрѣгъ. виною чести ради рождѣства пречистыа матере дѣвы“, зъ припискою на полї

157 к. „о соборѣ стѣхъ вѣи о принесѣхъ пироговъ“. — 102 правила.

163 к. Ей правила седмаго кселенскаго събора иже вникен второе събрася. правил кѣ.

172 к. Правила иже въ константинк градѣ бывшаго прѣваго събора. въ цркви стѣхъ айль. Правила зї.

174 б. к. Правила тыиж въ константинк градѣ: къ применитки цркви вжїа мдрсти. Рехше въ стѣхъ съфїи събора събравагоса. Иже седмыи съборѣ оутврѣди. Правило.

175 об. Стго великаго василїа ѿ посланїа иже къ амфилохїж еїпоу ко никїйскомѣ. и къ дїорѣ. и къ инѣмъ нѣкнх посланїи правил чѣ. — В 1-їй главї говорит ся, мїж иншм, про раскольників „иже ѿ цркве себе оставльше“ і про шдцерковників „иже осжжени бывше ѿ нѣкнх грѣсѣхъ еїпи или презвитери и оставлени бывше ѿ службы“ 176 об. — 85-а гл. 199 об. „ѿ посланїа стго Василїа къ амфилохїж“. 86-а гл. тогож „иже къ дїорѣ“. 200 к. 87-а гл. тогож „къ григорїж презвитерѣ. яко ѿлжчитиса емоу ѿ живжщїа ѣ него жены“. 88-а гл. idem „къ селским еїпом“. 89-а гл. idem „къ сжщим послѣдним еїпом. непоставлати на мздѣ“, 200 об. 90-а гл. idem „къ амфилохїю ѿ стѣхъ дѣхъ гл. кѣ. о писанныхъ обмычлехъ“.

201 к. Стго ариансїа ѿ назвѣхъ и о стрѣлкѣхъ громнѣхъ. гл. чѣ. „Стрѣлскыи топори громнїи нечестиваа и бѣомръзскаа вещь. аще недоугы и подсованїа огньныа волести лѣчить. аще и бѣксы изгонитъ, знаменїа творитъ, проклатя еѣ. и ти цѣлѣемъ нею. ни вес бо прорнцїа прїдѣвнїи ни вес изганїа бѣксы стѣхъ. аще не ѿ дѣла познанъ бждет. по гѣскомѣ глѣу. всако бо древо ѿ плода познавати повелѣ“.

„Ѹстав о брацѣхъ“ і карн за перелюбство та блуд: „Тако еѣ правило снепонманїа... георгїї понмет елисаѣ. і андрїи хртїнѣ“.

202 об. ѿ книгъ вжтвенныхъ повеленїй вжственныхъ кончинь. Ѹстїана различныхъ заповѣди. гл. 2-а: о поставленїи еїпѣ. и о прочемъ чистителѣ

стѣм чинѣ. гл. 3-а: о ѿходящихъ еѣпѣхъ правило. Гл. 4-а: „Ни въ единомъ же чинѣ клирикѣ быти некнижнѣ“; гл. 5-а: яко не поставляти слѣжебниці, мнѣ ѿлѣт; гл. 6-а: о мнисицахъ и ѿ мнискѣхъ, и ѿ игжменѣхъ; гл. 7-а: яко не ѡдобѣ скынми даати мнѣхъ свободнѣ. или работнѣ коемѣ; гл. 12-а: о клирицѣхъ имѣщихъ дрѣжѣ къ дрѣжѣ и къ что; гл. 13-а: ѿ црковныхъ неподвижимыхъ вещей. расточеніѣмъ низложеніѣмъ. развѣкъ къ константинѣградѣ; гл. 14-а: ѿ црковныхъ насажденныхъ и инѣхъ главъ пожеленіѣмъ; гл. 21-а: о дѣлательехъ вземъ дающихъ; гл. 22-а: о црковныхъ канонѣхъ и ѿ користехъ; гл. 28-а: о подающихъ причты еѣпѣ како подокаетъ быти.

в. 221 об. Ѣ различныхъ титулѣ рекше граній ѡстѣана царѣ новыхъ заповѣдѣй. главы по извранію различныхъ ѿ прѣквыѣмъ граній.

к. 231 об. Извраніе ѿ закона бѣгомданнаго, іако въ томъ мѡсѣшмъ. ѿ ѿ сѣдѣ и ѿ правдѣ: „Не пріемши слѣха сѣтна не сѣдиши“.

к. 237 об. Толкованіе кожѣственныхъ слѣжбъ.

к. 252 об. Тѣкъ ѿ апѣлѣстѣкъ съборнѣкъ цркви: „Црковъ еѣ земное некое и храмъ бѣжій и некъста хѣва кровію его окроплена“.

к. 253 об. Ѣгда новосѣенный поп ѿстоитъ ѡрокъ свои ѡ сокорныхъ црквѣ. Еѣпѣ ѿпѣраѣ къ порѣченнои емѣ цркви ѿ рѣкъ своеѣ дасть емѣ мѣтвеникъ. И прочтетъ емѣ свитокъ сѣи. И положитъ на прѣтолѣ и повелитъ емѣ взяти съ прѣстола: „Се товѣкъ гѣ чадо порѣчи сѣенныхъ слѣжбъ страшнои тайнѣ“.

к. 256 об. Тѣкъ бѣжественныхъ слѣжбъ глѣшѣ іереѣви бѣски вѣдко. то еѣ къ невидимомѣ бѣжствѣ.

к. 260 об. Се новаго закона христіанскаго виденіѣмъ. Извѣстно како подобаетъ быти (ко)жѣственнымѣмъ приношенію къ стѣкѣ слѣжбѣ.

к. 262 об. Истокованіе стѣи изъображеніѣмъ вѣры. и еже еѣ. вѣрѣю въ единого бѣга.

к. 263. Изложеніе рекше въспоминаніе бывшаго црковнаго съединеніѣмъ при константинѣ и романѣ. Ѣвомѣмъ ѡбо црствѣющѣмъ. ѿвомѣмъ тогда црква ѿца саномъ почтенѣмъ сѣшѣ.

к. 269 об. Посланіе стго тарасіа архіеіпа ко-
стантинаграда къ андріанѸ папѣ римскомѸ. еже
не поставлати на мздѣ.

к. 269 об. Генадіа архіеіпа цраграда ѿ по-
сланіа къ всѣмъ еіпомъ.

к. 269 об. Шестог вселенскаго събора иж къ
костантинѣ град, къ трѸаѣ полатнѣм.

к. 270. Генадіа „и иже тогда съшѸдшагоса стго
събора ѿ посланіа къ всѣмъ апѸломъ“ [sic!].

к. 271. Великаг аднасіа архіеіпа алеѡандрѣ-
нскаго къ аммонѸ мнѸхѸ ѿ съблажнѸющиса вно-
ши... ѿ дрѸгаго посланіа: владником и прелюко-
дѣемъ сѸдитъ вѣ. Его же „еж къ сѸіанѸ еіпѸ“.

к. 271 об. Тимофеа архіеіпа алеѡандреискаго
единаг ѿ рѣ. ѿцъ иже къ костантинѣ градѣ на
македоніа събравшиса. сеж тимофеи прѣемника
имѣаше феѸфила прѣтѸ. правила еі.

к 272 об. ФеѸфила архіеіпа алеѡандреискаго
възглашенію вгоавленію наставшѸ в неѡлю пра-
вила дѣ.

к. 274. КѸрила архіеіпа алеѡандрѣйскаго ѿ
посланіа, иже къ домнѸ правила е. и ны главы
ѿ дрѸгѸх посланій. къ евологіѡ алеѡандреискомѸ
едино правило.

к. 274 об. Тогож ѿ посланіа къ ненаполскимъ
еіпом и къ виѸюскимъ прав. д... маѡимѸ дѣа-
конѸ... генадію архимандритѸ. „Ѹще кто хошет
поставленъ быти“... „ПритѣкающѸхъ къ правѸкрѣтѣи вѣрѣ зла
не поминаю“... „Инакожъ въ мори трѸжающѸса“.

к. 275. ѿ посланіа къ евологію алеѡандреи-
скомѸ: „Ѹще кто ѿ исправленіа ствѣрѸженѸхъ вѡносыми
ѿци подвигнетъ что... яко жизнь е и животворицъ яко Бѡ,
да воудетъ проклатъ“.

к. 276. Стго дионисіа архіеіпа алеѡандреи-
скаго. ѿ сѸщиѸхъ безъвѣщеніа страхѸ ради сѸмрт-
наго приобѸлающѸса. правилъ дѣ.

к. 276 б. Мѡтва наддающѸса... ѿ причащеніи
стго василіа... 277 к. тогож ѿ нерадащѸхъ ѿпите-
міаѸ рекше запрѣщеніѸхъ.

к. 277. Петра архієїпа александрѣйскаго къ венеетскомъ архієїпѣ. вѣже при патріарскѣ константиноградѣ олеѣен.

к. 278 об. Тогож... ш опрѣсноцѣх.

— Сказаніе кї. апѣлѣ ш латинкѣ ш опрѣсноцѣх: „къ вамъ слово о хитрїи римланѣ“.

к. 306. Поученіе Ѡ седми събор на латинѣ: „Небѣма сво рекѣ хрѣстіанѣ“.

к. 310. Ѡ петра антїохїискаго петра къ архієїпѣ римскомѣ ш опрѣсноцѣхъ: „Написа ми се стїни твоѣ“.

к. 315. къ архієїпѣ римскомѣ Ѡ іоанна митрополита русскаго ш опрѣсноцѣхъ: „Бъзлюбихъ Ѡ Галлюбовъ твою члѣче бжїи“. (Пор. Уч. Зап. II отд. Ак. Н. I; А. Поповъ — Ист. лит. обзоръ полем. соч., 92—9).

к. 319. Никиты мнїха презвитера монастыра стждїйскаї прозвише скифита къ латинамъ ш опрѣсноцѣхъ: „Ще естѣ развѣмъ рѣи и прмдрѣ“.

к. 321 об. Прав. аї. зго събора ижъ къ трѣлѣк полатнѣмъ... ш острижнїи брады... о растащїихъ власы и красащїихъса ими.

к. 322. ш франзѣхъ и прочїихъ латинахъ главѣ кѣ. (Пор. Поповъ — ор. cit. 58—69 ст.).

к. 323 об. Домитрїа митрополита кизическаго о коавитѣхъ и ш цицарахъ.

к. 324. О месалианѣхъ ижъ соутъ глѣмїи бавжнїи богомолїи.

к. 324 об. Блженнаго епїфанїа еїпа кипрѣскаї написаныхъ ересъ всѣхъ. рекши повеленїи. Ихъже мѣтри прѣвїи образи въ именїи д. Ѡ нихъже всѣ прочѣ възникоша. В сїи статїи вичислено тї самї ересї, що ѣ у Іоана Дамаскїана (Migne, Patrol. ser. gr. t. 94 p. 678 ss. *Περὶ αἱρέσεων*), тїлько декотрї назви зрученїи: напр. Осинланѣ — *Ἐσσηνοί*, развѣмнїци — *υποσιχοί*, плододрѣжци — *καρποκρατανοί*, потоломѣканѣ, змїици — *ὄφῖται*, властелнїци — *ἀρχοντικοί*, Ѡкордоналѣ — *ἀπὸ τοῦ κέρδονος*, въздрѣжнїци — *ἐυκραταί*, порфигїанѣ — *καταφουρασταί*, самописанѣ — *σαυραῖοι*, наполинѣчїи — *ἡμαρεῖοι*, остїанѣ — *ἀετιανοί*, Ѡ астїа — *ἀπὸ τοῦ Αετίου*, двочестнїци — *Διμοχῖται καὶ Ἀπολ-*

λίναροι, сковродопечни иж въ нма тоаж мрѣн въ днѣ нк-
кѣн лѣта на сковрадѣ испеченное нкчто приносятъ — *κολλυρι-
διανοι οἱ εἰς ὄνομα τῆς ἀγίας Μαρίας ἐν ἡμέρᾳ τῆς τοῦ ἔτους
ἀποτεταγμένη κολλυρίδα προσφέροντες*, касиліане иж сказани
матѣвниці — *μασσαλιανοὶ οἱ ἐξηγητοὶ ἐδῆται*, хвал-
ниці — *Εὐφημίται*, послѣшнниці — *Μαρτυριανοί*. — В нвзу
333 в. дописано: „всѣхъ ересей значится во мѣрѣ оѣ.“, тут
тѣлько 77, а у Дамаскина 80.

к. 334. Повеленіе главамъ месаліаньскыхъ зло-
честиваго ѿ книгъ взато.

к. 336. Еще о реченнѣй ереси месалиметѣ и
ереси живащихъ въ монастырехъ и обрѣтающихся
ѿ сказаніа феоdorитова.

к. 338. Ѽ ествѣк и ѿ сѣставѣк ѿкѡж ѿсевира
славятъ и како частнымъ повелѣваютъ сѣщества.
Іоана книжника трифен глѣмаѣ трѣдолюбиваѣ ѿ
четвертаго слова законника.

к. 341 об. И по сихъ же обѣчаетъ ѿко паче не мн-
шаѣ сѣщества не прѣиметъ. рече паче въ тожде глав-
ницѣ.

к. 344. Си до раклѣа црѣа лѣтъ ересъ ѿ араклѣа
же до зде възникѡша инѣи ереси ѿкожъ напи-
сано еѣ.

к. 344 об. О агаранѣхъ иже изманилѣа не глѣются.
— Правила 334—344 к. об. значать ся ѡѣ—обѣ. [пор. Востокъ:
Опис. 301 ст. № 233 вк. 250—263].

к. 345. Григоріа еѣкпа новыа кесаріа чюдо-
творна быкшихъ въ нашествованнаго варвара.

к. 346. Стго Григоріа ансеѣйскаго ко Литонѣ
еѣпѣ мелентіѣскомѣ правила и предисловіе.

к. 347 об. Блаженнаго Нила Черноризца по-
сланіе къ хаклію прѣзвитерѣ Ѣзровѣ нападыщѣ на сѣ-
грѣшащѣа и глѣща. недоволекетъ на поканіе исповѣданіе
сѣстенѣ. аще дѣла постническаа не бѣдѣтъ.

к. 350 об. Тогоже великаго касиліа посланіе ко
григорію богословцѣ. о мнѣшескомъ строеніи.

к. 354 об. Стѣа стѣа правила великѣа Касиліа
ѿко великѣимъ и малымъ сѣворомъ. приложиша сѣѣи
нстакованіе. Гѣ Іс хѣ бѣ нашѣ помнѣши. гл. оѣ.

к. 357 об. Главы црковныи въпросъ трецкаж главицк правил і ѡвѣти стго събора. бывшаго въ дни предосіеннаго вселенскаго патріарха никола константинограда. въпрошеніе ѡ іоанна мниха молчальника, иж съними въ стк торк Свцим съ ним чръноризцем. въпросъ прквы.

к. 359 об. Ѡ беззаконныхъ брацкх ѡ кровомкшеніи.

к. 366. Ѡ нѣкоемъ съчѣтавшемъ сѣоу своему дочерь нѣкоего под властію свца без вола ѡца еа.

к. 369 об. Здк извѣстно враздѣле въизвраненыхъ и здк законныхъ браков. родіои. ѡцк. михаилъ, брат, сестра анна.

к. 371. Раздѣленіе браковъ възвраненыхъ иж ѡ крове выкающаго съродства. или ѡ присвоеніа лицк. выкающаго прилѣченіемъ брака, рекше ѡ сватства.

к. 373. Писаніе патріарха влаѣеж изложено, ишана книгъ хранителя и шполита. шбоемшимъ вторю братъ чада своего матери. и подобно дати емъ запркшеніе.

к. 374. Закона градскаго главы различныи въ четырехнадесатыхъ гранехъ. ѡ нихъ же кй. о поставленіи еппк и презвитер еѣ. гран ѡ. о свѣщантіи. — о залозк окржченіа 375. — о даркх окржченіа 376 об. — ѡ раздркшеніи и ѡ винахъ его 377 к. — ѡ даркх 386 об.

к. 381 Пролог рекше предословіе съведшаго стѣа правила. въ дї. тїтел: „Телеса шво въ подобіе вещественыа прїемлаш ница“.

к. 383. Другое предословіе сведшаго правила. иже по ѣ.мъ съборк, и 5.го и 3.го, по сихъ предложшаго и съчѣтавшаго правнао и съ аплѣскими же, и прежъ бывшихъ стыхъ съборк.

к. 384. Ѡвѣти блженнаго митрополита параклайскаго прежденіемъ емъ и въпрошаніемъ ѡ константина памфиликійскаго.

к. 387. По въпросамъ и по ѡвѣтамъ всегда стго діадоха ѡкровеніа.

к. 392. Іоанна митрополта кизкаго¹⁾, реченаго прорѣком Хї написавша правило црковнаго ѿ стѣх книгъ, вѣкратцѣ Іаковѣ черноризцю.

Се правило має багато варіантів в порівнаню з напечатаним в „Русскихъ Достопамятностяхъ“ I. 89 і сл. Сї варіанти в більшій часті — наслідок незрозуміння первісного тексту. Примір: „повелѣша стїи ѿци ждати теплыхъ ради повеленіе смртное имене сего время оставихом. повелѣваем. аже ѿишд съвершени. симъ младенцѣ. иже ѿишд боленъ ѿсмѣ днѣ повелѣваемъ“; опрѣктающійся вм. обрѣктающіхся 392 к.; „подобаеть ѿ болашаго зла измѣкнити наменшее иже непричащаюся краицѣхъ въ ржкостѣи земли якоже си рекля и въ великое говѣніе мася падат и скверное подобаетъ всакымъ образомъ направлати. и вѣзбранаетъ тѣ злобѣ, наказаніемъ и ѡченіемъ“. 392 об., порів. Калужняцкій, Обзоръ слав.-рус. памят. языка и письма, стр. 34 и 82 зам. 130. „Тожъ сътворити иже безъ стѣда и безъ срама. двѣ женѣ имѣютъ кромѣ нашея вѣры греческое въ влѣокрество житіе. иже влѣхованіа и чародѣканіа твораше“. 393 к. порів. Калужняцкій, ор. cit. 82 ст. зам. 131.

к. 397 об. О съединенїи стїго събора ѡстав и завѣт стїго мнишескаго житію. По гнїю званію на нетленію. — На полю листа дописано: вси хоташен спїтиса семѣ бжственномѣ ѡстроенію да повинѣютсѣ, з закїнченемъ, яко Румянцъ. №. 233: Восток.-Опис. 302 стор.

к. 403 об. Правила кирила митрополита рѣскаї съшедшихся еппѣ. далма [та] новгородскаго, игнатїа ростовскаго. феогноста переславнаго²⁾. симиона полотскаго, на поставленіе ейна серапїона колодымерскаго. Кїнчить ся: „ни попѣ ни діаконѣ да не входитъ да не досаждайтъ прѣтомѣ мѣстѣ прочее, аще кто явитсѣ безчинѣ входѣ до самыхъ стѣль, да извергнѣтсѣ а мирстїи члѣци да ѡлжчатсѣ“ (пор. Русскія Достопамят. I. 106 - 116).

¹⁾ У Воестокова „Русскаго“ — 286 стор. 309 к.; 302 стор. 300 к. — ²⁾ Переславскаго,

к. 409. Поученіе къ попомъ вѣки ѿче. Ся статья почиваесть і кінчить ся подобно, як в Кормчій Рум. Муз. № 231 к. 188 об. Наш текст містить лише стилістичні варіанти: „си вси любовь писахомъ, аще съхраните мѣтва ваша ѿ бѣ вслышана вѣдет. и земли вашей и работа облегчѣса. мѣте же за ма грѣшнаго да подѣ ми вѣ крѣпо° на паствѣ и прощеніе грѣхов мѣтвами вашими. азъ бо вамъ рекохъ мало. вы сами смотрѣт, что не згодно вѣ, того блюдетеса. прославимъ же въквпк ѿца и сѣа и стго дха нѣк и прно и въ вѣки вѣком аминь“. — За сѣм слѣдує молитва (411 к.): „Блѣдко гн вѣ наш высокыи и славныи чѣколюбче въздаѣ проти тждом . . . но зкротѣса змѣрдѣса на люди твоѣ, ратныѣ прожени, миръ зтверди а страны зкроты, град зговзи, вѣговѣрнаго кнѣа нашего їмрек языкомъ огради, болярѣ змѣдри. гради разсѣли, црков твою възрасти...“.

к. 412. Іоанна Златоуста наказаніе всѣкомъ з попови.

к. 414. Сказаніе о арименской ереси: „Коли быв седмыи съворъ... пойдѣмъ къ халепк испросимъ сѣк законъ. халѣпа рече. пришли есте поклонѣтса махометъ“.

к. 416. Ѡ кртк иже на земли, или на ледъ шишт.

к. 416 об. Илиа новгородскаго архієпѣпъ и правило съ вѣлогородскимъ єпѣпомъ: „Иже сѣ пригодѣ слѣжы. любо попови любо дѣаконови... За сѣм слѣдує: Правило єпѣпомъ: „Своеж волеж и мощѣ дѣжни сѣт архієппи и єппи имѣти стражеѣ в сѣенныхъ правилѣхъ“.

к. 417. Чръноризца маѣима чѣи образъ дрѣжитъ съворнаѣ цркви: „Бжѣа цркви є развѣмнаго мира чювственнаѣ чѣка“...

к. 417 об. Герман мѣстїю вѣїєю єпѣк всеѣ вселенныѣ и патрїарха... смиренныи митрополитъ рѣскїи сєргїи всесѣенныи митрополитє всеѣ рѣси. в гн любими братє и слѣжєвниче нашего смиренїѣ, киръ леонтїє¹⁾

¹⁾ має бути: кирилле — пор. Востоковъ, Опис. 303—4 стор; там же вмієто „рѣскїй“ — „прѣскїй“.

приспѣкъ къ службѣ нашего смѣренія, яко нѣкѣи къ рѣскои странѣ. прежде смѣюцимъ мѣжи нѣкѣи копачимъ и къ равскомѣ и҃҃҃ влекуще, аще и плѣнники нѣкѣи потомъ счителиемъ ихъ предающе счити сѣнныа грамоты и счѣнїа сѣнныа“.

к. 419. Правило маѣима митрополита рѣскаго (о постѣ): „Бл҃венїе митрополита Маѣима всеа рѣси къ всемъ хр҃тіаномъ правокр҃нымъ“.

к. 420 об. Нѣкоего Ѡца къ духовномѣ сн҃҃҃... „къ великомѣ князю Димитрію Ѡ многогр҃кшнаго чр҃кнца такова. Написалъ еси покаянїе свое велии смиренно и жалостно слышати“.

к. 424. Лаодикійскаго събора правило нѣ҃҃: „Иже ни мирскыхъ съставленныхъ фалмовъ гл҃ати въ цр҃кви. а не исправленныхъ книгъ не чтѣте. но токмо исправленнаго новаго и ветхаго завѣта. а иже кто лженаписаныхъ и нечестивыхъ полагаетъ книги акы стѣмъ да извержѣтса, а книги съжгѣтса“.

к. 425. Слово Еирахо на немлѣтивыхъ цр҃и и кнѣзи иже неправдѣ сѣдѣат.

к. 425. Слово о гордости.

к. 425 об. Слово ѡ сѣдѣахъ и ѡ властелехъ емлющихъ мзѣ и неправдѣ сѣдѣщихъ.

Слово ст҃го василїа ѡ сѣдѣахъ... „иже во безправды твѣрси кожеждо осѣдивъ продае и тѣми кѣнами кѣпитъ сѣвѣ истижъ и пити и дѣканїе сѣвѣ и валъ тыми кѣнами кѣпатъ, обѣды и пиры творѣтъ“.

к. 428. Правило ѡ цр҃ковныхъ людехъ и ѡ десятинахъ и ѡ миряцехъ градскихъ и ѡ сѣдѣихъ епкпскихъ: Ѡ самоа истинны слышавъ стѣхъ апл҃къ и Ѡ преданїа стѣхъ Ѡцѣкъ... „вакто ѡсѣсе въ цр҃ство константина, и василїа крестисѣ володымеръ и всеа рѣсѣ. приведе съ сокою изгрѣк митрополита левнта. такожъ ї оуставъ положи съборнои цр҃кви. съклудати нераздрѣшимо всемѣ родѣ своего заповѣда. по немже цр҃ствѣющимъ, и клѣтвами страшными стѣвѣрдивъ. и правокр҃ныхъ князѣ велицїй тожъ пришло того а котомѣ и много приложили. създавши цр҃ковъ мтр҃и вѣїи епкпїжъ. грады погости села и виногради. земли корты езера и рѣкы. волности дали съ всеми привытки и те изо всего

црства и княжаніе, и княгинѣ нх скоа безцѣннаѡ. кознь порты злато. каменіе драгоє. великїи женчюг“ і тд. як Румянц. №. 232 [див. Вост. — Опис. стр. 295. „а мртвым а памать того ради потреба црковнѡ имкнїе люди своє давати“].

к. 428 об. Я се люди съборныа цркви преданы єпкп8... всего 5 початкових рядків: „Игжмен подіаконъ, кто къ клироск. чркънец, чркъница, попадаа, попович. лкчець“ „то люди црковнїи“.

к. 429. конецъ послѣсловїя писця: „питїю многом8 не прилежа. гѣтъ писанїа властели“... „се писахом камъ да бжїю волю сътвори прїемете Ѡ кѡ съ кесплотными силами прносще радованїе. також сам хѣ вѣкшавал вы єо да идеже азъ бждж, тж и сдга мон. и къцритеса съ ними. и къзраджетеса. ем8 же слава съ Ѡцемъ и стымъ дхомъ ѣнк и прно и въ вккы вкком аминь“.

Порівнявши сю Кормчу з описаними Востоковим, переконуємо ся, що наш рукопис належить до ряду руских Кормчих [Румянц. № 233—5]. Розклад статей, язык і руска правопись, з примішкою болгарских ж, л зам. 8, я, ю, первісних рк у деяких місцях і перевагою складу — рк — свідчать про їх генетичний звязок. Ріжницї незначні: Румянц. № 233. має статї, яких у нас нема: — к. 204. „о том колика и какова сѣт мѣста єпитемїамъ“ і „Тогож [св. Басилїа вел.] наказанїе ко презвитер8“ і 213 к. „Тогожде о правокрїи“. Наша Кормча натовісь містить не зазначенї у Востокова № 233. статї: 269 об. „Шестої вселенскаго събора правило кѣ“, 270 к. „Генадїа... и иже тогда съшедшагоса стїго събора Ѡ посланїа къ вскм апломъ“, 275 к. „Ѡ посланїа къ евлгїю“ і 317 к. „Блаж. Нила черноризца посланїє къ Хаклїю“.

Язык рукопису старо-славянскїй з численними слїдами руского впливу в правописи, пр.: призвитер8 7 б, 11; пресф8р8мисати 10 б, люжанинъ 20, дваримъ 16 б, многаци 264, поучина 255, сотона, сатона 334, жрѣтовникъ (рядом з сатаръ 22 і д.), Ѡкт8ха, ѡкт8хїа 3 б, на аригена 4 б, 5, онорїа 4 б. — Досить часта заміна їл — ѡл, тут і там попадаєть ся

заміна и—к промовляла би за південноруским похоженім рукопису, але брак усяких вкладних і вихідних записок та приписок не дозволяє нам категорично означити місце його повстаня.

Н. 140. Не моканон. Ркп. полууставом південноруского письма, з неправильним ужвтем юсів, на 110 к. Q., без 12-и початкових глав і початку 13-ої.

к. 5. г^а єї. ѡмѣжеложьствѣ.

к. 6. ѡ цркви і ѡ стѣ^а причащенїи.

к. 7 об. гл. иї. ѡ постѣ^а великы^а и ималы^а.

к. 9 об. Мѣтва дрѣгаѡ и сїа рещи на^а главоѡ. исповѣ^а да^ашиго ти сѡ послѣде. ег^а исповѣ^атисѡ.

к. 11. гл. дї. заповѣ^а ѡ оубїиственны^а грѣсѣ^а.

к. 17. гл. кѣ. Правило ѡ вкрѣщєнїи^а вѣ гады и звѣрѣ. и часовы имѡщи^а дни. ѡвѣ добры, ѡвѣ злы. Сѡ^а оубо нѣцїи вѣ хрѣтїанѣ^а їже єретическаѡ дѣла творѡт, ї ег^а да вѣде^а по заходѣ^а сѣнца. не даю^а ничтоже ѡ домѣ своего. нї ѡгнь, ни сѣсѣ^а нѣкако^а. или требованїе нѣкакоє вѣнимѡт же и гласо^а, кѣрачи^а и вранѣи^а. и птичи^а, и лисица^а. и страѣш, глїюще ѡвѣ злы и стрѣт, ѡже добрыї. изрѣкнїѡ сѣнцѡ и лжнѣ, и звѣзда^а. изванїа ското^а. тѣ^аже по^абно се начинає^а и повелѣває^а. оумѣжєиє^а се сѣзапрѣщенїе^а. котѡѡ невѣнимати таковы^а. за не сѣ^а страшенѣ прїїме^а ѡ си^а.

к. 17 об. ѡ малакїи.

к. 19 об. гл. ѡ. мїствѣ заборону: „Мѡдащи гаврѡла, или вранѡ галицѡ. кѣкавицѡ. крагѡла, какова либо. ѡрѡла, гларосѡ. таковы да кає^а сѡ заповѣ^а лѣт ѡ. пѡ^а рѣ. а мѡдащїє вѣ^ака. и лисицѡ. мы^а. ѡла. ко^акоу оубѡ (к. 20) пѡ^аха. кѣжнѡ. вѣвѣрицѡ. и инаѡ прочѡла єлика сѣ^а нечистѡла. смока. жѡвѣж. вѣсѡ^а звѣ^а ма^аже или, вели^а и конѡ, или ѡсла. или ѡ дивы^а. или ѡ пасомы^а. єлика нечистѡ нарече зако^а єжїѡ. аще кто ѡвращє^а сѡ се сонѣ^а сѣ волеж своеѡ и хотєнїе^а. да покає^а сѡ лѣт. дѣ. аще ли же понеколи своей понѣжди сѣкѣ^а. да покає^а сѡ лѣт ѡ. а по^а єї. наде^а. . . . (к. 22) гл. лѣ. їєрей аще вѣкѣси^а ѡ ложа скотнѡго. сирѣ^а не иже рожѣннѡе та-

ковѣ да нѣко попь: . . . (к. 23 об.) іерѣ иже остави члѣка ѿ своего аноріа...

к. 25 об. стѣго и вселенскаго събора второго.

(к. 26) іерѣ аще прїидет ѿ своего знанства во инж землѣ... или да принесетъ питака. ѿ епѣпа ѿщрейшего и.

к. 26 об. гл. мѣ. ѿ сырнѣ неѣли.

к. 29. гл. мѣ. паки ѿ іерѣѡхъ.

(к. 32) гл. ѿ. аще ѿтроча крѣнено ѣ ане ѿстрижено ѣ ѿ владо его прѣвѣхъ. и тако да оумретъ. да ѿлжчатса родители его.

к. 46. гл. ѿ. ѿ правилъ събора антїѡхїйскаго.

(к. 56) гл. ѿз. дѣховнѣ братъ естъ еже на стѣкѣ егѣлїи братство творятъ. [„Чинъ братотворенїа“ гл. Гласникъ Срп. крад. Акад. LXIII, ст. 275].

к. 57 об. а сїа паки инїа заповѣдѣѡ ѿ законныхъ книгъ. ѿ рѡстѣвѣ. і ѿ запрѣщеныхъ брацѣхъ. і ѿ различныхъ степенехъ рода. иже непоѡбаютъ блюсти ѿ стѣго крѣненїа. і ѿ еже по пѣти крѣвѣ. вѣкѣнѣхъ і ѿ краеныхъ рожѣакохъ:

снѣ братсчада моего ео ми анепсей ѿ прѣвѣа братсчадѣа моего 61 об.; оужика бо наречетса... сестринѣ братъ. сирѣкѣ братъ и сестра... братъ оубо мѣре моего ео ми великѣ оужика 62 к., сестра мѣри моего есть ми великаа лелѣк 62 об., братсчада ѿца моего, или мѣри моего ео малыи оужика и маллаа лелѣк 62 об., . . . присиневникъ нѣкѣи вѣдетъ, еже ео сноположе (62 об. — 63).

к. 82 об. гл. рѣ. ѿ инокахъ и ѿ ерѣѡхъ. и прочѣа главы. і ѿ смѣреномѣрїи. Повеѣнїе стѣхъ ѿцѣ. тнї. ѿ прикѣчающихса въ іерѣѡхъ. і инокохъ. иже поѡвластїа сѣщїи. і ѿ различныхъ прегрѣшенїи.

к. 93 об. Пооученїе стѣго вѣлїа къ мнїохѡмъ.

к. 98 об. ѿ прави стѣго ѿца нїего іѡанѣ поѡстника ѿ различныхъ сѣгрѣшенїи. сѣкращенно.

к. 99. ѿ разѣркшенїи стѣго іѡанѣ поѡстника.

к. 103. ѿ прави стѣго събора иже въ анкїрѣ сѣшеѣши са стѣхъ ѿцѣ.

к. 103 об. Степень сѣроѡства. і ѿ брацѣк законно иж беззаконно посагажци. ѿ различныхъ сѣроѡства.

к. 106 об. ѿ цркѡно шкычїи и въ крацѣк избранно стѣми ѿци.

к. 108. гл. рнд̃. чесо ради не постих сїа сѣмица.

к. 108 об. чи^н егда ключи^тсѧ въскорѣ велии бо^тнѧ дати причастїе.

к. 110. чи^н поновленїѧ.

к. 110 об. послѣ^тованїе ѡ причащенїи стѣмъ воды. и^н великаго ѡсѣненїа на бѣговленїе (всього 3 рядев).

Завваженїи нами словарнїи особливости декотрих статей: въпржсть црковнїи 6 об., на въпржстѣ 75 — в значїню: прѣтвїр церковнїи; грѣзнь 29 (грїзна), комканїе 29, бабица 31 (plur.), вѣла 54 (зам. была — була), да бѣтсѧ м̃. тоюгъ 69 об., морѣи 74 (gen. pl.), игуменовы своимъ 83 об., сѣмѣжити и попржжити братїю 84 об. (выгавѣвити і прїстїдїти), нси 87 об. (їш), цюю квашеною 98 об., кошѣла 107. Непереведенїи грецькїи слова: ставропѣгїи 16, ставропѣгъ 16 об., афореслѣсѧ 48 об. (зложенїи з чина), енорїа 66 (ἐνορία — дїецезїя), прикѣл, прикїа 70 (προίξ — прїдане), мавлїстрїи 74 (μαυλίστρια — лев), прадное или факелъ 78 (φάκελος — вязка), калѣгорїца 85 об.; не точно переданїи назвн: кѣковрїкы еж сѣт грѣшнїи пач всѣхъ еретик 27 об., мѣсилманнн 46 об.

Н. 137. Помоқанонъ сїрѣчѣхъ Законоправїлнїкѣхъ. Имѣнїи прѣвила по сѣкращенїю с^т: апѣлѣхъ, Великаго Васїлїа и стѣхъ Сѣкборѣвѣхъ.

Ркп. стараннїи полууставомъ 3-хъ почеркѣв, пол. XVII в. на 197 кк. Q, грубого гладженого паперу, знаку руского писѣма.

Списокъ по печатнїи виданїямъ — Стратїнскїи требнїку 1606, Уставїи Московскїи (1610 р., 1631 або 1633 р.) і по книзїи о священствїи Івана Злат. 1614 р.

к. 2. По „законнїкѣхъ прѣвнїхъ Сѣкращеннїхъ“ — гл. гї. о „чародѣкїи, сїрѣчѣхъ волхвѣхъ и прорїцателїи, въсколѣкїи, и олоколѣкїи или превѣзвїюци животнїа“.

к. 3. Ѡ Чарованїи: — на обор. ѡ отравѣхъ.

к. 4. ѡ прорїцанїи: — на марї. „корожка, трѣб. стрѣт. л^с хогї.“ на обор. протїв гл. еї. „Ѡлицн волхвѣю^т Сѣциганкн, и елицн прїккодѣ^т волхвѣ в' до^н свой и чарѣю^т имѣ“ допнсано: „трѣб. стрѣт. ли^с. хѣд̃.“ — Гл. еї. — кк. мїстятъ статїи о „вълхвѣюцихъ и о чарованїахъ“ — зрѣкн, храннтелннѣ

Ў штравѣ, обвазанїа на дѣти и на животнаа, (18 гл.) ме-
дведи и иныа свѣри за рѣгалица на вредѣ простѣйши^х
влек^с, облакогонци, рызыкѣ и щастїе и родословіе вѣр^сю^т,
дни добрыи и злыи, конѣры и шолки на главѣ свою и на
выю вѣзлагю^т, смїа обносѣ в нѣдрѣх^х, оусердзи вѣ ве-
ликій четверто^х свои^м дѣте^м творѣт, дѣвскїа псалмы и име-
на мчѣнскыа поминающе, в пѣто^х великїи сзв^онци сѣбѣ по-
числѣ ег^ллїй важс^т, хартїи съ молитвами нежитѣ, бабы на
главоколѣнїа призываю^т, и оужа призывающе благодиторныа
вѣс^ы вѣ помо^щи и здравїе и^м: дс^ха пытлива имѣши^м и боеѣ
вѣр^сю^т, (6 об.—8.) икона^м присѣдѣщыа жены; гл. дї. вср^к-
лаки сѣжигю^т; гл. кѣ. пласанїе на брацѣх^х, рѣсалком', гла-
совом птичим', новомѣсачїю, оустрѣтенїем' вѣр^сю^щїи, огна
паленїа на стогна^х... внавѣх^рїа праздничнаа (на полю — „к^с-
пѣла“), переоблаченїе, наличники (маски)¹⁾.

к. 8 об. **Ў** житїа с^тго андрѣа х^а ради оуро-
диваго — на полю: „дрижи ч^тый и кайса и исправ-
лай“.

к. 9. и **Ў** ѿчѣника — ш влоу^тнице^х, ш брацѣх^х, ш
играх^х и ш малакїи; гл. нѣ. забороняеть ся православним
жїнкам виходити замуж за латвнѣа.

к. 14 об. гл. **Ѱ**. ш жена^х.

к. 15. Арменополь.

к. 15 об. Иже вѣ халкидонѣ с^ты^х оїѣ.

к. 16 об. ш иноцѣх^х: гл. оѣ. — п. о мѣже^х, пѣ. — пѣ.

ш женах^х.

к. 19. Завѣщанїе Бе^а. Калїа.

к. 22 об. Никифѣра цариградскаго правило зї: гл. рѣї.

— рдї.

к. 23. Басилїа Великаго.

к. 23 об. с^ты^х аплѣ.

к. 24. ѿ постных^х великаго Басилїа.

к. 24 об. Ге^амаго събора.

к. 25. ш ѿвѣченїи безсловеснѣмѣ.

¹⁾ Гляди про ті повіря і о їх звязь з христіанством
дуже влучні виводи проф. А. Брікнера, *Literatura religijna
w Polsce średniowiecznej*. I. Kazania i Pieśni, Warsz. 1902. (Bibl.
dział chrześcijańskich, zes. 18), ст. 43, 61, 90.

к. 29 об. против рмѣ. правила о „странныхъ сѣенникахъ безъчисліа“ дописано на полю: „в прѣходнѣхъ. Соборъ вилѣнскій листъ зѣ.“ (видане кievске 1614 р., статья „Въ Фхѣдѣщихъ Чернѣцѣхъ“).

к. 32 об. Пристеженіе (уже инымъ почеркомъ, дрібнимъ) — надъ статьями надписъ „в исправленіи брата“.

к. 33 об. Іоанна Златоустаго на посланіе Павла апла къ ефесѣмъ. ирѣченіе.

к. 34 об. того жѣ на посланіе: къ Евреѣмъ въ ирѣковченіи апла.

— Типи^к: когда прѣстаютъ помѣкны: лл. рѣѣ. [первый почеркъ] гл. рѣ. възбранѣтъ въкрныѣ оукрашати себе, или власы брадѣк стриги и кансати власы, или плѣсти власы глакы своѣа.

к. 36 об. Събраніе въ различныхъ правилъ: в иже каа съгрѣшеніа възбранѣютъ быти сѣенникѣ, внимаи сѣ въ спасеніе в дрѣже.

к. 39. гл. рѣ. в възрастѣ рѣкополагаемыхъ.

к. 39 об. в иже кін поагоша изверженію и ѡбѣченію.

к. 40 об. в горнилѣ.

— в еже како подоваѣтъ крѣпати.

к. 42 об. кін накі второ крѣпаются. гл. сѣ. — сѣ.

к. 43. в дѣовнѣмъ сѣрѣствѣ.

к. 43 об. о возрастѣ начинающіа исповѣдатисѣ.

— в стѣи проско^мдин и колико просфорѣ имѣти долженѣ еси.

к. 44 об. в стѣи четыридѣсѣтници, и в всѣкон средѣ, и паткоу, правило шѣстьдѣсѣтдѣкѣтое стѣ апла: гл. сѣ. — сѣ.

к. 45 об. в навѣрѣи просвѣщеніи и Хѣа рѣтва.

к. 46. в постѣ великіа мѣница (і другихъ поѣтахъ).

к. 47. когда и гдѣ раздрѣшается постѣ среди и патка.

к. 48. когда должны сѣтъ причаститисѣ право живѣщій.

к. 48 об. Съзоемѣ въ Книзѣ ѣ. гла^в сѣ. (о римскихъ попахъ).

к. 49 об. Различныа главизны събранныа въ инаго Но-моноканона в тайнахъ стѣхъ.

к. 51. Кирѣ Еумѣона солѣнскаго о сѣенствѣ. Въпросѣ. Недостойнѣ священнодѣйствѣющаго пріѣта ли

встѣ жертва, и крѣщеніе, и ѿ него выкаемъ всѣ или ни;
или дѣшникъ бывъ, прощаваетъ ли съгрѣшенія многая и
не именѣа книгѣ или заповѣдѣ, оубо ли сѣтъ прощена ѿ него:

к. 54. тогожѣ, аще сѣдчитѣся пролати стѣла на воходѣ,
или снѣдена вѣдѣтъ ѿ нѣкогого животнаго. что сѣтворити
по^{до}бае^т.

к. 57. аще не сѣтвори^т сѣенникъ съединеніа.

к. 57 об. ѿ рѣкоположеніи правило: к. деѣтѣе стѣхъ
аплѣ.

(на поді 58 к. „книга о сѣенствѣк златѣстаго дрѣ^к лѣ^в-
ска, ли^о гнѣ.“).

к. 59. правило в. іже вхалкиденѣк събора д. ѿ сѣен-
ствѣк: правило вѣ. шестаго събора.

к. 60 об. с^т никона ѿ посланія къ енклистію.

к. 62. Гумѣна солѣнскаго.

к. 64. о сѣенникѣхъ.

к. 69. ѿ іеромонастѣхъ.

к. 72 об. зеркало дѣшникѣ зномоканонѣ.

к. 73. ѿ иноцѣхъ. ѿ събора второперваго. правило второе.

к. 80. ѿ оустроеніи трапезы.

к. 80 об. ѿ с^т. и вѣ^т. м. средѣк и патков.

ѿ зонарева толкованія: (на поді 81 к. „ѿла^т
остро^в: дрѣ^к: ли^о: сог^т“; на поді 81 об. „сѣ^т: г^т: дрѣ^к: мос^к:
ли^о чѣ“).

к. 83. великаго аданасія: (про середу і пятницу).

тогожѣ ѿ сѣчиненія: (із Московскаго друкованаго
Устава).

к. 83 об. Никифора Патріарха.

к. 85. ѿ г^одѣскы^х празѣнницѣхъ: вѣрѣ или вѣлѣ^к.

ѿ понѣ^токѣ: (об.) ѿ великой четыридѣсатници: ѿ пер-
вой сѣ^тмици мѣници: (86 к.) о великой сѣ^тмици: (об.) ѿ постѣк
Хѣ^ла ржѣтѣ: ѿ постѣк с^т: аплѣ и прѣтѣа вѣа.

к. 87. ѿ чаровницѣхъ: . . . гл. ткѣ. вѣпро^с. Ящели сѣтъ
жены глаголемыа гилѣди, и иссухающе кров^ь дѣтѣ^н, и с-
мерщвлѣютъ ихъ: (об. на поді: „вѣ^т того ѿстѣплетъ хто вѣкса или
дѣ^тка спомінаетъ. право чортовское роздѣ^т сі^т.“¹⁾... в гл. ткѣ.

1) Порівнюючи сю зсылку на „право чортовское“ з до-
тчною польскою літературою, указаною проф. В. Абрагамом

говорить ся о т. н. „присподниках“, т. е. мерцях, що живим привиджують ся (се „приверзаетса діавол“) — а люди відкопують їх і палять трупів [гл. вщце 6 об. гл. 87].

к. 89. в немлѣти старкѣишихъ црковныхъ.

к. 89 об. о мкрилкхъ сгвбкхъ копроданїи: (ошуканьства торговцїв).

к. 91. о строенїи пкнїа вкратцѣ главизны ѿ правилъ скборныхъ и нѣкїихъ стѣхъ. — ѿ валсамона и ѿ зонарека тоа: (противъ италїйскихъ розногласїй любителей і органїв).

к. 93 об. Даръ всакомоу дхвоному.

к. 95. Книга свкхтелнаа къ архїерею в хоташемъ прїати сїенства степе.

к. 95 об. Млтва юже дают епїпы дхвонымъ ѿце.

По 96 к. починаеть другїй ркп. полууставом XVII в. на паперї знаку орла і лїлії.

к. 97. Прпѣнаго ѿца нашеѣ ефрема в терпенїи, и в кончинк и в кторомъ пришествїи хвѣ. и в поученїи бжотвєныхъ книгъ. и что естъ безмолвію поаза.

к. 111 об. прпѣнаго ѿца нашего ефрема. Слово в спсєнїи и в покаанїи рѣ. ѿреченїе еже преа чисткмъ крїенїемъ твори.

к. 128. ст҃го ефрема сказанїе в антихристк. слово рѣ. „Како азъ гркшный ефре исполненъ смї многымъ невѣжествїемъ“.

к. 142 об. Ст҃го ефрема слово и сѣдк. рї. „Прїйдѣте вси братїа послшайте мене малаго ефрема“.

к. 146. тогожѣ ст҃го ефрема в покаанїи и в любкв. еже и в крїщенїю. і исповѣданїи и крѣс

приходимо до переконаня, що тут говорить ся про St. Zambkowieza — Młot na czarownice, Kraków 1614, cz. I, г. XVI. st. 165—176, де подано примїри гнѣву божого на чарівників.

похвала. и в вѣдѣшемъ сѣдѣ. слово. рѣ.: „Ничто же почтѣмъ любимаа братїа. паче нелицемѣрныхъ любве“.

к. 164. тогоже ефрема. в покаяніи и в вѣчнѣй жизни. слово чѣ.

На 179 к. починаеть ся третій відділ респ., уривок *Пчолы*, на папері знаку орла в щиті, дуже недбалим полуставом XVII. в.

к. 179. Книга цвѣтодарованїю^м да^р лю^бви.

к. 184 об. злоба и зависть.

к. 185 об. да^р радости.

злоба жалости.

к. 186 об. да^р смиренїю.

к. 187 об. злоба гнѣва.

к. 189 об. даръ матыни.

к. 191. злоба немощи.

к. 191 об. бла^гтъ щедрота^м.

к. 194 об. злоба скѣпости.

к. 196 об. злоба лицемѣрїю.

к. 198. благода^т прозрѣнїю... (уриваеть ся на к. 199):

Сидѣто реч. и вода иже течеть дѣржитъ садъ. Прозрѣнїа ради даръ, сирѣчь кто хощеть послѣднѣа видѣти. вѣземли ристѣкъ вѣсаде на конь црѣъ изыиде на локъ. издѣши емс, видѣ^б въ єдино^м мѣстѣкъ въ логзѣкъ философа оучаща, и вѣзва и црѣъ, ѡнъ же не ѡвѣща емс. црѣъ же прїиде къ немѣ и вѣпросї и что твори^т. философже ѡвѣща. азъ оуча оученїе. и рече црѣъ. наоучи и мене нѣчто. философже вѣзе^м къндилъ написа сице. и^ж промышлени да сътвориши. блюди“.

Записка вивзу 2-4 і 105-130 кк. курсвом: „Сна книга ѡца ко^нста^нтина Петровского Сїѣнника Мартиновского рекомла Номоканоны ро^к вж: „ахѣз.“... „Сна книга рекомла Номоканонъ кѣпна еи ра^б вжїй іерей ко^нста^нтїи пре^вкитеръ мѣста мартинока рокѣ вжїго „ахѣз:“ дальше дописано полуставом (від 118 к.) „до которон книги справы нѣхто не має^т анк с крєвни^х мон^х анк згромади опрочъ дѣтє монхъ

дуто ви и малъ ѿдалити ѿ мене и ѿ дѣтѣ моихъ и ѿ церкви свѣтѣ чюдотворца Николая котораго... (звычайне прокляте вікейского собора).

№ 219. Правила стѣхъ аплѣ и стѣхъ съкорѣ приѣзныхъ и вѣнованыхъ ѿць нашихъ. в епѣкѣ і в мнискѣхъ, и в людехъ мѣрскихъ. заповѣдѣ всѣхъ сѣ. Ркп. дрібнимъ полууставомъ на 322 к. 16-кв, 1614 р.

к. 1. заповѣди апп. Петра и Павла (в 1-й особі) „одѣланійхъ члѣкихъ“. [пор. Требникъ Стративсьевскій 1606 р. 633 к.]

к. 2. в вѣжленіи. в вѣговѣщеніи... в соуботѣ лаврѣкѣ...

к. 3 об. „стѣхъ великомѣнѣхъ хвѣ гевргію, димитрію, девдорѣ. пантелемонѣ, прокопію, стѣхъ бесрѣчнѣхъ. и стѣхъ великомѣнѣнѣхъ женѣ. і елико великомѣнѣнѣ наричуютсѣ. сиѣхъ всѣхъ (к. 4) прѣдновати. кѣторомѣ днѣ ѿ оутра и до полѣднѣ... „попы призывати ко дому и вѣгословеніа творити кѣ храминахъ сконѣхъ всѣхъ комѣхъ хрѣтіанинѣ. идеже ко іерѣ не вѣходит. ни мѣтвы творит. ѿтѣдѣ и вѣхъ (4 об.) ѿтѣсплѣт. и идеѣхъ іерѣ не вѣходит ни вѣвеніа творит. кѣ оуныніи и раславленіи и кѣ скрѣчнѣхъ всѣхъ комѣхъ“. — як у Страт. Требнику 1606 р. 636 к.

к. 6. ѿ князѣхъ і в тѣхъ иже пѣхъ властію ихъ. і в рабѣхъ повелѣніе по заповѣди вѣжіе і в владѣющемѣхъ іерѣхъ.

к. 14 об. ѿ родителей і в чадѣхъхъ правило... (говорить ся про степеніе свояцтва).

к. 18. кровомѣшеніа же соутъ всѣхъ.

к. 21 об. Іоанна мнѣха чада великаго василѣа. иже наречѣхъ вѣхъ чадѣ послѣшаніа. в исповѣданіи тѣхъхъ грѣхѣхъхъ поученіе.

к. 39. в цркви і в стѣхъхъ причащеніи.

к. 41. в постѣхъхъ великихъ и малыхъ.

к. 46. заповѣди в оубѣйственныхъ грѣсѣхъхъ.

к. 53. стѣхъхъ аплѣ в црквахъхъ правило.

к. 55. Правило о вѣкроующихъхъ кѣ гадѣхъ и кѣ звѣра. и часовы имѣщихъхъ кѣ днѣхъ, швы добры, швы злы, и днѣхъ тажежде.

к. 57 об. в малакин... (к. 58) Оумѣрши^м оубо подобае^т творити памяти и жертвы. третѣины, девятѣины, и двадесатѣины. и шесть мѣцѣ. и лѣто исполнено. такождеже и въ соубо ма^спор^о и въ сж^б сырнею. сж^ботѣ ѿ. по па^сцѣ. си^х во ради кѣр^се^м. шврѣсти и^м в грѣсѣхъ раздрѣшенїе... ни кровотоцити заколенїе и снѣдати... (58 об.) въсакомоу оубо скотоу кровѣ его е^{ст} дѣла его^а (пор. Треб. Стр. 1606 р. 652 об.).

к. 68. Стѣго в'селен'скаго събора в'торого.

к. 70. в недели сырной.

к. 73. Я се паки в їеріу^х.

к. 121 об. Я се паки нынѣ заповѣди, ѿ законны^х кни^г. в сьр^вствѣк і в заперенны^х брацѣхъ. і в различїи ихъ степенехъ р^вх... (123 к.) в кѣзвращенїихъ... (123 об.) Степенѣ прѣвкы^х... (126 к.) а се в брачкыныхъ р^вждакы^х... (127 об.) в степенехъ. понеже оубо рѣх^м в степенехъ р^вда. и родителныа крове и (128 к.) сьродѣства паки глѣ^м. яко двѣдеже иско^нчеваетса шемъ степенѣ. азыкѣ сьр^вства. да кннмаетса къ ни^х не быти кѣзатїа брачнѣ...

По статї, що супружеска повздержнїсть може наступити тилько за взаїмнымъ порозумїнемъ, находимо цѣкавыи образецъ сему:

к. 148 об. Обрѣктох^м въ и наказанїе нѣкое бывше сицево еже и рассогдих^м написавше предати. Презвїтеръ нѣкїи кѣ въ нѣкоѣ весї. имѣа женоу иже и млада (к. 149) ѡба вѣста. и великїа соуботы вѣчерю приспѣвши. и къса та^м наподобїе праздниж оуготова^в презвїтеръ и вѣчеравъ възлежѣ на шдрѣ сѣ женоу своєю. брати же емѣ пришедши ѿ вѣса вловѣна^т. и въсхотѣ смѣситиса сѣ женоу своєю. она же вставї его. вѣстакъ оубо и пришѣ. высть сѣ скотиною. невѣдоуци женѣ ег^о. свѣтаючи же стѣкїи не^дли па^хи ї оутрѣнаа сьврѣши^в презвїтеръ. сѣтвори литургїю соуци^м сѣ ни^м въсѣ^м люде^м. по въздвиженїи же вѣткеннаг^о хлѣва и по причащенїи. шблакъ пти^ц различны^х [обор.] идоуци^х крови нападѡша на цѣрковѣ къ врато^м цѣрковны^х прилѣтаха. яко нѣкїи ратници стрѣтающе и стрѣтаеми. коупно же и меча помѣтающе. и люде врата крѣпко затворше къ ноутрѣ стоаха. мужїе и жены. стѡм^с причащенїю кыкш^о. оуслыша^в їерен, и видѣвъ бывше речѣ мое вѣстѣ сьгрѣшенїе

можа изва, мене ради съборъ сій прінде. и исп°вѣдася преѣ
вѣскѣми люд'ми. и тако гѣ помлѣв' въпѣюцимъ вѣскѣмъ. первый
врата ѿвръзъ изынде ничѣм'же врьженъ вывъ ѿ птицъ.
и тако вѣси людѣе начша исх°мти. [к. 150] послѣди же
вѣскѣ и жена преѣвитерова нача исх°дити. ѣще къ вратѣмъ ей
согши вѣсхитив'ше ю', и подробнов растрѣгнув'ше плоть ѣа
скостьми. и къ оустѣмъ своимъ вѣземше лѣтѣха. и сѣе преславное
видѣнїе презвитеръ на м' исказа писатѣлан'к' к' полск' нашей.
сего подобаетъ на м'. съ шпасѣемъ вѣса творити, яко да не мни-
мое блго въ ловкавѣмъ грѣхъ вогде^т.

к. 158. **Ѡ** иноковъ і в іеру^с и прочаѣ главы. і в смѣ-
ренно мѣдрїи. Повелѣнїе стѣмъ ѿцѣмъ тѣ. и иї. і в приключю-
цимъ въ иноковъ іеру^с и иже под'швластїю сѣцимъ. і в раз-
личнымъ прегрѣшенїемъ. Пооученїе дїшеполезно.

к. 174. Пооученїе стѣго влѣла къ мнх°мъ.

к. 181 об. **Ѡ** правила стѣго събора. иже къ ангирѣмъ съше-
дишася стѣмъ ѿцѣмъ.

к. 203. **Ѡ** събора седмагѣ правило дї.

к. 204 об. Иже къ констан'тинѣ градѣмъ кышагѣмъ събора
въ храмѣ стѣмъ аплѣмъ. прѣ.

к. 206. **Ѡ** старїчества.

к. 210. **Ѡ** прави^{мъ}мъ бжѣтвеннымъ аплѣмъ и стѣмъ ѿцѣмъ
в'селенѣскимъ съборѣмъ: — Означенїи правилами карї про-
тивопоставляютъ ся другимъ карамъ, зменьшениемъ і увеличениемъ;
що одмѣчено — „мы же“.

к. 211 об. правило стѣго савы.

к. 212. Правило дїѣвнїсїа архїеппа александрїйскаго.

к. 213. Послѣдованїе иже къ бжѣтвенномъ причащенїю
тщася приблизити... (213 об.) глѣше авка амѣнъ... (к. 214)
рече стѣмъ вѣднїмъ... (214 об.) Дамаскиново... (к. 215) **Ѡ** стар-
чества внимай страшно ко... (215 об.) въпро° анастасїа си-
наѣскагѣмъ.

к. 217. **Ѡ** прѣтѣмъ тайна^{мъ} 3-го събора правило рѣ. еже
кїимъ шкразѣмъ прїимати прѣтѣмъ тѣны... (217 об.) въпро°
стѣго тимодѣа ѿ прави^{мъ}мъ. стѣго касилѣа.

к. 218 об. **Ѡ**гда ѿстонѣтъ новосїенный попъ оурѣкѣмъ свой
оу соборной црѣкви... (ваставленя новопосвяченному...) [к. 221]
чары или челебы или коби, или игры дикы творѣа. баснѣ сва-

комы^х лики и шахматы встави. ко^{на}го оуристаніа незри...
[к. 223] книги ветшаныа и иконы постракай.

к. 226. Блѣн Ѡче (статї о тїм, хто може стати священником) на 235 об. „Заклинатели Ѡ епїа прїемлаѣ поставленїе. іакоже и прочїи Ѡ сїенническаго чина. аще оубо непоставленъ вѣдеѣ Ѡ епїа въ степенъ заклинати не можеѣ ни в домъхъ ни въ цркви. — („Чинъ поставленїю заклинателя“ находимо в ркп. Чиновнику XVII. в. Архіепарх. Церк.-історич. Музею у Львові).

к. 237 об. Правилѡ шестаго събора. (Правила в тлѣвами).

к. 242 об. Правила Ѡ великаго василїа (вопросо-отвїти).

к. 252 об. в тв^х колнка и какова сжѣ мѣста епитимїамъ рекше запрѣченїемъ... (плаканїе, посласханїе, припаденїе, стоанїе свѣрными).

к. 254 об. Толкъ вж^{отвѣ}тныа слѣзѣкы.

к. 290. Толкъ в аплѣстѣкї съвернѣ цркви.

к. 294 об. Чинъ вываемї на поставленїе четца и пѣквца. приводится таковый къ архїереюви.

к. 296. чинъ вываемї на поставленїю пшѣдѣакш.

к. 298. Чинъ вываемї на поставленїе дїакона. свѣа лѣт. кѣ.

к. 301 об. Чинъ вываемї на поставленїе презвитера съвершена свѣа лѣт л.

к. 305 об. — 312 об. Ѡ правнѣ стѣмъ аплѣ в книга^х и хже подоваеть чести и вънимати; и хже не вънимати ни чести. (див. низше).

к. 322 об. Сїа книжица е^{ст} гїа Ѡца прок(пїа) сїенника гвродѣвско^г. Исп(исла) равш^х вжїи^х матрѣш^х поповичш^х з'роубежеви^ч. вышнї на тѣ чл^о дако^х в' хировѣ. рш^к вжїахдї. сла^в съврѣшителю бж давшемъ по зачалѣ квнец. ам(ин').

Словарні особливости: пратеца 17 (Срезн.), прѣстѣ — а не — въпржстѣ (№ 140), коткоу іаже пльха 59 об., меч'коу 59 об. (медвідь), еретики коукжврикы 71, комканїе 73 об., о дипломатихоуменоу 78, вїют его толгою 88, да вїетса м толгъ 139 об. (Mikl.), посты л. до рокоу 99 об., форисатиса 107, шкромолитася и вїетася 119, шкромолатса 119, шксорѣ дщере своєа 126 об., оуйка, алелѣ, лелѣ 129, с посагницею 130 (дочкою прибраного батьва), вїкѣ еже не шеходит

виноу своєа норїа 134 об. (в знач. *ἐνορία*), крадьы 92, двоїну, троїну 139, своєа прикіа 140, прикіа 204 (*προίξ* — првдане), испакостити дитя 145 об. (Треб. Сграт. 672 об. — сїричь аще в'падетъ в' н'ккыи нѣдѣгъ золь), тѣждїиу 146, орада, акастк 146 об. (*μανλιστρια* — lena), крок от женщины — плоть ѿ мѣжа имже плотаны нарицаемса 147, прадено или дакеоа 152 (*φάκελος*), ѿбладникъ 153 об. (обидник, сплетник), кадити на источницѣх и рѣках 157 об. (пор. Калужняцкїй Обзор 34), поклатити 165 об., рожьи дравань 166 об., кез' параманд'к 176 об., къ сырною нїю. тарциврѣкѣк н'ли. патдесагн'кїи недли 181 (см. Калужн. — Euthym. 49—50 ст.), прїиї самократнїи 184 об. (*frater germanus*, Mikl.), братїа наша глѣмыа цаты 189, мнїхъ ходѣ по людскїхъ трапезахъ или бракохъ медк'д'к его наричет 195 об, оутросъ, на оутроск 200 (утреннї службї — *ὄρθρος*), плекелос'кател'к дїавола глѣмїи пекжлїе 206 об., опшаго житїа 209 об., одежда длѣга до глѣзну 222, ѿ кормчита, поклепника, рѣзоимца 223, разоцѣ очи 228 об. (косї очв), скар'дїа 232, оурарк 235, шарѣце класы 242 (квїтчати волосе), чарны 242, златостройчъ 305 об. (Златоеструї), Мѣдодїи папа римскїй 307 (Мѣфод. Патарскїй), іс сирахович 307 (анальогїчно до — іаковлїч).

Наш *Індекс ложних книг* повнїйшїй, як у Калайдовича (Іоаннъ Эксархъ болг. 208—212 ст.), а в порїваню з індєсамї помїщенвми у д-ра Франка (Памятки I, 1—6) виявляє новїй варїант, має кїлька пропускїв, много переставок і деякї перекрученя тексту. Сей індєкс узятїй з Нікона (307 к.), ... „еретическая сѣт да съ такоу'кми прельцають римлянъ. иже сѣт сїа. сидор, адам...“ (307 об.). Последне речєнє повнїно бї читати ся: „Сна новаа свету'хим оучитаютсѣ. ѿ нсїдора: адам...“ (пор. Горекїй и Невоструевъ, Опис. рук. Свн. II³ 601 ст. № 319 к. 7) . . . „параллїпомена, что шрлалї къ ерѣмїи вавилон (308 к. замїсь): „орла слали къ ерѣмїї в' вавилон“ (пор. Ів. Франко, Памятки I, ст. 5, стовц. 2, стр. 11). Далї читавмо на 309 к. „кї. іаковлїча глѣмаа л'кетвїца. пѣсни н'ккїа двы'. вопросы іерѣмїа къ бїцї. ѿ недѣск' е'твенн'к'м. еже именовоу'т трапезнїцы. каснї сѣт

їеремїа папа болгарскаго. глѣть въ шкани сѣ. яко сѣдѣицеу
 стѣомеу сисенїю на горѣ синѣ стѣ. и дѣла сїхана именуєть.
 еже на сѣблзнь людѣхъ мнозѣхъ, и седмѣ дщерей іродовѣхъ.
 трасавицами басньствоваше...“ і далї доказ із творів самого
 Сивенїя... 310 об. „Нифонт, Василїи нескї, андрей оуродивый,
 нефедїи патарскїи и странникъ, подокаєть и сїхъ вѣдѣщаго
 въпросити аще ѣ истинна. въ дрѣгихъ же шврѣтаются пред-
 написанна (311 в.) іакова повѣст. еже іакова є° нѣкоего
 єврееина а не дїла, и паки шехожденїе іванново глѣмое вѣо-
 слова. въ сїхъ сѣкровеннахъ причитаются швачеже. елма непри-
 атна сѣт. ины сѣт еже непричитаются въскровенныхъ сѣт же
 странны іако же пишеть въ єдино шкровенїи, еж написоуют вѣо-
 словово. еже и рѣчїю въ различныхъ мѣстахъ глѣт. таковое писанїе
 еретика нѣкоего є° ивана, а не вѣослова. дрѣгое велико прїатно є°
 нестѣковано митрополитомъ кесарїискимъ. Паки шврѣтаются
 (оборотъ) андрей и Ѳомы рекше стѣхъ долѣ и въ сїхъ дѣканїи нѣхъ
 глѣть. въ изложенихъ дамаскиновѣхъ еже въ ересехъ. въ ереси
 овдїанстѣїи іако въ сїхъ множає стврѣждаются. и ина многа
 шврѣтаются неприатна. паче сѣвершено шладателна. и дрѣгла
 паки смѣхомъ испѣнна. и паки инна ни сице ни тако. нѣ
 оваче неприатна. іакоже въ ветѣхъ іаковово глѣмое въ ветхумъ
 пастыр“. По короткїмъ поученю о сути ереси сказано на 312 в.
 „іакоже рече шїсїи црѣ. иже въ лѣтописци написанїи вес сѣто
 никъ. сїи въ послѣшество того приволат“ — слѣдує молитва
 про охорону від ложныхъ книгъ.

Н. 92. Єта настояща книга є прѣидкного
 шца нашего Никона. іаже наречена въ тактикѣхъ.
 еже єсть чинокна. Єїє трѣдолюбїе сѣа книги всѣдѣй-
 ствующїє іѣ и єѣ и сїєѣ нашемѣ іѣ хѣ. и єщеже и прѣчтѣїи
 єго мѣри. споспѣшествующїи створєно въстѣ кползѣхъ хотѣшимъ.

Рѣш. дрібнимъ полууставомъ, рускою правописю, мїєцями
 стрїчаємъ южнорускї — и зам. ѣ, ы зам. ї, и), з задержанємъ
 — рѣ, — лѣ, — ѣ/о, частою замїною є — ѣ, на 99+ 28 кк. F°;
 папір знаку двуголовий орелъ під короною (Лихачъ и-р 445).

Передмова заключає обзоръ 7-и соборів і ієповїданє віри.

в. 7. практичникъ съ вѣдом рекше типикъ сиречъ составъ избранъ ѿ вѣтвенныхъ писаній в оустроеніи преданныхъ намъ шкразъ ѿ стѣхъ ѿцѣ къ сїніе дішамъ и писаніа къдакъ иже поднами братїамъ в еже съ всякимъ тиранїемъ хранити нгѣменѣ не презирати къ оуставкѣ положеннаа вса и еже не пребывати емѣ въне монастыра кромѣ великїа нсжда и не нерадити емѣ в преданныхъ емѣ ѿ кїа дішахъ. слокъ ѣе.

к. 22 об. Ѡ книгъ толкованїа заповѣдей гїиѣхъ ѿ ѣ. и третєго слока законное правило вократцѣ. (якъ у Горс.-Нев. Опис. II³ ст. 29).

Порівняне сього списка з синодальнимъ № 226. (ор. cit. 28—34) перекоує нас, що наш екземпляр бувъ значно скорочений в складї слівъ. І такъ у насъ находятъ ся слова: 4 (34 об.), 5 (39 к., бевъ заголовка), 6 (45 об.), 7 (48 к.), 8 (51 к.), 9 (56 к. — „гѣоргїю нгѣменѣ коуцѣвентскомѣ“), 11 (57 к.), 12 (60 к.), 15 (62 об.), 16 (68 об.), 14 (70 об.), 17 (85 к.), 18 (88 об.), 19 (91 об.) і 27 (94 об.). Ізъ 28—29 сл. заховались тїлько 4 к.; 30—34 слова на 16-и картахъ; ізъ 35—37 сл. остались тїлько 8 карт. — Кінцевї карти (28) збутвілі і по берегамъ дефектні.

III. Варлаам і Йоасаф, Кирил і Мефодій. (Ркп. N. 7, 8, 9).

N. 7. Варлаам і Йоасаф. Полууставий ркп. XIV—XV. в. з характеристичними о¹, а, а, s¹, з¹, ж, оу, ц¹ — на грубим з папері знаку, як у малім атласі Ліхачова н-р 5, на 202 кк. 8-ки, в новій оправі.

Правопись рукопису болгарска по-евфимієвека з частою заміною юсів (а' зам. ѣ, к; ж зам. ѡ, о, у); к зам. а, а. Із особливостей флексії зазначую: повні закінчення — аго, — ними; рівнозвучність окінчень — грамматамъ распѣнамъ 124, смръскранномъ лицемъ 8, съвкъкспленіемъ неразлжнономъ 94, чадомъ многомъ 132, свѣтломъ лицемъ 139, многомъ растоінемъ 201; домовъ — оѡаде 2 об., 15 об. Завважені особливости правопися: ташко 2 об., 99, ташкыа 24 ташкосръдїи 58; възлюбена 5, възлюбенаго 127, раслакенома 8, несуменно 27, на земли 14 б, земля 125 б, умръщивномъ 125 б; врьтпахъ 5 б, 124 б, врьтопъ 194 б, кепль 36; цвѣтжщъ 6, красноцвѣтжщж 195; листома 8, прѣждеварши 8 (прѣдварати), ендїйское 10 б, аураламовъ 31 б, аураламу 176, аураламъ 141 б, пауель 32 б, паула 153 б, праудж 37 б, 42, шпрауданїа 37 б, праудож 85, еудж 152; светшавше 22; кешислѣни 29, ишазагтъ 165 б, ишазагтъ 175; ошествие 94, 95 б; обиткль 28, добродѣтїи 85, клеверѣтомъ 188 а, б, въ мѣркѣ (вм. ми-) выти 46, теплыми 98; поспишикъ 41; говѣанїемъ 124 б, шом 126 б, шы 133 б, ша 135; велмжжи 164, велмжжж 165; чюкественными — дуже часто; — како-выхъ зъльмирось испльненъ 76; на пльз'сцк... степени 46 б;

¹) о — з точками в середині; s з довгим перечеркнутим раменем; з — з языком ꙗ; ц — як сербске ц.

і зам. и дуже часто, як в середні складів, так і в закінченнях; по гортанних переважно — ы; склади: рѣ, рь, ль — майже вклучно.

Словарний матеріал одвічає словарям Міклошича і Востокова, т. є. словарному матеріялові таких же повістий, бувших в їх руках (С-Пб. XV. в., Відень XVI. в.); зазначимо декотрі слова і фрази: сакимъ образомъ (interrog.) 2 б, еговоу благоразоумію 3 б, навжсицѣ (повнолітність) 5 б, на йко стрѣлѣти 6, дрѣжекныи 6 б, ѿтѣлесныхъ хракотинъ 7 б, ѿхракотинныхъ язвы 7 б, листомѣ 8, притранѣства (паскуда) 8 б, камыкъ 11, сѣнцоу же вѣзѣславшоу при полѣ 13, саждами помазакъ 15 б, лѣкителю иже лѣкъ творѣ. въ были ловѣше птица 39, рѣчницями 45, на рассѣ... (визше на степени) нозѣ оутврѣдивъ 46, ұхытити 46, извирающасѣ 46 б, въ... пещирица 53 б, силѣ волить вѣ 77 б, виталищѣ 91, жестотѣ 93 б. і сл., и замалы не оцѣпѣнкѣ 100, располѣвсѣ 103 б, шенираніѣ 106 свѣнкѣ (кромѣ) 106 б, 138 б, 197 б, обакники 124 б, шарокнымъ 130, просѣ 132 б, въ чръвкени лоукъ и въ чесновицѣ 135, трипѣстка 135 (в экземплярі Нар. Дома № 98 а: свезианамъ 36), худастіѣ 149 б, гнилѣкны 160 б, 161 б, тѣтенъ 192 б, очивѣсть 194, ұждогъ 194 б; — крагѣи 135, коркодилъ (Нар. Дома № 98 а. 36 к.), гоупъ 135 (сапъ № 98 а. 36 к.), гатаніѣ 139, свѣкѣтившисѣ 152, паницѣ 154, негли 159 — стрічають ся в других рукописях.

Порівнюючи текст сеї повісти з текстом крехівського монастиря (пор. д-ра І. Франка, Варлаам і Йоасаф, Львів 1897 р.) і Народного Дому (№ 98 а), переконаємо ся, що сей текст наближаєть ся більше до грецького тексту. Прям.: початок притчі про іворога відповідає грецькому текстови, наведеному д-ром Франком, майже слово в слово — „Подокны ти мнѣ, мѣжеви вѣгажцоу ѿ лица инорѣга. иже не трѣпа гла° вѣпѣк его, и страшнѣж его рыканіи нѣ крѣико вѣглаше да не вѣде томѣ вѣ снѣдѣ. вѣнегда же течаше вѣстро, вѣ великѣж нѣкѣж вѣпаде пронасть. вѣнегда же емѣ вѣпастисѣ вѣ нѣ. й за дрѣкво нѣкѣе похытивсѣ. крѣико дрѣжашесѣ. и на рассѣк нѣкоен нозѣ оутврѣдивъ. мнѣшесѣ прочее вѣ мѣрѣк выти и вѣ тврѣдыни (46). ...ὅς μὴ φέρων τὸν ἦχον τῆς αὐτοῦ βοῆς καὶ τῶν φοβερῶν αὐτοῦ μηκηθμῶν, ἀλλ' ἰσχυρῶς φεύγων τοῦ μὴ γενέσθαι τοῦτου κατάβρωμα, ἐν τῷ τρέχειν αὐτὸν

ὄξείως μεγάλην τινὶ περιπέπτωκε βόθρῳ. ἐν δὲ τῷ ἐπιπίπτειν αὐτῷ, τὰς χεῖρας ἐκτείνας καὶ φρυτῶ τινὸς δραξάμενος κραταιῶς τοῦτο κατέσχε, καὶ ἐπὶ βάσεως τινὸς τοὺς πόδας στηρίξας, ἔδοξεν ἐν εἰρήνῃ λοιπὸν εἶναι καὶ ἀσφαλείᾳ. (Франко op. cit. 22 ст., примітка).. подобни сѣт мѣжжъ к'кгажцоу ѿ лица в'кскж-цис[ж] инорогоу. тако не трѣпацоу глас[а] ржтиж его страшнаго, нж кр'кп'ко его ѿв'кгъ не вждет ему гадъ. текжцоуж[ε] емоу ржц'к простръ за др'кво твр'кдо пат'са (ibid. 22 текст). „Глаголаніе Нахорово“ (127 б — 138 б) одвічає цілком грецькому текстови (Migne, Patr. gr. XCVI t. 1107—1123 ст.); в нашім тексті „тріє ршдовє ч'лкъ в'к мир'к сем'к... в'г'кно-клонници, ноудеє, и христ'іанє“ (128 к.) перечислені правильно — против невірнього перечислення в одривку Народ. Дому № 98 а: „поклонители... коговъ. и люден хр'т'ианскихъ“ (29 к.). Ту саму точність перекладу бачимо і в слідуючій реченю: *φασὶ δὲ τὸν Δία κόψαι αὐτοῦ (scil. Κρόνου) ἀναγκαῖα*“ (Migne op. cit. 1113 ст.), тому одвічає в с'ім тексті „тако дін үр'кзакъ емү срамныа үды“ (131 б), а в екземплярі Нар. Дома № 98 а „г'лютьж дна үр'кзати үста своа“ (33 к.)¹. Імена грецьких і єгипецьких богів передані дословно, з вимією хиба: андншп'л 132 к., полидєвки (дат.) ibid. і „дєкать д'ц-цєр'ін. ажє нарєч' г'ждьца и плєсца“ 132 б.; тимчасом як ті самі назви в тексті № 98 а. значно перекручені (пор. 32 об. — 35 к. і Изв'єстія 2-ого Отд. т. IX. кн. 3 стр. 364).

Судячи по формі полуустава, правописи, словарному і граматичному матеріялу і по точности перевода, можна думати, що сей екземпляр повісти належить до найліпших списків XV. в.

Текст повісти без початку, починаєть ся словами: „и к'к христ'іанствоу зклониса. нж изала на цр'ство твоє пооучает-са. народы развращаа. и ксєв'к прискалж к'кса. нж лице хо-щшии зк'критї и. тако ничтоже мы лжжно г'лемъ. призвакъ его шсвєно, р'ци искоушаж и. тако хот'кти тек'к ѿставл'ниш ѿчьскжж к'врж и славж цр'ства. христ'іанинш кыти“. т. є. клеветою Авенірового царедворця на чесного боярина, що прийав

¹) „Коствокланикъ“ (№ 98 а. 33 к.) передано в сій рукописи грецьким „сатири“ (132 к.).

у себе слабого чоловіка; се 3-я к. третього зшитка. По 17 к. і 18 к. т. в. в 5-ім зшитку брак по одному листу текста, з частинами поученя Варлаама Йоасафови о старім завіті; 101 і 102 кк. з частями розмови ц. Авеніра з Арахією заховадись тільки в невзначних отривках.

На полях ркп. находим слідуєчі дописки: 33 б. — О Gospodzie uwielbiona nadniebiosy winiesiona; Stwórcas swego porodzyła mlekiem eigo Swym karmila, Co iew smętna Stracila Tys presina napravyla, Okniem sie Stala do nieba Smęcicie nam niepotrzeba. Maryia Matko miłosci bron nas Pano wszelakoy liłosci (скороп. XVIII. в.) — 124 б. „Бѣгомъ избранна мати дѣо ѿтроковѣце, Дѣвство похвала Пречитѣла владѣнице ѣ. а в' молодомъ в'кѣ видиши мою сваволю: в' тажкомъ прѣпадкѣ грѣховъ моихъ неволю ѣ. В' небо в'чѣ моихъ Яхъ поднести не смѣю. Ти смое нево на тебе сѣнестъ м'ко ѣ. Вибранає надъ слнце свѣтишь мои темности: Ти моє свѣтлостъ моеи темнон злости ѣ. Ти матка х'а в'вѣтокъ раискій Породила; ави нає грѣшнихъ до раю впровадила ѣ. 125 б. — Свѣтлостъ не маю до бѣга моего; ей причиниса Пanno до с'на своего ѣ. Простирай рѣски котріє вога носіли. Показй и Персі котріє бѣга кормили ѣ. През те клятвѣ самъ бѣгъ изнеслъ изсего свѣта: благослови нас пanno на многіє л'кта ѣ. Гдиж моє настигнетъ смертнає година: нехъ ми ратунетъ матко твоєи прѣчина ѣ. Нехай я на той часъ ратунку дознаю: всю мою надѣю в' тобѣ Пanno покладаю ѣ. 126 б. — През тебе радостъ на свѣтѣ с'а намъ показала: нехай би смутку д'ша моєа незнала ѣ. Яг'лы змертвухъ Гды с'хотатъ вѣдити: Гди с'нъ твоєа а бѣгъ нашъ всѣхъ с'удити ѣ. Матко милости надомною змиаѣсиа ѣ. ѣ. Покрѣй ма Покрѣй матко своимъ шмофоромъ: нехъ вѣдемъ слѣгами Пanno под твоєимъ дворомъ“. Від 127 об. йде другий сялябичний стх: „Рече Іванъ с'ченікъ: своему другу наперснику: мовилъ емъ потайъ всѣхъ | во фра-сунку жаловалъ: всѣхъ с'ченіковъ жалувашъ: а себе на см'ртк' готувашъ: | мовилъ имъ не сп'кте ст'д'те, м'ски моеи в'чек'йте: прѣскорєна єє д'ша см'рти | южъ прѣходитъ часъ ум'рти: прѣп'к' конецъ и прѣде часъ: востан'кте ид'те ѿ васъ. | жидове х'а поймали: среверніка Іудѣ дали: весели жидове б'ли коли х'а в' р'укахъ м'кли. 128 б. — До каіафи его прикєли: ѿм'читєли просили: Нєразум'кли за бѣга; разум'кли за ч'вєка | смс-

чивши врадѣ стали, невинность на него складали: чинишиа намѣ быти вѣомѣ | Звиємѣ товѣ главу терномѣ: Лагодно вимовивши мовѣца: Стѣпилѣ з' нѣа ѿ вѣа ѿца | вни не вѣдали: иж' бы ходил вѣтѣ поземли: вили у кайафи ката: | потом вели пред пилата: Стали пилата просити: абы казал на кртѣ привити: 129 б. — пилат рѣцѣ свои вливши ѿ жидовѣ зради стѣпивши: не мѣчте болюе чѣвка | бо то єѣ панѣ всего кѣкка: вни тому не вѣрили: укривовати его казали [вверху — просили] | Не моглѣ пѣтѣ спротивити: казал звавителѣ бити. Потим казал кртѣ зрвити | Пану на плечѣ зложити; не моглѣ нести кртѣ того звитѣ барзо великого | бо барзо великаго; бо барзо был змордованѣ; ажѣ в' немѣ жили збивали змѣквали: | 130 б. — Внѣшпорѣ на кртѣ прѣвили зразбойнѣки поставили; прививѣши на кртѣ пана | Хоров аггаскихѣ гетмана, ризу нанем розодрали; лоси наню метали: | под' кртѣмѣ matka стояла голосом' к нему волали: | 131 б. — Тожми немило, тай штило в' грѣху служило; в' сем свѣтѣ жити, грѣхи плодити: на смѣртѣ недбаю непамятаю: же мѣшу вмерти ѿ той смѣрти: а грѣхи в' тѣлѣ, завше сѣт цѣкли... некрѣшат, анѣ порѣшат: дѣла вмаквает, бо грѣхѣ стѣскает: сповѣдатисѣ непозволает): Сповѣдаетсѣ и' лѣкетсѣ: же маѣт прѣити, вѣтѣ всѣхѣ судити; бо измазана: що вѣла дана: слѣчнаѣ шата ѿ дѣа свѣата: немилошѣю над' убогими; а скупостѣми барзо многими: 132 б — а для кохана своего сребра: всѣ дати мѣшиш смокѣ на вѣдра: и подвизати до не в' покою: для нераднаго своего строю: шѣ дѣе дѣе, якѣ ти вдыхаешѣ: же много грѣховѣ на собѣ маѣш: не поможетѣ ти твое богатство | як та расточит шгѣнѣ рѣщѣтво: шѣ не може ниѣа надѣтѣст: що єѣ чинѣла: то все то глѣпѣст: сѣкрѣка з' смолою: все над' тобою: шгонѣ жарѣ чѣстый | 133 б. — а вѣскѣ тернѣстѣый: не перестоншѣ: стѣкни тѣрѣмистѣой: Инѣ виплинеш з рѣки шгнѣстѣой | южѣ там на вѣкки вѣдѣшѣ сидѣти: и в не смертѣльном шгнѣ кипѣти;“ На 179 к. (без текста повѣсти) находим список „Rotulla VII. Piesn na boze narodzenie“: Wdzię bożego narodzenia Weseli Ludzie Błogo nam (17 стрічок о вимордованю жидівских дѣтѣй).

Н. 8. Зборник із 3-х рукописів різних почерків XV—XVI. в. кк. 1. (2—129) + 2. (130—164) + 3. (165—196) 8-кв. Ркп. 1. на гладкім блискучім папері знаку ножиці (Лихач. т. 16) виразним, грубим полуустановом; ркп. 2. на гладкім жовтавім папері знаку якоря в колі, меншим полуустановом; ркп. 3. на гладкім блискучім папері без знаку, тонким скорописним полуустановом. — Оправа стара, дошка в шкірі, по краям ривці. — Ркп. куплений у вдови Бельовескої.

к. 1. „+ помани гї іє хє кє на^ш влѣочестивы^х Панв^в и кнѣзє иже даю^т на^ш мѣтнини и помо^ш. + Емерѣнныи досидѣ (м. печ.) митрополи^т сѣчавскыи съ братїам(и) проси^ш и моли^шса“. Печать має напись: „печат стѣго гевргїа митрополи^н сѣчавскои“. Останні $\frac{2}{3}$ стор. і оборот. чисті.

к. 2. (невелика заставка черв. і зел. красками). Блѣженнаго архїєпкпа влѣгарскаго Ѡвфїлакта протл^к Ѡ матереа еврѣїе. тѣ бо спсєть люди своє Ѡ грѣхнхъ:

к. 103 об. „Иже въ стѣхъ ѡца нашего іванна архїєпкопа константина града златобстаго. Слово в соуетнои жизни си и о оуспшїи^х. на 105 об. картина страшного суда із „видкнїа данїила“.

к. 112 об. Стѣго Ефрема о соудѣк и в любви и в покаянїи слово. пї.

к. 123. мїа арїама кѣ. повк^с о коу^шце^м соудѣ. и в земляны^х моука^х.

к. 124. мїа тогожѣ л. иже въ стѣхъ оца нашего ефрема побченїе в сѣдѣлованїи влгын^х дѣль. и еже жданїа вжїа.

к. 125 об. тогожѣ стѣго ефрема в соудѣк. слово.

к. 128 об. Ѡ старчєскыи^х.

Замічені правописні і словарні особливості: постійна зміна к—є; л—є, л (мєсл, чєдл, сє, всл, всакую); іуденсцѣкмь 5, 7; истєзалашє 7; землїє (вос.) 7, вѣнїєгда 8 об., гїє (вм. гїа) 9 об., понїє^ж 10, огнїємь негаснїмїмь 17 об., црѣа 8 об., краєкє (в знач. саранча) 14 об., вкшїє дрѣвѣ дивы^х (в знач. овочї) 14 об., мїгалцємь (ископаваютсѣ очи) 106, воцнїнїи (на маргінесї) всєрѣлшн 106.

к. 130. починаєть ся статью: „аще кто встави^т своего родителя стара сѣца и немощна. а не почитає^т и храни^т его.

нѣ ѿиде^т пострици се безъ повелѣнїа родителя своего. а на два сега и пострижцаго ѿ. аще ли има^т тѣи родите^л друга чѣда и довле^т ѣ о имани и ш покои. добро ѣ^о вставити свое чѣдо ити и постричися. еда како съврше^т рабѣ вѣѣи вѣде^т и прииме^т и тѣи мѣзѣ ѿ га чѣда своего ра^т добраго. ебоже роди и въспита. и нака^т о гѣи.

вѣженна^т а^тасїа архїе^пкпа александ^рїиска^т къ андіѡхѣ^с князѣ ш многих^х и нѣж^ных^х възысканых^х иже въ сѣени^х писани^х недозмѣн^ных^х. и длѣж^них^х къ семи хр^тїани вѣдомо быти: — 120 вопро^с-отвѣтѣв. В нву листа помїта зштка мѣ.

к. 162 об. испокѣданїе о стѣи и єдиносѣшнѣи и животворещи^и тр^оици: а^насїа патрїарха вѣженнаго гра^т великыа антіѡхїе и крїїла александ^рїискаго изложєнїе въ кратцѣ^к ш вѣре по въпрошенїю.

к. 164 об. Вѣ пѣ^т вѣ^т. ѣ. нѣ^т по^о. бывае^т слѣ^дба акадїетѣ пр^отѣки вѣи. по швыч^нѣи стѣхлѡ^т на гѣ възва^х по^о сѣ^т. и по^ть самогласнѣ днѣ вѣ^т, и м^нично са^глно гла^о ѣ:

к. 165. Житїе и жизнь прѣпо^вѣных^х ѿць наших^х караама и ївасафа. дѣшєных^х ради ползы. сѣписано ѿ прѣпо^вѣнаго ѿца нашего їванна дамаскина. Вєбєго 8 к., повїеть обривае^т на словах: „такоже текѣ шєщїници вѣде^т ш семь и непротївни семѣ. и чѣсти и любєвѣ члѣ^т. и аще что ино болѣше вѣше въсєго ѿврѣже^т сл. видаще тѣ паче ш црѣ нераз^нна сѣца къ вѣ^т“.

к. 173. Память и житїе вѣженнаго оучитєля нашего костан^тина фїлософа. прѣваго наставника словєн^скомѣ єзыкѣ. — почїнае^т ся: „Вѣ мѣтїивѣ и цѣрѣ шждае покланїе члѣ^тско. да быше въси сїсєни били, и въ разѣмѣ истинныи пришлї. не хоцєтѣо сѣмрѣти грѣшникѣ, нѣ покланїе и животѣ. аще и наипачє приложити на злобѣ. нѣ не вставлае^т члѣ^та рода ѿпасти шслабленїемѣ“ ...

На оборотї, з половннїи сторони почїнае^т ся само житїе: „Вѣ солѣнцѣ градѣ вѣ мѣжѣ єтѣ^т довророднѣи и богать. именемѣ лѣвь. прѣдрѣже санѣ драгарскы^х по^тстратигѣ^х. вѣже

каївѣкрнѣ, съхраняе вѣсе заповѣди вѣже испльнѣ. яко^ж иногда и ѿвѣ. живѣи же съподрѣжѣемъ своимъ, и роди ѿ. ѿтроче^т. ѿ ни^х же вѣше младѣиши се^хмын, коста^ти^ти философѣ. наставникъ и счители нашѣ...“ Се обширне павонске житіе, доведено до моменту, як ап. Кирил направив ся в Рим: „Въ вѣнетїи же выв'шѣ емѣ, съвраще^с нанѣ епїпи и попове и чр^н-ризици. яко и враны на сокола. и въз^звигоше триязычнѣю ересь глїше. члїче“. — Основа „Житїя“ та сама, що і у Бодянского (Чтенїя 1863, II.).

Из замѣченнх особенностей отмѣтим: „старца на войскѣ гнати“ 177 об. (Бод. — войнс); „приставише жь къ немѣ аскрита и ге^врїа полашѣ“ 178 об. вмѣсто „георгїа аскрита и полаше ѿ“ (Бод.); хризма 182 об. (у Бод. конѣ); коц'лы князь паво^нскии 196 об. (у Бод. коцелъ); 8гры (п. pl.) 173.

Н. 9. Памят^ь и житїе влжен^аго счители нашего, константина философа, перваго наставника Родѣ ро^сїйскомѣ; и всемѣ языкѣ словенскомѣ, Єписано з вѣблїотеки хїла^ндарской, лавры Серкской.

Ркп. дрібногo скоропису з XVII. XVIII. в. рускої редакції на 38 ст. F^o. жовтавогo паперу знаку „Almode Papier“ 1697 р. (Лихач. таб. 101). — Куплено, як N. 8.

Основа сего „Житїя“ така сама, як у Бодянского (Чтенїя 1863, II.); в ставки, однако представляють цїкаві варїанти рущеня сеї легенди.

Особенности текста: Ге^врїа Полашу 7 (см. № 9); Євглїе и ѿд^н-тир ро^сд^чкы писме^н писано 12; каївѣсханїе 12; гипокрити 31 (Бод. лицемѣри); во цїви сѣон Марїи. наже нарицае^т фотидѣ 31 (Бод. — фатанъ); над'ными 31; фирмосѣ и гондрѣхѣ 31 (Бод. — фюрмосу и гондрихѣ).

26 ст. (в низу): „Беселашѣса о вѣзѣ философѣ. паки дрѣгла вещь при^пк. и трѣхъ немѣшкї первѣхъ. Ростиславъ ко, и Єтѣполкѣ князѣ Моравскїи и тѣровскїи и вси Россїи. бѣгомъ на^стими быша, совѣтъ сотвориша со князи своими моравскими. тако^жде и князѣ паво^нски^т коцланѣ велию радостїю совѣтъ и^х помощникѣ и^мъ вы^{ст}; и послаша к' црѣ Михаилѣ до црїграда князѣ свои^х... (дальше, як в продолж-

нѣм житію) . . . (27 ст.) исперка вѣ слово и слово вѣ 8 вѣла, и вѣк вѣ слово. и прочее: возвѣстиша же и Патриархъ о сложеніи бѣккѣ (28 ст.) во^ввеселижеса црѣ“...

28 ст. (серед.): „дошедшѣ же емс моравы. Великою честію приази его князы, ро^оти^ославкѣ и Свѣтопо^оккѣ. ко свои полаты его воведоша. и великѣю че^от емс даша. онже совѣща^аса со князы, дабыша ему^у зченики собрали; да врсчи^т и^мт^ь бѣккы в^нашченіе. онже воскорк повеле^нное и^мт^ь сотвориша; и соковпиша младе^нцовкѣ патдесаткѣ. онже благослови ихъ, и даст и^мт^ь бѣккы. Овыи же мла^нцы в^нашченію благолатію пре^пквѣхъс в^нашченіи, едины в^олаве^нско^мт^ь, дрѣзыи же в^н греческо^мт^ь. дабы разумѣли силѣ книги; и тако и^х изсчи стрѣни, и часоко^мт^ь, и вечерны, и павече^нницы, и Та^нной свѣжвѣ. и тамо остави ныи зченіа Грамматикію и мѣсикію. Превы^т тамо во моравкѣ мѣ^нцѣ^н четиридесат. и авіе по пророческо^мс словѣс испо^нилоса, ѿверзошася шшеса глѣх^н“... (30 ст.) „И тако нащивъ и^х законѣ и страхѣ бжію, и паки іа^тса пути ко црѣ^твѣ^ню^нем^с градѣ, князи же его съ великою честію опровожахъс. и даваша ему^у много злата и сребра, онже нехоташе не токмо злата и сребра, но ныиа вещи: положи вѣ^тское слово и бѣ^нпища. но текмо испросивъ грековѣ пленѣ^нныхъ, ѿ овохъ дева^т сотѣ и ѿнѣсти ихъ. самже иде путе^нт^ь радѣса са со зченики своими. Да аві^т црѣви и Патриархъ ѿ плода трѣда своего. ко идѣше путе^н. кня^з плански коцланкѣ со своими волары чет ему^у велию сотвори, и возлюбкѣ вѣ^нми книги словѣ^нские, и научиса ѿ него зчениковѣ до тридесат, и мимо провождѣ его, и даше ему^у много кога^тства, онже нехоташе. егдаже прихощаше ко цриградѣ, таможе ему^у вострѣтеніе патриархѣ со причто^м свои^мт^ь, и соволары сотвориша доше^н доцара велію че^от приа^т, и сѣде на своѣ^м сѣдалишѣ, малое время. и паки навѣговѣстие ствѣржда^тса. на славе^нские страны, доше^нже ко сво^н градѣ а може родиса, ѿтуда вода^нныа страны, даже до рыма. во вентии кывшѣ емс...“ (ст. 31) „Симыже словеса и ныиыи ко^ншими посрамик^н а, ѿнде остав^н а. и свидѣкѣ Андріанѣ ри^нскіи папа. Моленіе посла честными мужи и философи, дабы дошо^нт^ь вѣрымъ. и егда дѣдоша послан^нныи папою, молиша его о^нже преклониса комоленію. Егда же приважиса коры^нт^ь. извѣде самѣ йпанскѣ и папа Андріанѣ...“

По житію на 34 ст. (7 строка), слѣдуютъ оповѣдане о Мефодію і похвала обом учителямъ: „Пото^{мъ}же освѣщше прече^{стнаго} и бѣноснаго Меодіа на Архипѣтво на столѣ стѣго андроника. / Яплицка ѿ сѣмдеса^т вояноное. и пѣстиша и^{хъ} настраны на ствѣржденіе лѣшнее. и написаша епистолию сице, ко князе^{мъ} Страны тѣхъ: ро^{стиславъ} и Скатопо^{ткѣ}с и коцлѣ. Андрианъ епѣкъ рабъ всѣмъ бжїи^{мъ} рабомъ, Глава вовышны^{хъ} бѣш и на земли мирѣ во члѣвцѣ^{хъ} блѣгоколе-нїе. яко ѿка^ю слышах^{омъ}, дѣвныа радости испо^{стнистеса}, еже имате во спсєніе свое книги ко сво^{мъ} языкъ. возвѣщаю блѣ-родію вашему, о преставленїи ѿца и счителя и просвѣтителѣ вашего языка кирила философа, которїи вокаши^{хъ} страна^{хъ} трѣжда^{теса}. нобрато^{мъ} свои^{мъ} меодіемъ дае^т вамъ оста^тное цѣлованїе, мирѣ и блѣгословенїе. выже чада во^{любле^нна}а не-бныа^те во свое^{мъ} с^внабченїи но паче предспѣквате, да и и^пныхъ привлечете свои^{мъ} по^бвигомъ. иже во по^лднѣ лѣта, да^ть бѣ^ть вамъ вашего ради спсєнїа поучитисѣ размно, да плоды до-стоинны сотворите. и при^мете вѣнецъ нетлѣнны, всемъ и ввѣдшѣ^{мъ} вѣцѣ^к со всѣми стѣми во вѣки Аминь.

Доше^{же} Меодіе востраны Моравскіе и како в^ходилъ вогра^{дъ} или вселѣ вси людїе сорадостно яко Яггѣ бжїа при-мах^ш и нача и^{хъ} пакы счїти, и ствѣрждати во вѣркѣ, доше^{же} и до моравы и даде князе^{мъ} прочести посланїе папы Андри-ана, и прочтоша и плачъ вели^к состронїша попросвѣтителю свое^{мъ}. Меодіюже братѣ его велию чест^ь творах^ш. он^ъже днѣ и ноцѣ во счєнїи скѣронное ем^у словєное стадо счаше, и ствѣрждаше ѿ силы до силъ. и [35 ст.] ѿвѣрзошасѣ очеса слѣпнѣ^{хъ}. и шшеса глухїх^{хъ}. и языци влѣншюци и во^гглаголаша славу бжїю. И имыже сеты вах^ш первѣе жертвѣ неприанѣ во^ддали и на всѣхъ мѣстѣхъ бѣа х^сдали, тѣмже паки и дѣти и^{хъ} словєныи и нескверныи жертвы службы бѣу во^дда-юще за вѣ^о мирѣ. и на всако^{мъ} мѣстѣ бѣ прослависѣ. ко языкъ новъ, емѣже авыса проповѣ^дникъ и Япѣкъ новї. во-сѣа яко слнце. Мгѣлѣ некѣденїа ѿгна. и бѣоразмно^{мъ} свѣто^{мъ} скѣхъ срѣца про^овѣти. крототїю и сладостїю, и всѣ любовно к^ь сѣвѣк привлече, теченїе совет^ьши, и вѣрѣ соблюде, и цѣкви скраси пѣснми и пѣснми дѣвными. и тако почи ѿ гѣ^тк. в^лкто шѣтисучно, три^{ста} двѣсть [поправлено — двадѣсѣ^т] четвѣ^ртого. и приложисѣ ко ѿце^{мъ} свои^{мъ} ко Авраамѣ Исаак^у

Инакоу, и вѣкъмъ себе сподоуи. вѣкъмъ образы на себѣ носѣ, овѣкъмъ ракенъ быстѣ. овѣкъмъ мнѣй, дрѣгое преспѣваѣ силоу дѣховною и бѣгодатію, и поѣвигоуѣ восиавѣ яко сѣнце лѣчами притонѣимъ и казаніемъ. евоже помышляюуе медоточнаѣ словеса. и кѣсть чесоуѣ приложити сладости дѣховнаѣ. тѣкъже кне сео хвалы воѣдамы труждемаса толико хѣ ради, на сѣквѣрныхъ и южныхъ изапаѣныхъ странахъ. и неиската в'ременныхъ и тѣкныхъ. но вѣчныхъ и бѣконечныхъ, крестѣ Гѣнь мѣжески восприемша¹⁾. и тѣмъ оледѣквшюу грѣху землю, потребиша разорѣта. и вѣсѣта дѣховное сѣма. и чистую цѣркви пшеницу принесоте. дѣховное сѣма сченіе, имже силсте яко свѣтійла во всемъ мирѣ. дѣмоу сксю хвалѣ и всѣ ереси прогнавшѣ. велика сео стоѣна цѣркви хѣой быстѣ. неѣла чловека и земнаѣ Ангѣла. воплоти бѣплотное житіе стажаоте²⁾. вѣжѣно еѣ чрево носившее ваю, и воѣдоившее класа чѣстна многоплоуна, имже напитѣта алчущіе пзыки и жаждныѣ напоисте животнаго пива. непреѣтающюу пицу источѣта вѣкъмъ овиѣно. кто уѣо воуможетъ доѣтѣннуу похвалу ваю исповѣдаѣ, вы во тавѣтаса равна ѣсемъ и поѣневеснуу ваю прошедша. Стопами своими вѣо мирѣ оѣстѣта [36 ст.]. Бѣгословеѣ пзыкъ ваю. имже насѣта дѣховнаѣ словеса, на сѣсеніе безчисленнымъ пзыкоуѣ. бѣгодѣховныхъ дары ѣ вѣла приемша, мракъ невидѣнійла всюдѣ прогнавшѣ, собою вѣкъмъ обраѣ преѣлагающа, и ѣо сѣтенъ дѣовнсю сладостѣ источающа, и поганствѣ всемѣ раѣдрушника тавѣтаса. еретикоу сѣпостата, и вѣсомъ прогонныка. свѣтъ омраченнымъ, сѣчитѣла млѣдѣцемъ, ѣлчущимъ неоскуѣна пица, жажднымъ непреѣкомѣ источникъ, нагымъ обыѣное одѣканіе дающе, сириѣ по-

¹⁾ В канонѣ св. Авксентію, 14 лют. (рѣп. Минеѣ XV. в. Ossol. № 368, к. 78, папѣр знаку „рука“ — Лихач. 192 в-р. 1471—5 р.) читаем: „Оустранивъ житейскыѣ млѣвы своѣ дѣшѣ и оумь. и къ боуѣ приближѣ оусрѣѣно. крѣпкымы вѣздръжанми. на земли яко бесплѣтенъ поживѣ прѣбѣжне“.

²⁾ там-же: „Ангѣлскоу на земли житію поѣбаса. чистое вѣ мѣткаѣ вѣ бѣкнѣихъ крѣпчашее. оусрѣѣно прошель еси ѣче лѣжѣнтіе“.

78 об. сѣд. глаѣ ѣ поѣ: „Земнаѣ вѣсѣ оставѣ и къ мирѣ сын тѣлеснѣ дѣоу бык еси ангѣлу сѣкѣдныкъ“.

мошника. Стран^нымъ прие^мника. бо^жнымъ посѣтителѣ, на-
пастнымъ защитника. слѣпы^м свѣтователѣ. влающ^ы во
морк житѣ^{ст}е^м великаѣ надежда, стѣна и покровъ прие^кгла-
ющи^м книма, Людео^м супостата. Исповѣдника стѣ^к трѣ^ци,
совѣршителя вѣ^жию смотренію и величию вѣ^жию служителя.
источника вѣ^жию словеси, недвижима сто^па х^вт^к ц^ркви. пе-
ча^т правды, щитъ в^кр^к, шле^м с^псенію, кла^с многоплоденъ.
доза медоточнаѣ. соты медоточиша словеса клаю. имыже
налади^та ваю вселен^нсю аки висе^р многоцѣннѣ источша.
Зокровища г^днѣ, ком^кстилица вѣ^жимъ, смотреніѣ, обите-
лица стѣ^го д^хлѣ, сосуда и^вбран^наѣ проне^сша имѣ х^во повсѣ^т
земли, крес^т на сев^к понесоша. време^ннаѣ прер^квши, а в^кч-
ныхъ наслажденіе восприемша, непретан^но прп^бнаѣ исти^ннаѣ
пастира. за избран^ное стадо ваю. по^вижно помли^тасѣ.
страсти и вѣ^ды и напастн ѿгонаща, про^свѣтита на^мь ср^дч-
нымъ очи, и смь ст^вер^дита до^то^но по^лк^довати сто^па^мъ, ваю.
немоши наша возымающа. свыше силу подлдитѣ, да до^то^но
w х^рт^к поживше. насл^кнници трѣ^да ваю в^сдѣ^м, и пропо-
вѣдници прав^д в^кр^к, иже на^мь еста предали, да вси едино-
гласно прослави^мь едино прист^ое в^жствѣ, ѿца и с^на и стѣ^го
д^хлѣ. н^нк и во безконечны в^ккы в^ккомъ Яминь.

стор. 37. на 6-ій строці: „Икоже нѣкци препирают^сѣ
о сложеніи в^ккы, иже сложилъ стѣ^к Вирилъ, во аз^ык^ъ
слове^сскій. не во цариград^к но камо на ино^м м^лк^стѣ. ажа е^с
а не исти^нна, но во цариград^к близѣ стѣ^к айль ц^ркви, и
томѣ прежде дано кто просивъ а нѣкто инѣ напреді непро-
си^т, толико к^нзие рѣсские имена и^мь с^лѣ. ро^тиславъ морав-
скій стѣ^полкъ тѣ^ровскій. и коцланъ к^нз паноскій. Помош-
никъ имъ бысть. натое времѣ былъ ц^рь Михаилъ коцари-
град^к а патриа^рхи неизменѣ. икоже свид^ктѣствѣтъ ко^тла-
к^ионъ его на с^квер^к на юз^к и на запад^к конечно.

см. Анеологiонъ, Льв. 1643 р. служба 14 лютому на
имѣ. к. і Квр. - Меод. Сборникъ Погодина, М-ва 1865 р. 244
і 248 ст.

Порівнавши же приведену нами „Похвалу“ славянським
апостоламъ зъ вписками Григоровича із Четі-Мінеї (Квр.-Мее.
Сбор. Погод. 268—270 ст. н-ри 15, 19, 23, 27 і 28) ми пере-

конуємось, що ся „Похвала“ єсть цікавий варіант похвали в Четі-Минеї. Наведені ж нами в горі виписки із канона св. Авксентію (14 лют.) показують, що й він міг явитись уже готовим взірцем для автора сеї „Похвали“.

N. 98. Ркп. полууставом XVI. в. руско-болгарського письма на 2 в. F^o, містить відривок — початок і кінець — проложного „Житіа и жизни прѣбнаго Ѡца нашего кyрила филоswфа“ на день „февраріа ді.“. Початкові 10 стрічок „житіа“ доводять його до хвилі „онже не хотѣашеса донти Ѡ тѣждѣє“; за сям на другім листі оповіданє починає ся хвилею, як „Климента и о прихожѣни филоswфа, срѣте его съ чьстїж и съ вѣскѣмъ причѣтоѣ, съ свѣщамн и кадїлѣмъ бл҃гож҃аннѣмъ и добровѣннѣмъ“.

ІУ. Прологи.

№ 28. Відривок Пролога, полууставом XVII. в. на папері знаку „орел над топором у щві“ (польський папір коло 1646 р.) — 9 в. F^o.

к. 1. Ѡц нашего доуѣнтіа и кирила философа... (14 лютого).

— во тож ден прѣдъ. Ѡ нѣго кирила философа і счтла словенскаг... В тексті поставлено „коєкода собра вса коєкода“ (зам. дѣца); у „голофета... во триміѣк... четырьми языки наоучіса. еллински римски сир'ски жидовски...“ (1 об.) ...в Мораві „самбіа¹⁾ еретика млтвою оумори“... посем идет во болгары. проповѣдаше хѣ. такоже во слованы пришед, во грады по дѣлаи, наоучи вѣрѣ хѣѣ. и сотвориша ѣ епѣа во каоннѣ градѣ. и молиша его да наоучитѣ ихъ свонѣмъ языкомъ книгамъ. потомъ же постиса мѣ. днѣй ко бѣ мола^o и написа ихъ ѣ. и ѣ. слов, и тако наоучи ихъ книгамъ словенѣскимъ языкомъ. сего ради нарицаетѣ ся словенскій оучитель. и тако пожиле и чѣдеса сотвори. во старости добрѣ ко гѣ Ѡнде. и погребенъ бысть во каоннѣ градѣ“ (2 к.). — Тут очевидно зайшло quі pro quo: житѣ Мефодіа злила легенда з житѣмъ Кирила. (Порів. Добровеского — Кирилъ и Мефодій, М-ва. Прилож. І.).

---

¹⁾ Канон. А. Петрушевничъ зазначає, що в перемиськімъ капітульнімъ Пролозі XVI. в. (L. E. 9) к. 379 і 383 читаєть ся „самбіа“.

к. 2. во тожъ ден слово ѿ житїа ст҃го кирила архієїпа и оучителя словенскаго рѣскимъ языкомъ оучивша¹). Ъъ нѣкто^х кык'шѣ ст҃мѣ кирилѣ собращаѣ на него єїпи и попове вси и чр҃ьноризи. яко врани на сокол и воздвигоша триязычнѣю єрес гл҃ши. чл҃че ѿ коєа страны шєр'кѣса, скажи нам како ты сотворил (обор.) книги слованом...“ В єїм слові папа Андріян називаєсь „папежъ андрєи“ (4 об.); мощи св. Климента були зложєні в церкві св. Марїї „фатїи“ (4 об.); славянских ученикѣв святили Формосє і „гордрихъ“ (5 к.); на просьби Мефодїя папа позволив взяти тїло умершого, щоб перенести в олімпєскїи монастир, длятого „повелѣв же єго папеж вложити во рак'кѣ, и заков гвєздѣми желѣзными и тако дрѣжаша єа 3. днїи, готока на пѣт“ (5 об.); через великі чуда „римланє велми приложшася ст҃ьни єго чт҃їи и написавши иконѣ над грєбом и начаша свѣтити над ним водни и в'ноши хвалаши єа, прославляющяг тако-кыа иже слават єго...“ (6 об.—7 к.).

к. 7. м. т. во ѿ. ден Стрѣть ст҃го онисима оуѣника ст҃го апла павла. — Ширше оповїданє, як у д-ра Франка Ш. ст. 248. в Минєї; в Пролозі С-Птб. 1895 р. мїстїть ся се минєйне житїє пїд 15 лютым).

к. 7 об. в. т. д. стрѣть ст҃го мѣченика манвра.

— в. т. д. стрѣть прѣдєвнѣи ѿцѣ нашєи єж живы^х сожже огнєм аврѣнїи царѣ. — Из звїсної повїсти про Варлаама і Йоасафа.

к. 8 об. в. т. д. слов ѿ пандока²) о скѣпости.

к. 9. Мїца тогож во сї. ден сты^х мѣ памфїла и овалента. павла. прѣфирїа. селеона. фєвдѣла і овлїана. (Прологъ 1895).

к. 9 об. Во тож ден стѣх мѣчник прѣфирїа. іовлїана. и фєвдѣла — всего 8 рядкѣв.

№ 29. Відривок Пролога полууставом XVI. в., на 8 кк. F^o, нїмецкого паперу знаку кабан. Букви — з, ѿ — перечкненї. На сторони 33 рядки. Починаєть ся одривком ска-

¹) І ся статя мїстїть ся в перемискїи Пролозі (L. E. 9).

²) замїєсь „пандока“, т. є. пандекти Антіоха.

занія на 2 мая: „припровожати. нж стоати съ страхомъ, и шчина долоу зраше. а оуми^х горѣ въздыхаймы безгласа... да нмы речем. встав нам длъгы йша якож и мы встав- лѣм длъжником нашим. боу^и нашем.

к. 1. Мѣа тогож въ ѿ. днь. оуспеніе прѣдв- наго шца нашего фео́досіа нгоумена печерскаго нж в кѣ- вѣ. началника кроустькѣй земли. мнишескомѣ житію. нже създа и възрасти великѣа лавроу. паче въскѣх повьсей въсе- ленѣй свших. ...ѿ благовѣрнѣа родителѣа рожьса. потом же родила его по княжи воли. повелѣно бы^о ити въ град корскѣ тамо даста и шчити грамотѣ... же лю- баше дитиннымъ игры. ни веселіа поуестошнаго... (об.) и сама пострижеса оу чрънци... (2). Перенесене мощей св. Федосіа в церков взято із Пролога 14 сеприя.

к. 2. въ тѣж днь стрѣть стѣх мѣ тимофеа и мавры.

к. 2 об. к. т. д. стѣго шца фео́досіа ш житіи — повість о розбійниках, що хотѣли „разграбити“ церков; о бо- яринѣ, що „изда коло монастыра того вдалѣй ѿ. поприць. и видѣ црковь 8 шлака сѣщи“, і о тѣм, як Богородиця назначила місце під свою церков; — кінчить ся тропарем.

к. 3 об. м. т. въд. днь стрѣть шценношчника сил'вана еппа кессаріиска и сним мѣ. мнкѣ.

— к. т. д. страст стѣго мч. шавіана еппа и шченика его.

к. 4. к. т. д. страст стѣго мѣника еразма.

к. 4 об. к. т. д. прѣдвнымъ мѣре нашеа пелагѣи блѣд- ници — всего 12 рядѣів.

к. 5. починаеть ся відривком житія якогось мученика, що „повѣшенъ быст и стрѣганъ“ 11 липня.

— к. т. д. памѣть прѣдвнаго шца нашего ме- фодіа. еппа моравскаго... Мефодій „яко шмѣаше изык' словен'скѣ“ ходив разом з братом поучати Хазар і проганяти жидів. Потім „прошаха же словане крѣіеніа. а козарѣ шчителѣ. а моравлане еппа. а болгарѣ наставника. възвратик'шж же са мефедію въ костан'тинград. патріар'же стѣивъ его еппа. и възвративъ и оу моравж. въ град канан. и тоу многа сътвори чудеса. Замерій же нѣкто родом козаринь. а вѣ- рож еретикъ. начат противитиса мефедію. хѣла вѣрж хѣж. и повелѣ княз моравскый быти сокорѣ. и събраса жидовъ съ амврїем ѿ мѣж. (обор.), мефедіи же прѣиде єдин посрѣд

и хъ. тако шпльчншася хуулами на вѣржъ хѣжъ. мефедій же тако
изащн корнцъ. прѣчьскыи і аплькыи словесы, тако славенъ
коннъ, на шѣкѣ ржцѣ стрѣклѣжъ. на жиды же и на еретикы,
и никакож не погрѣшаше. тако прѣпрени кышж ѿ мефедіа...
замбрій же разѣдѣсѣ. а здислава пожже земля... ради же
кык'ше хрѣтіане. и нарикоша и оуста хѣа... (кан. Петруше-
вичъ указуе на паралельный текстъ в крехівьскім Пролозі
193—4 к. — Порівняй іще Бодянскій, О времени про-
исхожд. слав. псѣм. 70—3 ст.).

к. 5 об. в. т. д. слово ѿ патерика о корѣцихъ сѣ
сѣ мннхн вѣсомъ.

— м. т. вѣ вѣ. днѣ. памат прѣдѣнаго ѿца
ншого епифаніа. епѣа критскаго. и германа па-
трїарха цариградѣ (всего 4 рядки).

к. 6. конецъ житія св. Евфиміи, 11 липня.

— в. т. д. стогъ мч. кандея прѣзвѣтера.

— в. т. д. стогъ мч. маркіана.

к. 6 об. Вѣ тѣжъ днѣ побченіе вѣженыж шлгы
кнѣгинѣ прѣдотча роускожъ кѣ воу... кѣ родомъ пле-
сковитины. женаж воара и кнѣса вѣсежъ роускыжъ земля...
дани и [оу]роки... (7 к.) могилы не сѣти... (такой же текстъ
і в Пролозі 1895 р. 282 об.).

к. 7. Вѣ тѣжъ днѣ слово ш чръноризци именемъ демї-
анѣ. спѣшемсѣ кѣ печерскомъ монастыри.

— Мѣа тогожъ вѣ вѣ. днѣ. стрѣть стѣла мѣнцѣ голѣн-
дѣхы, претвореныя мѣри.

к. 8. починають ся кінцемъ похвали якому съ святому:
„съпротивисъ вѣжцемъ тѣ. вѣспомани вѣлаго пастоуха... не
оуслышитъ невѣстникъ, нѣ швладаетъ грѣхы вѣ геонѣ. воу
нашъ сл.“.

— [нюн] м. т. вѣ кѣ. днѣ. Памат прѣдѣнаго ѿца
ншого самуона прѣзвѣтера. и чудотворца и странно-
прїемца.

к. 8 об. в. т. д. Слово ш мартынѣ мнискѣ. и ж
кѣ оу тѣрокѣ вѣ црѣви стожъ мѣкѣ живыи вѣ
вѣтѣ єдин. (Прологъ 1895, в. 253 об.).

№ 50. Пролог (мартівська половина), ркп. полууставом XVI—XVII. в. руско-болгарскою правописю, на 172 к. F^o, паперу знаку „кабан“. Початкові букви красиво викінчені. В заставках і орнаменті попадають ся рисунки птиць — кк. 2, 7 об., 8 об., 12 об., 15. Красота орнамента, була очевидно причиною многих вирізок у заставках і початкових буквах, на кк. — 28 об., 43 (три п'яті к.), 52 об., 77 об., 95 об., 110, 111 (всього $\frac{1}{3}$ осталась), 115 (вирізано $\frac{1}{4}$ к.), 159 (середина вирізана), 161 (таке саме), 172 (нижній угол). Крім сих вирізок замічаем пробіли в тексті межі 122—123, 139—140 (недостають житія 17—26 червня), 145—146. — На 103 об. находимо рисунок голови в широкій еспанській крисці XVI. в. — Ркп. без початку, починаєть ся кінцем мученя св. Феодорита 8 марта.

к. 9 об. (марта 12) слово почто не кѣзкрани кѣ ѣфѣлеви трѣкѣж положити дщере, акы акраамоу.

к. 10 об. (марта 13) слово ш прѣзвитереу сѣни-
миж аггли слѣжатъ — говорить ся о тім, як один старець монах завважив підчас служби двох ангелів коло себе; а коли старець служив неправильно, еретично, і дякон звернув йому на се увагу — він продовжав служити по своєму, бо ангели не оставляли його. Наконць знетерпеливив ся вічними докорами дяконів і звернув ся до ангелів з запитанем: „понеж діаконъ сѣ поносит ми ш сѣмь, да чѣто сѣтвори. и рѣшѣ емѣ аггли. останис' добрѣ ти вѣщаєт. и реч им старець то почто ми не покѣдаєтє вы. и рѣша емоу аггли: (к. 11) кѣ таковъ смотритель ео чѣком, исправлати чѣка. аггли же не величажтє ни наоучажтє никогоже ш хѣтє ісѣк гѣ нашем, емоуж слава“.

к. 12. (март. 14) слово ш мѣтѣни — повість о набожнім милосерднім старці, що триденною молитвою випросив у Бога 13 златиць для убогого.

к. 15. (мар. 16) страданіє ст. апла аристовоула, єдинаго ѿ ѿ. (пор. Памятки III. ст. 219—20).

к. 29 об. 24 марта — слово ш клѣтѣк: Мѣчь оубо летѣць, кто вѣзможет извѣжати єго. или сѣрна на выи падшѣ, и вѣ оуба мѣсто вывша кто оубѣжит.

к. 30 об. 25 марта. клѣокѣщеніє прѣтѣа влѣдѣца ншѣа кѣж и прѣно дѣмы мрѣж: Гѣ и творець всей твари

чоловбиць вѣ, всегда пекыйся родом члчским...

к. 32. марта 26. сътворѣтсѧ соборъ архѧгла гавріила... иже искони вѣѡм на земля съхода. и всѧ до-бродѣтелъ сътвораше члчкомъ ествѧ. се бо принесѧ прывоз-данномъ адамъ заповѣд ѡ вѣ сѣжемъ вран. тако възврани ѡ дрѣва никакож въкоушати. семоуж повелѣ вѣ сѣфа книж-нѣи мѣдрости навчи. егож къ прѣвухъ родѣхъ. вси вогом нарѣкоша книжныѧ ради хитрости. сегож гавріила къ ієнохо-ви вѣ пристави. и въ° сним' м. днѣ. дондеж написа тѣ. книгъ ѡ вжстѣвнхъ и ѡ земляныхъ и прѣиспѡднихъ. і о лѣтѣхъ таже речъ авит'са бѣ на земля. Мадсалоуж дрѣвле, егда клѧ женѧ своѧ съданидѣ. и падши издыше. авал'са гавріиль реч емѧ. не мни яко вины ради оумре жена твоѧ. нѧ понеж ієрей еси и неподобае ти клѧти. того ради оумре. сеже ѡ немъ родивыйся младенецъ. плодъ правды емъ высѣ егож въспрѣ-емла на ран. да не вѣдѣши вжтѣю дарѧ оцѣ... (дальше як в Пролозі 1895 р. II, 60 об.).

к. 39. марта 29. слово ѡ въскрѣніи гѧ ншего ісѣ Хѧ... въ лѣт ѣ. и ѡ. сот також прѣкъ речъ вѣ ѡ юга прѣидет и ѡ сѣона красота его... дондеж высѣ лѣт ѡ. и гѣ. и мѣи гѣ. таде ко сѣннѣ пасухъ съ сѣнки своимѣ. и въведе гѣдскѧ пасухъ. распат же высѣ... въ сѣ. и днѣ и въ сѣ. часъ. въскрѣе же въ гѣ-й днѣ, еже е° ѡ-й днѣ наречень ѡ вѣка... вѣже чи-сло египтаномъ въ тѣ днѣ мѣа фор'мода въ вѣ. днѣ, а жи-док'скѣи писана, а нашимъ марта кѣ...

к. 40 об. 30. марта. слово яко по съмрѣти мѣ-тына коѣ прѣатна.

к. 43—50. нвзомъ владна: „на сию книгоу именемъ прѡ-логъ дала раба бжѣа татѣана дѣ. золотыхъ изъ дѣщерю свою оудисѣю давоунихою морозикою до храмоу въскрѣнѣ хѣа въ градѣ золочекѣ за своѣ ѡпоуценіе грѣховъ, авы не была пороушена алѣко ѡдалена ѡ тои цркви сѣои вѣчными часы подъ дѣшнымъ затраченамъ“.

к. 51. апр. 6. Слово ѡ правдѣ и ѡ неправдѣ: Прѣвое сътворена въ° вѣмъ правда въ члцѣхъ. въ томже вѣста и неправда ѡ непрѣзни оума... (пор. Записки т. 70. статья д-ра Франка).

к. 52. апр. 7. повченіе игоумѣна феодора стоу-дѣйскаго ѡ трѣждажшихъ вѣ ради.

к. 60 об. апр. 14. страст ст҃го сц҃енном҃ъ семіона і҃ па срьв҃скаго и др҃вжины его. анастасіа. і авд҃кы прк҃звитера, псѣата, едасика.

к. 61 об. пам. прпдв о. н. іоанна колодажника... иже швр҃кте сж҃хо кладажище и сѣтвори м҃литвѣ и въвр҃жеса вънь и прк҃выі тамо м҃. днїи алча и м҃ласа б҃ви...

к. 65. апр. 17. стр҃ть ст҃го м҃чника ард҃елеона и шпилмана и гр҃ца. тѣ баше къ цр҃ство маѣиміана шпилман҃скыи игры твораше...

к. 72. апр. 22. ст҃го наданіла єдинаго ѿ ѿ. — оповіданє переносить стрічу Нафанаїла з Христом на весільний пир в Канї і містить в собі часть із житія ап. Фылипа (Памятки III, ст. 170—1), получєну з оповіданєм про єв. сію в саду Нафанаїла (Памятки II, ст. 152).

к. 76. апр. 25. стр҃ть ст҃го аїла мар҃ка єв҃листа (Памятки III, ст. 200).

к. 76 об. повчєніє ст҃го аїла мар҃ка: Братіа пр҃ножадала сїніа нїйго г҃ь вѣ наш҃. и непрк҃станно призывает нас ст҃ым і҃лїємъ къ вкч҃нжѣ жизнь... (внжнїй рїг. 77-ої к. бракує).

к. 77 об. апр. 27. памат ст҃. сц҃енном҃чника семіона ближика, по пл҃кти г҃а нїйго іс҃ х҃а і҃ппа іерлимскаго.

к. 78 об. апр. 28. стр҃ть ст҃ых аїл҃ъ нассора и сосипатра иж выста оучника ст҃го аїла пакла. (Памятки III, ст. 233).

к. 79. к. т. д. повчєніє ст҃го аданасіа о казнєх вжїих и о ратєх и о град҃х.

к. 84. мая 2. пренесєніє мощєм ст҃ых мч҃нкъ бориса и гл҃ва (Прол. 1895).

к. 85 об. мая 4. іоанна Злат. повчєніє къ всѣм чл҃комъ яко не исходити ѿ цр҃кве ѿ ст҃ыа лутр҃гїа. Є҃ г҃ла къ несходящимъ вн҃къ изъ цр҃кве...

к. 86. мая 4. слово ст҃го єфрема: „Братє подвижайса яко добрь воин іс҃ х҃вк“.

к. 88. мая 6. памат многостр҃тнаго и правєднаго іока.

к. 91 об. мая 8. слово ст҃го феофила. архїєппа алєѣандрїнскаго. ѿ несхожденїи др҃вш҃к: „Мєнє разсмѣйте братїє. како страх и трепет имает видѣти, єгда дш҃а ѿ тѣла разлѣчается“.

к. 92 об. мая 9. стѣть стѣго прѣка ісаіа (пор. Памятки I, ст. 304—5).

к. 101 об. мая 15. слово Ѡ патерика. ѡ видѣніи стѣго пахоміа, како дѣла праведныхъ исходятъ на нѣса и како грѣшныхъ ѡставляема врагомъ. (Памятки IV).

к. 106. мая 19. памѣтъ прѣдѣнаго Ѡца нашего агафѣа, що покинувъ жону і хозяйство і пішовъ в монахи. На його молитви „гдѣи явилми, что дѣла ѡставляѣтъ двѣмъ и женоу и имѣніе, и късаѣдъ тебе идѣтъ“, внутренній голосъ завѣвъ його в рай, в котрѣмъ проходились по великімъ шляху Христосъ з апостолами; потѣмъ Агафѣй прѣйшовъ передъ камяну огороду, в яку звѣвъ його прор. Ілія, що давъ йому і шматъ своего хлѣба. Коли Агафѣй опинивъ ся на кораблѣ і давъ ослабшимъ з голоду корабельникамъ „Ѡ ѡчероука, яко дастьъ ему іліа. и всѣи къздравѣша. бахъ же изнемогли, оужъ хотѣща смрѣти изголода. единѣмъ часомъ доидоша града водора. Ѡ него же вѣшъ блждили г. лѣта“. По чудѣ з удовинимъ синомъ Агафѣй потайки видаливъ ся з мѣста в пустыню на морекимъ березѣ, де „смерѣте ѡготованное емѣ мѣсто. и тѣ прѣкыс м. лѣт. написавъ свое житіе и дастъ корабельникамъ. по бжїю изволенію тѣ прѣидшимъ“. (Пор. Памятки IV, ст. 172—178).

к. 112. мая 23. слово ѡ сждѣахъ и властехъ емлащѣи хъ мѣздѣ, и неправосждѣи хъ.

к. 112 об. мая 24. слово стѣго ефрема ѡ іерешѣхъ.

к. 115. мая 26. (слово стѣго іованна) златѣстаго, како подобаѣтъ вчитѣ... (частьъ вирвана): „Рѣчъ гдѣи подобаѣтъ ти дати сребро мое...“

к. 116. мая 27. слово ѡ прѣдѣнѣмъ петрѣ чрьнорици. ѡ прѣкнѣи его прѣжде три дѣи смрѣти его. „Прѣзвѣтеръ нѣкый ѡ пѣлопотамѣи ѡстровѣ, прѣидѣ ѡ меновасѣа“.

к. 127 об. червня 6. по ѡченіе іованна златѣстаго: „Ще наѣкъ имѣеши ѡ грѣсѣхъ. наложи на наѣ страхъ бжїи и мѣкы вѣчныя. и ѡдолѣеши всѣако“.

к. 128. стѣго сѣенномѣчника дорофѣа епѣпа тѣрѣсѣ реѣстръ 70-и ученикѣвъ апостольскѣвъ і ихъ дѣлъ (Пор. Памятки III, ст. 1—10).

к. 132 об. червня 9. слово Ѡ канона стѣмъ апѣлѣвъ ѡ рабѣхъ, да не ѡбидѣтъ гдѣа своего: „раба къ клирѣсѣ“

БЕЗ ГДСКЫЖ ВОЛА ПОСТАВИТИ НЕ ПОВЕЛ'ВАЕМ'. (Пор. Памятки III, 10—11).

к. 134 об. червня 11. слово стго василїа о многом иманїи: Иже чуждего желла то по малѣ днїи по своем' рыдлет...

к. 136 об. червня 14. памѣт стго пррѣка їелесеа (пор. Памятки I, 303—4).

к. 149. липня 3. слово ш расмотренїи.

к. 150. липня 4. слово ш прозрѣлив'ствѣ да- нїила.

к. 150 об. липня 5. слово стыж мчнцѣ чистыа тако нарицаемыа.

к. 151 об. липня 5. слово їоан золтвстаго ш їйк- пѣху непекжчнхса людмї и ни ѡчащнх.

к. 152 об. липня 6. поучїїе снсож, яко не лѣпо ео мѣшати ~~и~~ видж, прїемши ѿ кого, нж подавши їви, и прощенїе вѣзати, и тако смиритиса.

[к. 153. внизу скорописю запись: „Сїа книга рекомаа житїа стїх ѿць церкви пресвѣтлаго храмѣ воскресенїа хѣа мѣцкой золочивской — „Мѣрї рокѣ“].

к. 153 об. липня 7. пошченїе ш двоуж съскѣдѣ шев- ца, яко добро ходити къ цркви. (Прол. 1895 р. 9. липня).

к. 154 об. липня 8. стрѣть стых мчнцѣ нерпетон, ипотецканны, свести нероновы. (Пор. Памятки III, ст. 250—252).

к. 157. липня 9. прпдкнаго ѿца нашего феодора, вїїпа едеска. бывшж влаврѣ. (2 к.).

к. 162. червня 11. стыж вероникыж бывшжа кро- воточивжа. нж исецкли прикосжв'шжса вѣскраа ризѣ гдїи ѿго іс хд. (Пор. Памятки II, 362—364).

к. 163. в. т. д. прѣвлѣженжа мчнкж варагоу. и сїа его їоанна ѡвїенж в' кїевѣ.

к. 164. в. т. д. слово ѿ патерика ш прьвкых мни- скху и ш нїкшннїх іо послѣдннїх.

м. т. вѣ гї. днѣ стрѣть стго сїїномчника акила и прискила егож похвали лѣка аплѣ. и вѣ дѣла- нїих своїих написа. (пор. Памятки III, ст. 213—214).

к. 165 об. м. т. въ дѣ. дѣнь памѣт прѣдвѣнаго
ѡца ншго іосифа. енна селоунскаго.

к. 168 об. ливня 15. ѡспеніе вѣженег князѣ вла-
дымера. крѣтншаго рѣкѣ землѣ.

Изъ правописныхъ і словарныхъ особенностей замѣтили ми
слѣдующіе: слѣжитъ коса срѣсти прѣк или пес, или кон 9 об.;
скло 11, вкрѣтопъ 18, цидѣломъ 15 об., косманы (житіе Павла
нов.) 21, клинжцагоса 24 об., высеръ 37 об., чили (пятайно)
51, в градѣк сороцинстѣм (зам. сра-) 75 об.; коу подол'коу,
подсл'цѣ 162 об.

Н. 57. Пролога мартівека половина, полууставный ркп.
кон. XVII. в. на папері знаку хрест на підкові в щиті, на
554 к. 4-ки в розбитім переплеті.

к. 1. Продовжене житія св. Юрія 23 цвѣтня: „скоемѣ
показуючи: попродавши маѣтност' свою и оубогимъ роз-
давши и неволники свои волно пѣстивши, і иншю челад ѡпра-
вивши“... „кто такъ постоупъ вести вѣдет. короны достѣ-
пит оу цара неслмертелногѣ. дай намъ бже за молитвою
стѣхъ мѣкти частъкѣ з ними, и посажена на правниці Іс Хрѣта.
которомѣ слава чѣтъ поклоненіе з' ѡцемъ и з дхѣомъ стѣмъ
на вѣки“. пор. Skarga-Zywoty, 1579 г. 344—5 р.

к. 6 об. мѣа апрѣла во кѣ дѣнь житіе стѣго апо-
стола и егѣлиста марка твореніе метафраста.
вѣки ѡч прочести (Памятки III, ст. 201—4) церковно-
славянскою мовою.

к. 10. мѣа апрѣла ѣ. дѣнь поученіе сожитіемъ
стѣго апѣла іакова сѣла зеведешка врата івана вѣо-
слова“. Господь вѣкъ нашъ хотѣжъ всѣмъ рабомъ своимъ
великѣ славу свою. не токмо иншю на небѣхъ но и тоу на
земли и по смрѣти зоставляетъ“.

к. 18. мѣа маѣ во вѣ. дѣнь слово иж во стѣхъ ѡца
нашего Іданасіа великаго. патрїарха александрійскаго. Слово
ѡглавленное к' заповѣдемъ вѣжественнымъ всѣмъ ѡвергшимся
мира. и хотѣшимъ спѣтисѣя. „Възлюблейши. потиримся
ѡ спѣніи нашемъ. яко время скращенно вѣтъ проче. невозмо-
жетъ кто попечисѣя ѡ своей дшѣ. донелѣже печетсѣя о те-
лесныхъ“...

в. 25. мѣа маѣ ѿ. днѣ житіе и ж востых ѿца на-
шего аданасіа великаго архієпіа александрійскаго списано Еу-
меоном метофрастом. житѣж влѣт тѣ. ѿ воплощ. „Чюд-
но естъ и преславно житіе и. в. с. ѿ. н. аданасіа. възвѣ-
жающе всякыя станы ко добротѣтели. і еже по возк-
жити“...

в. 27 об. котѣже днѣ Слово ш памяти стѣю
страстотрѣпцѣ хѣс бориса и глѣва, и оприне-
сеніи мощѣ ихъ. „Бысть яко минуоу по оумертвіи блажен-
наго прослава кнѣѣ владимира лѣт ѿ. оумысли снѣ иза-
слава создати каменноюю црков. во има стѣою стрѣотрѣпцю
бориса и глѣва исписа всю и оукрасію предчюднѣ. и сово-
коупившеса воем братіе. изаслав и стѣслав. всеволод и ге-
ургій митрополит и епкпи. петръ переасловскый наѿфит чер-
ниговскый, и игоумени. дѣвдосій печерскій. софроніи стѣго
михайла. герман стѣго сѣса. никола архимандрит“... (пор.
Житія святых № 6).

в. 34. мѣа маѣ во ѿ. днѣ. житіе стѣго и пра-
веднаго Ішва. Списма стѣго взатый звыкладом
изнаоуками и дла простыхъ. „Не толкоса на шном
скѣтѣ истити и истити вѣдет тоѣ що рекаъ ш стѣх выбра-
ныхъ своихъ хѣ“ . Skarga, op. cit. 1053 p.

в. 45. мѣа маѣ д. днѣа житіе и страст стѣѣа мѣнцѣ
пелагїи дѣцѣ списано ѿ семишна метофраста лѣта по вопло-
щенїи хѣк сї. глав. мї.

в. 50. мѣа маѣ во ѿ. ден. житіе стѣго айла і евр-
листа ішана вѣослова. выбранкї списма стѣго и
церковныхъ писарѣ. гї вл. „Ижъ чакъ мало що розный
естъ ѿ аггла. а иж нич не подобнаго не естъ. иж со агглы
прывкати и близко ихъ стати мает“ . Skarga, op. cit. 1115 p.

в. 57. м. м. во ѿ. ден. памат пренесеніе мощем. стѣго
прѣднаго ѿца нашего николаы чудотворца. архієпіа мир-
скїа ликїа. ѿ мир в вар град. „Прїо оубо должни есмо
кратіе празники кожїа во чтїи творяще дръжати. и подобнѣ-
тиже са стѣым его. и подвижно искати своего спѣненїа“...

в. 60 об. м. м. во ѿ. днѣ. мѣеніе стѣго мѣника
христовора.

в. 67 об. м. т. еї. днѣ. житіе стѣго пахомїа списано

ѿ пладиса власкицк¹⁾. и ѿ метофраста житіе влѣт вополю
тѣ. глав. мѣ. Skarga, op. cit. 425.

к. 81 об. м. м. вѣ. жите стѣго епифаніа архіепіпа кипрѣ-
скаго исписано Іванном оучником его положній вметофрастѣ
влѣтѣ повополю слов вжїа ѿ.

к. 91 об. м. м. кѣ. днѣ. Слово ѿ благовѣрном црї
костантинѣ и мѣре его еленѣ.

к. 99. м. м. къ кѣ. днѣ третее шврѣтеніе чѣ-
ныа главы стѣго и славног пррка и прдѣчи крѣти-
теля гнѣ Іванна. „Праведный аще постигнет скончатиса.
в'покой вѣдет, и пакы праведници во вѣкы живоут ѿ вѣа
мѣзда имѣ“... (пор. № 6. Житїа Стѣухѣ).

к. 105 об. м. м. во кѣ. днѣ. житїе прѣденаго ѿца на-
шего Никиты халкидон'скаго. писаное ѿ дѣстерїа оученника
его положенїи ѿ метофраста. Жил школо рокоу гдѣа цѣѣ.
кгда шобразоворскаа ерес зачатаа была. „Никита оуроженный
в'халкидонѣ²⁾ скоро по смерти матки своен котораа шемого
днѣ на свѣт го вышѣстїла оумерла“...

к. 114. мѣа іюна во гѣ. днѣ. Житїе стѣго мѣнка лоукїана
и двоухѣ дѣтей мѣнков и иж сним иных. писаное ѿ еписѣпа
кесарїйскаго, и стѣго еронима. И сімѣшна метафраста. Жил
школо рокѣ гнѣ слѣ-го. „Лоукїанѣ был родом з'самошаты
мѣста сгрїи з родичов хрїстїанских. вдвадцатѣх лѣтѣх по-
грѣкши ѿца и маткѣ, маѣтност свою оубогим роздал“.
Skarga, op. cit. 43.

к. 119. мѣа маѣ во кѣ. днѣ. Иже во црѣхѣ стѣго и рав-
нолїтѣлнаго црѣа константина и мѣре его елены. Слово
избранное ис кройники ѿ црѣтвїа мѣго в'римѣ консты зеле-
ного. Влѣтѣ ѿ. и тѣ написано естѣ на пооученїе людемѣ...
к. 122 об. Царствѣ константина великаго в'римѣ...
[з надписами на полях] 123 — персы црѣа константина вѣа-
ша, 124 — ѿ смерти максимїана црѣа, ѿ смрѣти диокантїана
црѣа, ѿ повѣде на максентїа мѣчитѣла, 125 — болезни црѣа
константина, 126 — крѣшене црѣа константина, 127 об. — ѿ
главе к люкозаворным, слорѣчїе арїанское, 129 — чудо стѣго
селїкестра ѿ смїи, прѣкнїе селїкестрово из замѣрїем жидом,

¹⁾ В опірїналі: Paladyusa in Lausiaca.

²⁾ Skarga, op. cit. 284: Bythyniey.

130 об. — в крїенїи індїанъ, 131 — и крїенїи иверскїа земли, в крїенїи армен, 131 об. — троус, знаменне, в рачочнїи іоудей, в повѣд на максимїана, 132 об. — в ликинїиж мѣчителїи, 133 — в поставленїи властел. и в взатїи византїи, 134 — в созданїи цр҃а града, 135 об. — в арїи еретицк, 136 — собор числом дї. а вселенскїй ѿ., 137 — в ѡложенїи брака епископом, в клеветк на епїкопы, в пасцк, вьновлене цр҃а града, 137 об. — в философк, в хожденїи елены црїци во іерлїм, 138 об. — в преставленїи ст҃ыа елены, 139 — в возвращенїи арїа ѡ заточенїа, 139 об. — в преставленїи цр҃а константина. (Се мабуть виписано із Хронографѡ, пор. Востоковъ, Опис. Рум. Муз. № 454 гл.118—120 ст. 745—6).

к. 140. Слова златые амвросїа ст҃го, епїкопа мѣдиоланскаго ѡ нїкшнем ст҃к. на похвалѡ ст҃кїи еленк царици. „Бл҃гнѣннѣи си константїне ставкой матери (елены) которая снѡви цр҃ствующемѡ возскои шкоронкїи шккала“.

к. 143. мїа юнїа ѿ. днѣ житїе ст҃го истїна философа і мѣнка исписанїи ѡ ст҃го Евсеїа и никифора, влѣт рож. х҃ѡа і. глава.

к. 147 об. м. т. д. житїе ст҃го кирїла патрїархи іерлїмскаго. исписано дѡдоритомъ созомена. влѣт гнѡа тпї.

к. 149 об. Мїа іюнѡ і. житїе ст҃го аплѡ тимодѡа єдинаго ѡ ѡ. списано симѡнномъ метофрастом. гл. мї. „Ст҃їи аплѣ павѡ сего тимодѡа родителк женскыа плоти сирк мтрк и вавѡ его сице глїше“.

к. 154 об. мїа іюнѡ дї. днѣ житїе ст҃го аплѡ варнавы ѡ книг семѡна метофраста гл. мд. „Варнава егоже прежде іусифом звано родѡ вѡше авраамова ѡ племѡне левїтска“.

к. 164. м. і. вї. днѣ житїе и жизнь прпдѡнаго ѡца нашего онѡфрїа истїнника списано ст҃ымъ пафнстїемк. влѣн ѡч. проч. гл. й. „Глѡше ст҃м пафнстїи нккогда пдох внстрѡнюю истїню“.

к. 171 об. м. і. гї. днѣ стр҃ть ст҃ыа мѣнцк акїлины списано вьст симѡнном метофрастом влѣте по воплощенїи х҃вк сѡ.

к. 175 об. мѣа іюна во дї. днь: житїе и ч҃сда ꙗелісеа прѣока выбраний списма ст҃го. „Оученик и соуг҃бый дѹхъ мѣючи великаг҃ ꙗѣи чюдный и по смѣрти ч҃сда чиначїй, и царем҃ страшливый оучител ꙗелісей: ꙗкое мѣлѣ на прѣочство ѿ г҃да вѣа поволанїе“. Skarga, op. cit. 889.

к. 187 об. м. і. во кѣ. днь. Житїе ст҃го іѡана мчѣнка і товаришов его. которы̄ широце выпи-саны̄ є̄ ѿ сі мѣшна метафраст. „Іоуліанъ ст҃ый змла-дости вѣдоучи богатых̄ родичов антихѹтїских̄ единны̄ сїѣ“. Skarga 169.

к. 193. Во тож днь [дї. іюна] житїе ст҃го вар-навы апла. списма ст҃го. то є̄ здѣланїй апѣолских̄ и ска-зана александра инока. ѿ стѣм варнавак҃ положено оу ст҃го метафраста. „Варнава которого напред іѡзвом звано рожаю был авраамова поколена левїїна: оуроженны̄ вкїпрѣ“. Skarga 512.

к. 201. мѣа іюна во дї. днь. Ст҃ых̄ апла вар-доломеа и варнавы. краткаѣ наѣка з' исторїею житїа ст҃го апостола вардоломеа. „Патріархове дѹховнаго іѣла. и фѣндовници домѣ вѣїаго зовскѹхъ народов собранаго. шныи прѣдивныи аплове. соут̄ найпершею славою и шкрасою цр҃кве вѣїей“. Skarga 769.

к. 209. мѣа іюна во кѣ. днь. иже во ст҃ых̄ ѿца нашего іѡанна златѹстаго. патріарха цр҃а града. слово похвалное. на ржѣство іѡанна прдѣчи крѣтителѣ г҃їа. блѣи ѿче прочести. „Моисїй великый законода-вецъ законоположникъ. рабъ вѣїї началник прѣком и мор-скаго пѣти немокреный проводникъ излїю“. Skarga 769.

к. 219 об. м. і. во кѣ. днь мѣченїе и житїе ст҃ыа фѣвронїи дѣцк. писанный ѿ доманда... є̄а законным. по-ложеное оу метафраста, жила школо рокѣ гдѣа сї. - го. „За часок дивклїтїана цѣсара, антимїй староста и пренаслѣдовник хрѣтїанскїй, во африкїи“. Skarga 531.

к. 227 об. м. і. во кѣ. житїе прѣдѣнаго ѿца нашего самѹона страннопрїимца. Писаное ѿ метафраста. жил школо рок г҃їа фтѣ. Skarga 568.

к. 232. м. і. во кѣ. днь ст҃го апла петра со-пренїе сосимоном волхвом. „По клавдѣкиж цр҃твова

снѣ его лѣтъ дї. при сем волхвъ симонъ прїиде рим. и многа знаменїем и волхвованїемъ. и призракы нѣкіа“.

к. 240. во тож днѣ дѣянїе стѣю апла петра и папла, и како во римѣ мѣскоу прїаста при неронѣ црїи. „Быо по изытїи стѣго савла ѿ глаудомелетскаго града. прїйти емѣ во италїю“.

к. 257 об. м. і. во і. днѣ Памат стѣхъ верховныхъ великихъ хѣѣхъ апла вї. стѣхъ что бѣовидце вї-те дрѣгы хѣы сильна мѣжа и бѣи дерзаю нареци два надесате блвеныа подвиже тайники. „Блаженный двѣ стѣм дѣхом оучить. ясно стѣю троицѣ во единоцрѣвїющѣ“ [пор. Памятки Ш. ст. 279—287].

к. 268. мїа іюла во в. днѣ. Повѣст ѿ ризѣ прѣма Бїа како принесена быст ѿ іерлима Гавидом и Кандидомъ. во црѣво вї. цриградѣ. црѣтвоваж в тѣ чѣ Лекъ великій Малкелис. И положена быст риза прѣой Бїѣк в црѣкви влахернѣ многа чюда дѣйствїющи. празднѣем же сїе воспоминанїе іюла в. днѣ. „Бжїа нѣкіа тѣны велїкіа ѿ члѣколюбїа его родѣ члѣком дарованныа малым прежде, авлены быша, авишажса та свѣтлѣке и изобразнѣке сѣ наша лѣта, иже самовидци быхом вси елико нас ѿтинюд живѣт в сем бѣохранїмом градѣ“.

к. 280. м. іюла и. стрѣст стѣго великомѣка прокопїа списаннѣ ѿ семишна метофраста житїе же его вѣ влѣт гнѣ сѣ. глав. нѣ.

к. 288 об. м. и. ѣ. страст стѣго мѣка панкратїа страдакшаго в лѣт возрастѣ своего дї. и ѿ воплощен гнѣ спї.

к. 290 об. м. и. в. днѣ. мѣнїе стѣю мѣнкѣ кирїка и слиты глав. ѣ.

к. 294. втоиж днѣ житїе влїжнаго князѣ владїмера крѣтившаго рѣскѣю землю. „Сїи великїи црѣк владїмерѣ вѣше снѣ стѣославѣ“.

[Лїтописна легенда про посольства в чужї стороны і хрещене в Почайнї злучена з житїем і похвалою Владимиру].

к. 300. мїа іюлїа во ѣ. днѣ мѣнїе стѣхъ прѣвнѣхъ мѣнкѣ. Патермѣтїа і крѣпїа и олександра воина.

к. 309. м. і. во гї. днѣ. слово ш стѣм архіаггѣ гаврїилѣ. „Возвеличємъ оубо вси братїе. и вознесѣмъ имя его вѣснѣ. творѣша велиѣа израднѣа. имъ же нѣсть числа“.

к. 314. м. і. во дѣ. днѣ мѣченїе ш образы иже во стѣхъ ѿца нашего андреѣ критскаго. писаное ѿ семнѣна метафраста. жилъ школо рокоу ц. нѣ.-го. — [почеркомъ ившоу руку].

к. 318. [16 лїпня — о 7-и соборахъ вееденскихъ].

к. 322. м. и. въ зї. днѣ мѣнїе стѣа марины. „Воскресенїю гнїю бывшѣ іс хѣ избавителя нашего и преславномуу в'затїю бывшѣ на нѣо... аз же фавтимъ богомъ возванъ братїе. изнесенъ быхъ изъ глѣбннѣ велєглѣствоу. наразѣмъ истинный и крѣтисѣа и шстїксѣа вразѣмъ. и во мдрѣсти вѣїи пожити познати всѣмъ славнѣю стрѣть стѣа дѣца марины“...

к. 337 об. м. и. дї. житє стѣа макрїи сестри касилїа великаго. списаное стѣмъ григорїемъ епномъ нисенскимъ братомъ еѣ. вполсанижъ писа ко шлїмпѣ монахѣ. житїе еѣ вѣ влѣ гнѣ тѣ. главъ оѣ.

к. 344. во той же днѣ поученїе главъ оѣ. „Зрите ли израднѣа нравъ дѣца сіѣ“.

к. 345. м. і. во кѣ. днѣ житїе стѣго славнаго пророка іліи. „Ннѣ свѣктозарное снѣце нѣнаго крѣга восшєствїемъ огнєныхъ копїи. свѣктолостъ просвѣтѣаєтъ“. [пор. Памятєвї I ст. 297 і ед.].

к. 349. Чюдо стѣго пророка іліи. сотворєно бысть на памѣтъ его в нижнемъ новѣгородѣ. влѣтѣ шцкѣ. швнхѣода крѣгоу снѣчномѣ и лѣнномѣжъ течєнїю. нндикѣ дї. мѣа іюна на памѣтъ стѣго прѣрка іліи влѣтѣа влѣговѣрнаго и влѣгѣтїваго просѣавшаго великагъ кнѣа касилїа Дїмитрїевича. правѣщи столъ митрополїи кыевскыа и всеѣа рѣсы прѣвѣщїенный митрополитъ фѣтїи. — [гл. нѣвше, по показчїку рїчїи].

к. 354. м. т. кѣ. слово похвалное стѣомѣ и славномѣ прѣркѣ и вѣговндцѣ іліи. „Прѣрци оубо вси. воплощенїе єдинороднаго снѣа вѣїа послани быша жестѣосрѣдомѣ проповѣдати излїю“.

к. 368. м. и. кѣ. житїе стѣго семнѣна ѿ едєсы хѣ ради оуродивого и списанный лїштїемъ епкопомъ киприскымъ. и положєнъ бысть оумєтофраста. яко свѣдїтелствѣеть никей-

ское правило кд. влѣт по воплощеніа г҃а... [к. 377 об. — 383: 10 чюд.].

к. 383. кд днѣ, житіе прѣднаго Ѡца нашего Симеона х҃а ради юродивого, и прѣднаго Ѡца іѡанна пѣстынножителѧ. написано Ѡ леонтіа еп҃а неаполского зкипрѠ. Положено и Ѡ симеона метафраста и прочихъ. [пор. Skarga 604. Zywoť Symeona... g҃upim nazwanego...]

к. 399 об. м. т. кѣ. днѣ. житіе мр҃и магдалины избранно Ѡ многихъ писаніи стѣхъ.

к. 411. повѣстѣ. мѣа іюла кд. Стѣхъ староѣрѣпецъ бориса иглѣба нареченыхъ во стѣм крѣщеніи романа и дѣда. „Родѣ праведныхъ влѣвится рече пророкъ, и сѣма ихъ во влѣгословеніи вѣдет. сице оубо выст преже снхъ лѣтѣ самодержца всеа рѣскаѧ землѧ. владымирѣ снѣ стѣславѣ, вѣнскѣ же игорекъ рюриковича“... — [пор. Срезневскій, Сказанія о свят. Борисѣ и Глѣбѣ, ст. 41, сл. Порівнюючи оба текети переконауемо ся, що сей рѣзнить ся від Срезн. деякими подробицями. Як напр. наш текет перечислюе 12 снѣв Володимира і їх удѣли — изаслав в полотсцѣк, глѣба в мѣровѣк, стѣслава оу древлантѣхъ, метислава во тмѣторокани, станислава всмоленскѣ, сѣдислава во псковѣк; правописю: Пріѣхал 411, поѣхав 411 об., оуѣрѣ 411 об., оуѣроу 412, Ѡчѣзнѣк 413, оуѣренѣй год' 414, любы 414 об., трѣпнит 414 об.]

к. 423. м. н. во кд. мѣніе стѣма в мч. хр҃тны иже втирѣк. преже й. каландѣ авгѣст. „Бѣк єдина чиста и пречиста дѣа. іаже Ѡ тира вжѣю надеждю дѣвствѣючи. ейже нма вѣ хр҃тина“. — [іа в іаже зложено з і і гладольского Ф (а)].

к. 440 об. м. і. во кѣ. житіе и жизнь прѣдѣнаѧ мѣре нашеѧ еоупраксїи.

к. 467. м. н. во кѣ. днѣ мѣченіе стѣго мѣчника пантелеймона и дрѣжинны его. рок Ѡ рож х҃ѣа снѣ... [„всѣ во бална баловаше ма“ 471 — пояснено на полю півзвїйшою допискою: „всѣ докторове лѣчили и нѣчого не порадили“] — без кінця, обриваеть ся на словахъ: „прілт вѣкнечныѧ влѣдти, и вравїи праведныѧ Ѡ г҃а нш҃его Іс Х҃а, лаврентїй же и вассѣ, и провїан, живѣщїи в домѣ стѣго мѣчника пантелеймона,“ вослад его“.

к. 482. мѣа августа во ѿ. днь празнѣем' мати-
комъ сѣс. и прѣт'кѣ его мѣри прѣно дѣк мрѣи.
„Вѣдати естѣ нам подобаетъ, братіе возлюбленная. ш сем
пантократном днѣ. конже и мѣти бжїи праздноуемъ все
мѣтнваго сѣса нашег іс хѣ и прѣтыва его мѣре“.

к. 484. Хошѣ вам исповѣдати повѣсть блѣс и мѣнїе
добро проповѣданных хѣвѣх мѣник маккавей. выже оубо не
лжевниманїем но истиннымъ сердцемъ и сопрїлежанїем ра-
зѣма. достойно насладитесѣ памяти добри стрѣтотрѣпещь
хѣвѣ... [к. 488. плач матерв] сїнове мои сїнове мои. не видѣх
како прїдосте во чрево мое. и пакы дѣла и дшѣк не воло-
жихъ во вы и не возраствихъ и не возвеличахъ вас. имѣ из-
рѣзанныхъ днѣ. бѣгъ вложилъ во вы, и все кости ваша бѣгъ
сочинилъ ест. и опалъ жилами и покрылъ кожею сверхѣ.
и возрастилъ васъ и дшоуѣл в нездрѣкъ ваша дшѣоу живоу.
и все воздасте бѣ ради. ибо когда воскреситъ вас. и шеновитъ
тѣлеса ваша. и дастъ мздѣ противъ дѣломъ нашимъ болозѣкъ
вамъ сїнове мои... За симъ слѣдуютъ оповїдана про Мокдона,
Тамтіяга і його синів Семїона і Юду: борба жидів з Асп-
рїйцями.

к. 494. мѣа августа во ѿ. днѣ мѣченїе седми
братїй родныхъ и мѣре ихъ соломонїи и оучителѣ
елеазара, и двоухъ женъ здѣт'ми. описаны вписмѣ
стѣом оу вторыхъ книгахъ маккавейскихъ. вглавѣ ѿ.
„Часъ шного кгда антїихъ крол сирїи нныхъ панствѣ ико-
личныхъ людъ бжїи до шствпленїа закона мовсейскаго розма-
итыми мѣками примѣшал, а шерадовъ и прав црковныхъ
и бжїихъ ховати заказовал“...

к. 498. м. а. во ѿ. днѣ. слово івана златѣстаго.
на пренесенїе чтѣныхъ мошей стѣго перкомѣчника и
первослѣжителѣ архїдїакона стефана: „Чюствен-
ное сѣнце на земли кѣзсѣа акї денїница“.

к. 503. н. в. с. ш. н. іванна златѣстаго патрї-
арха константинограда. на преображенїе гѣ на-
шего іс хѣ: „Бѣгъ перваго чѣка сотворивъ. в'ранъ всели его.
заповѣдавъ емоу да познаеть влѣкоу“.

к. 513. слово алко набка стѣго шѣа ншего ѿ-
фрема Еврїна. на прешображенїе гѣа вѣа и сѣса

ншїего іѣ хѣ. „Ѡ нивы жниво и радость: Ѡ винограда оковы покармовыи, а Ѡ писма наука живот' чиначаа“...

к. 523. м. а. во еї. днѣ слово ст҃го іѡан Ѡеолога. на оуспенїе. влѣца нашеа вца пр҃но дѣвы мрїа. „Ст҃ей преславней вци пр҃но дѣк мрїи, по швычю на ст҃ый грокъ гѣ нашег ходаши кадитъ“.

к. 529. — часть памяти святых Флора і Лавра 18 липня: „превыша поюща и чтенїа чтоуще. и кон'чавше ноцною затренняяю слоужбѣ“.

к. 530. продовжене житїя св. Варфоломея: изащн'кїи показал. зане князи мира сего елма велици и бл҃городни соут“.

к. 536. м. а. во кѣ. днѣ. пов'кст полезна Ѡ древнаго списанїа изложена. являючи преславнаго чудеси. Ѡ икон'к пртыа вца. еже нарицаетса владимирская. како прїйде во бл҃голюбивый град москвѣ. изкави нас и град наш Ѡ безбожнаго и злов'рнаго царя тимир аксака. Е лкто шест тысящное цѣ. воднїи княжнїа бл҃гов'рнаго и хртолюбиваго великаго княса василїа дмитрїевича... (Пролог 1895 р. в скороченю).

к. 545 об. м. а. во кї. днѣ житїе ст҃го мойсеа моурина. списано паладїем епїкопом кападокїи-скимь (б. к.).

к. 547. м. а. во кѣ. слово на оуск҃новенїе чт҃ных главы ст҃го и славнаго пророка и прд҃тча кр҃тителя гд҃на іѡанна: „Родившеса іѣс во вифлїам'к їудейст'км возысканїе сотвори ірод четверовластник також пог'вити рожшеса штроча... елисаветъ в'кжа в'подгорїе“... (пор. Памятки II, ст. 146—7) — житїе св. Івана, смерть, чудесне похоронене його тіла ангелами під „трибником“ (550 об.), де лежало і тіло його отця Захарїи, слова розради ангела Елисаветї... Іродїяда „оуск҃чена выст водою померзшию, и принесена выст глава еа на лоно Ѡца еа. самаж шста подле домъ дол'к оуск҃ши ю во вод'к“ (551 об.) похвала св. Івану.

к. 552. іѡанна златустаго патрїарха црїграда слово на оуск҃новенїе главы предтеча и кр҃тла іѡанна. Паки іродїа в'кситса... сего гнѣ прдтечу лскавнаа жена оуск҃ноути испроси. и в'к тогда“.

Правописно-граматичнїи особливости: издачи 484 об., коса 484, кос'кми 485 об., 486, коси 490 об., косак 484 об.,

воза землю ноудинѣ 485, конегда 486, ижъ мясо свинаа 485, одолѣкъ 488 об., ѿ гласа крича его 491 об., порты лептоужны 492 об., дрыка 493, повыш'шаегъ 498.

Н. 67. Торжественник, полууставный реп. XVI. в. зрущеною середно-болгарскою правописю, на (89—347) кк. F^o, німецкого паперу знаку „кабан“.

к. 89. Починавть ся початком житія св. Сави (2 груд.), від елів: и позна ма время. на совершениѣ величїиѣ ваше привести. ѿ великомъ славнѣмъ нїемъ ѿци савѣк списати иже пакїи сѧ и троудникса кѣзврахъ ѿ истинных и блженных ѿцъ и оученѣк емоу кыкших“.

к. 104 об. мѣа декаврїа въ ѿ. слово похвално ѿ житїи иж въ стѣх ѿца нашего архїереа никола: „Наста братѣ свѣтлоє празднество предив'наго ѿца нашего. и чудотворца никола“.

к. 107. м. д. кѣ. и. в. с. ѿ. н. иванна архїеппа квстанѣтина град златѣстаго. слово на рѣтво гѧ вѣа спѣа нашего іѣ хѣ. „Гѣ праведномуу сннцю днѣ ѿ двѣ прочѣма кѣсавышо. т'ма нечестивых ѿбѣже. а свѣтъ добровѣрным подастса. а лед нечестивых разїидеса. а павд бѣооувидѣнїи тоу процвїте. свѣсда истин'наа кѣмъ кѣзынде“.

к. 109. того-же: „Что сїе днѣ знаменїе прерѣцанїем виждѣ. и тайны страш'ны и див'ны зрю пастырїе оглашють ми оуши“.

к. 111. того-же: „Нїѣ моего вестества обетшанїю обновленїа приходит“.

к. 115. и. в. с. ѿ. н. василїа архїеппа кесарїа кападокїйска. бесѣда на рождество хѣо: „Хѣо рождество еже оубо сїе и прѣвое и шсов'ное того вѣтва. молчанїемъ да почитаетъса“.

к. 119. м. д. въ кѣ. и. в. с. ѿ. и. иван'на а. к. златѣстаго. слово ѿ тродѣ и о младен'цех избвєнныхъ хѣ ради. „Хотѣльвыхъ выноу дѣов'наа словеса повѣдати вамъ. послушала пав'ла глїюша. дѣов'ным. дѣов'наа сказа“.

к. 121. иоуліана єїпа тавїйскаго. слово на стое крщенїе гдѣ бѣ и сїса нашего їса хѣ. „Иже зданїю влѣка, ѿ шдрѣ нам ѿческихъ прїиде. и обогатисѣ житїа дарованїи, явисѣ освѣженїемъ свободителемъ“.

к. 125. мїа генварїа ѿ. іоанїна митрополита євханїтскаго похвала стлемеъ тремъ иерархомъ. василїю великому, григорїю вѣсловѣ іуванїноу златоустому. Паки нам іоанїнъ, иже языкомъ златый. и паки нам явленъ праздникъ.

к. 126. второе слово иже въ стѣхъ ѿца нашего, афанасїа великаго, архіепїпа александрійскаго. на стрѣтенїе гдѣ бѣ и сїса нашего їса хѣ. „Иже настаѣша сїеннаго трѣжества. вѣгласѣа трѣба да оглашаетъ. дѣвственномуу семоу чрътогѣ“.

к. 133 об. мїа февралѣ кд. окрѣтенїе чтны главы стго пррѣка прдтча крѣтїела гнѣ іонна. Быст въ днї ірвда црѣ, оускновенїе главѣ стго іоана крѣла. и данѣ вывѣши дщери ірвдїадинѣ... погрене ю въ дворѣци своемъ. рака же вожїа ионнїка жена хѣзана слоугы иродовы... село имоуци въ стѣй горѣ елеонстѣй (134 к.) ноцїю вѣземши ю и тамо снеси погрене ю...

к. 135 об. окрѣтенїе чтныа главы стго и славнаго пррѣка и прдтчи и крѣла гнѣ іуванна. Явисѣ трѣбогатыи вѣселенскїи аплѣ и прнныи дрѣг хѣвъ въ средней недѣли стѣхъ постѣ февварїа мїа въ иї. въ лѣтоже трисотное и ѣ. и ѣ... ѿкровенна же быст съ страхомъ и трепетомъ. въ виденїи звѣзды огненныа, мнѣ грѣшномуу и оумаленномуу маркелѣ...

к. 138 об. мїа марта въ д. стѣхъ мѣннїк м. иже въ савастїи моученыхъ.

к. 142. м. м. кѣ. и. в. с. ѿ. н. іоанна архіепїпа константинограда златустаго. слово на влѣговѣщенїе прѣтыа вѣца. „Паки радость влѣговѣщенїа“.

к. 146. и. в. с. ѿ. н. григорїа епїпа нїйскаго. слово на влѣговѣщенїе прѣтыа влѣца нашеа вѣца и прїодвы мрїа. и на арїаны слово. Въ прѣвоюю недѣлю православною црков сїю нѣнныи ликѣ нарече.

к. 150. мїа апрїлѣ въ кѣ. стрѣти трѣпѣнїа мѣкъ стго и славнаго великомуученика и повѣдоносца георгїа.

к. 159 об. мѣла мала въ дѣ. въспоминаніе о пренесеніи мощей. н. в. с. Ѡ. н. никола архієпіа миръскаго чудотворѣца.

к. 162. сказаніе о чудеси великаго Ѡца нашего никола архієрєа кжіа бывшаг въ мирєхъ лїкїа.

к. 163 об. мѣла іюна кдѣ. н. в. с. Ѡ. н. іѡанъ златоустѣа патрїарха црїграда. слово на рождѣство ст҃го славнаг прѣрка и прдтѣа креститєла г҃нѣа іѡанна. „Слнцѣ семѣ хотѣщѣ видимомѣ изыйти и съпрєдѣла зємленаго зарѣ прєдварнѣшаа испоуцаєтъ“.

к. 166 об. мѣла іюна въ кдѣ. н. в. с. Ѡ. н. іѡанна лѣ. к. златоустаго. похвала ст҃ымъ верховнымъ аплшмъ петрѣ и павлѣ. Небѣ и зємлѣ рєтѣвїждоу настоѣцаг ради праздника.

к. 169. нєсїхїа прєзвїтера ієрлїмскаго слово похвалѣно ст҃ымъ апломъ петрѣ и павлѣ. Добро зєко цѣктовѣ пролѣтнѣхъ. часомъ к' сєкѣ приносѣшмъ шєвѣхѣвати. но лїре къ крїнѣ приплєтѣсѣ в' лѣпѣтѣ бл҃гоуханнѣши кѣвають.

к. 171 об. мѣла іюліа въ вѣ. слово павла мѣсто. и время и винѣ, кѣнѣже явнє стѣла рїза, прѣтыа влѣдѣца нашеа вѣдѣ. иже лєжитъ ннѣкъ въ стѣкмъ єа храмѣкѣ вѣлахєрнє въ чѣтнѣкмъ ковчєзѣкѣ. Стѣла нѣкѣа и великѣа тайна вѣннѣмъ чѣколюбѣемъ явлєнѣна въ нашїхъ вєрємєнєхъ...

к. 178. похвала ст҃омоу прѣркоу ілїнъ воговидѣцѣ. Прѣрци оубо всї кѣплощенїє єднєроднаго послани бѣша жєстокєрдномоу проповѣдати ілїю.

к. 185. Анастасїа смїренѣнаго мнїха ст҃ма горы сїнаїскѣа слово. на прєобрѣженїє ст҃ое хѣбѣа нашего. рєченное на тойже горѣ давѣрѣстєї въ праздникѣ. Ико стрѣшно мѣсто сє. оуднѣлаємъ и азѣ съ патрїархомъ іаковлѣмъ. празднїчнаа горы вѣзѣпїю.

к. 195 об. ст҃го кїрїла архієпїпа алєкѣандрїйскаг слово на прєвѣрѣженїє гѣа нашего іѣа хѣ. Иже оумѣкѣютъ добрѣкѣ братїсѣ, то вїднѣмынї сраженїнї наслажѣютѣсѣ. и вѣчѣноу надеждѣю шєстрѣтѣсѣ на повѣдѣноу повѣдоу.

к. 197. слово іванна вѣслова. ш покои стѣла
вѣца владѣца нашеа и прѣо дѣи мрїа. Стѣки и преслав-
нѣи вѣи и прѣодквѣ мрїи, по швѣчю на стѣи гробѣ гѣ на-
шего вѣходащи кадити. и покланяющи стѣи колѣни. мо-
лащи рожѣдшагоса изнеа хѣ бѣ нашего давы к'немоу шла...
— [текст, як у Порфирьева II, стор. 270—279; у Франка II,
стор. 389—390 тилько корогкий пересказ].

к. 201 об. Похвала на преставленїе прѣтѣла
владѣца нашеа вѣца и прѣодѣи мрїа. стѣтворено
климентомъ епїкпомъ. Ге нѣк свѣтло празднество,
ликоствоюще прѣидѣте къзлюбленнїи прѣдик'наго сего чоу-
десе насладимъса. [Всѣй похвалї повторена молитва Богоро-
дци, яку стрічаем в оповїданю о Покровї].

к. 203. пок'стѣ и в. с. Шцемъ нашимъ григо-
рїемъ епїпомъ нисїйским. сврѣтенїе нероукотво-
реннаго и прѣчтнаго швбраза гѣ нашего їса хѣ.
иже в'коумоулан'кх. „Гѣ нашъ їс хѣ праведный, истинный
вѣкъ наш. иже соуцїествомъ вѣтѣва невидимый. крѣпостїю непо-
вѣдимъ“... [чудесна поява Іеуса Христа у Акилини — Хри-
стос, умившись, отер ся ручнвом, на котрїм і лшпилась по-
добизна його лица] 204 к. „Сїа бывша къ коумилан'кхъ,
къ црѣтѣо диоклитїаново. сѣкровеннѣ бывшѣ стѣмоу и прѣтѣ-
моу и нероукотворен'номѣ образѣ. при фѣдосїи велнцѣкмъ
црїи шавлюшоса и чоудодкїствѣюшѣс.

к. 204. мѣца августѣа къ кѣ. стѣго славнаго
пророка и прѣдѣи и крѣтїтелеа гнѣа іоанна. слово
на оусѣккновенїе чѣтѣ его главы. Родившис' їсоу къ
вифлаумѣк іодїстѣкмъ къзысканїе стѣтвори ирод четверо-
властникъ, шаж не погоуви рожѣшїеа отроча... [обор.]
елїсаветѣ вѣжаше в'подгорїе... [смерть Захарїї, як в перво-
евангелїю Якова, смерть Івана хрт.]. и сѣбравшис оуцїици его
ноцїю в'заша тѣло его и сѣкрыша є. аггль же гнѣ прїстѣв-
леннѣкъ къ елїсаветї къ мѣстѣк горстем. рече їй, вѣстани
и иди в'вифлеомѣ и вѣземше [206] тѣло сїа своего и по-
греви єє, идѣже шѣцѣ его захарїа погребенѣ істѣ... вѣст
троуѣсь. в'шѣдноу же ємоу къ стѣло и громъ вѣст сѣкло ве-
лнцѣ... [Захарїя величаєть ся тут — іар'моносникѣ правѣа вѣ-
ры 206].

к. 206 об. мѣць септеврѣа въ ѿ. днь преподобнаго Ѡца нашего симеѡна стлѣпника.

к. 212. м. с. ѿ. днь. житіе и моученіе стго еврстафіа плакиды. и жены его феѡпесты. и чад ихъ аганіа и феѡписта.

к. 218. м. с. кѣ. прохора въпотребахъ самаго седмаго поставленнаго и тѣже стефанъ прѣво-мѣникъ съписаніе и явленіе единаго апла іѡанна вѣословца. Быст по къзшиствѣи гѣ нашего іса хѣ на нѣса. съкращасе вси апли въ генисманію. и рече къ нимъ петръ. вѣсте ли кратіе яко гѣ нашъ оучинилъ, закѣтъ намъ сътворилъ... [апостолу Йоану приходитъ ся іти в Азію, його незадоволене з сего... „и естъ ми къ мори бѣды великы видѣти“..., ученику Прохору выпало іти з ап. Йоаном, буря на морі, чудесна поява ап. Йоана по затопленю корабля]..

к. 220: ѡ романкѣ женѣ, к. 222: ѡ домкнѣ сїоу диоскоридовѣ, к. 227: андреановъ црѣ и моучице сице землю и мѡремъ окладаючи, к. 233: ѡ касилѣи и о харитинѣ женѣ его, к. 236: ѡ кинопѣ, к. 248 об. Оумръшоужъ црѣи заточившоушы въ патомъ остров. — [Се очевидно повный текст Псевдо-Прохора, із котрого Памятки Ш, напечатані тѣлько деякі відривки 49—56 ст., 56—60 ст.]

к. 253. иже въ стѣхъ Ѡца нашего анастасіа мниха горы синайскіа слово о шестомъ ѡсаламѣ. и мый оученіе стго поста. оумиленіа бо естъ.

к. 260 об. мѣца ѡктоврѣа къ ѿ. память стго и великомѣка артемїа. иж коннъ скѣтелъ артемїе житіе. посѣченъ къзыде на пресвѣтлаю славою.

к. 282 об. приложимъ же и ѡ чудесехъ сказати Ѡ мнѡгихъ мало. великаго стрѣтотрѣпца иже хѣ рад мѣнка артемїа, идеж положено быст честное его тѣло. въ Ѡксїи — 6 чудес.

к. 284. мѣца декеврѣа къ ѿ. днь. моученіе стга мѣнцѣ варкары.

к. 286. мѣца генварѣа вї. житіе прѣдбнаго Ѡца нашего іѡан коуцника.

к. 291. житіе и жизнь преподобнаго Ѡца нашего марка афинейскаго. бывшаго в горѣ фрачестѣи соущей ѡконъ поль

єфнїпїа прѣмо ѣзыка хєтьтєйска. списано же вѣст сєрапи-
вномъ ѡшел'никомъ.

к. 295 об. іюн вї. житїє и жизнь сѣго и прѣдоб-
наго ѡца нашего петра лдонскаго — [вншим по-
черком].

к. 306 об. мїа генварѣ кѣ. днѣ испокѣданїє
штєческо ш жизни прѣдобнаго ѡца нашего ѡне-
фонта и чада єго іѡанна и аркадіа. [першїй почерк].

к. 313. мїа дєкєврїа вѣ гї. мѣнїє сѣх мѣнкь.
єоустратїа. лїксєнтїа. євгенїа. орєста. мардарїа
— [без конця, обриваєть сѣ на 320 об.; 321—338 к. недостають].

к. 339. продовженє житїа Григорїа акраганьскаго, від
слів: „чадо григорїє. что ради не протолковал нам. и раз-
рѣши вѣднаа словєса гїа григорїи прости ма ѡч. члѣк єсмь
грѣшєнь. и некѣглас приноуждєнь бывѣ ѡ игоумєна“...
[4 дефектнї листи].

Словарнї і правописнї особливостї: рождєйшїа 199 об.,
гражанє 200, гражаном старєйшина 234, црѣ (вос.) 200 об.,
изведє ѣко врецѣлохолою вѣстрїємъ. (Прохора слово про
Івана богосл. 219).

№ 71. Пролог, полууставнїй рєк. вїн. XVI. в. на 393 к.
F^o в дошках; папїр знаку шєстїлїстнїк (Ляхєч. — Атл. № 270,
без нижнїої частї); правопись русєка (южна) з болгарськїми
рѣ, лѣ. Початковї букви вивєденї досєть гарно червоною
краскою, з ростннїми украсєнїями.

Тєкст обїймає 1-у часть церковного року (вєресєнь—лю-
тий); в нїм укажем тїлько на важнїїшїє статї.

к. 1 об. (5 вер.) вѣ тож днѣ оубїєнїє глѣба сына
кнѣзѣ владымєра. Кѣ кїєкѣ Євѣтополкѣ сѣдшѣ по
ѡци. и оуж брата оубившѣ корисл. досла до мурома кѣ
брату глѣбу. рєкїй, зовєтѣа оїѣ. оужє ко днѣ єго скон-
чалисѣ“.

[к. 5—10: скоропїсна вєкладна XVIII. в. — „Єю книгу
рєкомую Прологѣ купилѣ рєвѣ кожнї Юнѣ Бѣланєвичь Рєв-
нанскїй вѣкєкодєствѣ Рускомъ, повѣтѣк жудачокскомъ. Я то
за свою власную прѣцю, за которую далєм золотїхъ три-

тцятъ и два, полскои лѣченъ а то для науки своей. ащеки кто малъ ѿдалити да будетъ проклатъ надема амарагда, напроси подписую власною Рүкою моею для лѣпшой вѣри и ваги и певности Инъ Билчевичъ на ровнѣ“].

к. 5—27 об. м. т. вѣ н. днѣ. Рождество прѣстѣа владѣца ншѣа вѣа: кто изглѣт силы гнѣа. и си слышаны сѣтворит всѣ хвалы его... [історично-догматична наука, основана на перво-евангелію Якова (5—10 к.) і на полеміці в „інокорцами“, що не призывали непорочного зачатія].

к. 41. кто ж днѣ (сї.) стѣа мѣнциѣ людмили бабы вѣцѣславла — (без тексту).

к. 61 об. кто ж днѣ (кн.) стрѣть стѣго вѣцѣслава княза чѣскаго — (тільки згадка).

к. 66. (мѣа шктерѣа вѣ а. днѣ) покров стѣкнѣ вѣи ш виденіи стѣго андреа і епифаніа... пришедшү вѣлахернү вѣ црков сѣ агглы сѣ предотечю и сѣ бгословцем іованном и сѣ инѣми многими. видѣста мѣашѣса сѣ слезами кѣ снѣу своему...]

к. 78. (ш. в. з. д.) По оученіе стѣго андреа и стѣго епифаніа ш дшлх. Андрееви і епифанію сѣдашим вкүпѣ. вѣженнѣи же андрѣ рече: како еѣ дшл члѣка? вѣде азъ нѣколко ш ней но нѣстми извѣстно тако яко азъ гадаю... глѣ емѣ вѣженнѣи андрѣ что еѣт чадѣ дшл члѣка, вѣсе о нѣ стоит. плот бо си калѣ ншѣого ткла...]

к. 95. (ш. вѣ сї. д.) слово стѣго андреа. како молашѣса вѣи за твораша емоу пакости. и како вид стѣкнѣ рай.

к. 101. мѣа шктерѣа вѣ дї. слово ш стѣкм андрею како видѣ богата оумерша — [до 103].

к. 104 по „стрѣти стѣго мѣика артеміа“ находимо його житіе, в котрѣм сказано, як св. Арвму „повелѣно быст вѣзыскати моцїей стѣх мѣчнѣшихѣа за хѣа“ і як він в Ефесї знайшов моцї сѣв. ап. Івана, в Патрї городї св. ап. Андреа, в Фївах св. Луку і св. Тимофея, в Крїтї св. Тита, а в Індії Варфоломея — і перевіз їх моцї в Царгород. — [пор. к. 191 „мѣа ноєкрѣа л. днѣ. стѣго айла андреа“].

к. 157 об. мѣа ноєкрѣа вѣ вї. днѣ стѣго апостола филиппа (як у Памятках Ш, 182—3 ст.). Мрѣа, сестра названа тут „Марина“.

к. 159. м. н. въ дѣнь честнаго поставленїа іѡанна златооустаго въ презвитерѣ.

к. 161 об. м. т. въ сї. дѣнь. айла іеѡгліста хѣа матрѣа (як у Памятках Ш, ст. 167).

к. 162. к. т. д. слово ѡ виденїи ст҃го айла пакла вєскдѣюща съ зади къ оухс іѡаннє златоустому.

к. 165 об. — 168 об. (ноєврїа иї.) прїпдѣнаго ѡца іѡансаѣла пустынника сїа авенїра цр҃а.

к. 173 об. (кѣ. ноєв.) въведенїе въ цр҃ков вжїта мтр҃е соуци ей три лѣта — 7-а глава Первоевангелїа Якова з закїнченем: „и достїгши времени по повелѣнїю г҃ню, шєрѣчена кыст іѡсїѣу. и той поят ю въ дом свой ѡ старѣйшинѣ жреческых не цр҃кве г҃на.

к. 182. м. т. кѣ дѣнь ст҃го сїѣнномчїнка климента архїєпїа римскаго — (як у Памятках Ш, стор. 245—6).

к 182 об. ктож дѣнь пренесенїе моцїй ст҃го сїѣнномчїнка климента ѡ гл҃убины мѡрскыа въ корсун градъ — (як у Памятках Ш, ст. 312—313).

к. 185. (н. кѣ.) ст҃го мчїнка геѡргїа и сїѣнїе цр҃кви иже в' кнекѣ.

к. 190. (н. кѣ.) ст҃го ѡца іѡанна дамаскина.

к. 195 об. мїа декеврїа въ ѣ. дѣнь. ст҃го прр҃ка аввакума — як носив Ѹсти прор. Данїлдови у Вавилона, (пор. Памятки I, 312 ст.) і що напєсав „пѣснь ѡ рождєствѣк и ѡ прєстатїи закона и ѡ потрєвленїи жр҃цѣ и ѡ вудшєем судѣк“.

к. 203. мїа декеврїа къ ѣ. дѣнь. пооученїе ѡходѣщим къ цр҃квам латинѣскимъ, или ко жидовскимъ, или ко инновѣрнымъ. Повѣдаше прєзвитерѣ сергїй. яко нѣкїй старецѣ вѣ въ монастири саном мнїх ст҃го фєвдєсїа.

к. 227 об. (дек. сї.) слово іѡанна вг҃ослова како изоучи слово г҃усарѣ писати иконы — [язык сеї легенди чїстїйшїй і близшїй до старославянекого, як ивнїх статей].

к. 230 об. (дек. 17.) слово о данїлаѣ прр҃цѣ како вїла кога вавлонскаго съкр҃уши и змїа оумрѣткїв. и второе вѣровѣ въврѣженѣ спсєса. Сої

данниаъ великій къ прѣцѣхъ любимъ баше вавлонскими црїи навходонесоромъ и валтазаромъ. и дарїемъ и куромъ персаниномъ. егда той црѣковаше въ вавлонѣ куръ персанинъ. тогда сътвори данїила напрѣсника своего, шѣкты дающа всѣмъ...

к. 241. в „похвалѣ стѣхъ шѣцъ“ споминаеть ся і Саломїя „таже ш ложеснѣ хѣ на рѣку прїятъ“.

к. 255. (дек. кѣ.) поклоненїе влѣхвокъ маллхїшна, валтасара, аспара. „Еъ прежнаа времена егда рабъ вѣїї Мшнїей вѣдаше їйльтескіа люди ш египта сквозѣ прѣскую землю“... волхв Валаам предеказав рїздво Христа звїдою, яка мала засвяти від полудня. Се записали перѣбкі волхви за 1400 лїг до рїздва Христа — а їх наступники пильно виглядали звїзди. Сю нарештї добачили названї 3 волхви і удались за нею в Вїфлеем.

[к. 261. в нвзу: Bez zapłaty w posługach nie bywa ochota, iakos ciężko bez oney choc naylejsza robota].

к. 278. (генвара къ г. днѣ) сказанїе хѣа пришествїа къ морѣ прежде даже не прїити къ морѣ крѣтитиса — [як у Памятках II, ст. 172—3].

к. 280. (генв. д.) слово їванна златѣстаг о приходѣ хѣк ш морѣ къ їврдану градшѣ. Днѣ вываеть прѣчество їсаїно глїще. да къзвеселитса пѣстыни, и процвите яко кринѣ, да велми да оублажитса їврданова видаци хѣ [обор.] къ їврданѣ градшѣ. да кодноє шѣтитъ естество. тогда прашеса земля съморемъ глїще егда горша тебе есмь къздивнаое е тество раславленное нестоанїе грѣко шѣмаше“... [як у Памятках II, стор. 409—410 і в Славяно-русеком Прологѣ, С-Штб. 1898, II стор. 7—8, 2:15—6] — вевм проповїдь Івана хрт.

к. 385. (фѣвр. кѣ.) слово стѣго шѣца нашего ефрема ш книжном оученїи. Братїе и чада, послушайте и разумїйте. како вамъ есть вѣкровати къ единосѣчнаго шѣца и сїа и стѣго дѣа къ тройци. и на того єдинаго оуповати и помучитиса приннїшѣе къ стѣмъ книги. еже сѣг евлїа, аплѣ, парамїа и шалтырѣ, и прочаа стѣмъ книги. а къ шреченнымъ книги сѣ сѣтъ: астрономїа, свѣздочетникъ,

сткнем сони, вѣхъникъ, знаменїа луннаа и слнчнаа, іако три бывають слнца, или волоси простираа, или погараа или по гыбаа, селейникъ, или коладникъ, грѣмникъ, бѣго-оуханнаа кона. вѣ лѣск вѣнчанїа зеленое, имъ же тычутса чѣци по оудесомъ. и прочаа книги имиже призывають вѣсы и бесѣдуютъ. соутже къ стѣхъ книгахъ выписаннаа словеса лажна на сѣклавнѣ неразѣмнымъ, вѣса иже сугъ неподобнаа. ко сугкы халдейскїа кѣцїсны. еллинскїа басни“... [386 к. вретивїв що, читають сї книги „ждѣтъ ихъ вѣчныа мѣки и деж бѣдѣт привязани съ оучителемъ своимъ“].

[к. 391. (межи 327 а 328) Chudy pacholek nie siadać spapanami za stolek].

Граматычнї і правописнї особливости: вѣ ерихонѣхъ (зам. вѣ хонѣхъ, чудо арх. Мух.) 2 об., всакоу овоцѣ 32, вѣ афракинѣ фрѣтїсткї (зам. африкинѣ) 50 об., феклы 53 об., ерофеа 72 об., трыдоваты 79, фѣофана 86, дѣмонъ (gen. pl.) 101 об., 103, извїсть (извѣстка) 101 об., сойже (зам. сей) 102 об., 231, пѣстинника 106, шкеркїа (ак-) 108, клакдѣа и неонылы 124 об., истахїа 127 об., шникїа (їван-) 137 об., христехора 169, дщеры 173 об., анфилофїа 177 об., тиворїа 178, шрмен'скы 203, шрмен 203 об., евѣнтїа 221 об., 334 об., ареста 221 об., вѣ златахъ полатахъ 229 об., вѣ книгахъ вытїй-скахъ 236, вѣ шслѣхъ скотїахъ 255, кѣцїсныа книги 385 об., прѣгїн (зам. фрѣгїн) 390.

Замїтити ще належить, що в декотрихъ житїяхъ находят ся спеціалнї мїсця для іконописцѣв, як напр.: Софонїй „вѣкже подовен їваннѣ бѣословцѣ, малѣ врадѣ и предолѣговатѣ имѣа“ 198; Малахїя „кѣр҃гло лице и пласкѣ врадѣ, благо-лѣпенѣ“ 277 об.—278.

№ 79. Пролог, март — серпень. Ркп. XVI. в. стараннымъ прямымъ полууставомъ, руско-богарскою правописною, на паперї знаку „кабан“; 289 к. F⁰ з тильною палатуркою з папки. Ркп. сильно підмочений. Початковї букви введены червоною краскою — довгї а вузкї.

Указуємо тільки важніші статі.

к. 3. (міць марот кѣ. днь) слѣво о вѣскрєсенїи гѣ бѣ и сїса нашего їсѣ хѣ, котре як раз в той день стало ся.

к. 3 об. слѣво о (таѣїшотк) вѣскрѣшїи измѣртвѣх вѣ ї. час. (о митарєвах і муках посмертних — пор. Пролог 1895 р. II к. 68, і Ізмарад к. 134).

к. 6 об. (кѣ. днь). слѣво їванна златѣстаго ш скѣпащїхса или скопашїх рабы скол.

[к. 7 об. 5 стрїчок вірша, скорописею XVIII в., на муки Христовї. Між 12 а 13 кк. недостають 2 листи з початком житїя св. Марїї єгпц.; 1-вї л. житїя переплетєнвї яко 24].

к. 30. (апр. ї. днь) пооучєнїє прѣдѣнаго ѡца нашего Феѡдора игоумєна стоудї. Братїа и ѡци, стїго нашего и оучитєлѣ (об.) не оуклоним са наказанїа...

к. 84. (міцѣ маж кѣ ї. днь) пооучєнїє прѣдѣнаго оїца нашего Феѡдосїа игоумєна печерскаго иже вѣ Киевѣ. началника вѣ роустѣїи землї мнїше-скомоу житїю. иже сѣзда и вѣзрєсти велїкоу ж лавроу сѣшоу прѣселєнноу нач вѣскѣх по вѣсей вѣселєннїї соущїх. тршп. гл. ѡ. (Пролог 1895 р. II к. 136 об. — 138).

к. 95 об. (маж кѣ ї. днь) памѣт стїго аїла їванна вѣослѣвїца и єїлиста. вѣ тѣїж днь исходит прах из гроба єго. и творит исцѣлєнїа — (Памятки III. ст. 68).

к. 101 об. — 102. (вѣ лї. днь) прѣдѣнаго ѡца нашего мєфодїа єпїа мѡравскаго... Коли в наслѣдок проповїди обох братїв серед Хазар „сило ж хѣѡ ж вѣса люди оувѣкрїста и жиды прогнаста. просахѣт же слованє крїшенїа. а козарє оучѣтѣк. а моравланє єпїа а колгарє наставника“ — то по поворотї в Царгород від Хазар патрїарх поставив Мєфодїа єпископом і „пєсла и вѣ моравоу вѣ градѣ кашнк. и тоу многа сѣтвори чудєса. замєрїї же нѣкто именєм козаринѣ же родом а вѣкро ж єретикѣ нача протївїти са мєфєдїѣ“. — Собор 2-х тїсяч, в котрїм Мєфодїї „яко славєн вшїнь на шѣкѣ роуцѣк стрѣлка... никако ж погрѣшаа“ — Замѡрїї розєїв ся, Судислав запав ся в землю, а вїнших огонь розїгнав. Христїяне назвали за се Мєфодїа „ѣста хѣа“.

к. 114 об. (мла 17.) поученіе ст҃го андреа ко ст҃омоу андреоу¹⁾ о дїшахъ.

[к. 117. на полях — Пѣснь вознесенію Гд̄ню“, скорописом XVIII. в.].

к. 124. (мла 22.) памѣт въ ст҃ыхъ Ѡца нашег мелхиседека — родовід, колїзїя з бѣтьком, утеча на Фавор-гору ... „възвѣсти же вѣ авраамоу ити на горѣ дѣфорскѣ и бл҃вннса Ѡ мелхиседека. и причастити са Ѡ него. тако тѣ̄ есть іерей вышнѣго. семоу оубо авраамъ десѣтинѣ даст“. Мелхиседек „есть ннѣкъ въ горнем іерлїмѣкъ приносящ жрѣтвоу и мѣтвы за весь мирь. и за вѣса вѣрныа христїаны“. (124 об. пор. Памятки I, 92—101).

к. 125. в. т. д. слово іезекїа пррѣка на іерен иж не оучат людїи. Сице гл҃еть гд̄. горе вам пастоуси тако млеко и волнѣ Ѡ стада въземлете. а о овцахъ моихъ не печетеса... [той сам мотив повторяеться на 129 к. в подобнїи словї св. Ефрема].

к. 150 об. (черв. 6). ст҃го священномѣтника хѣла до-родеа епїпа — реестр 70 ученикв апостольскнх (до 152 к. пор. Памятки III, 1—5).

к. 173 об. (черв. 21.) ішанна ст҃гв. Тогда же нѣкнн мжж хождаше по іоуденѣхъ въ чюднѣхъ шдѣждахъ. прилѣпнв власкы скотнннѣкъ къ своемоу тѣлоу. на нем же кѣ не покрито Ѡ власїе его. а лицемъ баше тако дикїй... [суд перед Архїлаем].

к. 178. слово ішснѣво — про три законнї чнви серед юдеїв, фарсеїн, садукеїв і есейцїв. Про послѣднѣхъ і ѡде рїч.

к. 194. (черв. 30.) събор ст҃ыхъ аплѣ вї. (як у Памяткахъ III. ст. 5).

к. 219 об. (лип. 11.) оуспенїе влженнои олгы княгннѣк прдѣчн роускои къ коуї... родомъ вѣкъ польско-внтынн.

[к. 221 об. R. p. 1744 miesiąca februaria dnia 18 kalendarza nowego, Zachariasz Stefanowski bakałarz wyspiański].

---

¹⁾ має бути епифанїоу.

к. 222. (лип. 12) влженною мчѣнкоу варага и сѣла
его ѳѳанна оубѣною ею в' кѣевѣ. Владимир великый
еще поган сый повѣди шатагы...

к. 228 об. (лип. 15.) оуспеніе влженнаго и вели-
каго князя владимера крѣтившаго вѣса земли
роускоу а.

к. 237 об. слово ѳѳанна влтоустаго ш злых женах.

к. 240 об. (лип. 22.) слово стѣого ларіона швер-
женіи мира. Въ также видѣх и слышах ш самого словесе
вжѣа такожде и проповѣдаж никогж нас не обвинюаса...

к. 242. того же: ш величаніи чрѣнечьства.

к. 242 об. (лип. 24.) стрѣть стѣых мѣнкъ велико
и чюдотворецъ бориса и глѣва (до 243 об.).

к. 278 об. (авг. 15.) оуспѣніе стѣа влдѣца наш
вѣа. (як у Памятках II, 387—8 ст.).

До особливостей текстів належать повні форми imperfecti
— лахъ, -лаше, а правопис: лганіи 29 об., фишніе (зам. хи-) 29 об., сарапишна 36, добродѣтѣль 44, прозвонтороу 47, о вухторіи, вухтории 72, шрины 89, притрѣпкк 90, соут жылы и погребены быша 96, шкакїа 116, сарадиона 128 об., сарапиона 223, на сыротахъ 209 об., ларевъ (gen. pl.) съ имѣніем 242.

У. Торжественники.

№ 2. Житя святых. Ркп. гарвим полууставом XVI. в. на 253 к. вел. F^o. грубого гладженого паперу без знаку. Прип. — папка в полотні.

Починають ся відривком слова на Стрітене: „мѣа се надеждѣ рождаши сѣ. и ѿврѣзше ложесна мѣрсти гѣи нарекоша^o. хѣ же единыи ѿ единого единому. и еднорѣчныи, и неразврѣзыи двѣри двѣствѣныа... до слів: „вѣ ѿ юга прїидеть. ѿ юга во іеросолимскаго ѿ видлема нинѣ въ сїонь прїиде, осе“.

На тїм же лствї ввизу відривок вкладної: „скыи, въ памѣтѣ сѣтѣ и родителе^н его іѡвань кри^чка. ик^oртна и даде въ нѣко създанаго своего мнѡнастырь драгѡмирна. Идеже“.

к. 2. починають ся продовженем житія св. Феодора 11. лютого, слова в: „Венста. Итри воинь съ ни^н еже оувити и^н. шедше же и видѣвши чюдна, иже сътвори бѣженныи Феодоръ“.

к. 2 об. „Иже въ стѣх^у шїе нашего іѡанна архїепкпа константина града златѣстаго. Похвалное стѣмоу мелетїоу архїепкїноу антїѡхїискому. И о потѣцани съшедшїихса“.

к. 6 об. Нже въ стѣх^х ѿца нашего григорїа нгскааго. слово наг^oрѡвное иже въ стѣх^х великомуу мелетїоу“.

к. 10. фек. дї. Житїе и жизнь прпѣвнаго о^тца нашего курїла философа.

Учив ся „съ сестричище^н михаила црѣк. и въ третїи мїцѣ навкык граматикїж и геометрїж. и омироу оулаѡва. и фѡтѣк. и въсе философское оученїе навкык. и риторикїж. и аридмитикы. и астрономїи же. и моусїн“. 10 об.

Поборов злочестиву єресь іконоборця Іоана патрварха, потім пішов „кѣ вѣргалницѣ. и обрѣтъ ѿ словѣнскаго азыка нѣколко крѣнѣх. и елицѣх же не обрѣтъ крѣнѣх. онже крѣтивъ ихъ и приведе на православнѣа вѣрѣ. и написавъ ихъ книги словѣнскыа азыкоа. и си_х иже обрѣтъ на вѣрѣ хрѣтіанскѣа нд. тысѣца“ 10 об. — Сарацинн, „посланицн ѿ хазарѣхъ княза гаггано... шедше до херсона, и оучитисѣ жидовскои вѣсѣдѣ и книгамъ. на осмь части граматикѣхъ прѣложивъ“. стѣ. климент... ратници вое вѣгрѣски нападоша на нь... пошти изшед на нѣкое езеро кавраскыи гврѣ“ 11 к. „и пото_х прише_х въ фюлскыи азыкъ и тоу обрѣте дѣбъ великъ, сърастшѣ съчерѣшѣ“.

В Царгороді „обрѣтъ посланники... ѿ ратислава княза. великѣхъ моравѣхъ, просаще крѣченіа и оучителѣ православи крѣтѣ“, — в Моравіі у Ратислава „прѣложивъ книги из грѣчьскыи въ словенскыи азыкъ. и крѣтивъ ихъ... и наоучивъ ихъ словѣнскыи книгама. и потомъ шѣхъ въ панонѣхъ. и тоу приатъ бывъ ѿ кецела княза лѣшкского“. „и оувѣдавъже епѣкопъ о философѣ. посла за нь прѣйти въ римъ“. 11 об. „послѣдствѣюще же емоу оученици философови ѿ панонѣхъ, и ѿ мурави по повелѣніе_х же папинѣхъ. осѣени выша ѿ двою епѣкопу. формоса же и кондра“... мнишскыи образъ... по 50 днѣхъ „оувѣдъвъ о свое_х прѣставленн. и призвавъ оучника своего иже бы^о епѣкпъ въ ліквінѣхъ, саввѣ. аггла. рагоразѣ. наоума. и си^х оувѣщавъ о православи крѣтѣ наоучивъ ихъ прѣда^о дѣхъ свои“... „Почи же квинстандѣнь, нарицаемыи крѣль, смѣ лѣто^х мѣти^х. мѣа февруаріа дѣ. днѣ. в лѣтѣ стоѣ, индикціона втораго“. 12 к.

к. 12 об. фев. зѣ. Григоріа нисскаго. Похвалное стѣ. моу великомѣннику Феодору тироноу.

к. 16. фев. ѣ. Мѣченіе стѣго великомѣнника Феодора страшила.

к. 17. содержить продовжене мукъ св. Феодора: „По си^х гласѣхъ праведнаго. нектомоу неже лицемѣрноє чаклюбіє“.

к. 18. Нектаріа стѣкѣшаго патрїарха константинограда. Слово о стѣхъ велико^х мѣнницѣхъ деодорѣхъ тиронѣхъ, и о мѣтннн. скажетже сѣе слово. и еже ради вини обыкоу^х праздновати, въ прѣвѣа сѣкотѣхъ поста памѣт стѣго Феодора.

к. 24 об. Повѣ, како обрѣтена въ глава стѣго прѣрка прѣтча и крѣстителѣ іѡанна... (видѣне двох монахів і случай з „скѣделником“ із „месіны“).

к. 26. Обрѣтеніе чѣстныа главы стѣго и славнаго прѣрка и крѣгѣ хѣа іѡанна... (видѣне монаха Маркела і чудо з монахом Малхом, що не вірив в тожсамість голови св Івана).

к. 29. Мѣца марта (заставка). Мѣніе стѣх мѣнникъ м. ниже въ сѣвастіи мѣченыхъ при ликинїи цари.

к. 33 об. н. в. с. о. н. а еппа кесарїа каппадокїискыа василїа великаго. Похвалное стѣмь мѣнникъ чѣтыридѣсати.

к. 38. мар. зї. Житїе и жизнь прѣвнаго ѡца нашего алектїа чїка вїїа и ефимїанова сїа.

к. 42. марта кѣ. н. в. с. о. н. григорїа нискаго. слово на благовѣщенїе прѣтѣж нашѣ вїїж и прѣнодвы Мрїж. И на арїаны.

к. 47. въ тѣж днь; н. в. с. о. н. аданасїа великаго, архїеппа алектїандрїискаго. слово прѣдпразѣнствѣ проповѣдано, о благовѣщенїи прѣтѣж вїїж.

к. 55. Іѡанна а еппа константинѣграда златѣстаго. слово на благовѣщенїе прѣкѣтыа вѣчцѣ нашѣ вїїж и прїснодѣж мрїж: — Црѣкынѣ танствѣ прѣзѣнникъ празноуѣ днѣ.

к. 61. Idem: Паки радости благовѣстїа.

к. 63. Idem: Иже пракѣ въсїа слнце и прѣвѣ сїавше покры.

к. 65. Н. в. с. о. н. іѡанна дамаскина прѣзвитера. слово на благовѣщенїе прѣтѣж вѣчцѣ нашѣ вїїж: — Нинѣшномуу чѣстномуу и црѣкѣномуу сѣбранїѣ. свѣтломѣ и прѣчюдномѣ начинанїѣ.

Дїалогъ Богородицї з архангелом і Іосифом 67—72 к.

к. 73. Мїца априѣ: Житїе и жизнь прѣвнїа марїа египтѣкына. сѣписано сѣфронїѣ патрїархѣ іерѣлимскыа.

к. 88 об. априѣ. кѣ. мѣченїе стѣго и славнаго великомѣника и повѣдонѣсца гѣоргїа.

На полю 89 об. находимо „Пѣснь адамѣ: поѣ пѣ дѣце прѣтѣж — Рай прекраснїи сотворенїи. дла адама насажденїи. всѣ рескоши наполненїи“ — (такѣх 15 строф); внизу тѣмже вилинявшимъ полуустаоомъ XVІІІ. в. замѣчено, що сю піснь епі-

вають в „н^алю сиропостіа“, щоб пригадати людям тяжкі кари за неповдерживість.

к. 95 об. Слово похвално ст^{го}моу велико въ м^чниц^кх гевргіѣ.

к. 104. М^чниѣ ст^{го} и славнаго великом^чника гевргіа.

к. 115 об. Пов^ксть о пр^кславн^кх чюдєси ст^{го} великом^чника гевргіа иже ѿ него бывше^х на пл^кнен^х отрочати.

к. 122. григоріа мн^ха и презвитера иг^дмена обитєли пандократеровы. Похвалное ст^мх великом^чник^х гевргіѣ.

(Між 130 і 131 к. одна картка без нумераціі)

к. 131. М^ца маіа (заставка). Житіє и жизнь и подвижаніє пр^бнаго ѿца нашего ми^ханла новаго, иже ѿ анатолійск^х стран^к.

к. 133. и. в. с. о. н. іванна архієп^кпа к^нстантин^кграда зал^твстаго. Похвалное ст^{го}моу іванноу б^гословоу е^влистоу.

к. 135 об. Пр^кла архієп^кпа к^нстантин^кграда. Похвалное ст^{го}моу іванноу е^влистоу и б^гословоу.

к. 137 об. и. в. с. о. н. куріла архієп^кпа александ^ріискаго. о ст^кмъ іоанн^к е^влиств^к и в^ци.

к. 139. ѿкр^веніє ст^{го} іванна б^гослова. еже вид^к въ пат^к остров^к.

к. 154 об. Принесеніє м^щи иже въ ст^кх ѿца нашего ник^лы архієп^кпа м^рликинскаго оу в^лгарьгра^д.

В єім слові уповнвають ся: „оу тис^кцное л^кт девять-дєсатное... К л^кт роускы^х наш^х князи, хр^отолюбива^т великаго княза в^сєв^лода въ к^іев^к. Б^лгородна^т єна его кол^ддимера, оу чр^кн^кгов^к наш^хшимъ оубо измилскы^х людємъ“ 155 к.; „презвитеръ б^лгов^крєн^к... оу вар^кн^к оурманств^к в^км^жчєскыа области“, „вен^кдци“ 155 об., „барь н^жм^жчєскыи гра^д“.

к. 157 об. маіа єї. житіє и жизнь пр^бнаго и б^гоноснаго ѿца нашего па^хм^іа великаго.

к. 200 об. Євд^міа патр^іарха тр^кн^вскаго. похвалное ст^мх великы^х и равноап^лнымъ цр^єх к^нстантиноу и елен^к. (без 24-ої к. тексту).

к. 224. Продовженє житія Симєона (ант^іох.) — без кінця.

На к. 52 об. скорописна запись 18—19. „Єїа книга житія ст^нхъ ѿца Єтє^фана Б^вчацкаго“.

Словарні і правописні особливости: -ръ-, -лъ-; ж — а, л—к міняють ся; меченоша 2, лександро 2, азылице — в'аза^х — жы 2, с' народомъ много^х 2, архієрен николле (пом.) 155, склелы (вага) 156.

№ 6. Житїа стѣхъ чрезъ все годыще. Исписа сѧ книга сїа встра^{тн}къ многеркш^ны^х и недо^{ст}йны^х діаконъ семішн^о Дем'ковичомъ ро^х: в^ж: руші. мїа фе^в: ді.

Сей заголовок наклеєний на 1-ім листі переплета. Ркп. полууставом на 461 к. F^o при. в папку. Заголовкі писані кинноварю.

к. 1. почивають ся продовженемъ сповіданя о первѣмъ „чюдеси стѣго дѣагге^тми^х“ — „в'годиноу спана єго. и паки на всаков ношкѣ вкрьс каменїа лежа рабѣ вжїи архиппѣ съвѣ^ршаше бденїе горкаго сна“.

к. 1 об. чю^х вѣ. „Вѣ таже лѣта дроугїи двѣ рѣцѣ исхождахон ѿ востока близъ стѣго мѣста яко три попришѣ“.

к. 3 об. Мїа того^ж (т. є. сенте^в:) вѣ ѿ. днѣ слѣво стѣго никова на всечтѣное рожество прѣтѣа влѣчцы нашеа вѣы, и прѣно дѣвы мрїа... „Вѣ лѣто написанїа шбою на десѣть колѣновъ їнѣков“. (Порівнай Памятки II ст. 36 і сл.)

к. 6 об. мїа тогожѣ вѣ дѣ. днѣ. съвѣрь стѣхъ праведныхъ вѣшѣй, ївакима їанны... „Видимъ вѣзлюбленїи, яко на стѣа своа оучѣнки прѣно поговцїа^т напастѣ^х приходити“.

к. 9. м. т. вѣ ді. дѣ^н житїе и жизнь влѣженныа дѣшдорн але^кс^а. „вѣ дѣни зинова црѣа и григорїа епарха соуца вѣ але^ксандрїи“.

к. 15. м. т. вѣ ді. дѣ^н. слѣ^в на во^ддвиженїе чѣтнаго и животворѣщаго крѣта гнѣ... „Вѣ лѣто зѣ. ѿнелѣже црѣвоушѣс ко^нста^нтинѣс црїю правокрѣномѣ“.

к. 20 об. Вѣ тотѣже днѣ слѣво вѣ. описано стѣхъ андреемъ. на похвалу чѣтному и животворѣщему крѣтов гнѣю. „крѣтѣ правденїство твори^х“.

к. 22 об. м. т. вѣ ѿ. днѣ. слѣво шстраданїи стѣго великомчнка хѣа никиты: „Вѣ времена шна вѣсть мов^ж вѣгомв^ркѣ имене^х никита“.

к. 25 об. м. т. въ кѣ. дѣ^н житіе и мѣ^ніе стго естафїа плакиды и жены его деѡпистїи и ча^д ихъ агапіа и деѡписта: „Въ д'ни цр'ствїа траїана кипрскїй жертвѣкъ вдръжаще“.

к. 34. м. т. въ кѣ. день. слво на зачатїе стго славнаго пр'орка и пр'тчи кр'тла іуанна. ищ^х и чти мїда юна кд. на рожество стго іуана пр'тчи: Слнцѣ семогъ видимо мегъ изыти ѿ пр'а.

м. т. въ кд. днѣ. моченїе стѣа перкомученицы и равноапосто^ннаѣ Ѳе^лы. „Въ ходащогъ Павлу въ иконїю, по изгнанїи выш^е емѣ ѿ а^пт'у хїа“. (Пор. Памятки III, ст. 33—45).

к. 43. м. т. въ кѣ. днѣ житїе и жизнь преподобнаѣ мтре нашеѣ еуфросинїи: Бк нккто въ александ'рїйскѣмъ градѣ мов^ъ когатъ зѣло и честенъ имене^х пафнотїй.

к. 48. м. т. въ кѣ. днѣ. слво на преставленїе стго славнаго аїла іевгліста хѣа, іуанна вїослова дѣѣственника. и наперсѣ^х въ злюбленномъ словѣ^х къ злегше. ѿцѣ въ злюбленному^у представи^х са е^{от} паче всѣ^х. оучени^к въ злюбленны^х болшїй къ вїѣ прїйде громовъ снѣ. Сѣй каше снѣ зеведѣ^в и соломїи, иже каше дщи іусифова вбров^ннива.

к. 54. мїда шктеврїа въ а. днѣ. слво на покровъ престѣа вїцы и пр'но дѣѣ мрїа. Страшно и дивно е^{от} вратїе, виденїе стго ѿца андреѣ вроси и епифанїа. како видѣста престою влчцовъ ншовъ вїѣ на ко^вдовскъ млщювецѣ за хртїаны... (на об. молитва Богородицї). — Царю нв^ны прїйми мленїе всакаго чѣка, что прославлаѣтъ има твоє стое снѣ вжїа. и посмотри мл^тивны^х шко^х свои^х на тоє мѣсто где бываѣтъ цркви имени моего, и мѣсто тоє остї. и кто тебе слави^т имене^х мои^х, прїйми ѿ нихъ всакогъ мл^твогъ ихъ... „та^х было влах^ен^к цркви коли ави са престѣа влчца наша вїа андрею и епифанїю, стый андрей вроси^х (55 к.) а стый епифанїй гр^к оучени^к его. чре^в тѣхъ дво^х ра^мкїмо на швои^х мл^рдїе вжїе, и на пр'той его вг'омтре, на вросинѣ и грецк. та^х ей стѣла милость въ цркви швленїе, а зде вроси мл^т, та^х оу грецк' земли помолисѣ, а зде насѣ помилова. тамъ ей млщисѣ стѣмъ андреѣ съ епифанїе^х видѣли вїѣ, и всѣ^х

люде^х повѣдаша, а зде роусти^н снѣве ей сѣой мѣти мнѡгѣ
цѣркви поставиша, въ има сѣго покрова еѡ. та^х въ цѣркви
люди сѣы^х шмофоро^х покрыла, а зде всю зе^млю Ѡ поганы^х
люде^х застоупаетъ. тамъ за люди слезы исповѣаша, а зде
насъ сѣвѣ^х наоучи. тамо роуцѣ^х свои къ снѣг^у своему въ^вед-
ши а зѣ^х намъ покрова своего сѣго днѣ^х празновати повелѣ^х.
ѡкоже тамо сошлѡ народы покрыла еси мѣтливо, тако
и насъ грѣшны^х рабъ твоихъ покрый кровѡ^х мѣти твоеѡ.
низлагающъ сѣвѣ^хты и помыслы помышляющы^х наны зла...
(55 об.) ты^х во насъ пристѡлѡ гѣжа оумножи роусий ко^шше, что
оувидѣ^х сѣый андрей роусинъ прѣвѣ^хе молащююся за
хрѣтѣаны. протѡж братѣ^х оучини^х похвалу бжій мѣри. что^х
шна покрываетъ насъ Ѡ шгна и меча, а Ѡ междоособны^х
брани. и Ѡ нахожденїа поганы^х. и Ѡ враг^у нашихъ невидимою
силою насъ застоупаетъ... (похвала Бцї ст. Кирила Алексе.).

Се сказанїе належить в круг зрученихъ лѣгендъ, появив-
шихся уже в первї часи нашего культурного житя. Ся лѣ-
генда називае Андрея Юродивого (+ ок. 936 р. см. Сергїй —
Мѣсяцословъ; а по обчисленю Срезневского пїд кон. V. в. —
Свѣд. и зам. LXXXVII ст. 156—7) Русинѡм, щобъ опїсѡля про-
тивопоставити з його учеником-греком Епифанѡм грецкїй свѣт
русѡкому. Замѣтне ще і то, що ся лѣгенда називае Андрея
сучасникѡм Романа Пївця (+ пол. VI. в.), що й пїддержувало
би виводи Срезневского.

В учительнїм евангелїю (Нар. Дому № 62 к. 197 об.)
„Исторїѡ“ о Покровї прс. Б-цї каже тим же Андрею і Епї-
фану видїти чудесне появлене Богородицї в кїевѡпечерскїй
церквї пїдчае нападу Татар. — Пролог XVII в. (Львов. Архiep.
Муз. № 6. Ф. 2 к. 34) розказуе тїлько про видїне св. Андрея
і Епїфана, а зближаеь до повисшого текету одною молитвою
Б-цї к Іеусу. — В печатнїх Житя^х святїх (Кїїв 1689 р.)
в оповїданю пїд 2 жовтня св. Андрей називаеь тїлько „слав-
ннѡм“ (=σκήνης).

к. 57 ввизу. О попѣ^х едїно^х в манастири на сѣо^х
їврдани. въ едїнъ днѣ^х видѣ^хтѣсмы женов чѣтѡв... бїю...
и нача^х мѣити сѡ ей сѣой мѣти, чтобы пришла кѣдо^х мой
сѣтворила бѣвенїе... „мѣиши сѡ дабы^х прѣкыла вдому твоѣ^х
а ты дрѣжиши въ клѣти своей врага моего“. (сим врагом
були) двѣ^х словѣ^х написаны^х шкланнаго несторїѡ зловѣрнаго

что хоулиша стѣюю вѣю... и вырѣза^х истой книги двѣ слвѣ и въскинов на шгнь... (се веть. слово Ѡ лимониса, чѣсв ради не вниде стѣм вѣа въ храмъ крѣака попа — Прологъ, С-Птб. 1895). Се оповѣдане явилось на Западѣ предметом шкільного дѣйства (1595 р.) п. з. Сугіасус, котре і скінчилось спаленем вретичих книг, знайдених законниками-учителями у учнів. гл. Имп. Публ. Б-ки лат. ркп. XIV, F. 1. Liber comoediarum et actionum, quae sunt habitae Monachii ab 1595 ad 1600 a. f. 43 ss. (Dialogus hic de Cyriaco habitus in purificatione B. Virginis in loco Congregationis maioris a Sodalibus minoribus).

к. 59. въ тойже днѣ сло^в Ѡ моченїи свѣтаго айла ананїи. слв^в сї. (Пор. Памятки III, ст. 215—217).

к. 61. м. т. въ с̄. днѣ. дѣканїе стѣго айла дома. како въ индїи полатѣ създа царевни. слв^в зї. — (з незначними варіантами в порівнаню з напечатаним у Памятках III, ст. 91—8).

к. 65 об. м. т. въ нї. день, слво на память стѣго айла и егліста лоуки. слв^в нї. — (у Памятках III, не знаходимо такої статї).

к. 67. м. т. въ к̄. днѣ. моченїе стѣхъ сѣмь штроекъ иже въ ефесѣ. маѣима, лїана, ївѣлиха, мартина, дїшнисїа, їванакеса, коустодѣана, анѣтонина. слв^в дї.

к. 77 об. м. т. въ к̄. днѣ, слво на память стѣго апостола їмова брата гпдна поплоти. слв^в к̄. — (рївнож нема у Памятках).

к. 79. м. т. въ к̄. день слово Ѡ моченїи стѣго великомѣника хѣа димитрїа иже в селунн. слв^в к̄.

к. 84. м. т. въ к̄ днѣ мѣенїе стѣм велкомѣнци параскевїи.

к. 89. м. т. въ к̄. днѣ. моченїе стѣм прѣвным мѣнцы анастасїи римланины.

к. 92. об. мѣць ноеврїй въ а̄. днѣ житїе и хожденїе стѣхъ славныхъ чюдотворец̄ и бесребрникъ, козми и дѣмїана: (5 чуд і похвала).

к. 96 об. м. т. въ н̄. днѣ слво на съборь нѣвныхъ силъ великаго архистратига михаила и прочихъ бесплотныхъ.

к. 99. въ тожде днь похвала стымь архлгеломь миханлов и гаврїилоу сътворенно климентомъ епїпомъ словенскимъ: „Наста празнолюбцы пресвѣтлоє трѣжество безплотныхъ силъ“.

к. 102. въ т. д. сказаніе чюдеси стго великаго архистратига миханла, въкраѣцѣкъ свєтєно.

к. 103 об. м. т. въ вї. днь, слво ѡ житїи прѣбнаго Ѡца нашего їванна мѣтїваго.

к. 106 об. в. т. д. въкраѣцѣкъ прѣбнаго Ѡца нашего їванна милостиваго ѡ рождєствѣкъ его.

в. т. д. слово въкратцѣ на памѣт прѣбнаго Ѡца мартина епѣпа фра҃скаго.

к. 107. в. т. д. чюдо їванна мѣтївагр о женѣ юже прости ѡ грѣховѣ оуже по смертї. (Женщина одна стїдалась исповїдати якийсь грїх; святий велїв їй написати його і запечатати, що вона і зробила, при чїм „закла, ни ѡрѣшити ни прочєсти томъ грамоты“. Тимчасом святий до 5-и днїв умер. Женщина налякалась, що тепер вої довідать ся про грїх із єї записки. Коли вона так 3 днї побивалась на могилї сьвятого і він явив ся з двома епископами і з словами „доколѣ ѡ жєно не даси наѣмъ почити, но ризы наша ѡмочи слєзами твоими“, передав їй запечатану записку. Хотя давна печать була цїла, внутр грїх женщины оказав ся заглаженным, на картцї же було написано „многo ради рака моего заглажень вьсть твой грѣх“).

к. 108. м. т. въ гї. днь слво ѡ житїи и ѡ скрѣбєхъ, иже въ стѣхъ Ѡца нашего їванна златоустаго. патрїарха констаѣтина града списано епкпѣмъ фєѡѡоромъ трихїнскимъ.

к. 114. м. т. въ . . . днь, слво ѡ мочєнїи стго славнаго агла и евлїста ма҃рѣа (пор. Памятки III, ст. 156—169).

к. 119 об. м. т. въ нї. днь. слво ѡ житїи асафа повєстѣнника сїа акєнїра црѣа.

к. 121 об. м. т. въ кѣ. днь слво на вѣвєдєнїє въ црѣков' прєствѣа влѣчци нашеа вѣы и прѣно дѣвы марїа. слво аг. „Икоже пишєт прѣркъ двьѣ, блго мнѣ тако смїриѣ ма єси“.

к. 124 об. въ т. д. слово иже въ стѣхъ ѿца нашего германа патріарха цѣиграда. на въведеніе въ црковъ прѣстыа влчца нашеа вѣа въ стѣа стѣхъ. „Се наки другое трѣжество“.

к. 128. Мѣа тогожь въ кѣ. днѣ. моченіе стѣа моченици екатерины. и вергиліа и вѣтїа. сло. л. ѿ.

к. 137 об. м. т. въ кѣ. днѣ. сказаніе о чудеси стѣго славнаго велико мѣника хѣа георгїа, како избави дѣцов ѿ змїа. въ градѣк имене^м агавѣ: ... (138 к.) ведше же ю слугы црѣвы и поставиша прѣз езеромъ а сами вѣжаша ѿ езера. црѣ же прѣстави съ воары своими на заборолѣхъ сматраше и плачаша горѣкыми слезами... (139 к.) и рече стѣй георгїй дѣници, ѿрѣши поасъ свѣ дѣнице, и повода оузды кона моего и всажи (!) змїа по главѣ, и влековци понди ко градъ за мною.. [коли св. Юрій перед народомъ відсѣк голову змїю — 139 об.] црѣ... повелѣкъ създати црковъ въ нма стѣго мѣника хѣа георгїа. и оукрашю златомъ и серебромъ и запонами, и повелѣкъ паматъ его сътворити мѣа ноєрїа въ кѣ. днѣ, на паматъ стѣго ѿца алипїа сто^пника... егда же създана высть црѣквь, послалъ и^м стѣй георгїй щить свой, и повелѣкъ овѣсити връховъ стѣа трапезы силою и дѣство^м стѣго дѣа. и до нѣкшнего днѣ есть дрѣжи^м на воздѣскъ, вѣрны^м на вѣр^оу¹).

к. 140. м. т. въ кѣ. днѣ. мѣненіе стѣго мѣника и много-страдалнаго ꙗкова прѣскаго.

к. 147. м. т. въ л. днѣ. стрѣть и оуспеніе стѣго апѣла адрѣа перевозканнаго.

к. 149. мѣа декаврїа въ д. днѣ, моченіе стѣа великомѣницы варвары.

к. 151. м. т. въ ѣ. днѣ, житїе иже въ стѣхъ ѿца нашего архїепѣпа никола мирликійскаго.

к. 152. въ то^ж днѣ слово ѿе. ѿ житїи, иже въ стѣхъ ѿца нашего никола архїепѣпа мирликійскїа митрополїа.

---

1) Се оповіданє перейшло і в руску іконопись. Особливо момент, як царівна завнула свій пояс на голову змія, щоб повести його перед царя і народ, стоявших на „заборолѣхъ“ городскихъ стѣн.

к. 158. Преставленіє иже въ стѣхъ ѿца и шего никола.

к. 159 об. чудо первое стго никола в трехъ дровскѣхъ.

к. 161. чудо ѿ стго никола в попкѣ хрѣтофорѣ.

к. 162. чудо ѿ стго никола в агриковѣхъ сынѣхъ.

к. 165. чудо дѣ. стго никола, послушайте вратѣ бывшее в россіи на славу и оутвержденіе вѣрныхъ. „Во истинноу кто възгледеть силы гнѣ... въса поченныа исполниса чудеса стго никола... иди в греки, тамо оудивлетъ са, в россіаны тамо хвалитса. хода по всей земли николѣ оудивляютса, понеже во в россіанѣхъ новый виноградъ, нынѣ шверзень кустъ новый россійскій языкъ... еже братіе штавляше празникъ прійде в россію, инѣсть града нисела, идеже не быша чудеса стго никола. мног оумножена иуже немощи замножество писанію предати. (об.) но се скажов довають (!) малою силою, еже стко(ри) въ градѣ Кіевѣ... (слѣдує оповіданє про те, як чоловік з жінкою вибрались через Дніпро в храм Бориса и Гліба. По дорозі дитина їх упала в воду. Молитва мужа до св. Миколая знаменна тим, що молячий ся указує св. Миколі на можливість занепаду йогож (святого) культа в їх домі, бо у них нема більше потомків. Дитина знайшлась мочра на вівтарі в Софійській церкві).

к. 167. м. т. къ д. днѣ, слово на зачатіе стыа анны. егда зачат протогоу вѣю. „Егда приближи са время пророческы проповѣданій“... (слѣдує звернути увагу на слова ангела Іоакиму: 168 к. жена твоя анна зачати имаѣ плодъ гнѣ. иже всака дѣла вкрѣвѣющи спсєніє имаѣ шверкєсти. той бо плодъ боудѣт праплекъ твоей евѣк на шеновлєніє. той плодъ боудѣт клатвѣк твоей на радѣрѣшеніє. Измѣєви на паговѣленіє, и грѣхѣхъ на шпєщеніє. той боудѣт плодъ раю на шверзєніє. пламенному шрогжїю на шгнаніє. оуже бо ктому пронырливый смѣй къ оухо неогухопнѣт са. но [об.] позєли поза глагов крове, поприлєхъ вкрными ногами. той бо плодъ живѣтна шрасль явиѣтса“... 168 об. поетичный плач Анни, що побиваєть ся о своїм мужу, що зі стадами довго не вертає і о своїй безплодности... 169 к. благовѣсть ангела і Анні... поворот Іоакима „абїє (оборот) мѣждавшаа ложєсна мѣждоу шложивше прїаша ризы гласа днїю“... За сим похвала св. Анні і Богородиці. Се відривок „Первоевангелія Якова“ (пор.

Порфирьевъ, Апокриф. сказ. II, 136—8 ст. главы 2—4. i у Памятках II, 36—38 ст.).

к. 170 об. м. т. въ зѣ. днѣ. стѣхъ трѣхъ штро^к ананїа азарїа и мисаїла. и стѣго прор^ока данїїла.

к. 174. м. т. въ кѣ. днѣ. мѣненїе стѣа мѣнцѣ и мншгострадалныа оулїаны.

к. 181. в' Неделю прѣ^а ро^жеством хѣ^ым, стѣхъ ѿцѣ авраама їсаака їакова. и стѣхъ прор^окѣ. „Ге прїспѣк братїе чѣнаа памат, бѣовѣженны^х ѿцѣ нашихъ патрїархъ. їже в' законѣ гнї непорочно пожиша“.

к. 182. въ кѣ. днѣ поученїе въ крат'цѣ на прѣ^а правдѣство ро^жества гѣ нашего їс хѣ. „Да есте вѣдоущїе братїе, їако всѣй днї постѣ прѣ^а празднико^х хѣ^ым“.

к. 182 об. мѣа тогожъ въ кѣ. днѣ савво на ро^ж-дество гѣ вѣ и сїса нашего їс хѣ. „Видѣвъ чѣколюбецъ вседръжите^х вѣгъ ро^д человекъ ѿ дїавола мочнїа, и млардова^х ш не^а“.

к. 186. Въ тожъ днѣ савво, їже въ стѣхъ ѿца нашего їѡанна златоустаго, на ро^жество гѣ вѣ и сїса нашего їс хѣ. „Нїк моего естества шветшанїю швновленїе прїходїт, адамова злонравїа їзва ищѣлает са“.

к. 191 об. м. т. въ кѣ. днѣ. савво на сѣборѣ прѣстѣа влѣчцы нашеа вѣы и прѣно дѣы мрїа. изложено стѣхъ їѡанном златоусты^м. „Вѣсїа намъ праведное слнце, сый прежде вѣсходѣщаго естество^м прѣносоущенѣ“.

к. 194. м. т. въ кѣ. днѣ, мѣненїе стѣго первоначеника стѣфана, гѣ вѣви прочести: „Памати хотѣща добры вѣзлюбленнїи поновдїсѣа написати пер'вомчнїка стѣфана житїе и мѣненїе“. [Пор. Памятки III, 28—33 ст.].

к. 197 об. Поученїе в неделю по ро^ждѣствѣ хѣ^к, памат стѣхъ (чи не трѣох царїв?).

к. 201 об. м. т. въ кѣ. днѣ савво їѡанна златоустаго, патрїархи константина града о иродѣ и ш младенцѣ^х извѣенны^х хѣ ради дї. тыса^х. „Хотѣ^а выхъ выноу дѣовнаа словеса повѣдати“.

к. 204 об. мѣа генварїа въ ѣ. днѣ савво на шѣрѣзанїе гѣ вѣа и сїса нашего їс хѣ. „Хотѣ прѣвѣгїй вѣгъ гѣ нашъ їс хѣ сѣвѣдѣї срѣца члчѣкаа“.

въ тожь дѣнь память їже въ стѣхъ ѿца нашего василїа великаго архїепа кесарїа каподокїискїа.

к. 206. въ т. д. чудо ст҃го василїа ш прѣщенно^м ш троцк.

к. 209. въ т. д. чудо ѿ ст҃го василїа ш ѿсифк врачн.

к. 211. въ т. д. чудо ге ст҃го василїа ш женк прощенїи грѣховъ стѣхъ валїем.

к. 213. Поученїе в' неделю прѣх крещенїем гнїм.

к. 216. м. т. въ ѿ. дѣнь слѣво ї. в. с. ш. н. їванна златаоустаго на ст҃ое вѣомвленїе гдѣ вѣ и сїса нашего їс хр҃а. „Днеск сїсѣ мироу. днеск вѣсклоненїе главк, и поновленїе нашему сїсенїю“.

к. 219 об. (тогоже) „Днес да ѿвкрзѣса всака оуста вѣословїю, да вѣсплетъ всако слово“.

к. 224 об. м. т. въ ѿ. дѣнь слѣво похвално на съборъ ст҃го славнаго прѣка и прѣтча кр҃тла їванна. сътворенно климентомъ епкпом: слѣвнїи. „Источникъ вѣлскїхъ оученїи“.

к. 227. поученїе в' неделю, по крещенїи гнїи.

к. 232 об. м. т. въ еї. дѣнь житїе и жизнь прѣкнаго ѿца нашего їванна коушника. житїе добро, и израдно и бескверно, мовѣа праведна и съвршенна, хоцоу сказати вашему единооумїю: Иже бысть вѣкта наша привїдѣв' ко житейскїа вещи, сподобив' са вѣгъ нѣныхъ безмѣрнаго ради сего спенїа, вѣрова же въ хр҃а. дѣло же имаѣ сицево сказати“.

к. 238 об. м. т. въ кѣ. дѣнь житїе и жизнь прѣкнаго ѿца нашего марка жившаго въ горк фрачесткїи соуше шконъ по^х ефїшпїа прамо шзыка хр҃ейскаго.

к. 244. м. т. въ кѣ. дѣнь вѣзращенїе моше^м иже въ стѣхъ ѿца нашего їванна златаоустаго патрїарха константина града. слѣвнїи изгнанїи.

к. 245 об. м. т. въ кїи. дѣнь житїе прѣкнаго ѿца нашего ефрема сириня.

к. 249 об. м. т. въ л̄. дн̄ь твориꙗ съборъ ст̄ыхъ трехъ ст̄ль, василїа великаго, григорїа вѣслова іѡанна златоустаго. сътворенно іѡанноꙗ еп̄помъ евхатскиꙗ.

к. 251 об. мѣа февралѣ въ ѳ. дн̄ь. слово стрѣтенїе г҃а в҃а и с҃са нашего іс҃ х҃а: „Се възлюбленъ ныи нн̄к намъ почтенънаго влоччинк҃а еуглїи види“.

к. 255. в. т. д. слово второе, на стрѣтенїе г҃а нашего іс҃ х҃а, сложенно кѣрилоꙗ архіеписк҃а неролимъскимъ: „Радовиса с҃кло дщи сїѡна, проповѣдови дщи нерлимова“.

к. 257 об. м. т. въ (к)г̄. дн̄ь. слово ст҃го симеѡна вѣопріємца іѡаннк҃а пророчици.

к. 259 об. м. т. въ ѳ. дн̄ь, мѣненїе ст҃го мѣеника Ѳеѡдора стратилата.

к. 264 об. м. т. въ г̄. дн̄ь, житїе и жизнь прѣобнаго Ѳца нашего мартинїана.

к. 275. м. т. въ зї. дн̄ь, мѣненїе ст҃го великомѣника дѣѡдора тирона. еже чте҃ сѣ всоꙗ д̄ю поꙗ.

к. 278. м. т. въ кд̄. дн̄ь. третее шкрѣтенїе чѣтныа главы ст҃го славнаго прорка и прѣтчи крѣтла іѡанн̄:... тут розказано, як раба божа Хоззая слуга Ирода потайки закопала голову св. Івана в елеонскім садї. Сей сад купив у Хоззавї якийсь Інокентїй „Ѳ славныхъ Ѳ полаты цр҃а константина... и създа тоꙗ манастирь, и копающе шкрѣте тоꙗ корчагъ скоꙗделенъ в неже бк҃ глава іѡанна крѣтла съкровенна“. По якимсь часї св. Іван показав ся двом паломникам і велїв їм „шедша къ иродоꙗ селоꙗ и тоꙗ главоꙗ мою възмѣте шт҃ай, оꙗ иннокентїа съкровенноꙗ“ (279 об.). За сим велїв св. Іван „керемидникъ етероꙗ“ із Сїнаїди так же потайки взяти сю голову у паломників і берегти ѳ. Обїднѣвший керемедникъ (цегляр) зробив так і назад розбогатїв. Перед смертю передав він сю голову своїй сестрї, від котрої вона перейшла в руки одного одновїрця, а через него в монастир. Монахи забули про голову — аж св. Іван Крт. привидїв ся одному монахови на чолї великої юрби людий, що йшли по ріцї від востока до церкви, в котрій находилась забута голова. Коли монахи з епископом Германом зїбрались перед престолом, невїрний монах Малх вложив руку в сосуд і з насмішкоꙗ

діткнув ся волося голови — рука йому зараз усохла. Підчас переносин голови в церков Апостолів св. Іван явив ся знов пострадавшому монахови і велїв йому діткнутись сосуда з головою. Монах зробив так і відзискав руку.

к. 285 об. мѣца марьта въ ѿ-й днь, моченіе и житіе стѣла прѣбныхъ мѣченици евдокіи.

к. 295 об. м. т. въ ѿ. днь мѣніе стѣхъ великомчѣникъ хѣыхъ мѣ. иже в севастіи моченныхъ.

к. 298 об. м. т. въ зѣ. днь житіе стѣго алеѣеа чѣка ежїа. сло. оѿ.

к. 302 об. м. т. въ кѣ днь слѣво іѣванна златоустаго, на вѣговѣшеніе прѣхъ влѣчца нашеа вѣи и прїодѣвы марїи: „Црѣскиѣ тинѣхъ празникъ празноуѣ“.

к. 306. в. т. д. слѣво іѣванна дамаскина на стѣое вѣговѣшеніе прѣстѣхъ влѣчци нашеа вѣи и прїодѣвы марїи: „Нѣшнемуѣ чѣтномуѣ и црѣскомуѣ събранїю свѣтломуѣ, и пречюѣномуѣ въспоминанїю“ — з діяломъ Богородицѣ з арханг. Гавриіломъ, а потім Іосифомъ Обручникомъ.

к. 314. м. т. въ кѣ. днь. іже въ стѣхъ ѿца нашего іѣванна златоустаго, слѣво похвалѣно гѣпжи вѣи и стѣмѣ арѣхаггѣлу гавриілоу: „Паки радостно вѣговѣшеніе, паки свокоѣно воѣвѣшеніе, и паки возваніе“.

к. 316 об. мѣца апрїла въ ѿ. днь. Житіе и жизнь прѣобныхъ мѣре нашеа, марїи егѣпѣскимъ списано съѣронїемъ патрїархоу іеролискимъ.

к. 327. м. т. въ кѣ. днь мѣніе стѣго славноа великомчѣника хѣа геѣргїа.

к. 331 об. мѣца маа въ ѣ-й днь оуспеніе іже въ стѣхъ ѿца нашего аданасїа архїеѣкпа алеѣандрїйскаго.

Въ тоѣ днь слѣво о пренесенїи мошей стѣхъ стрѣотрѣпецъ хѣыхъ кориса и гѣкѣа, и ш пѣмѣти ихъ: — і 4 чуда, що одвѣчае надрукованому у Срезневскаго (Сказ. о св. Бор. и Гл.) 75—80 стовц., а із 81-го 136 об. і сл. — 84, 140 об.

к. 335. м. т. въ ѿ. днь слѣво ш пренесенїи мошей іже въ стѣхъ ѿца нашего чюдотворца ни-

колы архієпископа мирликійска града... (обор.)
въ тисоциное оубо и во кѣ. лѣто ш въплощеніи... в рускы^х
нашихъ кнзехъ хрѣтолюбиваго всеволода в' кiev'к и блгород'наго
сна его володимера вчер'ниговк — і з чуда.

к. 342 об. м. т. въ кѣ днѣ. слво ш блгов'крно^х цри
кон'стантин'к и мѣри его елены.

к. 347. м. т. въ кѣ. днѣ третее швр'ктеніе
чєныа главы іуанна прѣтчи крѣтла гнѣ — скоро-
ченнй варіант к. 278.

к. 348. мѣа юна въ вї. днѣ житіе и жизнь прп^обнаго
Ща нашего онофріа поустын'ника списано стѣмы пафнотіе^х.

к. 352. м. т. въ кѣ. днѣ. слво наро^хство стѣго
славнаго прорка и прѣтчи крѣтла іуан^х. (Пересказ
евангельского чтенія).

к. 355 об. м. т. въ кѣ. днѣ слво похвалное стѣм вер'
ховным апломъ петров и павлов.

к. 359. мѣа юна въ л. днѣ. съборъ стѣх' всехва^хны^х
апостоль двонадєсать.

к. 360. мѣа юна въ лї. днѣ. мѣніе стѣм моч'нищи
евѣилїи.

к. 363. м. т. въ вї. днѣ, оуспеніе блжен'наго
владымера кнзѣ крестившаго рускою зем'лю.
(Варіант оповідава Нестора, з тропарем).

к. 365 об. м. т. въ зї. днѣ памѣт съвршлє^х стѣм и
вжѣтвенны^х Щцємъ х̄. и ѣ. іже въ халкидон'к митрополїи
финикійскїа. Слво.

к. 366. в. т. д. стѣмъ Щцѣ сеѣми съборовъ, памѣть іже
на пер'во^х съборк тнї. странна Щцєска естєства глєть, прїє^х
выє чюдо вжѣтвенныа славы... (обор.) памѣт прп^обныхъ и вѣо-
ншєны^х щцѣ іже въ второ^х съборк, им'кѣ стѣаго дх̄а ва
нїглати вьсєзакї дх̄хъ македонїєвъ рече... п. пр. ш іже въ
третємъ съборк мочжїи ино^х мншжайшѣмъ твердѣ. тогда же
и несторїа слово^х оуєккоша... (к. 367) памѣть съвршлємь
вжѣтвенны^х Щцємъ вьчетвер'то^х съборк, вѣа слва въпло-
щенїа нєлжно, в'кєсть извѣстна евтїхїа изврже вонь... в. т.
д. п. с. стѣ. Шмъ іже въ пѣто^х съборкѣ. слва вражїа шри-
нци¹⁾ глїи, іже разоршѣа поклонити сѣ... (обор.) стѣх' и вѣо-

¹⁾ Из текста слѣдує, що тут мова про Орїєна.

нвсныѣ Ѡць іже въ зѣмѣ съворѣ. Чѣка проста а не бѣ, и чѣка Слова. И всѣхъ зламъ сканіа ш хѣтѣмъ раздрѣшиша слѣво... (368 в.) с. и в. Ѡць иже въ зѣмѣ съворѣ събравшихъ са.

к. 368 об. м. т. въ зѣ. днѣ мученіе свѣтѣхъ великомученици марины. слѣво чѣ.

к. 378 об. м. т. въ кѣ. днѣ житіе и жизнь стѣго славнога прѣрка илїи.

к. 381. въ тожь днѣ чудо стѣго прѣрка илїи, сътворено бысть на памѣт его, въ нижнемъ городѣ, вѣкто ꙗкоже вѣходѣщюу кровюу сѣнчномоу и лоуномоу теченію ни дикта мѣа июла въ кѣ. днѣ. при бл҃гочестивомъ и бл҃говѣрномъ прославѣшемомъ великому кнѣзю василію димитрїевичю, правѣщи столѣпѣ митрополїа киевскїа и всѣхъ ровси прѣшѣщеннїи митрополиѣ... (Оповѣдане про чудо з нижегородскимъ мїщаниномъ Григорїемъ синомъ Авксентїевши, що втонув у Воляі і по трехъ дняхъ вїйшовъ живїи).

к. 384. м. т. въ кѣ. сказанїе стрѣтей стѣхъ мѣникѣхъ вѣрїса и глѣва. гїи бл҃ви прочести. (як у Срезневскаго — Сказанїа 41—52 ст. 78 об., з незначними змїнами, як: коверь 385 зам. коверь, на ш лтѣк 386 об. — Ср. на лтѣк 47, въ штропѣк 387 об. — Ср. въ оторопѣк 50).

к. 388 об. мѣа августѣа въ ѣ. днѣ праздновѣе всемїлоствитому спѣов и прѣтѣкїи его мѣтри прѣнодѣѣк марїи... (як в Проловї СПтб. 1895 II к. 324, з тою рїжницею, що в новїмъ Проловї „ростовскїи“ (кнѣзь) замїнено на „рѣссїйскїи“, і додано кїлька новихъ зворотїв в молитвї).

к. 390. м. т. въ вѣ. днѣ слѣво ш пренесенїи мошей стѣго первомученика стефана. сътворено їваномъ. Гїи бл҃ви проѣ: „Чувственное сѣнце на земли восїа“.

к. 392. м. т. въ зѣ. днѣ слѣво їванна златооустаго на прѣшѣраженїе гѣа нашего їсѣ хѣа. „Бгїи перваго чѣка сътворив и в рай всели его. Заповѣдавъ емоу да познаетъ вѣлкоу и съдѣтеля всѣческиѣ“.

к. 396 об. в. т. д. слѣво стѣго климента на прѣшѣраженїе гѣа бѣа и сѣса нїего їсѣ хѣа.

к. 397 об. м. т. въ еї. днѣ слѣво на оуспенїе прѣсвѣтѣхъ вѣлчци нашеа вѣцїи и прѣнодѣѣхъ марїа.

к. 403. м. т. и въ т. д. слѣво стѣго їванна архїепїкпа селуноускаго на прѣставленїе прѣстыѣа вѣлчци

ишеа вѣи и прѣнодвы марѣи: ѿгда прѣйде время изыти ѿ тѣла прѣтѣи вѣи.

к. 410. м. т. въ сї. днѣ слово ѿ нероукотворенно^х шбразк гдѣ вѣи и сїса ишего ісхдѣ. — Се переписка Ісуса Христа з едеским царем Авгарем (пор. Порфирьевъ, Апокр. сказ. II ст. 239—244; Пам. II, ст. 206—209).

к. 412 об. м. т. въ иї. днѣ мѣненіе стѣх мѣннкѣ фрѣла и лаура.

к. 418. м. т. въ кѣ днѣ повѣе полезная ѿ древнаго писанїа изложена, являющїи преславнаго бывшаго чудесы о иконѣ прѣтѣи вѣиа іже нарицается владимѣрскїа. како прѣйде въ вѣголюбимый градъ москвѣ избави насъ и градъ нашъ ѿ безбожнаго изловѣрнаго црѣа тумѣрь аксака. Бѣи ѿче прочести. (пор. Пролог 1895 р. II 371 об. в скороченю — В нашѣм текетѣ кѣлька неточностей: шамаскїа земли 418 об. — шамалинскїа, слацкихъ татаръ 418 об. — зацицкихъ).

к. 423 об. м. т. въ кѣ. днѣ, слово на оуѣккновенїе честнаа главы стѣго славнаго прѣрока и прѣдѣчи крестителя іѡаннѣа. — се слово Івана Златоуста: „Паки иродїа вѣси^тса, паки сматѣт^сса, паки веселит^сса, паки плашет. и паки въ оу ірода црѣа просит беззаконнаа главы іѡана крѣла оуѣккновити“.

к. 426 об. в. т. д. слово о злыхъ женѣхъ. „Ничтоже е^{ст} подобно на земли злыа жены и язычны. Никїй же збо е^{ст} звѣркъ точе^т женѣк пронырливѣ^т (427 к.) и гордѣ^т и величавѣ^т. и что лва залѣе въ четвероногы^т. Чтоли змїа лютѣйши вползѣвцихъ. иѣсть ничтоже жены язычны. пооушествоуѣ^т ми премѣрый соломонъ глѣа. лучше жити съ лвом въ поустыни и съ змїем. нежели съ женою язычною и проковдливою. да не мни^т прѣрока бездѣмна. рѣша ѿ самѣхъ веща^х навѣкни ѿпасно. данила прѣрока лвы перѣвѣе оуѣстыдишася. а праведнаго наоудѣа авелзавел оуби. кит іѡноу съхрани въчревѣ. данїда же¹⁾ исасона²⁾ встригши иноплемеником предасть. змїи и аспиды и керастї іѡанна впоустыни боажѣсѣа. иродїаже на шѣдѣк іѡанна главоу оуѣккновити испроси. вранове корѣмажѣоу ілію вгорѣк, езавѣ^т того по благѣти дождевнѣкїи на смѣртъ готоваше и предати. чтоко глѣши сими

1) читай далїла же. 2) читай самсона.

сътвориша бѣси сїи, да приложатъ ми оутро всѣй часъ положи душѣ своєю. яко единого ѿ оумръшихъ. и воаса ила и бѣжа вповетыню. оу(ви) мнѣ прѣкъ оубоаса жены. дождѣ носа на языцѣ вселеннѣй. и шгнь съ нѣси снесе мртвѣа въставивѣ. ѿ злое шетроє шроужіе діаколе. и самаго златаоустаго евдокіа сринувши, въ армени заточи. жены ради адама из раж изгна. жены ради дѣда кроткаго прелести. и оурию. убити сътвори. женою премудраго соломона въпрестовленіе поверже. жена безстоудна никого нестыдится, ни свѣенника чтеть. ни стѣла срамляется. ни прорка контса. ѿ всего оуко зла злѣе жена зла. аще оубога есть то всѣхъ шсовждаетъ. аще ли же богата е^{от} соггов^б таже(к) [оборот.] живот живеть. не оукротимый свѣрь. аз видѣхъ аспиды некротимыи оукротилася. и лвоє и медведи оукротилася вси. а жена измычна николи же оукротится. лоучше желѣзо варити ниже злоу женоу казнити. да вѣсте се. имѣай кто женоу злоу яко мздов за грѣху въспрїмет. жена зла николи же оукротится. хвалима бѣсится, хвалима высит са а нехѣсть швычаа любви хранити. бѣгов нишему слава въ вѣкы аминь“. (Порів. Ізмарагд, № 1. в. 67: „слово іуанна злат. ѿ злыхъ женах“).

скорописцю: — „Глава бѣгу давшемъ по зачалѣ конецъ. конецъ жития^х свѣтыхъ“.

Полууставом: — „Исписаса сїа книга встраѣнкѣ мношгогрѣшным и недостойным діакомъ семішном демковичом. рок: бж: ахїї: мца фѣв. ді.“.

к. 428. Почивають ся другий рукопис поч. XVII. в.: „Глава ишана златоустаго“. На початку заставка із плетених лѣвій. „Начало стѣкѣи четырьдесатници — Неделѣ шмытари и фарисей“... Прїйдѣте оубо дн^о братіє послухайте гласа гдѣна водрѣйши водем“.

к. 429. в. т. д. слово і. з. ѿ страшне^х и праведн^х соудѣ: „Оуже помыслите братіє дондеже живы есмо“.

к. 430. в не^алю бѣ. ѿ блажном сынѣ савво... „Възлюбленнїи послухайте гласа моего“.

к. 431 об. в. т. поученіе хртїано^х „Ще оубо любимици дрѣси и братіє“.

к. 432. в неѣлю масопжстную слово і. з. о второ^м пришествїи гѣ вѣа и сїса їѣа хѣ. „Послоушайте братїе вѣрныи хрїтїане“.

к. 433 об. в. т. слово на поученїи хрїтїаномъ: „Братїе великїи павель велегласно вѣпнеть глѣ“.

к. 435. в неѣлю сыропжстную повченїе... о стѣм постѣк „Братїе послоушайте оумнымъ двери Фвкръзешѣ“.

к. 437 об. в неѣлю ѣ-ю стѣго поста... „Видите вѣзлюбленїи Ѡ самыхъ вещей поѣтнѣю ползѣ“.

к. 439 об. вѣ ѣю. неѣлю стѣго поста... „Прїйдѣте дроузи и братїе вѣзлюблено стадо хѣо“.

к. 441 об. вѣ неѣлю г-ю... „Братїе препловше нїѣ стѣм си днїи“.

к. 443. ...на поклоненїе чѣстномуу крїтѣ. „По-неже влгѣтїю вжїею дойдѣхомъ“.

к. 445 об. вѣ нѣлю ѣю... ш алычѣк и ш мѣнтѣк и ш мѣтнїи „Прїйдѣте нїѣ црѣковнаѣ чада“.

к. 447. вѣ нѣлю їю... ш сїоу Зеведеушѣк... „По-неже оубо помалѣк постѣ сїи скончатїса хошеѣ“.

к. 449. вѣ сжѣботѣу цѣвтнѣю. Слово стѣго климентѣа. и похвала ш лазори... „Хѣа вѣскрїнїа, се прѣтече свѣктозарное трѣжестко“.

к. 451 об. в неѣлею цѣвтнѣю слово і. з. ш вѣходѣк вѣ граѣ на страст волноу ж... Ѡ чудесна чюдеса гѣна“.

к. 455. вѣ пнѣѣ стрѣтнѣи неѣлеи. на оутрѣни слово і. з. „Икоже поучинѣ мѣра“.

к. 457. Вѣ втѣк стрѣтнѣи неѣли... ш прїатїи тѣла и крѣви гнѣ „Црѣ который или кнѣѣ“

к. 459 об. вѣ средѣ стрѣтнѣи неѣли. поученїе прѣчїстѣхъ таїнѣ. сїрѣк о тѣлѣк и крѣвѣк хѣе. „Нїѣ хотѣще пристѣпнїи“.

к. 461. Вѣ стѣи великїи четвѣртокъ вѣчерѣ. слово вѣженнаго евсеѣїа. оскшестѣїи їѣанна прѣтчи вѣ адѣ. и ш преданїи гнїи... оповїданѣ доведѣне до моменту „прѣвѣи Фвѣщавѣ великїи двѣдѣ прѣркѣ“ (пор. Порфирьевѣ, Апокр. II ст. 204—5). Сей текстъ декуди яснѣишїи вїд надрукованого Порфирьевїи, особливо в вопросі Іѣана

Предтечи, поставленім Іеусови через післанців: „ты ли еси градый инаѣ чаемъ. рекше самъ ли идеши извѣсти(ти) оумръшала. или оукрѣплъ аггла послеши“.

З огляду, що характерні язикові прикмети обох рукописів однакові, звернемо на них увагу разом. Рідші слова: да оубо дщєрновєтъ родитєлю праздникъ 7, ников цѣклизненовъ 7 об., (запушену), радюгисѣ Ѡче безпорочнаго бисєра скалко 8 об. (мушле), Ѡ мѣзыка оумандалска 79 об. (вандальска), видѣ лютаго змѣѣ сѣдошаго съ єзера и срѣте ю стѣй гевургій рыкающов и свистающов... лютый змѣю 139, на єго гахъ плюснакны 152 об., вропатє 363 об., многошюшюю женскою похотію шмраченъ 425 об., (чи не шумною?), керастїи змѣєє 425 об., їже ни мѣзыка имѣхох оустрѣбша 426 об. Чужі слова: триоуналіи 81 об., по всеѣ македонїи и нефталїи 81 об. (м. б. Фесалїи); гоунига, фора 61 об. (Памятки Ш, ст. 91 гоунигафора), моврсиновъ 62 (Памятки Ш, ст. 93, моврсиновъ), ддринєю 168 об. Передано неправильно: глѣбокы чатки шчемъ 250 об. (чашкы), челюсти блощенѣ 251 (влѣщенѣ — Пролог, СПб. 1895, I. 349 об.), соуди 251 (соухѣ), влещенїє скрайнїи 251 (влѣщени скранїи — Прол. I, 349 об.). Місцеві особливости: години 1, 3, 6, 9, 10 об. (в нинїшнїм значеню), два калача 10 об. (колача — Mikl.), нокты 13 об., єи стѣла мѣсть... за вѣсь миръ 54, амконъ 54 об., и моцы нѣ (scil. тѣкности пекелнои) 56 об., вывѣль 56 об., на концы 57 об., в гостинницы 62, оснїдницы 63 об., свєргоша єго долѣвь 78 об., црєв 114 об., вѣ портыща 265 об., ци 395, свєкодиты 461 об.

№ 89. Житя святых. Полууставный ркн. поч. XVIII в., польско-русским языком, на (13—265) к. F^o, розбитий і розшитий — без переплету; папір знаку 1697 р. (Лихачев-Атлас 683 н-р.).

Починаєть ся продовженєм житїя єв. Василїя Великого: „мазалъ и самъ ш сокѣ мовитъ: тылком праве мыслїю квѣтъ чистости моєи пошпетилъ. Я гды инъ Іюліанъ Шлоу-

чень сѣго Василіа на цесарство встѣпивши, и хрѣта са за-
прѣвшы, оучоныя люде до себе в' хитрости збиралъ: писалъ
тыж до ст. василіа, лбы до него прихалъ“.

Сї житія, очевидно, переклад выбраних житій святых
Скарги, про що свідчить уже й поверхове порівнянє текстів¹⁾.

к. 24 об. На днѣ трехъ кролекъ казаня корот-
кое. „Невычерпаное мѣрдїе свое указавши намъ Гдѣ Бгѣ.
не тылко сїа своего для насъ послалъ“.

[Na dzień trzech Krolow kazanie krotkie: „Niewyczerpane
miłosierdzie swoje okazując nam Pan Bog | nie tylko Syna
swego dla nas posłał“ 23 str.].

к. 42 об. О накерненю дивным великаго апла
павла сѣаго. „Ико тот сѣый апла над поршченым так
бгѣ оумилованого народа“.

[str. 74. O Nawroceniu dziwnym wielkiego Apostoła Pawła
S. kazanie krotkie. „Jako then święty Apostoł nad porzuceniem
Zydowskiego tak Bogu umiłowanego narodu“].

к. 62 об. На сѣо столицѣк петра сѣго. антї-
хїйской и Римской. Рѣчкѣ і исторїа короткаа
зкнлако наск дхѣвныхъ. „Препомнѣтиса негодит, цю
днѣ црков сѣла вспоминает. а зашо гдѣс бгѣс даксю. и оу-
рочистѣю паматкѣс вѣходит, в столици петра сѣого в' ан-
тїхїи“.

[158 str. Na Święto stolice Piotra s. Antyocheńskiey y Rzym-
skiey | rzecz y historia krotka z kilka nauk duchownych. „Prze-
pomnieć sie nie godzi co dzis kościół ś. wspomina, a za co Panu
Bogu dziękuję y wroczystą pamiątkę obchodzi | ostolicy Piotra ś.
w Antyochey“].

к. 113. Незрозуміле для перекладача „in cathalogo“ (Skarga
345 st.) так і перейшло в його переклад.

Ркп. без кінця, обриваєсь „Животом' Іова сѣого...“

---

¹⁾ Корнетуємось Żywotami świętych, Wilno 1579 r. F^o.

№ 34. Соборникъ, ркп. полууставом кін. XVI. в. на (г—цій) листах F°. Папір знаку „хрест в колі, з трилистником на кінцях рамен“ і топір з місяцем і хрестом (Лихач. № 524). — Правопись руско-болгарска з частою заміною и через і, попадаєсь місцями і заміна и—ы. Ркп. в новім текстуровім переплеті.

Сей збірник складаєть ся із двох частей: а) Торжественника і б) Тріодійних поученій (хвї—цій).

к. ґ. починаєть ся кінцем Слова индикту: дрѣзайте, їоудейскаа неистѣвства непогрѣзатъ вас. дрѣзайте, еретичьскыа ко боурѣ не шбоурѣвають вас. азъ есмь безначалное слово шцоу, несѣзданнаго начала вѣтвь, мирскаго грѣхѣ агнець. градскыа шбоурѣванїи крѣмчїи. православныа вѣрны съкровище. мнничьскыа подвигъ мѣздодатель. азъ есмь не вшїтес. идеже ко вѣсть приходить, швѣгаєт вѣда. блѣтїю и чѣколюбїемъ гѣ нашего їс хѣ. емоу же слава и дрѣжава събезначалнымъ шцемъ. и прѣстѣлым и животворящимъ дѣхом. и нїк и прїо и вѣ вѣкы вѣкомъ, аминь:“

Мѣца септеврїа вѣ ѣ. днѣ. на памѣт стѣго семїишна столпника архимандрита. Страшна и дивна бысть. вѣдни наша изволиса мѣ грѣшномоу. и оумилenomъ антонїю. написати еже постигох...

Нїзом 9-и початкових карток читаєм скорописну вкладну: „Єпископа же мѣ наказано ї сплатити сїю книгѣ а далем злоти (? знак з з трома перехрестями в низу). а тосїа дѣталоса року вожна шшлѣ. взамкѣ пѣтатиском чого свѣдокъ нехѣдъ будєт вогу якно ї пренасвятѣшѣ дѣвы вгородици ї стыхъ мѣ. мѣчеников в постѣ неделѣ ґ. а кѣпила єи вїла Марїи в шца козми а на тенѣ час свѣщенствѣющоґо в мѣстѣ дѣнаїовѣ а дала заню золотихъ ґ. а хѣтовы єи мал шцеркви блѣуховскоґо ї храма воскресїи їс хѣа швѣрнѣти кром дѣтїи моїахъ але нїшомѣ абыса того не важна а хѣтови малѣ шривати водѣ клїат проклїат анадема и марафти.

к. ґ. м. т. вѣ ґ. днѣ. слово ш оубїенїи стѣго прѣрка захарїи. (як у Памятвах II, ст. 146 - 8).

к. вї. м. т. вѣ 5. днѣ, сказанїє чюдєси прїдѣнаґо архїпа. поустыннїка монастырѣ великаґо

архидіакона михаїла и бывшаго в'хон'кхъ. (Се „апокаліпса арх. Михаїла“; замітки про неї гл. у Памятках Ш, ст. 174. Для проби редакції списка подаємо початок): „Начало исц'кленій даровав и бл'дти. данных нам б'гом и б'годатію. и др'зновеніемъ михаїла архидіакона. испр'ва пропов'дано быст с'тымъ аплом филипом. іваном фелогомъ. и ѿгнавшоу іваноу фелог'с нечистоу ю аріменію ѿ ефеса възвыде въ ераполысь с'том'с филипоу“...

к. нї. м. т. в'к' й. д'нь. пов'кет іакова архієп'па іерлімскаго, на рождество преславныа вл'дч'ж наш'ж в'ц'с пр'но д'вы мр'ію. В'к' пов'кстех дванадесатых племены іилев'кхъ пишет. в'ѣже іваким богат село... [Се первоєвангеліє Якова, пор. Памятки ІІ, ст. 36—46, сл.].

к. к'з. и. в. с. ѿ н. Ѡєшдора испов'дника новаго. Слово на преславное р'ожество прес'т'ва вл'д'ца наш'а в'ца и пр'но д'вы мр'іа. Св'к'тло тр'жествует тварь днес. новое н'бо д'воу пріємлющи. штроковица на земли родис...

к. л'є. об. м. т. в'к' д'. д'нь. с'вборъ с'тых праведныхъ. івакими и анны. Видим възлюблен'ніи, іако на с'т'ва своа оуш'дники пр'но попоушаєть напастем приходити. да праведници пр'но просв'тат'са тр'пеніемъ...

[Извом 35 об. — 41 к. скоропсена вкладна: „Сна книга рекомаж соборникъ купила єи раба в'жиа мариа ющица и° т'ураюка за свое ѿпущеніє гр'к'хов и чад своих и за славетного мужа своего и предала єи з'теки своему попови ѿцу константію на в'к'чнк' часи по смерт'к его шстатне жен'к его и чадом его и шн покнинен за свою тещу за матку г'а просити до смерти своей и дали заню к'. золотых“].

к. л'ї. об. м. т. в'к' л'ї. д'нь. житіє и жизнь бл'женнаа ф'ешдору.

к. м'а. об. м. т. в'к' д'ї. д'нь. на в'здвиженіє ч'т'наго кр'ста и животворащаго.

к. н'а. об. похвала ч'тном'с и животворащемоу кр'стоу г'н'ю.

к. н'с. м. т. в'к' к'. д'нь. житіє и м'ч'ніє с'т'го евстаф'їа плакиды, и жены его ф'ешписти и чад ихъ, агав'їа и ф'ешписта.

к. ѡѢ. м. т. въ кѢ. днѣ. слово на зачатїе ст҃го прѣрка прдѣчи крѣла гнѣа іуанна. Слнцѣ сепоу хотащоу видимомоу измѣти испредѣла земнаго. зара прежваривша шклатеть. кто за нею идеть також и праведномуу слнцу хоу хотащѣ измѣти ѿ оутробы мтрѣна въплосеа. варивъ добраа зара іуаннѣ... [пор. у Памятках II, ст. 103—108].

к. оѢ. м. т. въ кѢ. днѣ. мчнїе ст҃ыа прѣвомчнїца и равноапостолскыа феклы.

к. пѢ. об. м. т. въ кѢ. днѣ житїе и жизнь прѣденыа евфросинїи.

к. пнѢ. об. м. т. къ кѢ. днѣ преставленїе іуанна бг҃ослова дѣственнїка и на прѣсеу възлегше възлюбленномуу слокоу. ѿческомѣ предсталъ еси къзлюбленномѣ. паче всѣх оучникѣ. възлюбленныи болшїи къ кѢ же прїиде громовъ снѣ. (пор. Памятки III, ст. 49—56).

к. чѢ. мѣа шктеврїа въ ѡ. днѣ. слово на покровъ ст҃ыа вїа и прѣнодкы мрїа. Страшно и дивно естъ братїе виденїе ст҃го ѿца андреа вросен. чистооуродивым именованѣ. оуродоваа бо хѣ ради...

к. рѢ. въ тѣж днѣ мчнїе ст҃го аїла ананїи. (Пор. Памятки III, ст. 215).

к. рѢ. м. т. въ Ѣ. дѣанїе ст҃го аїла домы въ инден. како полатѣ създа цркви. Нѣ то время внеж вѣша аїлы въ іерлїмѣ... (пор. Памятки III, ст. 91—97).

к. рнѢ. об. м. т. въ кѢ. днѣ мчнїе ст҃ыхъ Ѣ. штрокъ иж въ ефесѣ. максимилїана. амелиха. мартина дишнисїа. іуаннека. коустодїанѣ, антонина.

к. рнѢ. об. м. т. въ кѢ. днѣ мчнїе ст҃го великомчнїка хѣа димитрїа... к. ркѢ. чюдо ст҃го димитрїа еже видѣ слоуга его пришедша к немуу агг҃ла... к. ркнѢ. чюдо Ѣ. ст. димитрїа двою дѣцѣ. еюж принесе ѿ срацинѣ на праздникѣ...

к. ркѢ. м. т. въ кнѢ. днѣ мчнїе ст҃ыа мшченица парасковген.

к. рлѢ. м. т. въ кѢ. днѣ ст҃ыа преподобныа анстасїи римланины.

к. рлїѣ. мїѣа ноемврїа въ ѣ. днѣ житїе и хожденїе стого безмездникоу козмы и дамьяна, иже в римѣ.

к. рмїѣ. м. т. въ ѣ. днѣ похвала архангїлоу миханлоу и гаврилоу. сътворенно климентом епїкопшмь словенѣскимъ. Наста празднолюбци пресвѣтлоє трѣхєство бесплотныхъ... [Чтенїя о-ва ист. и древ. 1895 I.].

к. рмїѣ. об. м. т. въ вї. днѣ иже въ стѣхъ оца нашего їванна мїстиваго житїе.

к. рндѣ. м. т. въ гї. днѣ. слово ш житїи ї ш скрѣвѣхъ. и в. с. Ѡ. н. їванна злат. патр. конст. списанно епископомъ феодором трихунскимъ. Възлюбленїи не ложъ є въ прїкомъ гїла. многы скрѣки праведнымъ...

к. рѣѣ. м. т. въ сї. днѣ. мїнїе стго аїла ї єїлиста матрєа. (варїант у Памятках Ш, ст. 156—165).

к. рѣѣ. об. м. т. въ кѣ. днѣ. въведенїе въ цркви прстїа вїа гї. лѣт соуци — на підставї 7-ої і 8-ої гл. первоєвангелїа Якова; (у Памятках II, ст. 71—74, варїант народною мовою).

к. роѣ. об. в. т. д. слово и. в. с. Ѡ. н. германа патрїарха константина града. Слово на введенїе пртыа влдчца нашеа вїа къ стѣа стѣхъ. Се пакы ино торжество свѣтло и празденство гїи мїри...

к. роѣ. об. м. т. въ кѣ. днѣ. мїнїе стѣхъ екатерины. и виргилїа и вѣтїа. — В сїй статї стрїчаємо в двох мїстцях згадку про сучасну хитрїсть книжну: к. роѣ. Екатерина знала „вса книги. аскипїшвы. и галиновы. и арастелевы. и омировы. и платоновы. и филистимоновы. їевсєвовы. и анїїны. ї амврїовы. [обор.] и дїонисовы. и сивоглы. мрѣтвыхъ ликованїа. и єанко виргилєсь гїла. и шрїонь. испростареши всака повѣсть вѣтїиска и виргилїиска. и всако слово. ѣв. языка“. — к. рої. „вса книги извыкла. и виргилєйскыхъ и Ѡ вѣтїйскыхъ и прочїихъ книгъ. еже соут аскипїовы. и галиновы. и дїонисовы. аристотелевы. и хытрости ѡмировы. платоновы. и филистїона. анїїны. и амврїины. мрѣтвыхъ вѣхукованїа. и сивилїины книги. и оученїа вѣтїйска. и бескды оѣ. языка вѣдаю“. — Сї статї цїкаві нетїлько

славянскою передачею греко-римских імен, але й тим, що були одним з многочисленних жерел відрази грамотіїв і благовір-ного люду древної Руси і полудневої Славянщини до світекої мудрости.

(царю рекла Єкатерина „крѣпкое слово. ефирмингил'ское слово. реков ко текѣ высокым савком... спирмингилскы оу-строенно“ (роѣ.)... (обор.) „доброта во еѧ ваше яко свѣтъ фенигнита камене“; „...прійдеши на оу'шинов (роѣ. об.); каленесны кланяютса (роѣ. об.); невыгласы (рѣ. об.); им'клѧ есми (рпѣ. об.).

к. рпѣ. м. т. вѣ кѣ. днѣ. сказаніе ш чюдеси. стѣго и славнаго великомѣника геѡргіѧ. како из-бави дѣцю ѡ змѣѧ вѣ градѣ именемѣ агавѣ.

к. рпѣ. об. м. т. вѣ кѣ. днѣ. мѣніе стѣго и мншго-страдалнаго іакова прѣскаго.

к. рчѣ. м. т. вѣ ѧ. днѣ. стрѣтъ и оуспеніе стѣго аїла анрѣѧ прѣвозваннаго. (У Памятках Ш, ст. 142—144).

к. сѣ. мѣѧ декемврѣѧ вѣ ѧ. днѣ. мѣніе стѣѧ ве-ликомѣниціѣ варвари.

к. сѣ. об. м. т. вѣ ѣ. днѣ. иже вѣ стѣѧѧ оїѧ на-шего никола житіе. вѣ кратціѣ списано. архієпи-скопа мирликійскіѧ митрополіѧ. В чуді, доконаніи на Руси в Кієві находим слово — „ровсіѧны, ровсіѧн'кѧ“ (сдї.).

к. сдї. м. т. вѣ ѣ. днѣ. слово на зачатіе стѣѧ ѧнны. егда зачатѣ стѣѡю вѣѡѧ. Егда приближисѧ время пророческѧѧ проповѣданій...

к. сдї. об. м. т. вѣ зї. днѣ. стѣѧѧ трѣѧѧ отрѣѧ ѧнѧніи шзарїи. и мислиѧ. и стѣго пророка данїла. — В низу дописано скорописю: „по асирійскѣ стѣѧ ѡроком сим сѣт имена: сидраѧѧ, мисаѧѧ и вденеѧѧ.“

к. сдї. м. т. вѣ кѧ. днѣ. мѣніе стѣѧ мѣниціѣ и мнш-гострадалнаѧ іоуліѧніи.

к. слѣ. об. по оученіе вндѧю пред рождеством хѣѧѧ стѣѧѧ ѡцѣѧ.

к. слѣ. м. т. вѣ кѣ. днѣ. рождество гѧ вѧ и сїѧ ѧшего іс хѧ. Зложено із сказанія Афродітіѧѧ, первоѧѧ-

гелія Якова і канонічних евангелій (пор. Памятки II, ст. 116—117 і 11—13).

к. смѣ. втойже днь слово иже въ стѣхъ ѿца нашего іѡанна златоустаго архиепископа константинаграда на рождество гѣ бѣ и сїса нашего іс хѣ. Нѣк моего ества шветшанію швновленіе приходитъ...

к. смѣ. об. м. т. въ кѣ. днь. слово на съборъ. пртыя владѣца нашея вѣд. Вѣсїа нам днь праведное сѣнце сый, преждевъсходящаго еством приносощенъ...

к. смѣ. Пооученіе в нѣлю по рѣтвѣ хѣк на мат стѣх евліе ѿ матрѣа. Ѣшедшим влѣхвомъ оубо, се аггѣ гнѣ шветса въ снѣк іѡсифов гѣа...

к. смѣ. м. т. въ кѣ. днь. стго и славнаго и всехвалнаго прѣкомчника архидіакона стефана. (Пор. Памятки III, ст. 28—33, 258 про Пилата).

к. смѣ. м. т. къ кѣ. днь. слово іѡанна златоустаго патріарха константинаграда. о іродѣ и ѿ младенцехъ избѣенныхъ хѣ ради дї. тысящи. Хотѣлъ быхъ вынов дѣховнаа словеса повѣдати. послушан павла гѣца...

к. смѣ. мѣд генваря въ ѣ. днь шврѣзаніе гѣ бѣ и сїса нашего іс хѣ... втойже днь на мат стго ѿца васїліа архіепископа кесарійскаго... (к. смѣ.) в. т. д. чюдо стго васїліа ѿ прелщенномъ штроцѣ... (к. смѣ.) чюдо стго васїліа ѿ женѣ грѣшней и прощенномъ бывшимъ грѣхомъ еа.

к. смѣ. об. (Пооученіе) в нѣлю предъ крещеніемъ гнѣмъ.

к. смѣ. м. т. въ кѣ. днь. слово іѡанна златоустаго на стое бѣшвеніе гѣ бѣ и сїса нашего іс хѣ. Днѣ сїсѣ мирю, днѣ въсклоненіе главѣ, и поклоненіе нашему снѣю...

к. смѣ. об. и. в. с. ѿ н. іѡанна злат. а-епїа кост. гр. слово на стое крещеніе гѣ бѣ и сїса нашего іс хѣ. Днѣ да шверзуютса всака оуста бѣсловію, да въспретъ всако слово...

к. спї. об. м. т. вѣ ѣ днѣ. вѣоутрїи вѣошвленїй. Слово похвалное їванна крїтл. сътворенїно климентом' епископом. Прїйде їс ѿ галилеа на їердань кѣ ївану крїтитиса ѿ него...

к. счѣ. поученїе видю по вѣошвленїи гѣ нашег їс хѣ. аще бо и праздникъ мимондетъ нас, шбачеже еже шнѣм глати николиже мимондетъ...

к. тѣ. м. т. вѣ еї. днѣ. житїе и жизнь прпдвнаго ѿца нашего їванна кѣщника.

к. тї. м. т. вѣ дї. днѣ. житїе и жизнь прпдвнаго ѿца нашего марка жившаго вгорѣ фрачесткїй. соушей шконь полъ ефїопїа прамо языка четдейскаго.

к. тзї. об. м. т. вѣ кз. днѣ. вѣвращенїе мошем и. в. с. ѿ. н. їванна злат. патр. конст. Слово ш изгнанїи.

к. тдї. об. м. т. вѣ кї. днѣ. житїе преподобнаго ѿца нашего ефрема сурїна.

к. ткд. об. м. т. вѣ л. днѣ. творим съвор стѣх трех стлѣ. василїа великаго. григорїа вѣослова. їванна златоустаго. сътворенно їванном епком евхатским.

к. ткз. мїа февраля вѣ в. днѣ. слово на стрѣтенїе гѣ вѣ и сїса нашего їс хѣ. Ге вѣзлюбленїи ннѣ нам почтеннаго влоучинѣ вѣлїи видим...

к. тлѣ. в. т. д. слово кирїла архїепїа їерослїмскаго на оустрѣтенїе гнѣ. Радуйса зкло дїи сїшна, проповѣдоуї дїи їерослїмова...

к. тлѣ. об. м. т. вѣ г. днѣ. стго тимодѣа ш стом семїонѣ вѣопрїемци ї ш аннѣ пррчици. Ге ннѣ вѣзлюбленїи нам почтеннаго в'ловцѣ еїлїа...

к. тлї. м. т. вѣ й. днѣ. мчнїе стго мчника феѿдора стратїлатѣ.

к. тмѣ. м. т. вѣ гї. днѣ. житїе и жизнь прпдвнаго ѿца нашего мартїнїана.

к. тзї. м. т. вѣ зї. днѣ. мчнїе великаго мчника феѿдора тїрона. чететса всоукоту ѣ. поста.

к. тѣѣ. м. т. въ кѣ. днѣ. ш окрѣтеніи третем
чтнѣм главу стго и славнаго прѣка и прдѣча
крѣла гнѣ іѡанна. Праведный аще постигнетъ сконча-
тиса впокои боудетъ. и паки праведници въ вѣкы живють
и ѿ гѣ мзда ихъ...

к. тоѣ. в. т. д. повѣсть. како прѣвое шерѣтена
высть чтнѣм глава стго прѣка и предтеча крѣла
гнѣ іѡанна. Инокъ два ѿ вѣстока оустремившася чтнаго
крѣла мѣстовъ...

к. теѣ. об. повѣсть ш второмъ шерѣтеніи
чтнѣм главу стго прѣка предтеча крѣла гнѣ
іѡанна. Иваса пребогатый и великій аплѣ и прнѣм дровѣ
хѣвъ. въсредней недели стѣх постъ февралѣ мѣца въ иѣ. вѣк-
тоже трисотное и ѣѣ. индик ѣ... [повѣсть монаха Маркила].

к. тоѣ. мѣца марта въ ѣ. днѣ мѣнїе и житїе
стѣм прѣдѣным мѣнница евдокїи.

к. тѣѣ. об. м. т. въ ѣ. днѣ, мѣнїе стѣх велико-
мѣнкѣ м. иже всевастїи мѣныхъ.

к. вѣ. м. т. въ зї. днѣ. житїе и жизнь стго але-
ксея члѣка вѣїа. [гл. Starine XXII ст. 211—219: „Житїе
чловека божїа алеѣїи“ і статью проф. Подївки ibid. 208—211 ст.].

к. вї. м. т. въ кѣ. днѣ. слово стго іѡанна зла-
тооустаго на влѣговѣщенїе прѣтѣм влѣца на-
шеѣ вѣца прѣно дѣк марїа. Царскихъ таннѣ праздникѣ
чтнѣм празновати днѣ вратїе...

к. всї. и. в. с. ѿ. н. іѡанна дамаскина. Слово
на влѣговѣщенїе прѣтѣм владычица нашеѣ вѣца
прѣнодѣвы марїа. Ннѣшнемом чтномом и црѣскомом събра-
нїю свѣтломом и прѣчюдномом въспоминанїю... [пор. вище
в Измарагдї ст. 19—20].

к. вкї. м. т. въ кѣ. днѣ. и. в. с. ѿ. н. іѡанна зла-
тоустаго слово похвално гѣнїи вѣци. и архаггѣлов
гаврїилоу. Паки радости влѣговѣщенїе. и паки свободное
възвѣщенїе...

к. влѣ. мѣца априлѣ въ ѣ. днѣ житїе и жизнь
прѣдѣным марїи егїптѣныни.

к. вѣѣ. м. т. въ кѣ. днѣ. мѣнїе и стѣтъ стго
великомѣчника и повѣдоносца хѣва геѡргїа.

к. vññ. мѣла маа въ вѣ. днѣ. оуспеніе иже въ стѣхъ Ѡца нашего аданаста архіепіскопа александрійскаго.

к. vññ. об. в. т. д. слово Ѡ памяти стѣою стрѣ-
тотрѣпцю хѣѢ кориса и глѣва. и Ѡ пренесеніи мо-
щей ихъ. Бысть яко минов по оумрътвѣй влѣжнаго прослава
владимира лѣт. кѣ. [пор. Чтенія о. ист. и древ. 1859, I. Матер.
слав. XXIV—XXVIII.].

к. vññ. м. т. въ й. днѣ. и. в. с. Ѡ. и. іѡанна злато-
оустаго патр. црѣграда. похвала стѣмоу іѡанноу
вѣословоу възлюбленому хѣоу апла і еѣлистоу.
Иже подвигомъ внѣшнемъ зрителіе. егда нѣкоего доблествен-
наго страдалца и вѣчечника Ѡнѣковдоу пришедша оувѣ-
датъ...

к. vññ. об. м. т. въ ѡ. днѣ перенесеніе мощей
стѣго Ѡца нашего и чюдотворца архіепіпа никола.
Ѡ мирскаго града вварѣ град.

к. vѡѡ. м. т. въ кѣ. днѣ. слово Ѡ влѣговѣрномъ
цари константинѣ и матери его еленѣ.

к. vññ. об. м. т. въ кѣ. днѣ третее шрѣктеніе
чѣтныа главы стѣго іѡанна прѣтчи крѣтла. Егда
бысть оувѣченна чѣтнаа глава прѣтѣва Ѡ безаконнаго ірода...

к. vññ. мѣла июна въ вѣ. днѣ. житіе и жизнь
прѣвнаго Ѡца нашего ановѣрїа поустынника
списанно стѣмъ пафновтѣемъ.

к. vчѣ. об. м. т. въ вѣ. днѣ. слово на рождество
стѣго и славнаго прѣрка и прѣтѣча крестителя гнѣ
іѡанна. Елнцю сегоу хотащюу авитиса видимомуу испре-
дѣла земнаго. зарѣ прѣдварѣвши авлѣет... [пор. Памятки II,
ет. 103—108].

к. vчї. в. т. д. слово второе на рождество іѡ-
анна крѣтла. Прѣно источникъ текїй вѣтѣва непрестанно
наполѣ. пресоухшѣю невѣкрствіемъ соухотоу днѣи нашихъ...

к. фѣѣ. м. т. въ кѡ. днѣ стѣго апла петра съпре-
нїе съ симономъ влѣхвомъ. По клавдеи же царствова
сынѣ его дї. лѣт. присемъ влѣхвъ симонѣ прїиде крїм.
и мнѣга знаменіемъ и влѣхвованіемъ и призраки нѣкїа.
и себе бѣ нарицаѣ. великомоу аплоу тогда крїмъ пришедшѣ

и квалъхов. и шеркте пса велика привазана оужем желкзнымъ оувратъ... [пор. Памятки Ш, ст. 12—13, 18—19 невеликі відривки].

к. фд. и. в. с. ѿ. и. іуанна златоустаго архиепѣпа константина града. похвала стымъ апломъ петрѣ и павлов. Нѣбу и земли рѣ видю настоящего ради праздника впамат стюю петра и павла...

к. фгг. об. м. т. вѣ л. днѣ. памат стыхъ вѣховныхъ великихъ хѣкхъ аплѣ вѣ. стихъ. Что вѣвидци вѣ-те дрѣгы хѣы. сильныи моужа и вѣи дрѣзю нарѣци. Дванадесате блѣвныа подвиже тайныи. — Блажный дѣдъ стымъ дѣомъ оучитъ ясно стюю трѣцю вѣединоцртвоующѣ... (пор. Памятки Ш, ст. 279—286).

к. фкѣ. мѣа іюла вѣ вѣ. днѣ слово шквала мѣсто и врема вины. вѣже шквиса стѣа риза вѣи. иже лежит в чѣнкѣмъ ковчезѣ иж влахѣрнѣ.

к. фкд. об. м. т. вѣ вѣ. днѣ. мѣнѣ стюю моченикоу кирика и оулиты.

к. флѣ об. в. т. д. житѣе блажного княза владимира. крѣтившаго рускоюю землю. Сѣи вѣсты сынѣ сватославѣ ѿ племени варажска княз владимиръ... — Имена богѣ в сѣи повѣсти підпали деякимъ змѣнамъ: Даждъ-бога = доважебога, Волоса = коласа... скотѣа бога (к. флд. об.).

к. флз. об. м. т. вѣ сѣ. днѣ. памат свѣршлемѣ стымъ и вѣтвнымъ ѿцемъ хѣ і л. иж вѣ халкидонѣ митрополѣи фѣнѣйскѣа.

к. фла. в. т. д. стыхъ з. соборѣ. памат стыхъ вѣносныхъ ѿць тѣи. иже вникои. странна ѿческа естества глѣтъ прѣимѣ вѣст. чюдѣвѣтвенныа славы... (к. фла. об.).

в. т. д. памат прѣвныхъ и вѣносныхъ ѿць иже вѣ второмъ соборѣ имѣа вѣтвеннаго дѣа вѣ не глѣти. всезлыи дѣхѣ македонѣвѣ рече...

(к. фла.) в. т. д. п. п. ѿ. и. вѣ третемъ соборѣ. мѣжи інокѣ мнѣжайшаа твѣрдѣ тогда же и некѣторѣа словомъ оусѣкѣша...

(к. фад. об.). в. т. д. п. съвершаемъ стымъ вѣтвеннымъ ѿцемъ иже вчетвертомъ соборѣ. вѣ слова въ-площеніе не ложно вѣсть извѣстно. и еutihia изверже вонь... (к. фм.) в. т. д. п. с. с. ѿ. и. впатомъ соборѣ. словеса вражіа шринсци глы. и хже разориша поклонителіе словѣ... (к. фм.) в. т. д. п. с. и. вѣоносныхъ ѿ. и. вшестомъ соборѣ. члѣка проста а не вѣ и члѣка слово. и вса злаа сѣаніа хѣ раздрѣшшасловомъ... (к. фм.) в. т. д. п. с. с. вѣтвенныхъ ѿць иже вседомъ соборѣ тѣѣ. пресвѣтлаа свѣтила православныхъ правилъ повеленіа разориша бороушнуса ере.

к. фма. об. м. т. вѣ зѣ. днѣ. мѣнїе стма марини.

к. фнѣ. об. м. т. вѣ кѣ. днѣ. житіе стго и славнаго прѣка іліи.

к. фнд. чудо стго прѣка іліи. сътворено быст напамат его внижнемъ новѣгородѣ. влѣтъ 885. обходаа кругъ слѣнечномуу и логнномуу теченію. індикъ лѣ. мѣа іюла. напамат стго прѣка іліи. влѣто влѣговѣрнаго и влѣгочтиваго просѣлвашаго великаго княза василіа димитріевича правашаи столпъ митрополіа кіевскіа и всеа руси. прешѣенный митрополитъ фотій. Бысть нѣкто можъ влѣговѣренъ іменемъ григорій. сынъ агѣнтѣкъ...

к. фѣг. м. т. вѣ кѣ. днѣ. сказаніе стрѣтей стыхъ великомѣнкъ бориса и глѣва. Рѣдъ правыхъ влѣвитса прѣкъ рече. и сѣма ихъ вѣ влѣвнїи вѣдетъ... (пор. Чтенія о. ист. и древ. 1870, I, Мат. слав.). к. фзд. об. в тожъ днѣ начало оубїенїа глѣвова... Порівнюючи нашъ текстъ з надрукованими Бодяньскимъ, ми перекоуваемось, що вінъ підходить ближе до тексту XIV. в. — Замічені нами рїжницї від обохъ текстівъ слїдуочи: печенагомъ 564, в'ковѣрѣ швертѣ 564 об., кїены 566, на латѣ 566 об., ѿ прєславы 570 об., скоропїици 571 (Бод. крово-), в' лѣдїю 571 (Бод. лод-), в'сѣхлѣпнєса 574, гонзнє 574; спїльнїи зворотв: повѣгнѣтє шъ асе жєновт 574 (Бод. 12 ст.), чахи и лахи 574 (Бод. 12 ст.).

к. фоз. мѣа августѣ вѣ ѣ. днѣ празновемъ всемїтвомоу сїсоу и прѣтѣ его мѣри прѣно дѣк

і мрїи. Вѣдати намъ подобаетъ братїе възлюбленная. в сем пандократном дни... блговѣрномѣ царю мандилѣ царя града. и хрѣтолюбивомѣ князю андрею ростовскомоу оставиша сей празникъ празновати... повеленїем логки патрїарха цариграда и митрополита константина и всеа руси. и нестеря епїпа ростовскаго...

в. фой. об. м. т. въ ѿ. днѣ. слово іѡанна златоустаго. на превращенїе гѣ вѣ и сїса нашего ісѣ хѣ. Въ прѣваго чѣка сътвори. вѣран въведе его...

в. фпѣ. м. т. въ й. днѣ. слово на оуспенїе прѣтѣм владѣца нашего вѣца прнодѣкы мрїа. Стѣки и преславнѣи вѣи и прнодѣкѣ мрїи по швычаю на стѣй гробѣ гѣ нашего кадит ходаци... (Пор. Порфирьевъ II, ст. 270—279 і бібліографію у Памятках II, ст. 390).

в. фчѣ. об. в. т. д. слово стѣго іѡанна селовицкаго архіепїпа в преставленїи стѣм и преславныа вѣца прнодѣкы мрїа. Стѣда прїйде время изыити в тѣкла прѣтѣи владѣци нашей вѣи прно дѣкѣ мрїи. прїйде кней архіаггль і рече ей мрїе прїйми си вравїе еже ти даеть насадивый рай. и даждѣ аплом да его же дрѣжаще поют пред тобою. по трех во днѣх изыидеши в тѣкла. секо рече аггль всеа пошлю к тѣкѣ. тїи во да погрѣвот тѣ и славоу оузрат в тѣбе... (Пор. Чтенія о. иет. и древ. 1880, кн. 3. Библиограф. матер. А. Попова, ст. 46—65; Порфирьевъ II, ст. 281—295).

в. хѣ. об. м. т. ѿ. днѣ. слово на пренесенїе нероукотвореннаго швбраза іконы гѣ вѣ и сїса нашего ісѣ хѣ в едеса въ царград. Подобаетъ во в том братїе покесѣдовати в блгдти гѣ нашего ісѣ хѣ многаа во чюдеса вѣолѣпно сътворша. ну же ни оум члѣч не может достигнути. и втолѣ слышав авгарѣ едескїй царѣ. что былѣ в дїаволи проказы разслабленѣ. и томленѣ выв' в непрїазни ѿ. лѣтѣ. и лежа разслабленѣ... (Пор. Порфирьевъ, II, ст. 247—250; Памятки II, 364—6).

в. хѣ. об. м. т. въ кѣ. днѣ. Слово на оусккновенїе чѣтныа главы стѣго славнаго прѣка и прдѣчи и крѣтла гѣа іѡанна. Паки іродїада вѣситса, паки сматетса. паки веселитса, паки плашет. и паки въ ірода царя просит беззаконнаа главы іѡанна крѣтла оусккновити...

Зборник кінчить ся сим словом на 609-ій в. На 609 об. коротка латиньска записка кан. А. С. Петрушевича 1885 р. о словах словенского епископа Климента і о житіях Бориса і Гліба.

к. хѵі. Начало стѣй четырдесятници. нед. в мытари и фарисей. слово іѵанна златоустаго. Прійдѣте оубо дне. братіе послушайте гласа г҃а водрѣшши боудем...

к. хѵі. в. т. днѣ слово іѵанна злат. в страшном соудѣ. Оуже помыслите братіе дондеже живы есмы...

к. хѵі. об. недѣ в бл҃дном сынов. слово іѵанна злат... поученіе. Вѣзлюбленнїи послушайте гласа моего х҃а в покаянїи г҃ща притчею...

к. хѵі. в. т. д. поученіе іѵанна злат. хрїстіаншм. Ище оубо любимици друзи и братіе...

к. хѵі. в недѣлю масноустною. иже въ ст. Ѡ. н. іѵанна злат. а. к. слово в втором пришествїи г҃а нашего іс х҃а. Послушайте братіе вкрнїи хртіане смьсленно и разсмно...

к. хѵі. в. т. д. слово поученіе хртіаншм. братіе великїй навелъ велигласно выпїеть гл҃. ношь приспѣ а днѣ приближиса. рекомо безсовестнаа леть Ѡстоупи, а хртолюбиваа вѣра всїакии проскѣтила...

к. хѵа. в недѣлю сыропустною. н. в. с. Ѡ. н. іѵанна злат. поученіе хртіаном в стом постѣ (як в книзї „Студит“ к. 14).

к. хѵа. в недѣлю ѧ. поста поученіе н. в. с. Ѡ. н. іѵанна злат. (як вище к. 33).

к. хѵб. в недѣлю в. поста (того самого) поученіе хрїстіаншм в стом постѣ. (Студит к. 44).

к. хѵб. недѣла г. поста (того самого) поученіе в стом постѣ. (Студит к. 60 об.).

к. хѵа. об. в. т. д. поученіе в вѣздрѣжанїи и в мѣтвѣ. Оци братіе многажды хвалю ваше житіе и не въ лжѣ творю. но въ истинноу любовїю мысла... (в. хѵа.) оуже бо на среди поутѣ стоим...

к. хлѣ. в неделю д̄. поста (того самого) повчєніе ш дичевѣ и ш млѣтвѣ хртїаншм. (Студит 75).

к. хлѣ. об. в. т. д. поочченїе ш сїнїи дшїевномѣ. Бєскромог члѣков подоклет братїе жившцегом вѣ кратцкї сей жизни в темнѣ помышлати ш своен поласк и ш сїнїи дшїа своєа...

к. хлѣ. об. в неделю ѣ. поста. поочченїе хртїаном. (Студит, в. 91).

к. хлѣ. в. т. д. слово іуанна злат. ш невѣстающїх на оутрѣню. Бже влѣности кто вжитїи семь прєвыкает то не сїсетса...

к. хлѣ. вѣ субботу 5. недели поста. слово стго климента похвала ш четверодневнем лазари. Бє прєдтечет свѣктозарное торжество хѣа вѣскренїа шбраз показав. се свѣктозарная памат вѣсїа хѣа чюдєса прєвѣзвѣщав... (пор. Студит, 102).

к. хлѣ. в неделю цвѣтнвою. вхожденїе вѣ іеросалим гѣ нашего іс хѣ. слово стго іуанна златооустаго сказанїи іерусалискїх. Бє нїк гдскаго празника прєдсїает свѣктолость. се нїк влѣчнаго трѣжєства прєходит проповѣданїе...

к. хлѣ. об. в. т. д. слово ст. ѡ. н. аданасїа александрїйскаго поочченїе. Вѣзлюбленїи днєс вѣ іеросалимкѣ вѣ тайна. нєо хвалити ми прѣкы проповѣданнвою... (Студит, 104).

к. хлѣ. н. в. с. ѡ. н. іуанна злат. слово ш іуаннїи вѣ стїи великїи пнєд. Влѣнащєса корабльнїци впоучинѣ морстїи велицей. нмже нє бѣдет зємла ни горь ни хлѣмь видѣти...

к. хлѣ. вѣ стїи и великїи второк стртнмь недели. слово іуанна златооустаго ш собранїи собора. (Студит, 111 об.).

к. хлѣ. вѣ стюю великою срѣдѣ стртнмь ндди слово іуанна златооустаго. ш закїсти нж вѣ єїлїи рѣченно. излѣзше фарисени свѣкт свѣкторнша на іса да єго поговбать. (Студит 114 об.).

к. хнѣ. об. въ сѣый великій четверток стрѣтныа недели. слово ш мѡуцѣ гнѣ. (Студит 116).

к. хндѣ. об. в. т. д. слово ш причастїи їванна злат. Царѣ который или князъ аще къкоемѡ градуу пондет и срѣтаютъ его тамо соушїи. такожъ и мы длѣжны есмь тожъ творити. понеже снѣ бжїи единочадый съ нѣси исходитъ къ смиреннымъ члѡком. ннѣк волею стрѣти градетъ прїати снїа нашего ради. мы длѣжны есмо съ чѣтотою срѣкти. и дхѡвно прїати сѣыхъ его тани причащенїе. слышите ннѣк хоташїи пристогнїти къ сѣкїи страшнѣкїи тайнѣк... (дальше, якъ в „Студитї“ к. 117).

к. хнѣ. об. къ сѣый великій пѣтокъ слово ш страсти гѣа нашего їсѣ хѣ. сѣго ерсевиѣ архїепископа александрїйскаго ш пррѡческихъ сказанїи. Бѣзлюбленнїи добро еѡ рещи каковое есть бѣговѣщенїе прдѣча къ адѣк. и како просїаша соушїи къ адѣк... (пор. Порфвр. II, ст. 204—213) до слівъ 3-ої стрїчки, „славаше изкавителѣ гѣа нашего їсѣ хѣ“) [к. хѣгѣ об.] емоуже и мы грѣшныи кланѣемса и глѣем. распеншемѡса наѣ ради. вѣдко бѣвлю тѣ бѣ млїотисѣ сѣый и припадаю ти... (славословна молитва).

к. хѣдѣ. къ сѣою великою соуботоу слово сѣго григорїа. Чѣто се безмолвїе много на земли; чѣто молчанїе много яко црѣкъ спитѣк...

к. хѣзѣ. Въ сѣою великою нѣдлю пасхи и. в. с. ш. н. їванна злат. слово на преславное и тридневное вѣстанїе гѣа бѣа и сїса нашего їсѣ хѣ. Бѣставѣ третїи днѣ гѣа нашѣ їсѣ хѣ жизнь мироки дарѡва.

к. хѡдѣ. об. и. в. с. ш. н. а. к. г. Слово їванна злат. Поубченїе хрїстїаншм на сѣою пасхѣс. (якъ в „Студитї“, к. 139 об.).

к. хѡдѣ. в. н. е. д. по пасцѣк и. в. с. ш. н. їванна злат. слово на антипасхѡу. (якъ в „Студ.“, к. 141).

к. хѡѣ. в. т. д. слово сѣго їванна злат. На пословшанїе людемъ ш житїи сего свѣкта. Помыслїте братїе ш житїи сего свѣкта како мимондет, и слава его ничѣтоже есть. Шверзѣкм братїе ш себе злаа дѣкла. да поживетъ въ бл҃гыхъ дшѣа наша. а не любїте вѣрнїи хрїстїане игоръ вѣсовскихъ и пѣсанїи... дрѣжите любовь къ всякомоу члѡку

...нищамъ въведѣмъ въ домъ свой. накорми напои, мѣтню послѣт
своей дан. а сѣтника не усуждай. зато вамъ шѣщеа, хѣ
нѣное цѣтво. а въ цѣквѣ бжїю съ страхомъ ходите. свѣща
и просѣры и демїанъ несем. что оуготовалъ бжї на словжбов
секѣ стѣюю. и ѿ своихъ трогдовъ [об.] принесенїе нескѣте...

к. хой. в неделю ѿ. по пасцѣ. и в. сѣ. ѿ. н. ѿ-
анна злат. а. к. г. Поученїе ш ѿ си фѣ ѿ ш миро-
носицахъ. (як в „Студитѣ“ в. 142 об.).

к. хой. об. в. т. д. слово оукратцѣ сказано се
ш богатыхъ¹⁾. ѿ богатыхъ рече гѣ глїце ш мѣтвухъ. но перко
реков на богатыа. что сами вдобрѣ живут а многимса
наругаютъ. и сами вскоупости пребываютъ. таковымъ есть
на великїй грѣхъ и напогивел. такъ бо пишетъ ш скоупыхъ.
нѣстѣ стража своему добровъ скоупый но избиратель. и
стражъ есть дѣволъ. болитъ бо скоупый. лепѣи емоу масъ своихъ
оукравъ подати нищему. нежели въ клѣти лежащаго бо-
гатства дати. правое богатство вродцѣ милостиваго. и злое
собранїе внемъ же нѣстъ чѣи къ боу. ш томъ реклъ прмдрый
соломон. яко коуга потопитъ корабль [в. хї] такъ многое
богатство дшю и тѣло погбнитъ. скоупость скорѣ раждаетъ
праведнаго имѣнїа. и настрашною дни скоупїи могоу въч-
ною прїимутъ. и такъ же и пѣаницы ѿнымъ сѣ оусмѣхаютъ
а сами яко свинїа вкalogжи валлются. такоже пѣаницы пїютъ
а не боу работаютъ. также лихонимецъ есть несытый емлетъ
неправдою имѣнїе собираютъ лихонимецъ е:т неправдѣ. а хмѣл
очи шслѣпн. а богатый шглоухъ въскоупости. неслышитъ про-
шенїа нищихъ. а сего пѣанаго глоуха дшя пѣанствомъ. неслышитъ
сѣихъ писанїй почитаемыхъ. богатый а пѣаница оба работаютъ
дѣволу а не боу. аплъ бо павелъ рече. пѣаница покается и
оулишится пѣанства. принесетъ свѣщъ и демїанъ къ цѣквѣ.
заплакавъ съ слезами въздхнетъ ѿ всего сѣдца съ чистою
вѣрою. и помилуетъ и ѿпуститъ бжї сѣгрѣшенїа его. а ш
мздонимцехъ пишетъ что ненаслѣдатъ цѣтва нѣнаго. аще оу кого
възметъ ѿ неправды. хота принесеть приношенїе свое въ
цѣквѣ. то не прїиметъ бжї. а ш гравителехъ прѣкъ закхей
реклъ. гравителъ и мздонимецъ есть горѣи татъ. татъ бо вно-

1) Задля язика і обличительного змісту приводимо ціле.

щи крадет. а сей въ днь гравит. да лѣчше бы братіе помилувати сироты и вдовица и нища. нежели посоглы брати [обор.] влихвоу. аще хоцеш въ црѣтви нѣном быти. посогловѣ не берн. рѣзонмства сѧ нерадоуи. ты твориши събираа богатство. а наготовишъ себѣ настрашном сѣдѣ мѣоукоу вѣчною. сиротскими слезами кровавыми. протѣж вѣрнн хрѣтїане вразѣм свой прїймаймо. сиротѣ не швидимо. оубогаго швецѣм. мѣтню нищемоу творим. аще ли не послушаем того, и так вѣом шѣждени бѣдем. коли тѣи станѣт на страшном сѣдѣ гѣще нанас гѣв бѣв о том ризонмствѣ. и какѣ бѣдем швѣцати за своа злаа дѣла. коли погнаны бѣдем вмоукоу вѣчною. Ѡ нем же избавит ны гѣ вѣ нашѣ.

к. хпѣ. об. в. т. д. поученїе сѣго іѡанна злат. како подобает нам родители свои любити и чтити их. Послушайте братіе вѣрнн хрѣтїане заповѣди гдѣни...

к. хпѣ. об. в. недѣлю д. по пасцѣ (того самого) слово ш разслабленном. (як в „Студитї“ к. 144).

к. хпѣ. в. т. д. (того самого) ш исповѣданїи грѣхов православному хрѣтїаном малым в великом. Ѡци и братіе. малїи и велицїи. исповѣдайте своа грѣхи шцем своимъ дѣховнымъ пастыремъ своимъ. и не живѣте яко скот. якоже бо птица оубаши оубилѣ трепещет... пишет бо нам сѣи іѡаннѣ златоустѣ. что великою стрѣтѣ творит грѣхъ тайный. ... и дїаволи оубогаши приходат и подтыкают нас чтовоухомъ горшїи чинили бѣжд... [парадель мїж добримъ і злимъ духами — а днем і ночью, свѣтом і тьмоу]. — (обор.) а лютый посел ест смрѣть. не шкѣупитсѧ ни златомъ ни сребромъ. мзды не берет. послуха не хоцет. бѣнтсѧ заповѣди его, творит волю его. и парит яко птица лѣтает по воздухов. тако она по людемъ по богатымъ и по оубогымъ. а какъ вчела цвѣты собирает так она того часѣ люди тыа... [Сатана пише грїхи людекї „на свои книги“ і „свитки харатїйны и положит на страшномъ сѣдѣ предъ вѣомъ. да неслѣ бѣдетъ намъ шпиратисѧ дѣла своихъ“].

к. хпѣ. в. недѣлю е. по пасцѣ. (того самого) поученїе ш самараннѣ. (як в „Студитї“, к. 147).

Дша вчас' исхода єа. коли исходит ѿ житїа сего советного... Дїяволи являють ся зі „свитками харатїйними“, де записані „мїи и дни и часы. нашихъ злыхъ съгрѣшенїй“, за котрі не дадутъ душі „до прѣваго мытарства дойти“. Душу добру заносять ангели передъ подноже Господа, „и повелитъ гѣ архангѣлову хранителю єа. поведи дшѣ сїю оукажи єй мѣста добраа и злаа. то понеси ю вмѣсто покойно. гдѣ вси стїи почиваютъ“. Указавши на суству свїта сього, авторъ продовжає: „слышите что речетъ намъ їваннъ золотоустъ. нїкъ былъ славень, а завтра [хчѣ об.] безъ дшѣ въ гробѣ лежитъ“... Треба памятати о смертнімъ часі, бо немилостивїи ангели пориваютъ душу, не зважаючи на її мольби „вславите ми... да сѣ покаю. и въсплачюсѣ слезы пролію. и матїю сътворю“... На се відвїчають ангели: „оуже бо твоємоу житїю конецъ приходитъ. оуже ти сѣце зашло и торгъ разыдетъ нѣчого ти купити. рекомо нѣколи покаатисѣ. коли пришли єсмо по тебе. оуже ти свѣтъ помрѣчесѣ... поиди вмогковъ вѣчноу“... [к. хчѣ]. Образъ страшнаго суда... [обор.] Грїшникї підуть „въ огнь невгасимый. еже зоветсѣ пекло... гѣвна“.

к. хчѣ. об. (Того самого) в нѣлю н. на сошествїе ст҃го дх҃а. слово. Дх҃овнѣи бл҃гдти съ нѣси намъ днєс просвѣтившійсѣ. дх҃овно дх҃онымъ пѣнїемъ въспоемъ ст҃го дх҃а бл҃гдаты...

к. цѣ. об. Григорїа вѣослова, в нѣд н. на сошествїе ст҃го дх҃а. слово ш стѣмъ дѣѣ. Рцѣмъ оубо ш стѣмъ дѣѣ дышогшемъ, еже єсть третєє собство ст҃ыа троица: что є. дх҃ъ и чего ради нарицаетсѣ дх҃ъ; игдѣ въ стѣхъ писанїихъ нарицаетсѣ дх҃ъ...

к. цѣ. Повченїе в нѣделю всѣхъ стѣхъ евр҃лїе ѿ мат҃дєа. Рече гѣ всакъ иже испокѣ мѣ предъ чѣкы. исповѣмъ и азъ ш немъ предъ ѿцемъ моимъ нѣнымъ. на мочненїе здѣ подвижетъ оучїнки своѣ хс҃ѣ, и срдца ихъ оустраетъ. — [Се поученє такъ і зложено — з речень Ісуса Христа і відвїтного поясненя].

На к. хчї. об. і хчѣ. Читаємъ слїдуючі чотиростишїя, списанї скорєсписомъ XVIII. в. внизу тексту: „Свѣтлїе в нѣѣкъ полати и трапези тамъ богати | Идѣте вси праведнїи во тѣкъ полати тамо витати и близко вѣа сѣдати | Я грѣшници не тужите но скоро тамо идѣте | Сѣстави грѣси до

Стѣхн радости к миломѣ бгѣ любе велию стяжите. — Бн-
свнѣ богатѣ веселїса Я богатї насладїса | тоа трапези
тако витати И близко бгѣ сѣдати | Поють мѣзици роз-
ними ѣзици пѣснѣ бгѣ синѣ през'зѣло винѣ | во час весе-
лою годинамѣ.

Деякі правописні особливости: гонїмоу 9, оурїала 9,
с нїма 9, диниковы 9 об., назарефѣ 9 об., назаранїнь 9 об.,
испакнїса 9 об., галїланїнь 9 об., їваном фелогомѣ 10, ера-
полысь 10, подайждѣ 529, гешна 697 об.

VI. Книги аскетичні.

№ 56, 66.

№ 56. Отечник — Поученія о монашескім житю. Полууставний ркп. XVI. в. на (3—237) к. і XVII/XVIII в. (239—410) к. 8-ки. Папір білий гладкий, правопись руека. Прп. новий.

Початку нема; 3-я к. починаеть ся продовженем „слова ѿ. в безмлъвіи“ — „и тогда оуже не сядѣ здѣ. слышав же то архієпкпъ и рече. аще прогнати его идѣ. оуже не идѣ къ стѣмѣ. Иногда иде ѿць арсеній къ мѣсто и бѣк тоу тростіе движас вѣтромъ“...

Внутрі кілька прогалин в листах і в текстї: ѿ безмлъвіи, ѿ оумиленїи (4 об.), ѿ печали (7), ѿ смѣренїи (14), ѿ пощенїи тако не токмо ѿ брашна или ѿ бесѣды достоит прїимати его но и ѿ видѣнїа. и ѿ прочих дшєвнѣх подвижанїи (28 об.), повѣсти различны къ стверженїю востаюцимъ на ны бранем ѿ любокѣанїа (43), тако не подобаетъ снѣсвати имѣнїа и ѿ лихонмѣнїа хранигса (67), о сѣдѣнїи къ келїи и одѣлкѣ рѣчнѣм. Повѣсти различны къ памати мѡжетвѣ оучаши нас (74 об.), тако не подобаетъ дѣл своихъ предъ члїки творити (90), тако подобаетъ хранигса иннедини гже ѿсѣждати (96), повѣсти различны стѣхъ ѿтець (100 об.), повѣсти старецъ и наказанїа стѣхъ ѿц напредѣкѣане конечное (117), дрѣгм старческаа провѣжанїа приносима пѣчинѣ ѿ ѿци аммонїе (133 об.), почто посагшимъ секо мнѡгъ ѿспѣхъ даеть дѣвѣж непокалет. ѿ трѣдовѣ (160), слово єї. почто аще чтѣнѣ бракъ

длчѣша оучитъ павелъ съвокспленіѣмъ оубѣгати (162), слово зїѣ, ѡ немже гл҃ть еже не богатѣти лихо (163 об.), ст҃го евсевїѣа слово зїѣ. (165), їсани(о) иїѣ, ѡсмотрѣныи словъ дїѣ. (165 об.), слово кїѣ. ѡко подобаетъ бодрѣ быти ѡ всемѣ (207 об.), ѡко подобаетъ странники прїимати. и милосати съ кротостїю кїѣ. (227), ѡ блаженѣмъ послѣшанїи кїѣ. (234), ѡ смѣреннѣмъ мѣдрости (244), о любви кїѣ. (285 об.), о прозорливыхъ (294 об.), повѣстѣ зело полезна (316), ѡ творящихъ знаменья (326 об.), превѣщанїѣ состарѣвшихъ се постѣникъ (405).

Звернемъ увагу тїлько на словарно-граматичный матерїалъ: шконь полѣ призоица (Ср.) 14, ѡждѣ отрѣвенѣ (хлѣбѣ — що впавъ въ порохъ) 15, съ колѣнїемъ многымъ 23 об.; единѣ бѣ братъ живыи въ кельяхъ оудѣ александрїѣ (сл. ѡсмѣренїи) 23 об.; и токмо фалинѣ пшеницѣ творахомъ емѣ ѡ года до года. и егда идахомъ къ немѣ ѡ того идахомъ (ѡ пощенїи) 29 об.; шбрѣтежъ единѣ ѡ нихъ малъ аракѣ иземна (пѣ) пѣти... ѡче велиши ли вѣзати его... ты лїѣ положи тѣ (ѡ пощ.) 30, взимахѣ посмагѣ и сънѣдахъ отани оца моеѣ 33, съ оумиленїемъ многимъ 36, прїиде къ дверемѣ и вѣстрѣ оудѣ ставѣ 36, книдѣ вина 37, стѣла съквантики [вѣще встрѣчавѣ — синкли-] 38; со качїйское хѣдожество чѣжтъ постомъ 38, вѣдаша же единомѣ братѣ моуксарїѣ сѣхы и створи атирѣ и вложи ѣ низѣ. и принеѣ старцѣ... вѣсцити... и не хотѣ понѣ малы атири вѣсцити 42 об., авѣа гкронїѣ 43 об., спѣдарѣ црѣвь стонтѣ предъ нимъ 47, соутѣво всемъ миру памахарїи прїемлюще раны многы 49, левѣтонѣ 51 об., фалѣки 52, вѣгодѣ обѣда вѣзрѣчашеѣ (наслувавъ ся?) 53, снѣскати 67, изъ лѣнка“ робили „левѣтонѣ“ 69, авѣа иперхый 71 об., авѣа матей 77, снѣйти 100 об., продаше... рѣкна рѣшета его 103 об., милотарѣ (овчина-Mikl.) 104 об., кѣзѣмничю (patronim.) 105, епимактѣ ѣ бѣтѣ 107, (изъ желїза) брадѣви или нѣж 112, стѣкланицѣ 126, бѣди ѡко безѣмнѣ и пощина имѣ кротѣстѣ къ всеѣмъ члѣкомъ 133, козѣмникѣ (Mikl.) 134 об., кѣзѣмикѣ 135 об., хѣзъ (Mikl.) 139, ни единою днѣю 143, скрїныѣ воеводы 157, скрїнїѣ 157, злокозѣдникъ 223 об.

№ 66. Книга „Студит“, полууставний рукопис 1577 р. руско-болгарским писемом, на товстим папері знаку кабан. 151 к. F⁰. При. — дошка в скірі: — Вирізани: 1-а к. текста і низ 3-х первих карток з записом.

На (13 об. — 16 об.) скорописена вкладна: „Влѣтъ 3. ѿ начала миру. По вжїем нарож. лѣтъ 4403. мїда мр. ї. на ст҃го мчника кондрата и дружинны ег. ѿци ч҃тїни к҃дїе прош вашї ч҃т. ч҃т҃кѣ исправлѣте а мїне грѣшнаг бл҃свѣте а не клѣнѣте. аще гдѣ погрѣших. Написаны быш сїи двѣ книскѣ студит и фалтырѣ тѣлкованаа рѣкою грѣшнаг мнѡг раба вжїа ермонах ївны. и приданы быш сїи двѣ книскѣ кѣ храму 8спена пр҃тыѣ вѣда монастырѣ знава вѣчно и непорѣшно кѣ ч҃тїи и хвалѣ вжїи и аще кѣторїи дїшетѣнен поп или дїакъ или прос чл҃къ дрѣзнул сїю книгу студит или фалтыр тѣлкована ѿдалити на инѣ страну или вѣ инѣ предѣлѣ или сїи запис вырѣзати или загладити на 8че“ [дальші двї кк. вирванї].

к. 1. починаеть ся закінченем проповіди в недѣлю о митарї: „ѿда кто ѿ князь вѣрова вѣнь или ѿ фарисей. не хотахъ бо вѣ швинѣх прїати кажуща“ [12 стрїчок].

— вѣ тож днѣ пооученїе ѿ фарисей и ѿ митарї. Послоушаймы братїе сѣя притча ѿ митарї и ѿ фарисей. якоже оубо фарисей высокооумїем низпаде. и прѣжднѣ мѣтвѣх потрѣбен грѣдостїж...

к. 1 об. нед. ѿ. пооученїе о вл҃жднѣмь сїюу. Вѣзлюбленїи послоушайте самого х҃а. ѿ покаянїи гл҃аща притчѣ...

к. 3. пооученїе второе ѿ вл҃жднѣмь сїюу.

к. 4. Вѣ сѣб. мѣсопоуст. пооученїе ст҃го сїмѣвна. мѣсопотамїйскаго, како подоваеть вѣ оумѣ имѣти днѣ исходныи. Яще не вѣсте братїе. какыи страх и вѣдѣж имам пострадати вѣ чл҃о исхода нашего. егда бо дш҃а ѿ тѣла разоучаетса...

к. 5 об. Пооученїе ѿ дѣуфила архїеппа александрѣскаго ѿ исхожденїи дш҃и ѿ тѣла: Нїѣ разоумѣйте братїе каковы страх и трепет имамы видѣти. егда дш҃а ѿ тѣла разоучаетса...

к. 6 об. пооученїе вѣ недѣла мѣсопоустнѣж: Се приближиса братїе врѣмѣ покаянїа...

к. 7 об. поученіе ѿ сѣго ефрема ш еждоу-
щемь сждѣ.

к. 9 об. въ срѣд сыропоусныхъ нед. поученіе
сѣго василіа ш сѣомь постѣ. Понеже оубо сѣи поѣ
градет. іакоже шснованіе нѣкое гѣ полагает...

к. 10. поученіе второе ш любви. Братѣ ничтоже
паче чѣтѣте прѣжде не прѣзримыхъ любви...

к. 11. въ пак сыропоусныхъ нед. сѣго шѣа на-
шего ефрема наказаніе ш сѣѣмь постѣ. Брате
внемли село. не погоуби праваго пѣти.

к. 12. поученіе ѿ. ш скоромноушии житіи.
и ш грѣдѣмь сждѣ. іван златѣустаго. Дроузи и
брата, иже мыслите къ црствіе вѣіе. да не прилѣпитеса
сеи жизни злѣи. нѣ паче да проваждаетеса на шноу
жизнь...

к. 13. въ сѣе сыропоусныхъ. слово ш сѣихъ
оцѣихъ. и ш сѣлехъ, и ш черноризцихъ. и ш мѣчени-
цахъ. Се приспѣ братѣ прѣславныхъ памат прѣдѣныхъ и
блѣженныхъ шѣи нашихъ сѣихъ черноризецъ ..

к. 14. Поученіе въ недѣлѣ сыропоусныхъ. Бра-
те, послушанте. оумныхъ двери швръзше. и слоуха дшѣвнаа
шкрывше...

к. 15 об. поученіе ѿ. ш пошеніи и ш вестрѣтїи
деводора игоумена стоудійскаго. Братѣ и шѣи.
мѣсопусное врѣмѣ вѣсемоу лѣтоу полезно ѣ...

к. 17. въ втоѣ. ѿ. нед. поѣ. (того же) — Братѣ и
шѣи, іако оубо мнишеское житіе тѣсно и прискрѣбно ѣ...

к. 18. поученіе ѿ. сѣго оцѣа девдота. ш сѣомь
постѣ. Бѣ законѣ повелѣ вѣ сншм іилевшм. да каждо ш
себе бѣоу десатинуоу длет...

к. 19 об. въ тож днѣ поученіе на часѣхъ. сѣго
деводора игоумена стоудійскаго. ш блѣгодѣти
вѣіи, ш вѣзвышеніи блѣгодѣтнаго и краснаго
нашего житіа. Братѣ и шѣи, вѣсегда блѣгодареніа вѣіа
наслаждащеса. вѣсегда блѣгослов'ствити его длѣжни есмы...
[всего 14 стріочек — далѣ бракуе картон].

к. 20. въ тож днѣ поученіе ш сѣомь постѣ.
Братѣ, блѣженыи павель великогласно вѣпѣтъ гѣа...

к. 22. въ тожъ день поученіе на часѣхъ. стѣго дѣвдора игоумена стоудійскаго. о послушаніи иже съ вѣрою и чѣмъ сердцемъ въ всякомъ слоуженіи прѣбывати. Браѣ и ѿци. трасѣса осужденіа съкрывшаго въ земли талантъ...

к. 23 об. въ чѣѣ ѿ. недъ поѣ. поученіе стѣго дѣвдора. игоумена стоудійскаго. Брата и ѿци. въсакъ градъ. и въсакъ пѣтъ далечъ же и вѣденъ. троудомъ троужаетса...

к. 25 об. в. т. д. поученіе ш стѣомъ постѣ. Братіе, послушайте мыслѣно и разоумно. прѣрка глаща ш семь прѣтѣкъ постѣ...

к. 27. в. т. д. поученіе стѣго дѣвдѣра игоумена стѣдійскаго. Браѣта и ѿци, много поволѣхъ ш настоащихъ. иже възмѣтиса сердце мое...

к. 28. въ пѣтокъ ѿ. недъ поѣ. Поученіе стѣго дѣвдора игоумена стоудійскаго. Понеже добродѣтели едино ѣ въздръжаніе. ш семъ паче вѣдемъ, въздажѣмъ слава вѣу...

к. 29. поученіе ѣ ш стѣомъ постѣ. Братіе нѣкъ припѣкъ вѣкъма добраго исповѣданіа. и поспѣха и поспѣха иже къ вѣу... (хитро лѣщащесѣ 30; вынемъ ищпага мошницѣ малоу 30 (изъчапага-зъ пауухв).

к. 31 об. въ сѣѣ ѿ. пѣѣ. память творимъ чюдесе бывшаго стѣго дѣвдѣра тирона. Оудіану законпрѣстѣпникуу злочѣстивомъ ш ставлѣшемоу свѣтѣ, и тѣмъ възлюбившемоу...

к. 33. поученіе въ прѣвѣжѣ недѣла поѣ. Виднтели възлюбленіи ѿ самѣхъ вѣщи поспѣжѣ пѣзѣу...

к. 34 об. въ пѣед. ѿ. недъ поѣ. поученіе шлѣствичницѣ. Чада моя, радуетса сердце мое ш васъ. іако еже аще сътворите въ ѿ. днѣи. плодъ вашъ бываетъ въсего лѣта...

к. 36. въ вѣѣѣ. ѿ. недъ поѣ. поученіе ш стѣкъ постѣ. анастасіа синданскаго. Гѣу глѣшѣу. не въходащама оусты оскврѣнѣжѣ чѣка. да почто ѿци оуставиша намъ масъ не ѣсти въ стѣи поѣ...

к. 37. въ сѣѣд. ѿ. недъ поста поученіе ш постѣ. стѣго оѣа дѣвдѣра игоумена стѣдійскаго.

Браїи Щци. стго Щца прѣкывающаго и оучителя. не длѣжноуемь. обличенїа...

к. 38. въ срѣд. ѿ. нед. пос. начас. пооученїе ш постѣ. яко не трѣбоуеть гѣ поста ш болаших. нж ш здравыхъ. Постъ чювестъвнынъ безъ дхвоунаго ничтоже есть. не бо въхощаща ш сласти сквернѣат члкъ. нж нсхощаща ш него...

к. 39. въ чекѣ. ѿ. нед. пос. пооученїе хощащимъ жити съ похвалою трѣпѣти въскж напасть. Братїа и Щци. хотѣхъ единого кождо вѣс прѣд лицемъ монимъ видѣти. и въскажъ противоу силѣ моен изглѣти...

к. 39 об. в. т. д. на час. пооученїе григорїа бгослова. Прѣвжъ недла поста да оупразнатса. такожде и въ великжъ недла въси ш слоужевъ...

к. 40 об. въ пак. ѿ. нед. пос. пооученїе ш плъзѣ дшѣвнѣи. стго оца дедѣра нгоумена стоудїйскаго. Къ оутѣшителю ли пакы прибѣгнемъ. и съвескдоуимы къ оудумъ нашимъ, акы приснымъ...

к. 42. въ пак ѿ. нед. пос. ѿванна златустаго. пооученїе начасѣхъ. о стѣкмъ постѣ. Можете аще хощете. аще и ш многыхъ инѣхъ испытоужше. оувѣдите израднѣ хытрѣца бѣ. и неизреченнжъ прѣмждрость...

к. 42 об. въ сжв. ѿ. нед. пос. пооученїе яко по доблет съ говѣнїемъ и любовїжъ вжїеж прѣкывати въ семь житїи. Братїе и Щци. се приближиса нам днѣ недлѣнны...

к. 44. пооученїе въ недлѣ ѿ. стго поста. Прїидѣте друзи и братїе. възлюбленое стадо хво...

к. 45 об. въ пнед. ѿ. нед. пос. ѿван. златустаго пооученїе ш томъ. еже имѣти въсегда на оумѣ страшныи онъ час. Кждо възлюбленїи въндѣкмъ въ свожъ съвѣсть. и помыслим прѣгрѣшенїа.

к. 46 об. в. т. д. на часѣхъ. пооученїе школика образъ влжд и сонїа въ члцѣхъ выважт. Икоже Щци глат. ш четьрѣстѣвнаго възиранїа възгаражса. ш мнвга ѿденїа. и мнвга питїа и спанїа...

к. 48. въ вток. ѿ. нед. пос. стго дедѣра нгоумена стѣдїйскаго слово оутѣшно вратїи. Радуйтеса о гїи прно възлюбленїи съврѣстници моего уныльства...

к. 49 об. в. т. д. на часѣ. того же — шпльзѣкъ дшѣвнѣи. Изъ грѣшныи и лѣшныи. погребеныи талантѣ свои въ земли. не придѣлавыи ничтоже...

к. 51. въ срѣдѣ ѿ. нед. поѣ. (того же) по оученіе шпльзѣкъ дшѣвнѣи. Тѣмъ оубо азъ нѣкъ дрѣзноу хъ си писати къ вам...

к. 52. в. т. д. на часѣхъ. стѣго дешдосѣа слово о трѣпеніи и ш любви. Что вънесемъ любимици мои въ миръ сѣ. ли что намъ изнести... [Памятники др.-русск. ц. уч. лвт. I, ст. 33—5].

к. 53 об. въ чейѣ ѿ. нед. пос. (того же) слово ш трѣпеніи и ш любви. Многажды друзѣи шгоними множа искоушеніа ради. и не шстанѣтса дондеже полуучат стѣи твои дарь... [ор. cit. 35—7].

к. 55. в. т. д. на часѣ. (того же) по оученіе ш трѣпеніи и ш мѣтныи. Възлюбленіи притчѣ пріимѣте. за оустрадавіа трѣпеніа. прѣкы же глаша нам именемъ гнѣмъ. нѣкъ бо блжнмъ трѣпаша... [ор. cit. 37 9 ст.].

к. 56 об. Въ пакѣ ѿ. нед. пос. (того же) по оученіе ш трѣпеніи и ш смѣреніи. Подвизашеса трудоу дници. да пріимете вънецъ трѣпеніа нашего... [ор. cit. 39—42].

к. 58 об. в. т. д. на часѣхъ. (того же) по оученіе ш хожденіи къ цркви и ш молитвѣкъ. Слышимъ оубо гѣ прѣкомъ глаша къ нашемъ оуныльствѣ... [ор. cit. 42—3].

к. 59 об. въ сѣвѣ. ѿ. поѣ. по оученіе ш жизни дшѣвнѣи. Ико се блгаа сѣа жизни слынахом. нанаже неразоумніи мѣздѣтса...

к. 60 об. по оученіе въ недѣлѣ ѿ. стѣго поста. Браѣ прѣполоваѣше нѣкъ стѣа сѣа днѣи чѣнаго поста. къздрѣдунмса дшѣжъ покланѣщесѣ чѣтномоу крѣж...

к. 62. въ ѿнедѣ. ѿ. нед. пос. слов. антѣшуха ш падени. ѿ падени речъ приточникъ. аще садѣши на трапѣзѣкъ силъныхъ. разоумнѣ разоумѣваніи прѣдполагаемаа ти...

к. 63. в. т. д. на часѣхъ. по оученіе ш въчнѣи жизни мира сѣго. Се оубо късе житіа сѣго поминахум. и что бо и аще сѣще разоумѣхум...

к. 64 об. въ втокѣ. ѿ. нед. пшс. слово антѣшуха ш къздръжаніи. Къздръжаніе въскм оубо потрѣбно еѣ. паче же хотѣшимъ боу оугодити...

к. 65 об. в. т. д. на часѣхъ. Пооученіе стго василіа. Сего ради оутврѣждамъ ны ѿванъ вѣра хранити себе...

к. 67. въ срѣдѣ д. нед. пос. слово стго оца нашего ѿвана златустага. Бл҃женъ въ давныи тroudникомъ локаніе, и срѣдѣ тroudа алчѣвы видѣти...

к. 68 об. въ чей д. нед. пос. слово антиоха ш постѣ. Черноризецъ хотѣа чистомъ постомъ о вѣкѣ самъ при-свонти...

к. 69 об. в. т. д. на часѣхъ. Стго василіа. Пооученіе ш словесїи. Да и намъ дастьса недооинымъ. въ добро вркма разумомъ сихъ лкт прѣходныхъ...

к. 71. въ пакѣ д. нед. пос. слово антиоха ш срѣвролюбїи. Срѣвролюбїа неджѣ зѣло люте и гоуби-теленъ ео...

к. 72. в. т. д. пооученіе стго василіа ш пока-анїи. Покаяса дше моя грѣшнаа. доколѣ скрѣвиши въ-скми нечистотами вънѣтрѣнными и внѣшними...

к. 74. въ сѣв. д. нед. пос. слово антиоха ш ли-хонманїи. Речъ гѣ никтоже можетъ двѣма гнѣома рабо-тати...

к. 75. въ нед. д. пос. поученіе ш алчѣкѣ и ш мѣтвѣкѣ. и ш млыни. Прїйдѣте нынѣ црковнаа чада. да швычное пооученіе сътворѣа ш алчѣкѣ и ш мѣтвѣкѣ...

к. 76. въ пнед. ѣ. нед. пос. слово антиоха. ш томъ еже не любити мира ни аже въ мїркѣ. Мужи и братїа. иже хѣвы ради любве, оставивше родителѣ...

к. 77 об. в. т. д. на часѣхъ. слово стго васи-ліа. о трѣоци молебное. О вѣсестрїтнаа оунылаа дше. сего житїа вркменнаго. въса печали и скрѣви и грѣси въсащи съвержтса...

к. 78 об. въ втоѣ. ѣ. нед. пос. слово антиоха ш оклеветанїи. Оклеветанїе рѣптанїе. ближнїи другѣ другоу ео. швеже вѣтви безразумїа...

к. 80. в. т. д. слово стго василіа. ш трѣненїи. Ико въси члци стажими вждемъ еврѣйскаго послушанїа...

к. 81. въ срѣдѣ. ѣ. нед. пос. слово антиоха ш шептанїи. и о клеветанїи. Пако шепотникъ и клевет-никъ. шещника еста срамотному ю злодѣанїю...

к. 82. в. т. д. на часѣх. поученіе ш сїснїи дшїи. Вѣскѣмоу члѣоу пшдвлетъ братїе. живѣшемъ въ крат'цѣи сїи жизни и въ темнїи...

к. 83 об. Вчеѣ. ѣ. нед. пос. слово антїшха. ш лѣности и о зловѣ. Лѣность припражена ѣ. зловѣ рече во рабе звыи лѣнныи...

к. 85. в. т. д. на часѣх. слово ш лѣжи и ш клеветѣ. Коупно стоаще телесы, а оумы разнѣ стонтѣ...

к. 87. в. пак. ѣ. нед. пос. слово антїшха ш том еже не оукарати никогож. Не лѣно ѣ оуничжати никогоже ни хоуанти...

к. 89. вѣ пак. ѣ. нед. пос. на часѣх. слово антїшха. Видители братїе добрѣа любовь гѣ нашего...

к. 91. Поученіе вѣ ѣ. недла стїго поста. По неже оубо помалѣ по сїи скон'чатиса хоует, и помалѣ днїи гнѣа стрїти прихѣдат. того ради шже ш стрїтехъ чѣтетса слово. деса кнїим приготовимъ...

к. 93. Вѣ пнед. ѣ. нед. пос. слово антїшха ш послоушанїи. шко вѣсакъ послоушай сїсетса. Послоушан при вѣсем вѣсѣвре. дѣовныхъ ѣцѣ своихъ. таже шжт ш немъ бѣоу порѣчат...

к. 94. в. т. д. на часѣх. слово ш кротости. Намъ оубо по бѣтѣоу дано самовлѣство. люво злымъ бывати люво добрымъ...

к. 95. вѣ вток. ѣ. нед. пос. слово антїшха ш трѣпенїи. Мало нѣшто ѣ покланїа вамъ повесѣдовав'ши. рѣцѣмъ бѣоу поспѣважцѣ ш трѣпенїи сїсажци члѣкы...

к. 96. в. т. д. слѣв. на часѣх. ш невѣрованїи вѣскрїнїю хвс. Шжт мнѣши глаше. нѣо быти скон'чанїю жизни сїи ни вѣскрїнїю...

к. 97. вѣ срѣд. ѣ. нед. пос. слов. ш шпенїи чѣтвородневногъ лазара. Вѣ нѣкто воли лазарь. ѣ виднїа ѣ веси марїнны и сестры еѣ марды... (великѣмъ глашѣмъ 97).

к. 97 об. в. т. д. слѣв. иларїшна, поученіе ш ѣврѣженїи мїра. Вѣси иже мира сего ѣврѣгшеса. иже образъ иночѣскыи прїемше. иже крѣтъ хвѣ на ramo вѣземше...

к. 100 об. вѣ пак. ѣ. нед. пос. слѣв. стїго иларїшна ш черноризчѣскомъ житїи. Шже во видимъ вѣ

мирскихъ что дивно: то не поманемъ яко ѿрчени есмы того въ постризаніи нашемъ всего мирнаго...

к. 102. Въ сѣб. 5. нед. слово похвално шъ воскршеніи шъ четверодневнѣмъ лазари. Се прѣдтечетъ свѣтозарное трѣжестко хѣа въскрѣніа образъ повѣдаа...

к. 104. Въ нед. цвѣт. слѣв. стѣго ѿца нашего адла наста еѣпа алеѣандрѣскаго. і шъ лазари. Страшна къзлюбленіи тайна днесъ въ іерлимаѣ выѣ...

к. 105 об. в. т. д. повченіе шъ постѣ и шъ четверодневнѣмъ лазари. Братіе, прѣклоуѣше якоже и мѣрскѣа поучинѣ поное се теченіе. и желаемаго дозраце пристащиа...

к. 107. въ стѣи и великыи нед. страстныа недла. шъ несоухшен смоковници. и шъ притчи винограда. Вѣчера намъ вѣдка и гѣ. празникъ весель сѣтворивы. днѣ на стѣть подвижетсяа...

к. 109 об. в. т. д. другоє слово прилагаетъ. шъ прѣкраснѣмъ іѡсифѣ. емоужъ начало бѣ авраамовѣ, бѣ исаковѣ. бѣ іакѡвѣ. писано въ ефремѣ. здеже оузводѣ шѣркли есмо велии въкратцѣ. протожъ его ненаписухомъ: Въ стѣи великъ втоѣ. стѣтныа нед. слѣв. іѡанъ златѣстаго. шъ і. дѣѣ. Подвижѣ вы оубо братіе на пѣніе чюдесьа...

к. 111. Въ тожъ вѣток. великыи стѣтныа недла на часѣхъ. слово іѡанна златѣстаго. шъ събраніи събора на гѣ. Се намъ еѣглість іѡаннѣ нѣѣ вѣсѣдова. аще бо и оусты намъ не вѣсѣдѣеть...

к. 113. Въ стѣѣа великѣа срѣд. стѣтныа нед. слово іѡанна златѣстаго. шъ вѣдници иже въ злѣа алавастрѣ мѣра на носѣ ісовѣ. Днесъ фарисей вѣдка на шѣдъ вѣзва. чѣ съ оукоромъ смѣсивъ...

к. 114 об. в. т. д. слѣв. іѡана златѣстаго. шъ закнети еже речено въ еѣглѣи. излѣзше фарисей съвѣтъ сѣтвориша на іѣа да его погоубать. Пждоуса повѣдати вамъ. что вѣосварніи жидове на сѣса моего раждизаніе...

к. 116. вѣѣ. великыа недла. слово мѣцѣ гѣи. ексевіа алеѣандрѣскаго. Вѣчерашнѣа рѣчь днесъ мышла и зрѣци. низдрѣшитиса длѣгоу възлюбленіи.

к. 117. в. т. д. повченіе ш прѣтыхъ тайнахъ. сирѣчь ш тѣлѣ и ш крѣви хвѣ. Нѣк хоташаи пристѣпити къ стѣки страшнѣи таникѣ. разоумѣите братіе съмыслѣно. какои стѣни хоцете причаститиса... (на 118 об. кінчить ся 11-ою стрічкою; решта 19 стрічок чистого місця).

к. 119. слово. ш мѣцѣ гѣ нашего іѵ хѣ и ш погребеніи тѣлоу гѣю. и ш въскрѣніи стекаринна и леоугина. сѣвоу великаго сумешна. законника. впаѣ. великыи. дѣланіе трѣца. сѣи всѣб великоу ж. Въ има стѣа трѣца. начнѣтса дѣаніа сѣса нашего іѵ хѣ. іаже шврѣте црѣ великыи фѣвдсѣи къ римкѣ. съвѣтници же при понтіи пилатѣ. въ извѣстныхъ книгахъ сътворено быѣ въ ді. лѣто. црѣю тиверіи. црѣю мирскоу. и родоу. сѣс црѣю галилѣйскоу въ ді. лѣто. владѣствоуюшоу. въ 5. и 6 днѣ марта мѣца сѣхаго... [к. 124 „цѣи сѣтъ понѣ“]. На 129 об. в 10-ій стріцѣ з долу кінчить ся перша половина сего апокріфа, званого Нѣводимовим евангеліемъ; в 9-ій стр. починаеть ся друга частьна: въстакъ іѵсифъ и реч къ аннѣ и калфѣ истинно и гораздо. что дивитеса имже слышасте и іако видѣнь еѣ іѣ мрѣтвъ и живѣ градыи на нѣо... (к. 130) и сѣю калтвоу слышаша каринѣ и лѣввинѣ лицемъ въстрастаса... дадита намъ два оукрѣтка книжна. и пишевѣ іаже видѣхѣвѣ и слышэхѣвѣ. и даша има и та сѣдашца разнѣ писаста...“ На 136 к. в 10-ій стріцѣ починаеть ся лист Пилата цѣсарю Клавдію: „въ грады римскы къ клавдію кесарю римскѣ. понтію пилатоу. цѣловано быѣ. и то ти искѣсихъ. жидове завистѣствомъ ихъ. бѣшиницоу великоу сътвориша...“ [пор. Памятви II, 252—273 сл., 293—304 сл., 335—7]. — [великомъ гласомъ 125; вшедъ въ сонемъ 126].

к. 136 об. Кѣ стѣжа великѣа сѣб. слово ш распятіи и ш погребеніи, и ш въскрѣніи гѣ нашего іѵ хѣ. Похвалимъ великаго бѣи сѣса гѣ нашего іѵ хѣ. іаже дастъ сѣа за ны на сѣмрѣть. да ѿ тленіа на нетлѣніе въсего мира приведетъ... [розвѣны (catenis) 138].

к. 139 об. Пооученіе на стѣжа пасхѣ. Послоушанте братіа да скажѣ вамъ силѣ и властѣ. и чѣтъ сего стѣго днѣ. вънже гѣ вѣ нашъ попра дѣвола...

к. 141. Пооученіе на антипасухъ. Гѣ бѣ и сїса нашего и҃ хѣ въскрєненіе славное радостно оуже празновахумъ братіе...

к. 142 об. нед. г̃. по пас̃. ш іосифѣ и мурносицахъ. Възлюбленіи сѣнце по шелокомъ красочетса, любимо бываеть видацими... [въ вѣщающихся ризахъ 143 об.].

к. 144. нед. д̃. по па°. пооученіе ш раславленѣмъ. Чѣлоубецъ бл҃гын гѣ нашъ іс хс̃. не токмо дѣламъ нж и ткмwm врачъ прїиде...

к. 145 об. Въ ср̃д. д̃. нед. по па°. прѣполовленіе. н̃. цж. васила архїеїпа слово. ш твари. и ш вж̃ствк̃. Пѣтныма ко очима бѣ видѣти нк̃° мощено. беспѣтное ко под пѣтнѣки очи подхочити не можетъ...

к. 147. нед. ѣ. по пасцк̃. Пооученіе ш самарѣныни. Язь оубо ш дроуши и братіе. надѣхса на въскжж недла боле събрати людїи въ цр̃ковъ. на послоушаніе вж̃ствныхъ словесъ...

к. 148 об. Нед. з̃. по пас. Пооученіе ш слѣпци. егоже очи шврѣзе въ ерихонъ грады. Мала нжда е° изреци къ кашеи любви братіе. имже не праздни вѣхомъ цр̃ковныхъ ради вѣщїи. дѣло се чтнѣки въсего е°, имже дѣла сїсти...

к. 150. Пооученіе на възнесеніе гн̃е. Се наста намъ братіе нн̃к̃ праздникъ хѣ бѣ нашего. свѣтлѣки въскхъ праздникъ...

к. 151. Въ нед. з̃. по пас. слово ш сѣвврѣ стѣхъ шц̃. тн̃. сѣшедшихса въ никеи. на арїа еретика. Въ александрїи египетстѣки. вые нк̃кто прѣзкнтеръ великыа цр̃кве. именемъ арїи. хытръ сын книгамъ. имѣа глаубинж словесъ. въ нухже и глабинѣ обрѣте въ глабинж злыхъ вѣпадеса...

к. 152 об. Въ нед. н̃. цж. ст̃го дѣа пришествїе. пооученіе на пантикостїе. Прно жадла вѣ сїсенїа нашего. въсхотк̃ своимъ млрдїемъ обновити етво наше. грѣхми сжше шветшано...

к. 154. недла ѣ. слово ш въскхъ стѣхъ. „Радусса раю и веселоусса. нево нн̃к̃ желлешн своихъ прѣвхъ

жителѣ "... [на 155-ій к. величанія руским святим]: „радѹчита-
са стѣа мѣнка борисе и глѣбе. къ новопросвѣщенной роуской
земли хѣи оугодивша. и ѿтого бл҃гдть прїемша. различ-
ными недѣги шдрѣжимыа ицѣлѣкета. съ нимже въси име-
нитїи и неизменитїи. павленїи и неавленїи стїи. февдїси печер-
скыи игоүмене. роускыхъ черноризицъ старкїишино. нїѣ же
къ боѹ дръзновенїе имѣще. съ вїеж и скрестїлемь за мирь
молите. княземь нашимь, на поганымь повѣдѣжд подажще.
и плѣнныа ѿ азъ избавлѣете. болащїа здравы творите.
швидимымь помагажще. скрѣвщїаа оутѣшайте. съ плава-
жщїими плавайте. съ пѣтъшествоужщїими шествоужте. и въса
призыважщїаа вы вѣрож сїсайте. да на въсаком мѣстѣ
славитса прѣстое имѣ ѿца и сїа ст҃го д҃ха. нїѣ и пр҃но и къ
вѣкы вѣкым. аминь“. [В низу з права помїта нового зшитка
єї., під сѣм дописано писарем: „8 зводѣ. тетрала зї.“].

№ 92. Єта настояща книга є прѣпдкного
ѿца нашего Никона иже наречена въ тактишнѣ.
еже естѣ чиновнаа. Єте трѣдолюбїе сѣа книги
всѣдѣйствоюще їѣ и єѣ и сїѣс нашимъ їѣ хѣ.
и ешеже и прѣчтѣи єго мѣри. споспешствѣющїи
створено въстѣ кползѣ хотащїим.

Ркп. дрібним полууставом, рускою правописю, мїецами
стрїчаем южнорускї — и зам. ѣ; ы зам. ї, и з задержанем
-рѣ-, -лѣ-, ѣ/о, частою заміною є—ѣ, на 99+28 кк. F⁰; папір
знаку двуголовий орел під короною (Лихач. н-р 445).

к. 1. „Понеже во ш прѣвѣрших лѣтѣ. вѣтвенныхъ писанїй
г҃лы. шки оуко ѿ нѣкїихъ инако сказани быша. швиже и ѿ
невиденїа не испытѣюще си хѣ. истиннаа сказанїа...“ — Ся
передмова дае огляд 7-и соборів і ісповїданѣ вірї.

к. 7. правителникъ съ вѣом рекше типикъ
сирѣч ѣставѣ избранѣ ѿ вѣтвенныхъ писанїи ш
оустроенїи преданныхъ намъ шбраз ѿ стѣх ѿцѣ
въ сїнїе дшам и писанїа вѣдав иже поднами
кратїамъ ш еже съ всакимъ тшанїемъ хранити
и гдменѣ презирати въ оуставѣ положеннаа

всѣ и еже не превыкати ему въне монастыря
кромѣ великіа нѣжда и не нерадити ему в пре-
данныхъ ему ѿ бѣ дѣлахъ. словъ бѣ. Подоклетъ оубо на-
стоащиму в'сако показати тѣшнѣ.

к. кѣ. об. ѿ книгъ толкованіа заповѣдей г҃ни^х
ѿ ѿ. и третего слова законное правило во краѣцѣ
и в'кстна и тверда имѣа свѣдѣтельства. ѿ закон-
ныхъ божественныхъ писаній. И ешеже и ѿ каженико^х
р'личїи и когда прїати сѹтъ въ рѣкоположеніе
и когда ни, пространнѣе же лежатъ м'здѣ. и на пра-
вого же имѣтъ нѣккаа свѣдѣтельства: Бѣдати подо-
клетъ. іако внигда не изверѣтенѣ быти ѿню^х книжкъ сей
восогрѣшеніе запрѣшеніа же и р'лична но и си^х ползѣ ѿ
мала винѹ возе^{ше} во воспоминаніе^е и возысканіе шверѣтохо^х
и іако^е все^х пре^зизложено^х и вси^х плоды бере^х ѿ таковы^х
оубо кни^х...

к. лѣ. ѿ скопце^х и когда прїати сѹтъ въ рѣ-
ково зложеніе. и когда ни іако спаша себе ѿлу-
ченіе прїе^млю^т: прѣрока исѣи словъ: Да не глѣтъ ка-
жени^к іа^к а^з есмѣ древо сѹхо зане^е тако глѣ^т гѣ кажени-
кови...

к. лѣ. об. прѣвнаго ѿца нашего никона посла-
ніе ко мнихѣ киръ аѣцѣ ѿ вѣденїи празни^к и влѣч-
ни^х постѣ іинныхъ вина^х нѹжныхъ еше^е и ѿ по^тнико^х
в глѣмѣ^х номоконо^х: Дѣховный мой брате кр'п аѣка. во-
спрїахо^х посла^{ца} тобою посла^{ныхъ} и іакоже писа^х ны еси
ѿ всѣ^х вократцѣ прѣ^знаписахо^х тобѣ виденїа занеже іакоже
знаеши прѣ^знаа моа гоненїа...

к. 39. Слово 5-е без заголовка: „Дѣховный мой брате
кир арсенїе проси^х еси ѿ мене недостойнаго еже написати
тебѣ виденїе ко снїю дѣи и наставленїю іако да имаши се
во влѣвенїи и воспоминанїе истинное...“ (пор. Горекій-Нево-
струевъ, Описанїе П³ ст. 29).

к. мѣ. об. того^еде кѿ ѿца герасиму ѿ возако-
неныхъ постѣ^х и хже совѣрнаа цркви предаде пра-
вославныхъ хрїтіан^х. ешеже и ѿ типико^х мона-
стырей. іинныхъ вина^х нѣжныхъ стѣ^х аїлѣ правило
ѿ ѿ. Ише который еїпѣ. или презвитеръ. или дѣако^х. или

чтець или п'квецъ. въ ст'бю четверодесетницю не постигъ. или сред'и или п'токъ да н'вержетса...

к. мѣ. тогожде ко ѿц'и козм'к'и вл'чн'и пост'к'хъ. и како и вкое время т'к'хъ достоятъ разр'кшати виню празникъ. и страннопріества. занеже вл'ччєніа им'стъ ѿ причащеніа въ просты' людєхъ. въ причетниц'хъ же изверженіа. во вс'к'хъ же прист'пающ'ихъ прокайн'и: Д'ховный нашъ брате елма якоже зри'. яко виною празникъ. и страннопріества і ины' н'к'к'и ради винъ вл'чн'и постъ въ шещин'к' ради разр'кшуютса...

к. нѣ. тогоже ко ѿц'и ефрем'и в различ'и любве и в ины'хъ винахъ н'ужныхъ: Д'ховный мой ѿче послухомъ тоб'к' пр'кв'ке въкратц'к' тцан'ю мало посланіе. н'к'же простран'н'к'ше...

к. 56. тогожде ко геу'г'ію игоумен'и коуц'и ест'ском'и яко посл'кдоуща в'жтвєны'и. и законны'и писан'и'и недостоятъ испытати г'лющи'и или пиш'щи'и. якоже г'а г'летъ яко на моу'ев'к' с'кдалиши с'кдоша кни'зници и фарисє и про': Д'ховный мой ѿче поиска' еси ѿ св'цаго зде ѿца моего ч'наго инока клима. испытаніе в собран'ны'хъ главизнахъ ѿ в'твеннаго промысла во книжицахъ...

к. 57. тогожде ѿ в'жтвєны'и писан'и'и яко чи'шечн'и н'к' жит'и'и разориса. и кождо шечаче яко и сем'и спосп'кшествуетъ. с'итъ с'ислаи свою д'ш'и. и яко на прєслав'ши'и м'кет'к' достоятъ сматратиса им'а имоу'щи'и. со мног'к'и смиреніе'и и якоже ѿ в'жвєна писан'и'а пред'еама. недостоятъ прєввид'к'ти и прєславшати. и не внимати яже ѿ ч'лк'к' г'лемаа ниже посл'шати. понеже в'кд'к' по'лежатъ и в ин'к'хъ винахъ н'с'жны'и. ѿци и братіе. азъ шк'ан'ный и недостойный сматраю се да аще естъ во'ж'а да составитса шечитель и подвиж'тса собрав'шейса т'и и с'кдащ'и'и...

к. 60. тогожде ко призв'итероу ст'и'а шечител'и чюд'отворца симєшна в пр'нен'и то'жде шечител'и и яко исти'ное и д'к'ное покланіе вс'а во исправ-

леніе приводит. „Дѣховный мой Ѡче, нарекова^хми еси съ Ѡцмъ козмою іако да напишоу ти чтолико и пошлѹти вѣдѣніе искоушенїа ра^х...

к. 62 об. Того^ж в странничествѣ, и како подобаетъ комоу исправити. и іако шедръжаное вѣпристрѣтіе и нестѣжаніе може^т съ вѣо^м извавити^о Ѡ вѣксе^вскы^х кова^рствъ и члѣческы^х и еше^ж Ѡ своего комо^ждо нрава бывающы^х прелестей и в дровзкѣй винъ нов^жденкѣй. Дѣховный нашъ братѣ, поне^ж восхотѣ^х еси по вѣк^к стра^нничествовати, испроси^х еси Ѡ моего недо^ои^нстка написано вѣдѣніе дати тебѣ...

к. 68 об. Того^ж де ко мнихов мелетїю іако едїн точїю, и^ж по вѣк^к ми^р гонїти е^о добро. а иже по стрѣти мерѣ Ѡвѣгати потребно е^о. Дѣховный мой чѣтныи Ѡче, іако^ж мнозѣ^м соуши^х тоу дѣховный бы^о Ѡцъ, моли^х и^ж по вѣк^к любо^в твою...

к. 70. Того^ж де къ ігоу меноу стѣго іѡанна іако вѣдѣо^вна е^о іако внасто^ащи^х. И пакы вѣдѣно е^о еже прїимати же^нскыа исповѣди. И іако запрѣщѹт^са моужѣ^{ст}їи монастыре. Бни^хже жены вхѣдѹт. и же^нстїи пакы иде^ж моужїе вхѣдѹтъ. (Тїлько заголовек).

к. 70. Слово дѣ. тогожъ ко мнихов кирь дѣдшеїю презвитероу. вглавленїе в различнѣ написанны^х, стѣмъ влѣчнѣ^х постѣ^х подобнѣ и прѣдникѣ. іако нужны^м сѣше^м и пѣ^х прѣшвидѣно^м. и іако сїѣенници нерадѣше и неѣчаща сѣща по^ними и^ввѣржени воудѣ^т и іако сѣвръшенше недѣкланїе в ми^рски^х, сїѣнни^х истѣзѣвет^са. И іако не подобаетъ просто ко исповѣдающы^са изрицатисѣ прощенїа и іако вѣдѣно е^о во вѣспрїемлющы^х исповѣди и потреба многы дѣховныа силы, и іако ко сїѣеннодѣкїствоющы^х иерѣ^м подобаетъ бывати исповѣдѣ^х...

к. 85. Тогожѣ къ ігоу менѣ стѣго іѡана. іако вѣдѣо^вна е^о іако внасто^ащы^х. и пакы вѣдѣно е^{сть} еже прїимати женскыа исповѣ^жх. іако запрѣщѹтъ моужѣ^{ст}їи монѣ^{ст}їре вны^хже жены вхѣдѹт. и женѣ^{ст}їи пѣ^х иде^ж моужѣе вхѣдѹтъ. Чѣтныи

мой и дѣховный ѿче. ѿ года егоже вѣси яко вѣсѣдоваху^м
дрог^т дрог^т. ктомуу несомокоупихомса да^ж до ннѣ...

к. 88 об. Тогожѣ ко ѿцѣ петрѣ какъ досто-
ить быти иноку^м. И каа дѣла дѣлаты тѣ^ч лѣпо-
е. и яко запрещенїа неразришаются просто и не-
по^лбнѣ. и ярого несмыслѣна и бога. вѣтвенное
писанїе наричетъ. И какове^м достонть быти. їже
оучитѣ^{ст}во ѿ бѣ врозченымъ и ш¹) инѣ^к кина^х
ноу^мдны^х и показанїе яко желанїе црѣтвуетъ и
всѣ^м стрѣтми ш¹) владаетъ. Дѣховный мой брате кврѣ
петре. Гергїи старецъ. ѿ стого иванна глѣмого коракова.
Прїиде сѣмо коннѣ и рѣ^ч ми кынѣ... [89 об. на полю вино-
варна дописка стовпцем: „зри оучителю прїлѣжнѣо“. в. 90.
так же: „смотри настоателю крѣпнѣк“].

к. 91 об. Тогожѣ ко ѿцѣ герасимѣ, и како до-
стонть быти иноку. внѣ^же аще сѣдитъ мѣстѣ,
и ш¹) нѣккыхъ тайныхъ и скровныхъ. Егда хоташе
сѣый Егемѣ^м чю^лтворецъ навеликыи сто^пь возыти. пре-
даде подобающе преданїе свои^м оучнко^м. перѣ^ке оубо запо-
вѣди гнѣ...

к. 94 об. Прѣбнагѣ ѿца нашегѣ никона кѣ
презвитерѣ лишдикыйскомѣ. яково достойно
изврѣженїю согрѣшенїе вѣпа^л. Сѣенны^х или инѣ
причетны^х. нектомоу покланїе^м причетъ вопрї-
имлетъ. покланїе ко грѣху очищаетъ, а не сѣен-
ни^чство подаетъ. Слово кѣ. Послаху^м коротцѣ вѣкѣ
мой прежѣ спѣшно посланїе. ннѣ блг^лтїю хѣю таковыа
ползы чѣтнѣйшый вѣко мой...

к. 99 об. Тогожѣ ктомѣ^ж презвитерѣ ладо-
кыйскомоу. Яко доброе тѣ исповѣдовати^е члѣ-
ко^м и па^ч правило прїемати ѿ вѣтвенныхъ писанїй.
И ѿ ны^х заповѣ^{ст}хъ взыматы. таковы^х ко боатса
вѣсове. А иже кромѣ вѣественныхъ писанїй оу-
правляющы^х. и заповѣ^{ст}хъ ѿ себе даащы^х нещада^т
ѿноу^т вѣсовъ: Вѣспрїахъ вѣко мой и сѣе возлюбленїе

1) В рукописи ся буква передана трикутником Δ з перечеркнутою по серединѣ | основою.

и чѣное твоє писаніе. Пріймѣлаа различна вопрошеніа ко мнѣ недостойному имѣшеж сице... (всього 8 рядків).

Из 28—29 слів заховались тільки 4 кк.

к. 104. . . мѣрїе є°. и безнего стѣость несправ-
ляетъ ни^ж ина какова люבודокрѣтель. и яко
же и матъ вѣтвенное писаніе. Подлетъ не прича-
ющы^{са} исхудити и сѣркве ѿ оглашен'ны^х: слв^ѣ ѿ.
Духовнїи нашъ брате воспрїахо^х любовное твое посланіе. и
бл҃горазумїиа и кѣры исполненное. ищѣще ѿ мене недостой-
наго къзысканїа и кѣлаа различны^х книгъ...

к. 108. Тогожѣ кто мѣже мнѣхъ. киръ касилїю
яко добро єсть є^ж вѣдѣлкѣ оучителство. И яко ко
каковѣ любо яко стѣрти шеквернився кто. ктомоу
несѣенни^чствоуетъ. И ш сирнѣи нели како оустав-
лен'на бысть: И еще^ж и ш престолѣ Патрїарха ан-
дїохїйскаго. Главо лѣ. Духовный мой брате куръ ва-
силїе, яко^ж иже по вѣкѣ любовѣ твоеа: проси и повелѣ ми
написатьи и послати текѣ и кѣкыи^х главизнь видѣнїе. иже
и оусты реклѣ ми еси...

к. 112. Тогожѣ ш иже ѿ ерѣма прише^шоמוу.
и проси^шш изложити ємоу вѣдѣнїе ѿ вѣтвенны^х
правилъ на ползѣ всѣмъ. являюще оузаконеное
же и неоузаконеное поставленїе. и яко иже ѿ ма-
лы^х градо^в во великый преходяще ї архїереє по
свои^х тѣ^х и страстны^х похотѣ^х. ни^ж на смѣрты по-
велѣвають и^х причащати°. И ещеже и ш сѣенни-
ко^х иже по ржковозложенїи ино^чствѣющы^х. Главо
лѣ. Духовный нашъ ш. якоже молилѣ ма еси ш сей книгѣ
изложити текѣ шписанїемъ. Сице и друзїи створиша ко
моемѣ недостойнѣствѣ. на время и время да^ж и до нѣк...
[На 113 к. на полю киноварна дописка „зри страшное ш е-
решъ бываемъ“].

к. 116. Тогожѣ ко иже ко їерлїмш^х затвор-
нїкѣ показанїе ѿ вѣтвенны^х писанїй. ш коемжѣо
ключаемомъ дѣканїи: слово. лї: Духовный мой шче.
якш^ж и рече ми духовный брат куръ козма оученикъ твой,
еже по силѣ моеи не швѣкни^{са} и бѣ ра^х стѣ^х мѣтвѣ твои^х
и мѣтва^х вѣда поспѣши...

к. 119. Тогожѣ ко вопросившомѣ ш прѣкывани
миръскыѣ. и яко еліци не еже по естествоѣ твора-
щей ко скотское оукрашаютсѣ. и ш различни тако-
выѣ стрѣтныѣ и безстрѣтныѣ. и ш ниже ѿ блуда соѣтла-
вающиѣсѣ законномѣ бракоу: слово лѣ. Дѣховнѣ
нашъ братѣ, еже ко мнѣ твоѣ вопрошеніе раѣи миръскыѣ еѣ и
(оборот.) ко свѣциѣ ко мирък... [до слів] „егда съкорѣна цѣрки
воспріятъ исправленіе вѣкры. и всака ересь ѿстоупити и из-
бависѣ ѿ соблазнь всѣхъ. тогда соборѣ сой бысть соеди-
неніа“.

Из дальших слів осталось только 8 кк. уривків, частью
збутвілнх від вохкости.

Порівнане сього списка з синодальним № 226 (пор. Гор-
ській-Невоструевъ, Описаніе II³, ст. 28—34) перекоує нас, що
наш екземпляр був значно скорочений в складі слів. І так
у нас находять ся слова: 4 (34 об.), 5 (39 к., без заголовка),
6 (45 об.), 7 (48 к.), 8 (51 к.), 9 (56 к. „гавургію игоуменѣ
коуцѣвнтскомѣ“), 11 (57 к.), 12 (60), 15 (62 об.), 16 (68 об.),
14 (70 об.), 17 (85), 18 (88 об.), 19 (91 об.) і 27 (94 об.).

№ 119. Яквы Дородѣа Посченіа. Ркп. полууставом
кін. XVI. в., рускою правописю на 217 к. 4-кв, густого паперу
знаку кабан. Текст з многими пропусками: без початкових 15-и
слів і части 19-го (к. 12); без кінця 50-го, цѣлого 51—57-го,
і значної части 58-го слова (кк. 89—96); із 106 і 107-го слів
остались тільки обривки (кк. 215—17). Заголовки слів і ініці-
яли писані киноваром. Верхні надписи чорнилом. Без переплета;
папір від вохкости зкрушів.

к. 3. ш дрѣзности. зї. [Надпис над текстом — „ш дер-
зости“].

к. 4 об. еже хранилисѣ ѿ женѣ. зї.

[Внизу 15-ої к. записъ: Dorothei sermones ascetici. Exhortationes ad Monachos. Manuscriptum in Russia exaratum. Michael Pietruszewicz].

к. 8. еже не примѣшатисѣ поюциѣ („жепскаго рода“ —
скорописю XVI. в. на полю) иї.

к. 11. в любодѣянїи. сло^в. дї. В сїм слові к. 12 майже вся знищена; текст 11 об. кінчить ся: „непрестанно во члѣкѣ борн^х доухомъ симъ“. — текст 13 к. начинаеть ся: „и пакы. не срѣтѣ жены сннчавы. еда како вѣпадѣши въ сѣкти еѣ“.

к. 14. в цѣломоудрїи к̄.

к. 17. в дѣвѣствѣ. к̄. [въздрочны 20].

к. 21. в оплазньствѣ. к̄.

к. 23. в гнѣвѣ. к̄.

к. 25. в ярости. к̄.

к. 27. в печали. к̄.

к. 31. в оунынїи. к̄.

к. 34 об. в нечланїи. к̄.

к. 40. в роптанїи. рекше в погоуґнанїи. к̄.

к. 42 об. в клеветанїи. к̄.

к. 45. в шептанїи. л̄.

к. 47. в томъ еже не зазирати. л̄.

к. 49. в прекословесїи. л̄.

к. 50 об. в празднословїи. л̄.

к. 52. в лиходѣянїи. рекше в опытли^вствѣ. л̄.

к. 53 об. в нерадѣнїи, сирѣчь о небреженїи. л̄.

к. 55 об. в лѣности. л̄.

к. 58 об. в еже не тишатисѣ съ сн^нны^х. л̄.

к. 59 об. в преслоушанїи. л̄.

к. 62 об. в клеветанїи. л̄.

к. 64. в татѣвѣ. л̄.

к. 66 об. в лжи. слово л̄.

к. 69. в тщеславїи. л̄.

к. 72 об. в презорѣствѣ. л̄. [якоже го^рво^тци присѣдающе погибають 73].

к. 75 об. в высокомоудрѣствѣ. л̄.

к. 77 об. еже не велемоудровати о себѣ. л̄.

к. 80. еже не оукарати. л̄.

к. 82. в непосмѣянїи. сирѣчь в непоруганїи. л̄.

к. 83 об. еже не всоужати. л̄.

к. 85 об. еже не съблажнѣти. л̄.

к. 87 об. еже не хуулити. л̄. [кінчить ся на 88 об. „яко аще бы врагъ поносилъ ми претерпѣлъ оубогы^х. и аще бы“.

— На 97 к. продолженя нѣ. слова починаеть ся: „жертвѣ и слоу^ѣбѣ и вѣрѣ вашей радѣ есмь, и радуюся всѣмъ вамъ“].

- к. 97 об. е^ѣ не иско^ѣблати никогоже. нѣ.
- к. 99 об. еже внимати себѣ. ѡ.
- к. 102 об. ѡ бл҃горѣчїи. ѡа.
- к. 104. еже не клатиса. ѡб.
- к. 106. еже хранити тайноу. ѡв.
- к. 107. еже не оуповати безгоднѣ. ѡд.
- к. 108 об. ѡ истинѣ слово. ѡе.
- к. 111 об. еже обличати. ѡж.
- к. 113. еже шлїчаемоу бывати. ѡз.
- к. 115. ѡ то^ѣ еже стыдѣтиса. ѡи.
- к. 117. ѡ смиреномоудрїи. ѡк.
- к. 119 об. еже ѡдаати искрѣнemoу. ѡл.
- к. 121 об. еже мѣтвоеу дѣлати дру^ѣ за дру^ѣга и за враги. ѡм.
- к. 124 об. еже не искати своихъ ѡн.
- к. 126. еже не вѣсхотѣвати. ѡп.
- к. 130. ѡ правосоудїи. ѡр.
- к. 133. ѡ праведнѣмѣрїи. ѡс.
- к. 134 об. ѡ покаанїи. слово ѡш.
- к. 138 об. ѡ терпѣнїи. ѡт.
- к. 141 об. ѡ подвижѣ. ѡу.
- к. 145 об. ѡ послоушанїи. ѡф.
- к. 147 об. ѡ сѣвѣкоупленїи. ѡх.
- к. 150 об. ѡ мыслехъ. слово ѡц.
- к. 154. ѡ казанїи. слово ѡд.
- к. 157. ѡ сѣвѣтѣ. слово ѡе.
- к. 159 об. ѡ снѣхъ. слово ѡж.
- к. 163. ѡ малодшїи и дводшїи. ѡз.
- к. 167. ѡ троедѣхъ. слово ѡи.
- к. 170. ѡ тшанїи. слово ѡк.
- к. 173. ѡ слоуженїи. слово ѡл.
- к. 174. ѡ нестѣжанїи, слово ѡм.
- к. 176 об. ѡ плачи къ бѣоу. слово ѡн.
- к. 179. еже время е^ѣ всей вещи. ѡп.
- к. 181. ѡ сѣстраданїи. слово ѡр.
- к. 183. ѡ не на лицазрѣнїи, ни помѣдѣ соудити. ѡс.
- к. 185. еже жити сѣ(1) мало^ѣ добрѣ. ѡт.

- к. 187 об. ѡ еже не смѣкытиса. чѣ.
к. 190 об. еже любенти искрънаго. чѣ.
к. 194. ѡ ницелюбїи. слово чї.
к. 196. ѡ посѣщенїи. слово чѣ.
к. 198 об. еже не надѣкытиса на чѣка. рѣ.
к. 200. еже не надѣкытиса на свою крѣпость. рѣ.
к. 202 об. еже ѡрицатиса безгодныѣ бесѣдѣ. рѣ.
к. 206. ѡ безмолвїи слово. рѣ.
к. 208. ѡ вѣдѣнїи слово. рѣ.
к. 210 об. ѡ пѣнїи. слово. рѣ.

На 215—217 ке. находимо обривки слова 106-го „ѡ мѣт-
вѣ“ і 107-го „ѡ оумиленїи“.

УІІ. Збірники різного змісту.

№ 193. Зборник. Ркп. полууставом кін. XVI. в. на 69 к. 16-ки по 22 рядки.

Починаєть ся продовженем ісповіданя гріхів: „не вѣзлюбихъ тако самъ себе. плачюся того нѣк прѣд тобою гї мѣтвѣи“, за чим ідуть покаєнні роздумуваня (3—7).

к. 7. канонъ гѣу іу хѣу гла° вѣ. п'к° а. їрмѣ. Градѣте людїе поимо пѣснь хѣ бѣу раздѣльшомоу (обор.) морє... — кінчить ся на 8 об. „п'кѣ ї. їрм. Просвѣщенїє вѣ т'м'к лежащимъ спїсенїє неначаемъ хѣ спїсе мон“.

к. 9-ої нема.

к. 10. починаєть ся продовженем статї про хрещене: „сакыа ноужда и печали. Мнози бо невѣжи махлюще рѣкою твораще крестатса. и вѣ соуе троужаетса. занеже не исправляють крѣта на лицї своем. томоу бо маханїю дѣмони смѣютса...“

к. 10 об. слово ш латинк [на полї: зри шплатоѣ.] Сим бо бывшимъ штоуда раздѣленїа посрѣд вас и нас быша кто первѣке таковоє невѣрїє вѣсѣа вѣ люди. вѣ мнрѣ многа бо соут зла творима вами. кромѣ бжѣственыхъ стѣхъ законъ и правиль престоупнїє вѣрныхъ своихъ папнж тако изыглавшихъ исповѣдаемъ вѣ єдино крещенїє есмь. и вѣ вставленїє грѣхов. аще єдино крещенїє е° и вы са сѣблазнїє. не креститеся нашимъ крещенїємъ хоцоу мовити ш шпрѣсн...шихъ. еже ш многї ереси начало и корєн. такоже ти покажоу... шпрѣснїцк жидом творат... (вѣ) спомнннїє ш єгїпта вѣж(ан)їє...“

к. 11-ої нема.

к. 12. Продовжене обличенія „латинян“: „Щца и сѣла и стѣго дѣла дѣхъ е° Щца и сѣла исходащъ. дивно бо паче рещи страшно. како дръзновсте кѣкроу превратити. яко ѿ конец до конец селеным оу хрестияньскых црквах съглаго авно къспѣвають... [оборот.] ...Поне чадо вѣжне сѣоу свѣтоу. понеже земля людская оу тебе е° близъ соущи. аже на неи слоужат шплатькы. а латиньское приаши оученіе. извѣжати которыа ради вины стѣм вѣжнѣ ради изьборныа цркви ѿстоупи изьначала прежде ветхыи рим... [история розділу церквей]... (13 об.) имають проклатіе латина. якоже приложишася второе. шнже къ хлѣба мѣсто приноса шплатокъ. навъчишася ѿ нѣмѣц. и молвять ко тии. яко недостонть инимъ изьком хвалити вѣ [тривязична врьс]... въси азыци придоут и поклонатса прѣд тобою гѣ. [к. 14] латина хѣ исповѣдajúт но заповиди его нетворят...

к. 14. Ѣ оплатьцѣхъ авно да коудѣ яко шплатци ветхыа жидовьскыа вѣкры жерьтвы соут... [15 об.] несмѣаше ничкто же преже празника творити шпрѣснокъ. дондеже въстроувать жерцѣ. егда же въстрѣа [одной картки не стае].

к. 12—15. містять, здаеть ся, в скороченю посланіе митрополита Никифора о Латинах до невідомого князя. (Макарій, Ист. рус. церк. II ст. 352—3, 10-а строка: 354-середних 6 стрічок; 355 — 8-а стр. до 356 ст.).

к. 17. Шваче се глѣтъ. да коудет слово ваше имѣа оумь а не безлѣпа. яко ш безлѣчнѣмъ словѣ къздати ны. Ѣгда аще не премѣнатса таковыи. съ аполинарием чтени боудоут. всегда и нѣк. дѣ. ш семозвори стѣхъ ѿць. [зри зборъ — на марг.]. — Се статья із Кормчої.

к. 18. Грамоти греческои початок творити паламнѣ и мелескю Ѣ. слоувъ авегда каѣми и мелесий гѣ. ж Ѣ Ѣ и тѣ дръжали дѣ слоувъ. И потом приложи [Си]моу дѣк словѣ і ѣ епихарни і слов к л м н о п р с т у събралоса ѣ и ѣ слово. По мнозѣкѣ же лѣктѣхъ давнѣсий [оборот.] грамотник Ѣ. слоувъ ф х ѿ ц ч щ, а другое потом ѣ. словъ щ, ѣ, ы, ѣ, ѣ, ѣ, а инным разом гѣ. слова ю, ж, а тожь многы шдва съвѣкоупиша. потом же пакы послѣдѣ многимъ лѣтомъ миноувшимъ вѣжнимъ дѣхомъ шврѣтеса Ѣ. моужни. иже

приложиша Ѡ жидовскаго языка на греческий языкъ¹⁾. Ѡ
 Ѡ. маго събора до приложенїа книгъ свещенныхъ на
 словенскыи языкъ кирилом философомъ лѣтѣ р. и к. и в. а
 Ѡ приложенїа сщєнныхъ книгъ до крещенїа русскаго лѣтѣ
 р. и к. и в. и всѣхъ лѣтѣ Ѡ адама до крещенїа русскаго лѣтѣ
 *Ѡ. и х. Ѡ. и д. аминь. — Не принимайте Ѡ латини оу-
 ченїа иже оученїе развращенно. снами вѣшехъ въ цркви не
 кланяются иконамъ [к. 19] аплїи стїи Ѡци запретиша хре-
 стианомъ иконамъ поклонатиса и крестъ цѣловати. егоже
 римляне преже не творяху. но иное справляху. на изборихъ
 исходачиса въедино слово... [имена представителїв церквей
 на 7-и соборах].

к. 19 об. мѣтва Ѡ врасѣхъ на всакъ днѣ. [Против
 сього заголовка на полї пізнїще дописано: „Ненакистѣ въ
 домѣ на всакъ денѣ“]. Се молитва за ворогїв „моѣ врагы
 свободи Ѡ въсакомъ вѣды. и съчѣтай ма. съ всѣми члкы
 въ единому любовь...“

к. 20. мѣтва егда змиѣ оуасть. Оуже море шрет
 змиѣ погонит што себѣ сѣють. [обор.] поел себѣ сѣжть.
 [конець].

к. 20 об. мѣтва Ѡ ставленїе прохода члкоу. Гї
 бѣ нашъ сѣдѣтелю въсакои твари. тоура и шена шрета
 пискѣ по мороу. а пепель сѣета коли тои пепель изыидет.
 тогда кровь потечеть равоу вжню Ѡ запора. агрипа агрипа.
 шбошкови. шбоньполь шврѣдана. стоатѣ г. аггли а. ѣ вжеть
 в. и раздрѣшает г. ба мѣить с^т с^т с^т вѣ вѣ вѣ гѣ гѣ гѣ
 истоустѣтеса проходы равоу вжню їмрѣкѣ всегда и нїѣ
 и прно.

(гѣ скотѣ) мѣтва Ѡ напасти. Идетѣ стїи петре
 павле. несоутѣ оу правой роуцѣ г. д. но^ж въ лѣвон роуцѣ
 несет г. д. тапыхъ сѣли. стрѣте его самъ вѣ гѣ далеко идеш
 стїи петре павле оу правон рѣцѣ несеш г. д. но^{жи} а влѣвон
 роуцѣ несеш свл идоу до раба вжиѣ їмрѣкѣ [к. 21] скота
 личити іаковъ ли боудеть или черно. или вѣло ноготь снї-
 мат и сѣшерсти его. изъ очию его. искости его изъ зѣбовъ

¹⁾ Се дуже вільний пересказ статї чорноризця Храбра
 о письменахъ; пор. И. В. Ягичъ, Разуужденїа старины о церк.-
 слав. языкѣ, 11 ст.

его изъ перьси его. изъ живота его. изъ голени его. изъ ратиць его. и токъ ги славоу къзъсылаем Ѡца и сѣа и стѣго дѣа и нѣк прѣно гѣ.

к. 21. мѣтва Ѡ крове. Тоура и шлена шраста въ мори. хотѣста писокъ сѣпати коли тотъ писокъ изыидеть. тогда кровь потечеть семоу равоу вѣю їмрѣк. въ има Ѡца и сѣа и стѣго дѣа. егда кровь много течеть пиши на харатни и постави емоу сѣа слова пѣ еѣ итѣ шѣ еѣ пѣтѣ зѣтѣ итѣ дѣтѣ мѣтѣ лѣтѣ рѣтѣ зѣтѣ итѣ оуѣтѣ шѣтѣ зѣтѣ зѣтѣ тѣтѣ еѣтѣ шѣтѣ. аще не вѣкроуеши напиши сѣа словеса на ножъ и кровь не потече коли што заколешь. Оубиень въѣ Захарне между Ѡльтарем и кровь не потребитсѣ. дондеже придетъ [обор.] местникъ его. въсегда и нѣк и прѣно.

к. 21 об. [Ѡ морѣ]. Мѣтва и Ѡ вѣщиць. Стѣи петръ павель. иже дръжита зѣ. нѣсь ключа заважѣте и шбоузданте мору и вѣщицам и вилаамъ и оупиромъ. иже въ чѣчю главоу и атробоу и животь. и чѣчюж кровь пиють. стѣи петре и павле. заважѣте ихъ. Ѡ земля до нѣсь никтоже ихъ дондетъ рава вѣиа їмрѣк но штындотъ моур и вѣщица Ѡ рава вѣиа їмрѣк въсегда и въ вѣкы ги їѣ хѣ бѣ нашъ помлоуи наѣ вѣкроую къ единаго бѣ. Ѡца и сѣа и стѣаго дѣа амин. — Ги бѣ нашъ шставивши и шбоуздавши врагы скоа. да иматъ что гѣати по законоу їѣ хѣ шдѣловаетъ. да въсрѣнетъ вѣи и разындотъ (тоу)тсѣа вси враши. и да вижатъ Ѡ лица его. въси ненавидѣшии его. разыгонень боудеть даволь. силоу стѣа бѣа бѣ помогѣ намъ въ вѣкы аминѣ.

к. 22. мѣтва Ѡ вѣшена пса. или кълька наѣхне на чѣка напиши на просѣоурѣк прѣжѣ сѣнца в чѣ даи ясти свином теплым раска. врисѣ фиврка дивриса паратосни параточена финоврисѣ ги помози равоу твоемоу їмрѣк въ има Ѡца и сѣа и стѣго дѣа. [пор. Варш. Унив. Изв. 1900, V. Кулаковскій — Отчетъ, ст. 7].

— мѣтва над оужасающимсѣа въ сѣк. Много мѣтве прѣмѣтве ги. безъскверне единае безъгрѣшне..

к. 22 об. мѣтва иже боѣ не спитъ. Е. и. Ѡ. и сѣ. и сѣ. дѣ. бѣ авраамовъ. бѣ їсаковъ. бѣ Іаковль. Мѣтвами стѣыхъ аггль и архаггль иже дѣржитъ сонъ..

— мѣтва г. Егда идеши нежите Ѡ соухого мора. и стрѣте его іс... (ibid. н-р 1).

к. 26 об. мѣтва д. К. и. Ѡ. і с. и с. д. адамы не поболѣ Ѡ нежита ни главою ни шчима... [розширений варіант мѣтвы в. кінчить ся на 27 в. молитвою:] Гї іу хї бї нашъ даниже ми помощь. гї бї авраамовъ. исакъ. иаковъ. помози ми. хс̄ проклинаеть тѣ нежите. и стѣа трѣца съ агглы своими. в. и. Ѡ. и с. и с. д. и нїк̄ и прїо.

к. 27. ідеже слово ѡ армянїхъ. Егда въ° з-и съборъ не оуспѣли армене на соборъ. и рекли имъ хрестіане оужесте Ѡлоучени Ѡ на°. шни же рекоша. мы пойдева до халепы. и просим совѣт̄ закона [обор.] и халепѣ им рече. пришли есте поклонитса великому махмету велиму добро е°. дамы ва^м землю и воды на поживленїе... (халепа = халїф).

[к. 28.] а се соут̄ дѣла халепины въ шрманы шрмане. статары татаре. съ хрестіаны хрестіане.

к. 28 об. а се арменская ересь и безоуміе их. неѣлю фарисей и мытарѣ постатса проклатому арциоурьцѣ. арецъ вних оучитель. а оурецъ пе° оученикъ...

к. 29. а се в. ж ересь арменская. іакоже слышали есмо оу двѣа арменїна іако е° виноу и^х оучитель...

к. 30. и се вних причастіе. дыбаніе к водѣ оуталіса въскѣхъ людеи...

к. 31 об. Явгарь съ вѣом починаемыи¹⁾ Явгарь црѣ намѣстныи князь иже въ градѣ наричаемомъ едеск. посла ко гбу вѣоу и^о х̄ж. шнанию возъхо^тца. блгоавлышомоуса въ нерлїни. ѡ немьже слышах̄ радоватиса ѡ тебѣ гї. и ѡ твоихъ цѣльбахъ. іако ты гї безъ сѣлїни. и безъ кольшествованїа цѣльбы твориши хромыхъ ходити и слѣпымъ видити, прокаженыхъ шчишлїши. долгомоучимыхъ исцѣлїши. мртвыи въскрїшлїши. и то все слышахъ ѡ тебѣ гї. и ѡ твоихъ цѣльбахъ кывающихъ токож гї. и разоумѣхъ на

¹⁾ Помїщаемо сю переписку для того, що она рїзнить ся якъ текстомъ і южнорусскою правописю, такъ і формою самостоятельныхъ листів. Пор. Порфирьевъ II, ст. 239; Памяткѣ II, ст. 207.

своемъ срдци, яко ты единь. Ѡ двою снѣ вѣжи. и твора
таковаа чюдеса. того ради млютиса гнѣ. надѣюса на твою
млтѣ до мене прийти. не штрица:а [к. 32] колезни наши^х
ты ны исцѣли слыша^х оубо ѡ тобѣ гнѣ. яко житове (!) ропшоу^х
на тѣ. и хотѣ^т тѣ оубити. е° оу мене гра^х еде°. шдолѣеть
вѣкма на ма исцѣлитиса внем¹.

к. 32. ѡ писанїи гнѣ нашего іс хрїа. ко авьгароу
црїю бозохо^хцѣ^х ананием. вѣ гра^х едесъ. Ѡ блаженъ
еси ты авьгароу црїю. и гра^х твои едес. иже не видѣвъ вѣ ма
вѣрова. здрава тѣ сътвороу. занеже ми еси писа^х ксебѣ
прийти. вѣдъи боуди яко поуснь¹) есмь исполнити вѣса
послання Ѡча. и по исполненїи моемъ вѣзнестимиса. ко
поуславьшомоу ма Ѡцю. посажти единаго Ѡ оученикѣ мои^х.
имене^х фдладеж. апла левтска. дати недоугѣ исцѣлити. вѣ
вѣкы амин. [гл. Памятки II, ст. 208—9].

— зде чти еврїаіе Ѡ іѡан^х. Вѣ начали вѣ слово.
вѣ кѣ вѣбѣ.

к. 33. Чоудо ѡ стѣом оуброусѣ. Приемъ авьгарѣ гнѣ
писанїе. жидове же прийдоша погоубити іса. и посла авь-
гарѣ црѣ лоукоу и скорописца горазда. заповидавѣ ре^х емоу...
[гл. Памятки II, ст. 206—7; Порфирьевѣ II, ст. 240—1]. [к. 35]
и дди емоу млтвоу и женѣ его и дѣтемъ его и оукрѣпивъ
и хъ сниде на землю нарицаемоу кесарїю. и вѣроваша вѣ нма
Ѡца и снѣ и стѣго [sic!] и ннѣ и прно и вѣ вѣкы вѣкомъ.

к. 35. зде чти еврїаіе Ѡ ма^х. Вѣ вѣкма вно призва
іс оученикы свои и дасть имъ власть на доухск (!) нечисты^х...

к. 35 об. а се Ѡченашъ столькомъ.

к. 38. перенос²) стѣлом. Иже хероувѣ^х штайнѣ ѡ-
бразоужше...

к. 39. слово стѣго іѡанъ златооуст. Иккѣ ризы
мы^х и ндѣимы. избываемы свѣтлы бывають тако правед-
ници. вѣдлами и напастыми лютыми свѣтлы аватса. и ра-
достни... [Все слово складавѣ з подобнихъ порівнань і ви-
речень].

к. 41. Ѡ вѣговѣрномъ моужѣ лотѣ како искоу-
шенъ бы° Ѡ сотоны. престоупль законѣ. уп. како
е°. Ѡ. члѣкѣ вѣ нѣкто Ѡ колѣна согрова имѣла двѣ дщери

1) Читай „поус[ла]нь“. 2) Великий обхїд.

и женоу. поїде ѿ домоу свого къ поустыню. и съ двѣма дщери. а жена погыбе ѿ ни^х. стрѣте его тоурь и ре^х сѣх^а на рогы мол. азъ ва^о оупокою и поїде сними къ поустыню непроходимоую. и заблоуди. нача плакатисѧ и ре^х къ сѣбѣ камосѧ подегоу и поїде по поустыни плакатисѧ горько. вбращет скимника именем оустина. и паде прѣд нимѧ и нача повѣдати въса по радоу... [дальше оповіданє, се варіант відомих легенд (Памятки I, ст. 87, Порфирьевъ I, ст. 227): пустынный Юстин послалъ Лота за „вгнѣньною рѣкою (принести) вѣсьмѣртнаго вгнѧ“; тур відраджує Лотови ходити даром, бо „лице рѣкою прѣккоудиши но вгнѧ не доудешъ“. Лот прийшов над ріку, перейшов за божою помочію по двох деревах, що з обох берегів — на його молитви — нахились верхками до себе і найшов там людей „на вѣзьєкди стоаще“ (к. 42), що вказали йому, як головні, помімо лютых звірів-сторожів, дістати. — На 43 об. в одвіті, зацо Лот так покутував, розказано про його грѣх з дочками через тура-сатану. Слїдує поясненє вѣх подобриць — алегорій сего оповіданя в дуєі християньскої віри — догматки і аскетки].

к. 43. Того ради подобьно е^о вѣдати како е^о хранити. „пне^х. егда минеть чѣкою ѿ. лѣт вставитсѧ мѧса, а егда оукажет сѧ сидина вставитсѧ мѧка. гѣтъ бо еѣлиє оуже бо сѣкѣра при корени дрѣва лежить. пакы гласитъ еѣліє слышь да слышь. Эпро^о. чего ради третицю глашати. [обор.] ш^т. Того ради ш в первой и ш послѣдней ереси...“ Слїдуєть ряд вопросо-одвѣтѣв о ересях, маючих на цѣли пояснити значенє ересей; „латина“ виведена від назви дѣвчини, віддавшої ся за „латька“ (к. 44, гляди і 57). — Дальші вопро-соодвѣти відносять ся до первых людей.

к. 46. оупро^о кто вѣ ѿ. поп на земли петрь. а црѣквь кто сѣтвори соломонь. пакъ сѣтворил словом... через діявола; оповіданє, як цар Соломон дістав вѣх чортѣв в желїзну бочку і забивши її шпунтом з „мертвого дрѣка“, на котрїм був пізнїще Христос розпятїй, кинув в озеро глубоке. (Пор. Памятки I, ст. 291). — Засим на 49 к. на „шпро^о. Что вѣ кишт. вѣд. а сѣла сѣых вѣд“, слїдуєть оповіданє о тїм, як цар Соломон, по приказу ангела старав ся найти для дѣвци, котрій „приближило сѧ вѣкма еѧ“, вожда-мужа; випущена ангелом голубка влетѣла „на

всифа... врата Щю еа. того ради не помисли некоторого зла на ню. тако сътворил. искончаль в'се писаніе". — В дальші вопросо-одвіти війшло, між иншим і продовжене оповіданя о Іроді і дияволі, надруковане у Памятках I, ст. 292—3.

к. 55. Послоушай в'к цїь костантинь цї ст-воу юци вримн. им'ка прєкрасноу ю дѣцю „Ѡ неже родиса дѣца перьвочаднаа. еиже има мрїа“, що опять захо-тіла „латька“ (к. 57), но зблудила з псом і родила Петра гугнивого (ibid.). — Дальші вопросо-одвіти о латинах і вірме-нах, як їх дїявол навчив через Петра гугнивого обрядам цер-ковним і пекти оплатки... і „соукотоу мїтки д'кла твоєи за-пов'кжь (59 об.) по' каатвою. а напиши єи здровоу пань мрїа, а секе взоусомь а мень паномь богом. не тако марїн ніча“... (к. 61. скорописю тоїж руки) того ради буди в'кдомо в'кжамь и нев'кжам что сүть латина которым шьычаем Ѡ на° сж Ѡдалила“.

к. 61. Єе же ш жидоу како соут жидове. „Ре-коша жидове Ѡць нашь на нѣск'х живеть. рєч имь їс' в'кмь іа не токмо єа нѣск' але и на земли и оу безднах...“ Розго-вор Христа з жидами і поясненє св. „п'терици“ — т. є. кто коли взивав „Ѡче нашь“ (арх. Михаїл, жиди, Іеус Христос, Іван, Петро).

к. 62 об. Хронологія житя Іеуса Христа і Богородиці.

к. 63 об. Б'ъ начал'к сотвори б'ъ нѣо и землю. земля же в'к невидима ни оукрашен'на и тма верьхоу безднь. Упрос. кто є, старей ба. высота и широта и глоубина. камен. Упрос. кто є камен... м'ти вс'км... егда не бы° св'кт т'ма бы° и бы° каме' верьхоу бездны подпир-ем' д'хомь ст'ымь Ѡ него же прозаве в'д... (к. 72). Я пр'тль что є. Ѡв. пр'тль глава ц'рквнаа с'далище ц'ркии шпочива-нїє, невидималго Ѡца слово. а прочаа рли. егда єрий литор-гисаєт. тогда пристоупает [обор.] ко ст'омоу жрьтовникоу в'зем ст'рти х'вы ч'тныа дары и полагажт их шво на рам'к, шво на глав'к, шво на испытанмон х'юдости. и Ѡходит л'к-вими [дальше пізніще дописано] дверми иже с'т'ь врата вениаминови и паки коходат в'к рай....

Се, очевидно, перерібка з якогось хронографа. — Замічені словарно-правописні особености: ѣ зам. і часто; оу зам. о:

невоульнаго 3 об., слоуѣ 18, проульяти вода 30 об., не поуѣдет 44, поуѣла попы Ѡ рыма 19; цѣкнѣтара 5⁰), цѣкнѣтара 53, скла 52 об.; александрѣйскыи 12 об., антиохѣйскыи 13, ерусалѣмскыи 13; покорени быша (латвна) Ѡ анѣ диль иже нарѣчютьса нѣмци 13 (вандалв), два ваги шлова 48 об., шпоунѣт 48, ячнаа солома 46.

№ III. Зборник. Ркп. скорописю поч. XVIII. в., з характеристичным m=и на 150 ст. 4-кн, прп. папка в шкѣри.

с. 1. **Исторїа ш премѣром' Голомонѣ І ш женѣ** его: **Билѣ црѣ соломонѣ, премѣрѣишій, І славнїи, наѣвѣ Црї Земнїе, в' которѣ премѣрости жаденѣ црѣ, Янѣ тежѣ змежи мѣрѣишнѣхъ людѣ не моглѣ его прмѣрости достигнѣти...** (ст. 2). **Лѣтше би било, гди висѣа ш женилѣ І свою женѣ мѣлѣ нѣжели в' такоѣе роспѣсти оудаватиса. І црѣми колетити ведлѣтѣ Писма. Бракѣ честенѣ ложе...** [дальше затрачено, ст. 3 починаеть ся продовженем оповїданя, як Соломонови увели жїнку] **мѣста внемже црѣа Голомонова мешкала. Розбилѣ сѣвѣ намет І розвѣсилѣ оуѣк шати..** — **Ся „Исторїа“ належитѣ до польскыи переводѣв.**

с. 29. **Мѣа маа днѣа кѣ: слово сѣаго Ядана сѣа Великаго Ярхїепѣпа Ялѣѣандрїйскаго ш мелхиседецѣ.** [полууставом]. **Мелхилѣ црѣ шкоже рекохомѣ имѣан два сѣа. єдинаго Мелхїла по своемѣ имене, а дрѣгаго мелхиседека...** (ст. 30). **Мелхиседекже рече к' немѣ прїди и жертвѣ юже хоциши дати не дадимѣ еа; симѣ вѣгомѣ сын не видѣтмиса вѣши; но паче дадимѣ жертвѣ иже почиает вѣрхѣ нѣсѣ; тойбо естѣ вѣтѣ вѣгомѣ** [дальше затрачено, 31 ст.] **шї, и рече авраамѣ, послама е° господѣ изискатиса и бѣгословитиса Ѡ тебе...** [32 ст.] **и изиде Мелхиседекѣ и видѣвѣ его Явраамѣ оубожа, и рече емѣ мелхиседекѣ не вѣсѣа но рци кто еси; и кого ициши** [дальше бракуе, — пор. Памятви I, ст. 94—6].

с. 33. **мѣа марта во кѣ. днѣ: Житїе прпѣной дѣшдори, шже много вѣ днѣхъ своихъ послѣжи прпѣномѣ василїю новомѣ. Блаженнаа Ѡшдора їноческїи чинѣ на сѣа прїемѣши престависа ко гдѣу, шже много во днѣхъ своихъ послѣжи прпѣному василїю...** **Прїиде же**

Григорію желаніє оувѣдати гдѣ шврѣтаецься по преставленіи дѣшдора, которюю часть оулучила, в'деснихъ ли или в'шүиухъ... (Надрукована з сього рукопису Памятки IV, ст. 178—195).

с. 76. Нарденіє мѣтїю вжїєю патрїархъ сѣаго вжїа града їерліма и всеа палестины: Умиренїє наше ѿ бл҃гдати дара же ї власти всесѣаго и животворящюаго дх҃а... [с. 77] в'лѣто ѿ созданїа мїра ꙗзвнѣ: [по сих словах починать ся] —

с. 77. Ѽ стомъ граду їерліму ї ѿ стїухъ мѣсцахъ шврѣтъ єго. Єказанїє достовѣрное ѿ чѣтнаго їермонаха данїла тамо бившаго три лѣта. Ї ꙗже видѣк и написа. Їерлімъ градъ стїи в'горахъ и вдеврехъ каменнихъ єсть... [Єсть то частина звїсного „Житїа и хоженїа Данила рүсьскїа земли игүмена“, (Изд. правосл. Палест. О-ва 1885 р. ст. 14—139) в западнорүській переробці з пропуском заголовків, указанем на „второе бл҃говѣщенїє“ (134 ст.) і без поминанїя рүських князїв. — На 154-ій ст. „Пүть до їерліма ѿ рүськихъ стран“ — з Корсуня, на Камянець Под., Сочаву, Константинополь, і т. д. без віддалень. (пор. Рєп. Нар. Дому № 105. „Путныкъ“ гл. 1. — Изв. 2-го отд. Ак. Н. 1904, кн. III, наше описанє б-ки).

с. 149. Но има ѿца и сїа и сѣаго дх҃а:
начинаю писати но дїа сүха:
паче земли безводнѣ требѣет помощи:
ктевѣк хр҃те вжїє зовеѣ в'день и в'нощи:...

По 12-и стихах такого вступу, віршописець переходить до віршованя на тему євангельских блаженствъ: „Блаженство первое“ — Рече Гдѣ нашъ їс бл҃жени нищїи: | дх҃омъ, временнаа вса презирающїи: | множає паче вдовола ма препитаєши: | хлѣбом ма оудоволствєи и пошли шдеждѣ: | на тебе єдинаго имѣю надеждѣ:... (19 стрічок). „Блаженство второе“ (150 ст.). — Бл҃жени плачүщїи ꙗко тїи оутѣшатся: | всамѣ вещи истажи сеєє все прилежно: | но именем ти токмо їнокъ невѣздржно:... (8 стр.); із 3-ього блаженства остав ся тїлько заголовок, дальші вартки вирїзанї.

№ 148. Зборник поучительних слів і виписок із Палей на 132 ст. 16^о, гладкого поживклого паперу по 18 строк на стор., недбалим полуустановом XVI. в. кількох почерків — грубого, середнього, дрібного — середноболгарекого письма.

с. 1. [продовжене житія Амбліха:] етса на лежашемъ писаніемъ на немъ. и печатію прежде т̄. и ѿ. б̄. л̄к̄т̄ е. придеши ц̄ри. и н̄ѣ^о точно н̄н̄шна коупла д̄кетса егда ѿ малошедишхъ толкихъ л̄к̄т̄ родители твои с̄жт̄ яко ты юнь еси.. (8 ст.) і̄с̄ х̄с̄ с̄н̄ б̄а живаго да сохранишь ц̄рство твоє. въ имя свое ѿ напасти. и ѿ съблазна непріазниа.

с. 9. [продовжене якогось поученія:] високожміа и непокореніа. сребролюбіа и р̄звостства. и л̄к̄ности. и досажденіа: и ненависти... (с. 13.) да не постигнеть на^о съм̄ртнаа секира. оуже бо при корени древа лежит. оуже бо постигает на^о съм̄ртныи час... (ст. 20.) егда пр̄идет кончина в̄ька сего. посылеть ангелы свои и поставят.

с. 21. [закінчене ничого слова:] (тво)рили безъ престани волю в̄жїж: пр̄їм̄к̄теж покон. и ц̄рство конемже въ в̄ькы живи б̄ждете. и николиже засмоутисте^о. ани оумрете. гр̄кшником же р̄с̄ праведныи с̄ждіа х̄с̄. вы ид̄к̄те ѿ мене проклатїи.

с. 26. Слово избранно ѿ ст̄ыхъ писанїй ѿ г̄ни наказанїи. всакомоу х̄р̄тїанин̄с. Оуслышите любовнаа моя брата и сестры. пр̄їд̄к̄те и ѿверъз̄км̄ себ̄к̄ слоухы (с. 32) всакий бо п̄аница за искоуденїе оума погибаетъ. комоу враскы и скр̄ьби. ци не п̄аници. комоу пагоубы и ницета, ци не п̄аници, комоу с̄кни вчи и болезни, ци не п̄аници (с. 33.) комоу свары и швиды вса п̄анїцама и кошинником... (с. 41.) мы брата скоро вчжтїмса покланїемъ примемъ причастници б̄ждемъ в̄кчныхъ в̄жтвныхъ и животворящихъ тани х̄в̄ыхъ с̄нове и насл̄дници н̄наго ц̄ртвїа. б̄ждетъ съ вост̄кми ст̄ыми. ѿ в̄ька ем̄с̄ оугожьшими. яко том̄с̄ подобаєт всакаа слава ѿцю и с̄н̄с̄ стом̄с̄ д̄х̄ж̄.

с. 42. Слово ст̄ыхъ аїль и ст̄ыхъ ш̄ц̄ь и пр̄рк̄ь и пр̄їд̄ьныхъ и в̄гоносныхъ ѿц̄ь нашихъ мчїк̄ь и пропов̄к̄дникъ вс̄ьхъ ст̄ыхъ. Ст̄ый и великий г̄ь наш і̄с̄ х̄с̄. творецъ н̄боу и земли. иже изначала св̄кта и мироу оумысли. и оустроив мдр̄остїю своєю. и повеленїемъ своим... [с. 46.] потомъ по триехъ л̄к̄т̄ехъ в̄р̄щенїа ѿ безаконныхъ жи-

довь. и зависть ковахоу нан и распаша еѣ на крѣтк [дальше бравуе].

с. 47. [продовжене попереднього біблійного оповіданя] праведныхъ ѿ грѣшникъ. и постават праведныхъ шдеснжу хѣ. на правои стронѣ (!). и просвѣтатса яко свѣт. и яко сѣнце. и яко искры огнены. и яко цвѣт благоуханный. и паче снѣга оубѣлатса. а грѣшници поставлени вждѣть на лѣвон стронѣ хѣ. и черны вждѣт потемнени лица ихъ. яко волнаа. яко главнѣк пещины... [с. 48.] житіе съ агглы. и съ воскми стѣми волцими сѣ гѣ. вы во сотво [дальше недостав].

с. 49. (ску)пство не смотрат. кто вы кн^г достоинъ (?) але смотрат. где вы што взати наивенць. томуу вы скоупство дати. а так ведлоуг папѣжева разсоудкоу жаден не может выти избавленъ. абовѣмъ ваш папѣжь не даст дармо шпоустов. а не шпоушаеть грѣховъ без пѣнасій. и длатого мы его не послоушны. ани знати его хошем. дѣ. що есмн повѣдѣль. ижь мы ш доухо (!) стѣмоу недержливо. ижь вы ѿ ѿца исходит. а мы дръжимо. ижь ѿ оца исходит а на сѣтк шпочиваетъ... [50. ст.] просфоура — оплаток, [ст. 52.] женитьба попов, [ст. 53.] ижь наши попове слоужат своимъ языком слоужбоу... [ст. 54.] и еще то ми есть дивно. пане гречине был емь раз оу ваше цркви. и разоумѣль емь вшиткы рѣчи добре. так читанаа якъ и спѣвана. едно емь того не разоумѣти немогль вы коли кываетъ перенешеное тѣла вжѣго. а людѣе пали ниць. а та столаль. и дивильсѣмь. что то шни чинать... [на спомин Преображенія, дѣсь се — пояснив гречин].

с. 56. мѣѣ шктверѣа въ 5. днь стрѣт стѣго айла Фомы. кн^г по вѣскрѣніи гѣ бѣ нашиг иѣ хѣ ѿ мрѣтвыхъ собра. вѣ. оученіка своа... (к. 64.) слышавже словеса си коупицъ ѿ оустъ домы. и възрадова^о велми село. и гѣа е^м. (пор. Памятки III, ст. 101—3).

с. 65. уривок якогось житія: „дармо хлѣба не ясть ижь трѣждаетьса и въ стѣ(ы)а книги приниче... (с. 66.) сѣн вели е^о въ црствѣк нѣнѣмъ. и аще же кто оучит. а са^м“.

с. 67. (шпослѣдно)мъ дни и ш послѣднѣхъ лѣтѣхъ гѣ блѣви ѿ замѣтвы. вѣдомоу коудн вѣсѣмъ та^к же кн^г адамъ и ева. иже изгнанъ кн^г израа. и роди сѣна Кайна.

и сестроу ег каламану. — [Се відривок із слова Мефодія Патарекого — до слів (74 с.)] и аггль же прине(се) ёмоу вице съ нёсе, и рѣ ёмоу вйи оу киче. ста на противоу ковчага. ш^н сътвори тако якож повелѣ ёмъ аггль гнѣ. и съзва ё. сот. иѣ. вса^н. (Надруковано Памятки IV, ст. 264—266).

с.¹) 89. [Продовженє слова Мефодія Патарекого] „по всєи земли роса. и бы^о тако и рѣ гедеш^н. да како съкроушоу гй илктаны... и лежаста оу вежи два изманловичк... на вржнѣ джцк... и тых загнаша въ поустиню емьстрива. Ѡкоудѣ прйидеша. и еце же ннѣ тамо расподишася ихъ множество. (Памятки I, 268—9. Заснм иде продовженє слова: Сказаніє ш изманльтанехъ. И вйити имь еце єдиною на последнехъ лете^{хъ} ѣ. попенат всѣ землю... (с. 88) иже заклоучены александромъ макидоньскимъ. иже филип вѣ Ѡци єго. црѣ макидонь — [Памятки I, ст. 266—270].

с. 97. [Почываєть ся продовженєм житія Богородиці по первоевангелію Якова, з кінцем родословія Богородиці] галилею за якими. брат исифова. и роди стюю вѣю... іс хс и кртлѣ івал^н. сестричича выти нарѣчтася. [пор. Памятки II, ст. 102—3] ш подобіи швраза стѣ вѣа. Стѣа же вѣа изоучися грамотѣ жидовской при Ѡци еце єа. и вше вѣ велми хитра книгам... [ст. 108] снѣ своа коньста. и констатѣа. сътвори вримѣ кесарѣ. адамантѣа синовца.

с. 91. [конецъ „Путника“] Ѡ гроба гнѣ. полтора сажна. и тоу знаменіє исходить. снѣсе мольнѣа на гроб хѣ... [с. 95] а на березѣ іордана камен гдє хс кртися. стопы хѣи знати на камени тѣм и до сегоднє. а под стѣм каменемъ кости змиеви видѣти. что влюа роукописаніє. слѣ Ѡцю и снѣоу и стѣмоу дхс ами^н.

с. 96. мѣа шктѣбрь (!) рекомѣи листопадѣ. вѣ кѣ. днѣ. стѣх семь Ѡрок иже вѣ ефесѣ. авгѣста сѣє слово четется. Єгда вѣцриса декѣ црѣ и прйде вѣ ефе^е...

с. 131. слово еже стѣи Ѡци оустановиша. слави вѣїа Ѡпадшѣа. на вѣошвленіє. како врагъ погнєє самѣ

¹) Задержуємо пагінацію бібліотечну, хотя вона перепутана — по упорядкованю текста.

възиска погивель създанію вѣіею. прадѣдоу нашему адамѣ... [с. 132] шбоухавши же лѣстію вражіею. и да^о евѣкъ исплѣни ю похоти. и рѣ^ч.

с. 127—30. [Уривок якогось поученія о постах]: не творит. то такова оучитѣлѣ люде не послушають...

Ст. 36—39. на верхнімъ полю скорописна записка: „Прѣстависѣ васили сїѣнкъ братски мїѣа анѣрина дѣ. дна рокѣ „ахѣоѣ“. — На полю 39-ої ст. така ж записка: „Рѣс „ахѣѣ снѣкѣ“ ұпавѣ на великѣдеп.“

№ 195. Александрія сербської редакціі. Рѣк. полу-установомъ двохъ почеркѣв XVIII. в. на 33—409 ст. мал. 8-ки, южноруського письма і мови. Початку нема, рѣк. починаеть ся моментомъ, якъ Александеръ вернувь на вітѣвскій двір з Алѣмпіядевскихъ островів і погодивъ свого вітця Филипа з матірью.

ст. 48. Повѣсть о црѣ дарію перскомѣ; ст. 62. Сказаніе в црѣ селѣнскомѣ; 66. Сѣ градѣ Антїохѣн; 82. Сказаніе в градѣ Римѣ; 94. Сказаніе в полѣденныхъ сторонахъ; и в Римскомъ полю; 90. Сказ. в восточныхъ сторонахъ; 108. Сказ. о црѣ Даріа; 118. Сказаніе о градѣ іерусалимѣ (пророкъ бремїа 125 і сл.); 133. Сказаніе в градѣ Єгиптѣ; 147. Сказ. в црѣ Даріи; 163. Сказ. в градѣ Бавилонѣ великомѣ; 169. Сказ. в третїемъ повїтїи Алѣксандровомѣ (Дарій, письмо до индійского царя Пора); 230. Сказ. в проходахъ црѣ Даріа; 234. Сказ. в лидонскомъ црѣ крисѣ; 235. в дикнихъ людехъ; 236. в женахъ звѣкровразныхъ; 237. в мѣрвавлѣхъ; 238. в єзерѣ; в макарійскомъ ѡстровѣ („Ѣтолъ алѣксандерѣ дойшолъ рѣкки акїана зъ войскомѣ своимъ и макарійскїи ѡстровъ видѣша ѣ. поприцѣ ѡ раж...“); 248. Сказ. в земли кастѣ; 250. Сказ. в людехъ дыкихъ; 251. Сказ. в поли сонхоса црѣ; 260. ск. в царствѣ Раката црѣ; 262. ск. в людехъ шесторѣчныхъ; 264. ск. в песыхъ головахъ и в ракахъ морскихъ; 270. ск. в чловецѣ великомѣ; в женѣ великой; 273. в пущи; 274. в ривѣ; 277. в людехъ дивныхъ; 279. Сѣ индинъ великой; и в царѣ порѣ индинскомѣ; 316. в мастритонскихъ женахъ; 320. в Євелитїи црѣ Мерзелѣскомѣ; 321. Сказ. в пега^тскихъ языкахъ; 324. ск. в дивныхъ людехъ; 328. в кандикин

црїци Мастритонской; 370. Єказанїє в смерти великаго црїа Ялєзандра Македон'скаго.

Під послїдною стрїчкою 409 ст. написано: „1740 — Аргула 1“.

Разом з „Александрїєю“ оправленї ще ось якї статї тих самих двох почеркїв, укр. мовою з польонїзмами:

к. 1. Слово в мѣдром младенцѣ... що „Щца продал, конѣ кѣпил, мѣткѣ продалъ, сѣкнѣ справил дорогіє“ (1 об.)... і прибув перед замок царевий „а в'того црїа єдна цорка... семингадка... що... скаждым в наоукѣ гадаєт; и нѣхто єй не може перегадати“ (4 к.). Ся царівна заявила: „хто хоцет мене за женѣ сокѣ оузати, то нехай ѡкажетъ мнѣ наскѣ, чого я єго запитаю ѡ всѣхъ книг; а не ѡкажет тоєй наски, томѣ кажетъ головѣ ѡтати и на пал вѣйти под зам'комъ“ (4 об. — 5 к.)... загадки 7 об. і сл... „сатан'к има вѣло хорисъ в'той час як на нѣкѣ был... в'нека'к по жидов'скѣ, а ран по грєцкѣ (гекорат)... навтором пришествїи асирїйским (10 об. — 11)... хто щца вмѣстѣ забыл мѣ мовит: вѣдѣчи єдногo часѣ крол пап'жѣ в'косціол'к забыл 12 в... Молодець вѣсьо таки „перєдиспутовал“ царівну і взяв її за жїнеу. (Пор. Житє і Слово, т. II).

к. 18 об. Слово в женѣ в'крн'к се мѣжем не в'ѣрним — (ц. слав. текет).

к. 20 об. Єказанїє в младенчєствѣ Іс Хрїтовѣ — (пор. Памятки II, ст. 159—163).

к. 33 об. Исторїа в црїи сыклантїан'к и житїи єго, со єлладїєм затєм єго, що жену і дїтїи „люциперѣ записал“.

к. 39 об. Чо'до стїго николаѣ шковр'к стїлю показася.

к. 44 об. мїда декамерї: во: ѣ. житїє иже во стїго оїа ныколаѣ архїєпа мирлик:

к. 57 об. Слово в постановленомъ во єпїткѣ стїла Щца Николѣ.

к. 63 об. Єказанїє в стїлю хѣ'к ныколає. како темницѣ прїѣт и много зла претєрп'к ѡ хрїтоне навѣстнѣ мѣчитєлєй:... уриваєть ся на тїм, як єв. Николѣ явив ся для замкнєних в темници хрїстїян „аки снѣце

по темних шелацѣх, бѣгочестїа восїа или нѣкій тихїй хлад по вѣри прїиде, члѣколюбно ко хѣ своє достоанїе призрив потреби лстивїа² власт и метнѣв ѿ црѣства дївклїа“.

№ 198. Прежде Рождества хѣа лѣтъ пѣтъсотѣ, в велїкомѣ царѣ Александрѣ македонскомѣ: всего свѣта црѣа, почавши извостока и до запада скверѣа и моря на полднѣошь и полѣдне подсобою всю вселеннїю держащаго.. братїе слѣхати велеоумна мѣжа мѣтїва и справедлива: алеѣандра велїкаго црѣа македонскаго, якѣ сам родилѣ и гдѣ былѣ и длѣчого всен подсолѣнечной царемсам назвал свѣтѣс.

Ркп. недбалим полууставом, списаний 1725 р. в Лїнцах. (Лївнях) на 158 к. мал. 8-ки. прп. — Се варїант „Александрї“ сербської редакцїї.

к. 27. повѣстѣа albo исторїїа в црѣс дарїю перскомѣ; к. 34 об.¹⁾ Сказанїе в царствѣ селѣнскомѣ; к. 36. сказ. в градѣ Антївхїи мѣстѣ; к. 43 об. ск. в градѣ Римѣ велїкомѣ; и т. д. як в № 195 кромї: к. 72 об. Сказанїе в перѣвом повѣтїи Александровомѣ (що отвѣчає № 195: в црѣс Дарїи) з надпїею „сказ. в царѣс — царї — Дарїю прскомѣ“; в статї „в третом повѣтїи“ к. 95. „Посланїе ѿ дарїа ко царю порѣ индїйскомѣ велїкомѣ“ становить окрему цїлїсть; за сїм слїдує „Сказанїе в воеводахѣ“ 103 к. (в н-рї 195: в проводах црѣа Дарїа); „Сказанїе в людѣх птїцахѣ“ 109 к. отвѣчає „С. в людѣх дыких“ № 195 ст. 250); Ракаїа црѣа протїв „Ракаїа црѣа“ 261 ст.; „Сказ. в людѣх в шесторѣчнїхѣ и в шестїнегахѣ“ 113 об. — в н-рї 195 тїлько „шесторѣчнїхѣ“ 262 ст.; о песнголовцах пропущено; „Сказ. в вѣстровѣ на акїанском морѣ“ видїлено в видїльну статїю по оповїданю о раках; із „сказ. в црѣс порѣ“ видїлено статї — „в д-мѣ повѣтїи алеѣан“ 122 об, в фїлонѣ на помочѣ алеѣандрѣс 123 об.; поганскїе азїкы ѿ скверскїхѣ сторонѣс 125 об., (Пору на помїч), посланїе ѿ алеѣандра до порѣ црѣа 126 об., поклонїе воеводѣ индїнскїхѣ алеѣандрѣс 129 об.; сказ. в евремїтрии царѣ мерсеѣнскомѣ князн.

¹⁾ В рукописи велике С віддано Σ.

к. 157 об. в кінцевій заставці в 3-х рядках: „р̄—б̄ ѿ—ѿ—ѿ
к̄—б̄.“, за сѣм записе: „Изволеніемъ ѿца и ст҃аго дх҃а спи-
сана сѣм книжка Алексѣя Іоаннѣевича Лѣвѣвичѣ за короля Яв-
гста за пана благороднаго Стефана воеводи келскаго, за
панѣ державней тѣрколовои писалъ ей рабѣ кожій Яндрей
Снѣтъ томаковѣ вѣкѣ божаго ѿ: ѿ: икѣ. мѣсяца апрѣла
днѣ кѣ:

к. 158. Єказаніе ш землѣх ст҃їхъ — початок ви-
писок із західноруського „Путника“: Почаши ѿ царігорода
до сѣкѣза: ф̄. мѣль: ѿ сѣкѣза до Алексѣя ѿ. мѣль: черезъ
море тѣверѣдское ити: ѿ Алексѣя до іерусалѣмъ: ѿ мѣль
во іерусалѣмѣ по сродкѣ цр҃ковѣ воскресіе х҃ѣ во втои цр҃кви:
гробѣ вжїи на земли змармѣрѣ вї вїтїи: плащенїцею баво-
наноу прїкрїтїи тамже“.

Укажем ще на декотрі правописні особливості: і зам. ѡ,
ѡ зам. и часто; лїхою 4, сілнїмъ 4, нанавѣкѣ 15, ш єзєры
105, тїлко 114; к зам. о (і) дуже часто — гл. 24 об., 36, 43,
54, 66 об., 102 об., 125 об., 131.

№ 165. Зборник. Ркп. скорописею поч. XVIII. в. южно-
руського письма, на 366 стор. 8-ки; із переплету лишили ся
тїлько тильна дошка.

к. 1. Зачинаєть ся продовженем житїя Алексея, чоловіка
божого (17 мар.): имъ да иматъ вышшю мздѣ. Нѣкїи же
сородници и дрѣзи его шєждѣхъ его многѣжды, ѿ вкдєніѣ
своего глаголюще: како не выше лѣпо слѣжити оубогим си-
цевомѣ князю прєславнѣшему, но да повелитъ рабом творити
потрєбнѣ...“ [пор. Starine, XXII].

с. 34. Єлово ст҃аго Гє^{на}дїѣ: патриархи кон-
стантинопольскаго ш вкр҃к: єже оубо правосла-
внѣю вкр҃ѣ имѣти. шєнованїе доврїхъ дѣлѣ єсть.
тѣмже ш вкр҃къ начинаєтсѣ слово. ѿ. Вкр҃ѣи во ѿца
и сїѣ и ст҃го дх҃а, трѣцѣ нераздѣлнѣ и нєслианнѣ. єдино-
бж҃єственнѣ ѿца же нерождєнна. сїѣ же рождєнна а не со-
зданна. дх҃а ст҃го нерождєнна. нєсозданна. но нєхѣдѣща, три
во єдинѣ воли. и єдинѣ славы. єдинѣ чєстѣ. єдино поклонєннє,
ѿ всєѣ тварї. ѿ агг҃лѣ. и ѿ члѣкѣ прїємлющѣ. прєвѣчнѣ
и бєзконєчнѣ прєбывающѣю во вѣки...

с. 38. гл. кѣ. Бонтси оученикъ оучителя жезла паче самаго оучителя. Такожде боѣ [с. 39] црѣ, войси тои и вѣд, црѣ во естъ вѣжй слѣга чѣком, влагимъ мѣтїю, а злии казнїю. — [В иныхъ копіяхъ ся глава значить ся 58-ою; пор. Востоковъ, Описаніе ст. 233. Измарагдъ].

[с. 39.] кѣ. Посемже всякомъ богатомъ главѣ твою покланїя смиренїя ради древо во много вѣтвенное подклоненїемъ подидеши и мимондеши.

кѣ. Приемляѣ во ѿ црѣ власть ѿ подрѣгов своихъ слави тревѣтъ, а ѿ меншихъ его поклоненїя проситъ...

с. 50. гл. ѡд. Яще имаши дерзновенїе ко црѣ и власти лемъ, ко скорби ѿ обидѣмомъ ѿ силнаго, и допота побори по сиротѣ да вмѣкнутъ гдѣ капаю пота твоего со кровнью мѣническою. [В иныхъ копіяхъ ся глава значить ся 92-ою; пор. Востоковъ — 1. с.].

[Всѣхъ главъ 100. Есть се „Стословецъ-Стоглавъ-Златоструїѣ“ патр. Генадія].

с. 61. Здѣкаваемъ дѣлателно седмъ смертнїи грѣхи, яко въ видѣкъ древес. въ нихъ же коренѣхъ послѣдуютъ нїи десѣтъ грѣховъ, якоже видиши. и съвишише ѿ нихъ раждаются добродѣтели. якоже цвѣтъ рожи съвишише оувѣнчаемъ вѣнцемъ царскимъ, сирѣчь творїа ѿншю добродѣтель, повеждаетъ смерѣнїи грѣхъ съ десѣтїю его ѿрасли якоже во указанїи.

с. 62.

Любовь

Неблагодаренїе	Коренъ шле оувѣства зависть, и плодъ зависти оувѣство	Подражанїе
Распрїа		Радѣтословїе
Бражда		Менависть
Ирость		Памѣтословїе
Навѣтъ		Оувѣство

Зависть

с. 63. Містить короткий виклад про зависть-любов. — Слѣдуючі сторони розділені так же само, як 62—63, на таблиці і виклади о: милостивн-сребролюбію, ціломудрію-блуді, пості-чревобією, смиренію-гордості, молитві-уннію, довготерпінію-гніві.

с. 77. слово како во колѣзни бѣ благодарити зѣло полезно. Есть нѣци иже аще предѣхнѣт'ся, или ѿ никого скорени вѣдѣт'. или во недѣг' впадег'т'. или глаголюще или ино нѣкое или ноговолюще такоє недѣгованіє; лѣые похулают'...

с. 81. слово ѿ скончаніи свѣта и ѿ приѣтію антихристовѣ. преповѣнн андрѣ хрѣта ради, юродиви повѣда блаженномъ епифанію архиепкпс царя града. Нѣкогда спразнившиса епифанію и блженомъ Андрею приат его Епифані. Во дом' своѣ еже сотворити покѣ емѣ. поне сео единѣ седмицѣ и сѣдѣцимъ сео им на единѣ. Начат Епифаніє вопрошати блженаго Андреа глѣя рещи ми молютиѣ, како будетъ мира сего конецъ и когда и что естъ начало... [гл. с. 141].

с. 105. мѣѣя шктоврѣя: во ѣ: днѣ житіє предѣвнѣя пелагини влѣдниця. Патриарха антиохійскій собра шемъ епѣкоповъ во антиохію ѿ исправленнѣ црковном. и сѣдшѣмъ всѣмъ Епѣкомъ со патриархомъ.

Се жена нѣкая именемъ пелагиня влѣдница мимо шѣдше пѣтем'...

с. 125. Чѣдо первое і. мѣеніка хѣа Геврѣга. Како изрекѣ страшнѣю снѣ тѣнѣ и преславнѣю чтоже и возглѣю или что помишляю: или како начнѣ, повѣдати снѣ страшнѣю розмовѣ и дивнѣє слѣшаніє снѣ... (с. 126) Бистѣ во времена шна на вѣсточнѣ странѣ нѣккѣ градъ во странѣ палестїнѣтѣкѣ зѣловелик и множество людѣ внем'. иже нарицашеся лавснѣя, во томже градѣ вѣ црѣ имѣ емѣ. ваше савелнѣя...

с. 141. Слово ѿ дѣѣахъ грѣшнѣхъ, какова сѣтъ и вѣкаковиѣ мѣсцехъ знѣдѣютсѣ. блженнѣ Андрѣ Хрѣта ради юродивнѣ ѿ сем' повѣда блженномъ Епифанію любимомъ своемъ. Бѣ нѣкто именемъ иван' келѣтиновиѣ, юноша любимнѣ Епифаніевнѣ, и во грѣскѣ влѣдномъ валишесѣ. тако скнннѣ вѣколѣ лежаше множицю... (Видініє в снѣ Епифанія і його розмова з св. Андреемъ про

муки в пеклі, надруковано з сього рукопису Памятки IV, ст. 229—231).

к. 149. Слово стго Ѡца кірила архієпїпа Ялєѡандрїискаго ш неходѣ дїи и к: митарствѣ. Єже тѣны невѣдают мнози сїю нам кирил философъ повѣда: не того бо дѣла. сотворенїе выхом даiami и прием и различнаи риз шдѣканїе, но да шгождаем бг҃с, и полшчим шнам багмаи во животѣ вѣчном. (Пор. Памятки IV, ст. 196—201).

с. 165. Слово ш два развѣнїкахѣ како зачашася и како распашася. на прѣтѣмѣ древѣ съ окою странѣ гдѣа. Єгда бы° рождество Гдѣа бг҃а Н сїса шїего Іс хдѣ. изби ирод црѣ мднца... (пор. Памятки II, ст. 157—8 і 342).

с. 168. Слово Григорїа Бг҃ослова ш крѣтѣ чесно° гдѣа нашего Іс: хдѣ: и ш развѣнїческыѣ крѣтоѣ како зачашѣ. Ядам вшше во едемѣ преддверми рѣскими єгда приближися емѣ смртѣ... [гл. Памятки I, ст. 29].

с. 170. Шказ ш втором древѣ на немѣже распашася развѣнїк праведнїй. Ѡ тогож древа рѣскаго древа жизни взят' аггѣль гнѣ в'раи и вложи во рѣкѣ тигрѣ рекомѣю... [с. 172] на том древѣ распашася праведнїй развѣнїкѣ и мнози вѣрѣющїи во древо тѣ пребывающїи всегда. [гл. Памятки I, ст. 90—1].

с. 172. Шказ ш третьем древѣ. На немѣже распашася невѣрнїи развѣнїкѣ. Ѡ древа того снѣднаго єгоже адаам снѣсть и древа ради адаам из'раи изгнан' выст. Єгда время бысть потопа... [гл. Памятки I, ст. 254].

с. 173. Повѣсть, како сокращаѣ чтїнаа древа во иерѣсалимѣ. Бг҃сїа си г. древа. Ѡ неюже снѣдни адаам и изгнан' бы° израи по глѣоу гнѣю... [гл. Памятки II, ст. 242—5]. (с. 181) тїе древа вшхѣ во Ірлїамѣ смотренїем вжїим до Рапшїаи бѣ и сїса шїего Іс хдѣ. Єже из того вкнца древо израсте Сидѣ снѣ Ядамов три прѣти з'раю прине° Ѡцѣ своемѣ адаамѣ хоромѣ и оузрѣ адаам. г. лѣторѣли и воздухѣ велми іако позна иже того дѣлаи древа израи изгнан' бы° и оуплете вкнец' з' г. лѣторѣли и возложи на главѣ сѣвѣ и оузрѣвѣ. (с. 182) и израсте древо и° главы адамови на том древѣ животво° Рапшїаи хс сїсѣ нашѣ. второе

еже во земли мидянасте бы° натоуже древѣк прѣднѣи раз-
вѣднѣи распѣса. Третее древо еже рѣкѣс мерцѣс оусллади їзма-
натином. на том древѣк раѣть бы° неправеднѣи раѣвонѣи иже
хѣслаше гѣ.

с. 182. Слово ѡ главѣ адамовѣ. Глава адамова
во корени лежаше. краѣ їерлѣма... (гл. Памятки I, ст. 31).

с. 184. Слово и сказаніе стѣго Никона нако-
лицѣк цѣкнѣк їсда предаде хѣї їсдеѡм затридесат
сребрнѣиков, а вкождом' сребрнѣикѣс по дваѣцят литра, а в'сѣхѣхъ
литрѣхъ триста и шедесат, а в'кождом литрѣк по дванаѣцятъ
рѣвель, всѣхѣхъ рѣвель стѣхъ лѣктер' сѣкм'сотъ паѣдесат и два.
Рѣвель раздѣливши на копи литовскіе, то чинит [с. 185] ты-
саща и двѣстѣк и сорокъ кѣпѣхъ литвы. литовски двадцят
и една копа и сорокъ грошѣи. єдин' сребрнѣи дѣржит дванаѣ-
цят лѣктер. а вѣ кождом литрѣк єсть по дванаѣцятъ чер-
воныхъ. всѣхъ лѣктер'... триѣта, а червоныхъ є° чотири тѣсащи
и шемъ десѣтъ и ѣ.

с. 186¹⁾. Побчєніе стѣго васіліа ѡ всякѣ доб-
родѣтели. Братіе всѣдите блѣготорци подражатели сво-
его вѣдкѣс. да не сотворим во плємены ѡномъ вѣкном, не
прїимемъ богатєтва заѣк им'же и нїи оубожи вѣвают, не смѣ-
шлемъ своего имѣнїа со слєзами оубожихъ... (с. 187) потщим'
са на вѣїю жизнь вноуже поїдемъ мало помєдлѣвши вѣс-
цѣк семъ.

с. 191. Яприли кѣ. мчнїе стѣго великомѣченика
Гєѡргїа. Мчєнь роѣ сї: и преподобнїа Алєѣсандри
жєни дѣвклатїана мчїтелиа. Зачасѣ панованїа Дѣв-
клитїана цєсара римского кѣди до него старостове зо всѣхѣхъ
панєтѣхъ азлацє восточнихъ... [Взято із Skargi — Żywotów
świątych, Wil. 1579, ст. 343. — Gdy do Dyoklecjana Cesarza
Rzymskiego starostowie ze wszystkich krolestw, a zwłaszcza
wschodnich...].

с. 209. Марта ѣ: стѣхъ мѣ: мчєник иже всевѣ-
стискомъ єзерѣ пострадавшихъ. ѡ ликїннѣи мчї-
телиа. влѣкто тѣсї. послѣди же ѡгнемъ сожжєнїѣ:
писанъ василїємъ великимъ. Кѣди ѡѣ вѣрокѣхъ невѣожнѣи
ѣчинєннѣи быѣ. авѣ жадєнъ хѣї не визнавѣлъ... [Взято із

1) З сеї стороны другий почерк.

Skargi — Żywotów świętych Wil. 1579, ст. 200 з пропушеном проповідничого ветуцу, півтора стовпця: A gdy on niezbożny wyrok uczyniony był, aby żaden Chrystusa nie wyznawał].

с. 221 мѣдла мая ѿ мѣненїе стѣго іwannа вѣсло-ва: которѣ мѣненѣ дишклитианом(?) цесарем римскимъ: За часъ доментіана цесара римского. кгда христіан на смѣрть шѣканѣ, напершїе были єїпи... [Skarga, ст. 388, стовпець 2-вѣ, 19-а стр.].

с. 225. мѣдла ноєврїа во ѿ. живот імѣченїе стѣхъ везеревнїѣ. и чудотворецъ козми и Даміана. писанъ Ядономъ тревѣринскимъ и григорїемъ тѣрокскимъ. жили року сѣ. козма и дамїанъ Роженїе братиа были изаравнѣкъ внаѣцѣкъ лѣкарскѣ цѣвѣчени... (Skarga, ст. 875).

с. 228. Ноєврїа ѿ. слово в іwannѣкъ шгородницѣкъ: Шгородникъ іванъ такъ званѣ которѣмъ была вѣтми милостиѣ на шбогнїи. и завше робѣачи в шгородѣкъ всю працѣ свою давал... (пор. А. И. Понамаревъ, Памятки II, ст. 140).

с. 230. мѣдла марта ѿ-го о... аданасїа архїєїпа алеѣандрискагъ: в образѣкъ гѣнїимъ положено на ѣ. соборѣкъ во никен. Поднесѣте шчи на рѣчѣ новѣю: а смотрѣте. на великое чудо божїе. и даѣте хвалу...

с. 239. Житїе и мѣнїе стѣго мѣнїка прокопїа, іюліа ѿ: писанъ семишномъ метафрастомъ жилъ рокъ сѣ: Стїи великомѣнїкѣ прокопїѣ в града вѣ іерлїма, шца мѣла христіанїна а мѣкѣ болвохвалцѣ... (пор. Skarga, ст. 600).

с. 255. мѣдла шктоврїа кѣ. житїе стѣго мѣнїка Преди и иже снимъ: жили школѣ рокѣ фѣвѣ. писанъ семишномъ метафрастомъ. За панованїа іѣстина цесара пѣтого рокѣ панства єго пановаѣ наѣ мѣрнїи Єлезвацѣ¹⁾ чѣкѣ побожнїѣ... (Skarga, 934).

с. 268. Слово кѣ женамъ да бѣдѣ молчаливы. Послѣшанїе жени заповѣды бжїѣа и побѣчайте са молчаливы да спасете дшїи ваша... црковѣ повинѣтса хрїтѣ, такожде и жени своимъ мѣжемъ. повинѣтса.

с. 269. Мѣнїе стѣагѣ славнагѣ велико мѣнїка дешдѣора стратїалата ново превѣдено в грече-

¹⁾ в. б. Єлезваанѣ.

скаго азика во славенскійъ ѡзизѣ. Стѣни мѣни^к деѡдоръ бѣ ѡ иѡхан^т, иѡхан^ти же сѣт^ѣ мѣсто оу чермнаго моря...

с. 287. Житіе и страда^тчествѡ стѣни великомѣеници дѣи и премѣри^а екатери^ни ново преведенѡ ѡ греческаго ѡзика во славенскіи. Стѣни при^ншпамятнаѡи быше ѡ прехвалнаго града александри^и...

с. 327. Слово похвалное дающимъ мѣстнию. Бон^тинѣ братіе велик^ѣ ест^ѣ прѣ^т бѣом^ѣ мѡжъ мѣтвѣй. мѣт^нна же еѣ егда слюбовію биваетъ и здобрѣм изволеніем...

с. 328. Слово иѡанна златоустаго ѡ смиреніи. Молю оубо ви чада гдѣ ради смиреніе любѣте зане же и сам^ѣ... смирсѣ гдѣ на^ѣ ради...

с. 331. Повѣст препод: ѡца нашего Макаріѡи великаго село дѣше полезна. Ходи и^ккогда прѣй макаріѣ во пѣстини, послѣдоваше емѣ агг^лъ и гдѣ емѣ: благослови ѡче... [Слѣдуе розговор препод. Макаріѡи з ангеломъ про загробове житѣ, митарства, вѣчни муки]. (Пор. Памятки IV, ст. 218—227).

с. 249. Мѣда ноѣѣ: кѣ. житіе и мѣчение иже во стѣнѡхъ преподѡбнаго ѡца нашего климентіѡи папи римскаго жил ѡколо року р. Иже во стѣнѡхъ ѡцѣ нашѣ климентіѣ. Родом зримѣ. Родичов станѣ сенаторскаго снѣ фаустовѣ... (Skarga, ст. 1035).

с. 257. септев. л. мѣеніе стѣного сѣенно мѣни^к Григоріѡи великіѡи Арменіѡи которіѣ жил Рокѣ счѣ: писа^т семинномъ метафрастѣ: Во днѣ Ардасира црѣи перскаго, которіѣ з кролем Арме^тскимъ кѣрсаремъ вѣнѣ вѣлѣ. Направил на него то е^ѣ на кѣрсара и^ккакого Янана¹), которіѡи вигнанцемъ ѡ него счинивши, а в приазнь сѣи кролевскіѡи скрадиши. кѣрсара кроля зрадливе замордовал... (Skarga, ст. 910).

с. 264. Мѣчение кѣпсими панни со тридцатма и шестма паннами. Диоклитіѡианъ цесар римски. Докладшиѣ ѡ гандѣ паннѣкъ красоти велико^к христіѡианцѣкъ которѣ звано кѣпсима...

с. 267—278 чисті.

---

¹) у Скарга — „Янака“.

с. 279. Починають ся Святці в формі молебнів. В 1-ім молебні перечислено прародичів і їх потомків, патріархів, Мойсея, Давида, царів, пророків, старозавітні жони до Сусанни. Для інформації подаєм статю 279-ої стор.:

Праведні Адаме Родоначалникъ со Своєю помощницею своєю и со сином своим Явелем молитє.

Праведні Єде со сином своим Єносом моли.

Праведні Каїнане сїне Єносовъ со сином своимъ Малеленом молитє.

Праведні Іреде со сином своим Єнохом моли.

Праведні Марскале со сином своим ламехом.

Праведні Ное сїне ламехов со сином своимъ семом и Іфетом молитє б҃га ш мнѣ грѣшном... (с. 281) Праведні Іакове Сїне Ісааковъ Патріархо Лѣсъѣвице дѣвическая... Леву сїне Іаковъ хрѣстъ великомъ бжественні еси слава: что Леву вѣщиши и сѣя слави хоцѣши. (с. 283) Праведні фаресе Ізаръ ѿ Оларі Бл҃дніци. сїнове Іуди Патріархи... (с. 284). Памят соломона цара сїна давидова. Праведні Ровоаме сїне соломонов твоего дѣда бити великаго глїю... (с. 287) Праведні Мелхисїдекъ имать ты пісанїе кромѣ ѿца и матере... (с. 289) Правед. Енедо жено Іисїфа прекраснаго. Праведная Марїе сестро Моисева. (с. 290) Праведная Інно молитвою чадю родши самѣла великаго. Памят правед. Євсани. Тѣхъ мѣтвами прѣтыхъ б҃го хрѣте бжє помнѣши.

с. 295. Мѣца септєврїа въ д.

Стї пррче Моисею б҃говиѣче моли б҃га ш мнѣ. Стї пррче Захарїе мѣн... Стї пррче и пррече крїтителю Гднь Іване м... (с. 296 на полї: февварїи). Стї пррче Захарїе мѣн. Стї сланї пррче и пррече крїтителю гднь Іване ради перкаго: втораго. и третаго шкрѣтїнїа чєстнїма глави твоея моли б҃га ш мнѣ грѣш. (май) Стї пррче Іаремке мѣн... (с. 297) Чєстї и славнї пррче и пррече крїтителю гднь Іване ради үскноженїем чєстнїа глави твоея моли б҃га ш мнѣ грѣш.

За сїм їде по мїсяцям такий же молебен апостолам; учєнїкї апостольскї названї також апостолами... (с. 299) Мѣца Ін҃сарїа(1). Стї Соворе стїхъ седмѣдєсѣт дїстоловъ камѣжє имена стїхъ дордѣ списа: На 302-їй ст. в такий же помїсячвїм порядку зложенвї молебен мучєнїкам... (309—310 ст.) „Іко

имѣше дерзновеніе ко хрѣсту бг҃у нашѣмъ мѣце всечестыни того прилежно молитѣ въ мнѣ грѣшномъ...

(с. 312). Мѣца мая. Стѣмъ Мѣчники и князи Роскїстїе Борїсе и Глѣбе Ради пренесенї стѣмъ мощѣ ваш.. (316 ст. лѣпень). Стѣмъ страстотерпци князи Рускїе Романе и Давиде: моли бг҃а...

с. 318. Мѣца септеврїа свѣщенномѣченики списаннїе... (с. 322) мѣца Априла. Стѣмъ свѣщенномѣче Антипо епѣ Исскїскї бг҃гдѣтъ ѡ бг҃а имашн цѣлїти збѣндоу волѣзнь... (с. 325). Всн стїи свѣщенномѣцї, епископи і архїепїи молитѣ бг҃а въ мнѣ грѣшномъ.

с. 326. Молебенъ святителямъ: — (с. 327 жовт.). Стїтелю ѡче нашъ Арсенїе Архїепїе Сербскї... (с. 328 груд.) Стїтелю ѡче нашъ Петре мїтроп кїев і всеа Росїи.. (с. 329 сїч.) Стїтелю ѡче нашъ Сава первї архїепе і свѣтелю сербскї... (с. 330 лют.) Стїтелю ѡче нашъ алеѣе Архїепїе кїев и всеа Росїи новї чѣдотворче... (с. 332 мар.) Стїлю ѡче нашъ Івно мїтрополїте кїевскїи и всеа росскїи мїи... (с. 333 май) Стїлю ѡче нашъ алеѣне мїтрополїте кїевскїи и всеа Росїи новї чѣдотвор. (с. 334) Пренесенїе честыныхъ мощѣ іже ко стїхъ ѡцѣ нашыхъ прѣсвѣщенїе мїтрополїти кїпрїане фотїе и Івно кїевскїе и всеа Росїи чѣдотворци мїите... (с. 335 черв.) Стїлю ѡче бг҃гворнѣ княже Петре со фѣвронїею мѣромскїе чѣдотворци... (с. 336 лѣп.) Стїи велїки княже владимїре нареченнї востомъ крїстїи васїліе иже посвѣтїи еси стїмъ своемъ крїщенїемъ всю землю Рускїю и сокровїи еси їдоли... (с. 337 серп.) Стїлю ѡче нашъ васїліе хрѣта ради Юродивї чѣдотвор Москвскї мїи... Стїлю ѡче нашъ мїтрополїто кїевскї и всеа Росїи чѣдотворче (без імени).

с. 337. Починаеть ся молебенъ преподобнымъ по мѣсяцамъ. (с. 338 вер.) Преп. ѡче нашъ Саватїе Головецкї чѣдотворче... (с. 345 сїч.) Прїдѣне ѡче нашъ лаврентїе змїстїра печерскаго затворникъ мїи... (лют.) Прїдѣне ѡче нашъ прохоре чернорїзче печѣрскї иже ѡ вышѣ глаголемаго ловада хлѣбъ твораше ѡ пепела соль мїи бг҃а въ мнѣ... (с. 346 лют.) Прїдѣне ѡче нашъ симѣонъ сербскї, новї мироточце... п. ѡ. н. кирїле епѣпе. катанскї философе и оучителю слованомъ и колгаромъ. мїи бг҃а... флавїане... (с. 347) п. ѡ. н. еразме чернорїзче печерскї мїи... касѣане... (с. 348) исповѣдникъ... п. ѡ. н. естратїе

печерскій млі... (с. 350 цвіт.) п. Ѡ. н. нифонте єпїпе новгородскій... (с. 352 май) п. Ѡ. н. дєвдосїе печерскій первоначалниче шєщємъ житїю кросїи стєн зємлї Іг҃мєнє печер... (с. 353) п. Ѡ. н. Никитє затворникъ печерскї... (с. 354) п. Ѡ. н. Никитє стол перяславскї и чѣдотворчє моли.. (с. 355 лш.) п. Ѡ. н. Антонїє печерскї їже ко кїєвѣ вилъ єси началникъ всѣмъ монахом... (с. 356) п. Ѡ. н. многотерпеливїи Іванє затворникъ печерскї млі вѣа... (с. 357 серп.) пр. Ѡ. н. антоннє з' рима приплившєго по водам ко великїи новгород. п. Ѡ. н. многотерпеливє пиминє Ѡ лавры печерскїа млі вѣа. прѣдвєни Ѡци нїши дєвдоре Василїє печерскїє... п. Ѡ. н. алїмпїє печерскї... (с. 358) п. Ѡ. н. Авраамїє соловецкїи чѣдотворчє...

с. 358. Преподобномученикам — жєвтнє, сїчнє, марцє, цвїтнє — (сѣдмъ дѣвѣцькъ 359), а з 360-ої ст. мученицям: (с. 364 лш.) Єтїа вѣженнєа княгинє рѣскаєа єленє млі вѣа ш мнѣ грѣшном.

№ 187. Зборник. Ркп. старинним полууставом кін. XVII. або поч. XVIII. в. на паперї знаку — крєст в щитї (як у Лихачєва, н-р 510) з короною, на 162 кв. 4-кї (пд̄. — снд̄. + 2 к.), без переплєта, розбитий екземпляр; получєна од дяка із Ослав 1872 р. Сє очевидно частъ бїльшого „Зборника“, із котрого перша частина з мїєацєсловом, пасхалїєю, індїктом, стовпами євангєльскїми, сонєшнїм кругом і „лѣтєрою“ пасхалїєною, „Словом дѣшеполєзным Ѡца памвї“ і „Сказанїємъ ст҃го Ієронїма ш Іудѣ скарїптєскомъ“ затратїла єя, про що свїдчить „Ѡглавлєнїє вѣщїи їажє шєрѣктаютьсєа кѣ книзѣк сєї“ (снд̄. об. сл.). Із оглава недостає послїдня картка (статї смд̄. — снд̄. кк.).

к. пд̄. Ѡ таємницї обхожденїа сїснїтелнаго днє истиннєа пасхи. Законоположенїє стѣхъ апл̄ъ и преданїє Ѡ вѣноноснєх Ѡць цр̄ккѣ непремѣнно соклюдати. Избранное Ѡ слова великаго аданастїа, архїєїпа алєксандрїйскаго. иже испїса повелєнїєм перваго собора никєйскаго, вѣкрєзѣ пасхалїїном', врємєа подобно ко стрїти хѣтїи хранїтї: єжє єсть дн̄ь таиннєа вєчєра гд̄нѣ волнїа стрїти распатїа и погрєвєнїа єго

плотію: пресвѣтлаго тридневнаго воскреснїа, на нѣса со плотію вознесенїа, и сошествїа оутѣшителя дѣа. Вснхъ яко Ѡ главнзнь и прочаа празднїки чиномъ своимъ послѣдуютъ. Тайнс црксю достойно и прѣдно естъ сокритати, дѣла же кѣта лѣпо повсюдѣ исповѣдати, ш непостижимомъ смотренїи создавшаго вса Ѡ невїтїа... [короткий шестодневецъ, значене кожного дня тижня для людей і вірних, пояснене знаків зодїяка, індикт, постанови о празнованю пасхи].

к. чѣ. об. Пристиженые до мѣсцослова. Перкое междѣ линїю число днѣ мїа значитъ.. Во третьей линїи личба кр҃сга лѣннаго и настата мїа нѣснаго... (всього 6 стрічок).

к. чѣ. Канонъ покаянный ко гдѣ ншѣмъ іс хр҃тѣ. пѣваемый повса дни. творенїе прѣднаго Ѡца крриала.

к. р. об. Исповѣданїе грѣховъ повседневно ко самому гдѣ вѣс. люкомъдркїшаго калїста љандовсала, констиннѣ дшѣполезно естъ члѣкѣ и сїснтелно. Воспоминаютьъ ко са во семъ исповѣданїи чловеческїа вса стрѣти.

к. рѣ. об. Млтва по исповѣди ко прткїи вѣородини. Ѡ пренепорочнаа гїже црїце...

к. рї. об. и. в. с. Ѡ. н. крриала, архїеїкопа Ялѣљандрїйскаго. Слово ш несходѣ дшн Ѡ тѣла, и ш страшномъ второмъ прїшествїи хр҃товомъ. сѣло дшѣполезно ко оумиленїю и покаянїю приходящее: Преведеное Ѡ еланска на словенскїй и пакн на простѣйшїй азыкъ съ исправленїемъ. Боюса смерти, яко горкостю мнѣ естъ: страхюса шгна печалнаго, ако вѣмъ безконечнъ естъ оучастникомъ теплоты: боюса темноты, не естъ ко вѣмъ оучастницею свѣта.. (Гл. Памятки IV, 202—213).

к. ркѣ. Слово ш мелхиседецъ: іже к'стїхъ Ѡца ншїего Яданасїа патрїархи алељанѣдрїйскаго: Потреба Ѡтчизнѣ и родѣ влженнаго мелхиседека шповксти, поневажъ називаетса безъ Ѡца и безъ мтєре, и безъ родѣ. той мелхиседекъ былъ споколѣна хамова, которого оуродилъ ноє.. (Есть се варїант слова, народною мовою, напечатаного Порфирьевим I, 131—5 ст. Пор. Памятки I, 92—101 ст.).

к. ркд. об. **Ѡ** лѣтѣхъ внихъже кїевское княженїе и всея россїи само державствїе под татарскимъ прѣвѣсть игомъ. Ѡ рохъ рож: хѣа расм. **Ѡ** нашествїа злочестиваго батїа в'россїйскю землю, и Ѡ разоренїа православнаго црѣвеннаго града кїева, и вси кнзи россїйскїи под поганскїа власти игом чрезъ полтораста лѣтѣхъ прѣвѣвахъ... [Дословна ввписка з друкованого Гїзелевого „Гвноцїса“ 1680 р. В текстї подибуем хїба правописнї змїни, та деякі перемїни в родї „православнаго“ замїсь „преславнаго“. Печатаний текст (Ѡ. — рї. об.) помїщений тут на (ркд. об. — рмд.) кк.].

к. рмд. По статї „**Ѡ** погїбели Мамаякой“ слїдують: **Ѡ** княженїи великаго кнзя Владимїра в'кїевѣ, и всея Россїи, и Ѡ самодержавствїи єго. до статї (рї. об.) **Ѡ** окліанїи водою на великѣхъ днїхъ — („Гвноцїсѣ“ к. 25 об. — 29).

к. рнї. об. **Ѡ** княженїи мїханла всеволодовича в'кїевѣ, и Ѡ нашествїи злочестиваго батїа. — (к. рнї.) **Ѡ** влгоговѣстѣ в' стїи обителїи печерской ко црѣковномъ слѣженїю Ѡквдѣ шнѣ начаса. („Гвноцїсѣ“ 68–70 к.).

к. рнї. об. **Ѡ** семѣхъ когда в' црѣтвѣющемъ градѣ Москвѣ Патрїаршескїй прѣоль Ѥстроиса. Бжїимъ промышленїемъ влгочестїю в' Великороссїйскомъ црѣтвїи іако слнцѣхъ посредѣхъ кр҃ста нїнаго сїающѣхъ при влгоговѣрномъ великомъ гдѣрѣ и црѣкѣ великомъ кнзѣ Ѡвддорѣ Івановичи всея великїа Россїи самодержци... (прїбутѣ патрїарха Єремїї, основанє московского патрїаршества — зі есилкою на „книгѣ правилъ печатнихъ на Москвѣ“ т. в. на Коричу 1646 р. На 154 об. находим двї короткі хронїкарскї ввписки із Лїтописця по Стрїйковскому 1432–1455 р.

к. рнї. Бг҃ородични и крѣтвобородични.

к. рѣ. Прикладъ о хитрости дїаволской и іакѣхъ сѣди в'жїе єстѣхъ скрѣтїе. Псѣстелникъ єдинѣхъ вѣлъ, котрїи вѣхъ єдної пѣщи прѣвѣвалѣхъ вѣхъ днїи и ноци гдѣхъ вѣхъ слѣжилѣхъ: а прѣдѣхъ вною пѣщию єдинѣхъ пастирѣхъ швци завше пасовалѣхъ. И прїдало сѣхъ єдногѣхъ часѣхъ, же шнїи пастирѣхъ оуєнѣлѣхъ: а гдїи спалѣхъ прїшѣдѣхъ злодѣи, и оукрадѣхъ всѣхъ швцы... (Очевидно переклад з польського).

к. роѡ. об. Мѣтва вав'к. Гдї ісе хрте вже нашъ, рожденса прежде вѣккѡ ѡ ѡца без мѣре: и во послѣднѣмъ лѣта посланъ бысть безъ ѡца родитиса на земли, и ѡ браконенскѣмъ мѣре прошедъ... (прїать) бакою пеленъ повитїе и во наслехъ скотныхъ положенъ. ты и насъ пришествыемъ твоимъ прїиди и шѣты равс твою сїю имрк: вавс, прїемшю мѣнца (или мѣнцис) прости пришедшю къ стѣкї твой цркви на шчищенїе дїи и тѣлс...

к. роѡ. об. Предсловіе ст҃аго Іѡана златоустаго: Блаженъ градъ ѡ бл҃гочестивыхъ црїей цртвемъ и монастырѣ ѡ воздержникъ и искѣсныхъ строимъ: и корабль ѡ искѣсныхъ оуправляемъ...

к. роѡ. об. ѡ патерика нравостченїе. Гл҃аше иногда нѣкїи ѡ старецъ лагри александрїйска братїамъ совопрошацимъ. Бг҃ъ (рече) силнѣишїи естъ всего...

к. роѡ. Іѡнъ (достойно и праведно) нареченъ бысть златоустый: чистоти ради златыхъ оученый...

к. роѡ. об. Мѣтва ко пртѣи и живоначалнѣи тройцы... і 3 молитви до Богородици.

к. роѡ. об. Животъ и мѣненїе Яфры вѣдныцк из' иншюми. Skarga, 711 str.

к. рпї. об. Мѣца мѣмъ въ ѡ. днѣ пренесенїю чтнмыхъ мощей и. в. ст҃. ѡ. н. нїколаѣ — (служба).

к. рчѣ. об. Сказанїе во кратцѣхъ ѡ чѣдескѣх' и. в. ст҃. ѡ. н. нїколаѣ мурликїйскихъ чѣдотворца. Бл҃гочестивому читателю предложенное. Бг҃ъ прославляемый въ совѣтѣхъ стѣхъ своихъ... (з виданя кїевского 1680 р.).

к. рчѣ. об. Мѣсѣца декаврїѣ во шестый день житїе ѡ части сказанїе ѡ чѣдескѣхъ и. в. с. ѡ. н. нїколаѣ архїеїпа муръ ликїйскихъ чѣдотворца. Чѣдотворца великаго, помощника скорѣго, и ходотѣѣ къ бг҃с израднѣго... [Все до кїнца переписано з печатного виданя 1680 р.].

№ 99. Зборникъ зложений з двохъ рукописѣв: полууставныхъ уривкѣв Пролога XVI. в. з доповненїями і польскими встав-

ками XVIII. в.¹⁾, доконаними, судячи по почерку заголовка і вставок, рукою лодинського священника Павла Свідзінського, намісника (декана) бірецького. — Правопись старого тексту звичайна руско-болгарська з неправильним ужитєм юсів; папір знаку „лілія“. — В ркп. 2+85 кк. F^o + 10 кк. печатних, в тектуровім переплеті; внутрішня сторона обложки заклеєна листами з рукописної тріоди цвітної (XVI. в.)

На 1-ій стороні початкової картї (+) скорописна запись-заголовок: „Сиа книга естъ власна превелекѣного Ѡца Павла Бѣдзѣнського, прѣзвитера Лодинского, намісника бѣрецького“.

На обороті: *Historia o Vigiliuszu Papiezu. Vigilius pirszy Papieź, ten wstempiuszy na Stolice Piotra S. byl napomniony od Iustyniana cesarza y Theodozy Malżaki Iego...*

На 3-ій стор. *Historia o Iedney Białogłowie. Discipulus pisze o iedney białogłowie gniewliwej, ktora zmeżem y z Sąsiady Swoiemi nigdy się nie zgadzała, uczyniła się dewotka...*

На 4-ій стор. *Historia o Borromeuszu Świętym. Czasu iednego Borromeusz S. iachał przez Helwecyję y Stanol nanoc w gospodzie iedney... ale go ieszcze sam bronil, gdy go inna czeladz iego bic chcieli zato.*

к. а. (+) Жытїе и чѣдеса стѣх чѣдотворецѣ и безсребникѣ козми и дамиана, мѣа ноемвриа дня а. Гдѣ нѣмѣ іѣ хрѣс рож'дшѣса и іав'шѣса на земли всака лѣстѣ разорѣса..

к. б. (шє) стѣх козма в приатїи трѣх іаць. івзатїа дамианова. не мнѣй іав мзды ради приат, занє вслѣшанїе клатвы ради..

к. г. Бѣ тож днѣ слово в чѣдесех стѣх чѣдотворецѣ козми и дамиана. Бѣ нѣкто на том мѣстѣ моуж именован малхъ..

к. д. (+) Докінченє чуда „в женѣ“.

На обороті наклеєна таблиця планетарних системів — Птолемея, Коперника і Тихона Браге і величини планет по Геллю, з німецькими замітками.

---

¹⁾ Віддільні картки сих вставок помітимо крестиком (+).

к. з̄. (+) Historia o Świętokupstwie. Za czasów Wiktora II, Papieża w Roku Pańskim 1055...

к. й̄. мѣа генварѣ д̄. дня. слово стого великаго вѣсилѣа. їже ѿналь чѣка ѿ дѣвола. Баше моуж вѣ кесарїсткї странк. имѣ емоу сикантиан. имѣше имѣнїа мног имѣже не вѣк числа. села и люди и конїи множество, и оусего. имѣше дщер єдинѣ, имѣ ей карасїа. и обрек ю бѣс... (оповіданє про Евладїя, пор. Житє і Слово т. I).

к. л̄. (+) Закінченє, дописанє доповнячем — „(такожде) братиа вѣрнии хрїтианє памѣтаїте велициї и малыи... не вѣкщайтєса дѣвола... хотай велми гришен кто, не ѿстѣпай ѿ мѣтїваго бѣа, гдѣ бѣк мѣтївѣ ѿпѣститѣ чѣкѣс грїхи, хто добрии дѣла творытѣ...“

— Historia o Anastazyuszu Cesarzu.

— Historia o Uwakaryku.

— Historia o Persach.

к. л̄. об. Historia o krolu Burgundyiskim — закінчена на наклевім на давній текст 12-ої к. листку. За нею „Historia o Ferdynandzie Tyranie“.

к. в̄. мѣа септеврїа вѣ з̄. днѣ. мѣнїє ст̄. мѣника созонта їже впронтк. Маѣимїанѣ шкладающѣс килїєю. и градствѣюци гнѣснкї вѣрк идолѣстїей...

к. ҃. об. — під текстом доклевна: Historia o Xiążęciu Lotaryńskim.

к. з̄. Мѣа тогож¹⁾ кѣ. вѣговѣщенїє пѣтѣа владѣчица нашеа вѣа ї прѣно дѣвы мрїїа. слов їже вѣ стѣх ѿца нашего ївана дамаскїна. Нїкшнємоу чтїномоу и цркомоу собранїю... (пор. вище — Ізмараїд, стор. 19—20).

Мїж кѣ. і к̄. картами вєтавлені 4-к. Q польскої проповідї на похоронї Хїєдза Jana Czarniawskiego Plebana Rychwalskiego, Poddziekaniego Bieckiego. На оборотї 4-ої к. запис: „Ta xięga iest własna Andrzeia Lewickiego Diaka wsi uluczka. kupiona u s. p. Anastazyi Swidzinskiej Popowicki Łodzinskiej za złpoll 5. dnia 25-o 7-bra 1804 Roku.“

¹⁾ марта.

Memento homo! Pulves est et pulves reverteres... Requiem aeterno Domine.

в. кѣ. Слов' дшеполезно. Вѣ стый вел. четвертокъ стърныа нед. Днес братіе слышасте вѣ евліи стрти хѣы чтѣще...

в. кѣ. Бтож чекъ страстныа нед слово ш мѣцк гнн евсеа влженнаго. Вчерашнюю рѣч' мышлю изрещи днес и раздрѣшитиса длъгоу возлюбелный...

в. кѣ. об. Вѣ стый вел пак стртныа нед. слов ш снатін гнн съ крта і ш плачи стыа вѣд. Чждеса и с(л)ишлы гнл, кто возлюбелныи изглатъ, или кто может извѣцати страсти его... (пор. Памятки II, стор. 246—252 і 412—417).

в. лѣ. об. впаѣ вел на ѡ-мъ чл° посланіе пилатова к тивирію кесарію. Пилатъ ж яко оуслыша и оувидк ш въскрніи і ш вознесеніи ісѣк сѣло оубоаса. и речъ, аще оуслышана вѣдѣтъ словеса оу кесаря. сѣде и написа епистолю и послак кесарю врим'... (пор. Порфирьевъ II, ст. 191—7 і Памятки II, ст. 353—356, гл. чѣ).

в. лѣ. Вѣ стый вел пакъ страстныа нед чюдо сътвор'шиса вѣ цѣриградк образа гнл нже вѣ на стѣне моу'сей сътвори. Вѣ цѣтво оустына великаго сътвори° чюдо преслав'но... [як на стелі у одного жидовина появив ся образ розпятого Христа „моусією сътворенъ“; жидівска рада обвинила за се свого співвизнавця в відступництві; щоб доказати безпідставність сього обвиненя, жидовин в присутности ради пробивае копіем бік намальованого Христа — і з нього потекла кров і вода. Жидовин увірів, рада розбіглась, цар з патриархом зібрали витікшу кров і перенесли її разом з образом у церков].

в. лѣ. об. (+) Hystoria o swiętym karpie Biskupie kretenskim.

— Historia o Metronie swiętym.

в. лѣ. (нижня половина). Мѣа мал вѣ в. днѣ слово на пренесеніе мошем стых мчникъ бориса и глѣба — [се звичайне проложне чтеніе: „Влѣнъ гѣ вѣ ѡць гѣ нашего іс хѣ иж не дае нам погивѣти вѣ прелестк идоласт'кѣ“]...

к. лѣ. об. В тож дѣнь пренесеніе мощей стѣх мѣник глѣва и бориса — [варіант попереднього, на підставі широкого Сказанія].

к. лѣ. об. Чюдеса стѣх мѣ бориса и глѣва. о хро-мѣмъ, в слѣпомъ, (к. мѣ. об.) чждо ге еже в кѣвкь вѣ — (з вязнями).

к. мѣ. об. Мѣла маж дѣ. пренесеніе мощем стѣго великого Ѡца нашего чждотворца хѣа! николаы Ѡ мира во варк градк. Прѣно оуко братіе длѣжны есмо божественныа празднигы вѣ чти дрѣлшей творити...

к. мѣ. мѣла тогож слов' в пренесеніи мощем стѣог вѣ стѣла чждотворца николаы. Ѡ мир вѣ варк град. Понѣж за оумноженіе грѣхѣв нашихъ пошѣра-ющѣ вѣоу на хртїане зѣло и многїа казни... [Чуда св. Николы] к. мѣ. о трѣхъ мѣжехъ вѣврѣженныхъ вѣ морѣ, к. мѣ. в оумрѣшемъ чѣци на пѣты.

к. мѣ. об. Чждеса и дѣанїа їже вѣ стѣх Ѡца ншѣр николаы. — о чѣцк елиферїи именемъ димитрїи, к. нѣ. в семишнѣк чѣцк ежїи, к. нѣ. в юноши именемъ николѣк к. нѣ. в попк христофори. к. нѣ. о петрк чрѣнци.

к. нѣ. Hystoria o Biskupie Panormitańskim. З первісного тексту остав ся: „Мѣла їюла вѣ к. днѣ житїе и похвала предивного стѣго и славногѣ прѣрка илїи. Ннѣ свѣтзар'ное сѣнце нѣнаго крѣга вѣшествїи шгненныхъ кон. свѣтлостїю просвѣщаются пач...

к. нѣ. в. т. д. григорїа мниха и презвитера игоумена шентели пантократоршвы сло^в похвалное стѣмоу прѣркѣ илїи. Проршци оуко вси влощенїе єдинороднаго посланы быша жестокосерѣдому пропшвѣдати їїлю... (Гр. Цамблака).

к. жѣ. об. (нижня полов.) Hystoria o Iednym Człeku Heretyku. Piŝze Thomas Valdensis takŝe u Bredenbachius...

к. жѣ. (верхня половина +) Hystoria o Białogłowie Iedney. Ex Iacobo Vitriaco Ioannes Iunior in Scala Caeli piŝze o iedney niewiescie...

— (нижня половина). Слоко на оусѣкновенїе чтны главы стѣго ї славногѣ прѣрка і прѣтчи крѣла гїа їшана. Родившѣса ге хѣоу вѣ вифлѣшнѣк їоудестемъ вѣзысканїа. сѣтворїи їрод четверовастникъ іако погоубити рожд-

шеса штроча... [Втеча Елісавети, пробуване в горі, погоня Іродових вояків, відлучене на 5-ім місяці, поворот на 13-ім міс., 27-літній Іван Креститель у Ірода, звісна історія з Іродіадою і похвала на смерть праведника. Іродіада же (к. ої.) „оускченна бы° водою помръзшию. и принесена бы° глава еѧ на лонѡ ѡца еѧ. самаж шта долк подледом оусккшим во вѣдк. (обор.) шегда ѡ стого іуанна бл°веннаѧ. аки бритва изшцрен'на желкзнаѧ. не точію грѣхи шчищаючи, но и племени иредовѧ на кровѣ неповин'ноу вѣстав'ши и скоро теченіе сквр'ши, оусккнѧ іуана мечем. сиж водою помръзлоу оускчена бысть. ш вода блвен'наѧ шцкшаючи грѣхи. ш вода шстркйши меча. ѡсккаючи главоу на шбличеніе сквр'ныѧ“... Порівняне судьби Івана Крт. і Іродіади по смерті. (пор. А. Vassiliev, Anecdota I, ст. 1—4; Памятки II).

к. ої. Слово стого ефрема і пррчтво ісанно сїѧ амосова. сѣ плачем и рыданіем ш послѣднєх лкѣтєх хоташнєх быти. Тако глєт Гѣ нашѣ Іс хс к вам братіє, внемлѣте глѡ оусѣ моєх. (Пор. Памятки IV, стор. 252—257).

к. ої. об. слов стго григоріѧ вгослова. ш вжєтвенкй литоргїи. Се же бы° вѣ дни прѣвѡѧ, стѡи ѡци сквр'ша° (к. ої.) ко стомуу григорію вгословоу. и рекоша єму шѣ стѡи скажи нам ш тайнк стѣй и вжєвнн'кй литоргїи...

к. ої. об. Вѣпросиша стѡи ѡци григоріѧ вгослова глѡще. Что є° ѡче стѡй григоріє црковѣ вжїѧ и чєо ради сѣздана бы°... [Одвіт на се питанє роз'яснює сїмволїку частий церкви і її сосудів].

к. ої. об. Словѡ і. в. с. ѡ. н. василїѧ ш вѣспоминанїи єтва члчѧ. Велика мѡдроє вжїѧ братіє житїє сєго прекыванїѧ...

к. ої. Пооученїє ш матєжи житїѧ сєго і ш покаанїи всѣх члѣкѣ. Разѡмкїте братіє свѣта сєго матєж и члѣкоє сѣтєство...

к. ої. Слово іуанна златѡстаго ш покаанїи і ш ползѣ дшїєвн'кѣ. Дрѡзи и братїѧ. ѧко имамы страх и трепєт...

к. 80. (+) Historia o Iednym Człowieku Pobożnym. Píše venerabilis Beda w Historiey Swoiey, iż Roku

Siedmsetnego Dwudziestego za iego czasu człowiek Ieden, Żonaty w Brytaniei na imie Dzieitelnus...

к. 81. (+) **Како клатвопрестѣпникъ не извѣжа сѣда бжїа.** — Оповіданє про Готѣтина(!) сотника, що в Едесї взяв собі другу жінку Евфїмію, дочку фундаторки церкви мучеників Гурія, Самона і Авїва (15. падол.) і, мимо присяги над гробницею мучеників — не вчинити Евфїмії ніякого зла, змусив її відректи ся від нього, яко мужа, і стати невольницею першої жінки. Евфїмія родить від сотника хлопця; панї троїть його. Евфїмія замачує незначно кусок вовни в їдї, пливучу з уст мерлої дитини і при добрій нагодї витискає її своїй панї в вино. Панї умирає. Рідні додумують ся до звязку смерти хлопця і панї і рїшають Евфїмію живцем поховати разом з розложившам ся трупом сотникової. Евфїмія молить ся едеским мученикам о поміч — і вони переносять її непомітно від Готѣтів (Готів) в Едесу. Рано мати знаходить свою дочку у гробниці мучеників. По якімсь часї з'явив ся в Едесї сотник, що — не знаючи нічого про чудо з Евфїмією — удав ся в дім тещи, де і „прїємъ казнь по дѣломъ скримъ“. — Се очевидно типічний середньовіковий роман з цікавою фабулою — двоженства і подвійного конфлікту (двоженство — зломанє присяги) з одної сторони, а неустанної помочи святих своїм почитателям, помимо їх тяжких провин (месть Евфїмії своїй панї). Сотнику фабула каже понести „казнь по дѣломъ скримъ“ в домі тещи, хотя — здасть ся нам — прощєне було би тут більше на місці у молодї христїянки, що любила колись Готїна. — Ся повість списана „**В житїа сѣхъ. меца носемвріа ко єї. день. Anno Domini 1785 die 28. maji v. s. I. Lewicki**“.

к. 82 об. (+) **Слово сїє преподобнаго и вѣоноснаго Ѡца ншєго памѣвы дшєполезно. мїа носєриа ко сї. день.**

к. 83. Pytania y Odpowiedzi niektore bardzo ku wiedzieniu potrzebne. o Różnych Rzeczach z Pisma Ś. Pytanie. który najpierwszy język na świecie. Odpowiedź na to: Od początku świata pierwotny, powszechny jest język Hebrajski... wszyscy iednostaynie trzymaia, że Hebrajski, Grecki. Łaciński. Teutonski y Słowiański są główne języki... (обоп.) z Słowiańskiego (ińsze pochodzą) Polski. Węgierski, Czeski. Moskiew-

ski albo Ruski. Tatarski. Bułgarski. Turecki. pospolity etc. Powiada, że iest na swiecie 70 ięzykow... (к. 84) niegodzi się ieść żydom... ptastwa wszelkiego na 4 nogach chodzącego. Do tego: myszy, krokodyla, łasicy, ieża slimaka, kreta etc. P. co znaczy едіѡпѣ. odp. Murzyn... [все рукою Левіцкоґо].

к. 85 (+ почере як в початкових наклеїках) Historia o krolu Francuskim (Робертї милосердїм).

Titus Imperator od Rzymian swoich był nazwany Deliciae generis humani, iż wszystkich niedostatki sam opatrował...

— Historia o Tyberiuszu Cesarzu... На оборотї сеї картки наклеєна паперова печать з власноручним підписом Ian Kazimierz Krol.

По сїм шитї ще 10 кк. (рѣз—рос); Подченїе на шлюбѣк в'негда обрѹчается моужѣ къ женѣ и та къ немѣ, влѣвенїемъ їерейскимъ" і „Подченїе на преставленїе вѣкрного чѣлка, надгробнымъ зѣкло дуїе полезнымъ“. На 176 об. „Млтва тоґоґде трѣдолкеца о сѣвершенїю сѣа книги“.

№ 138. Зборник статей із Хроноґрафа, Шестоднева, Фїзіолоґа. Ркп. грубим старанним полууставом, южноруско-болгарського письма, на грубїм гладженїм паперї знаку кабан, а від 236-ої к. — шестиконечний хрест (Лихачев № 546 р. 1513), по 20 рядків на сторонї; кк. ркз—ткѣ 4-кв, в новїйшїй тектуровїй оправї.

к. ркз. (продовжене) їерей каково либо. аще слоужит лугрїа а непричаститсѣ стѣх тинь, яко недостоннѣ сї ззираа си ѿ своєа сѣвѣсти...

— Слово ш сѣтворенїи нѣс н земли. Тоґоґде пѣвѣдѣ мудрїи и несмыслнїи. начом земля стонть. ил нѣо чим зѣклано оу чем ли было зѣклати... (ркѣ. об.) писанїе во глѣть е° коурь емоуж глава до нѣсе, а вѣ мори до колѣнѣ емоуж илм пинизь¹⁾ егдажє слнце шмыветсѣ вѣ акыланѣ²⁾ тоґдаже аклань оусколѣветсѣ. и кжрь шчюитсѣ и вѣзгласит. тоґда вѣси кжри оуспожт вѣ єдин ча°..

к. рлѣ. слово ш стѣх дарѣх црѣковныхъ сѣсждѣкх. Оупро° что е° іппѣ. что е° попѣ что е° калѣґирь. что

---

¹⁾ т. в. фїнікс; ²⁾ вище — „акїланѣ“.

є° діаконъ з'кницѣ на рамкѣ носѣ ѿ епѣа... [налон, кадилница (є°) саламкѣ и араматы, діакон є° конархаа, комканіе, синигрь = гѣба — 131 об., крѣсброу понди, корьсбрь, ѿ крѣсбле, крѣсжрь — 132].

к. рлѣ. об. слово ѿ стѣкѣи лѣтргѣи стѣго аїла павла. Бѣ° ан'филог ѿ црѣсаг рода. невѣдаше закона, не вѣкроваше въ хѣ іса. дрѣжаще оута лѣкта поганымъ сарацином. и понхавш¹⁾ же ан'филогъ къ кратѣ своему въ іер° лим... (Пор. Памятки IV, ст. 92—102).

к. рлѣ. об. слово ѿ понагѣи стѣмъ вїа прѣнодѣца. Єгда бѣ° оуспеніе прѣтымъ вїа мрїа. аггѣли и апѣли на шелацкѣ изенрахъсѣ. дома же нарицаеммы оувѣркаше кѣ. людіи и не хоташе ѿити дондеже оувѣкритъ въскѣ. и взятъ его на шелацкѣ скѣтеле и принесе и срѣкте стѣмъ вїю на шелацкѣ носимоу въ раи оуведимоу... [Апостоли рѣшили не прияти Фому в свїй круг за його вічне недовіре. Фома помолився до Богоматери дати йому який знак, щоби апостоли простили його. Богородиця подала йому свою зїнвцю, що й введнало йому прощу у товаришів-апостолів. — В „Сборнику № 362“. Румянц. Музея, се слово слїдує безпосередно за „житїемъ и дѣканїемъ стѣго аїла Ѳомы“; пор. Востоковъ, Опис. 520 ст.).

к. рлї. об. Слово ѿ сѣборнѣи црѣкви и о латинѣ. и оплатцкѣ. въ кратцѣхъ. Латина мовѣтъ владѣши. рим єсть сѣборнаа црѣковь. и оплатокъ наричютъ тѣло хѣво...

к. рлї. виденїе стѣго нифонта ѿ сѣмрѣти. Єгда дїша разлѣчается ѿ тѣла и прїемлютъ ѿ аггѣли, еже хранѣтъ родъ хрѣтїаньскыи и стоѣтъ смотрачи что вѣдетъ было подвигъ дїши тон. сѣкиражтжесѣ немлѣтивїи кѣсен... (Пор. Памятки IV, 233—4).

ч. рлѣ. виденїе стѣго нифонта ѿ рѣсалинѣ. Видѣ стѣи нифонть чѣка съ сонкѣми скачюща. идѣше съ нимъ множество народъ танецъ... [срѣкьрнїцю въ чѣпагъ 146 об., срѣкьро и мѣд оп'тиволажъ сѣпкѣликѣ, чюветовнымъ очима 147а об.]. Пор. Востоковъ, Опис. 230 ст. — „Златоуеть № 182“ і ст. 234 — „Измарагдъ № 186“.

¹⁾ к. рлѣ. — поехл.

в. рмѣ. Ярис... Македоніе... Несторіе... Діоскорь... Євти-
хїи єретици.

в. рмѣ. об. Єказаніе в седмѣхъ съборѣхъ.

в. рнѣ. об. покченіе ст҃го климента на прѣ-
ображеніе г҃а вѣ и сїса нашего іу х҃а. Послосланте
братїе да скажѣ ка^к днѣ сего чтѣ. каковаа вонь швишася...

в. рнд. об. слово в сѣдѣхъ ѿ прошенїа алеѣ ан-
дра. Вѣ єдинѣ ѿ днїй чл҃кѣ нѣккѣ вѣ рѣкѣ вѣпад и оу-
мрѣт. вѣи оубо г҃лаахъ по грѣхомъ своимъ вѣспрїать, и инїи
же г҃латъ яко сѣмрть єго пришла.. (Виклад Евсевія).

в. рнѣ. Бѣпроси и ѿвѣкти євѣльскихъ словає ш-
вѣ сказана василїемъ. и феоологом и григорїем.
Чл҃кѣ єтер исхождааше ѿ іерлїма вѣ єрихон. и вѣ разкои-
ники вѣпаде... (пор. Памятки IV, ст. 1—3).

в. рѣѣ. о томъ еже не проскѣмисати вѣ гора^х.
ни вѣ клѣте^х. Не л҃кпо є^о проскѣмисати вѣ гора^х [обор.]
ни вѣ клѣтехъ. ст҃м^х танихъ гнѣ. но вѣ ст҃ки цр҃кви тѣчїа...

в. рѣ. об. виденїе еже видѣ прр҃кѣ даниль. И се
четыри вѣктри налегоса на море великое. и вѣзмѣтившеся
мору. и се исхождахъ изне^ѣ д. свѣкрїе велициї... (провидѣв
Антихриста).

в. роа. слово в сивилѣ цр҃ци. Дѣдѣ цр҃ь и прр҃кѣ
гнѣ имаше похотъ велїа вѣ сѣвѣ... (гл. Памятки I, ст. 277—8.
Рїжвиця мїж обома статїями та, що наша значно ширша, як
в виясненю Сївілою 9-и сонць, так і в закінченю. Для при-
міру приведем слова Сївіли о першїм сонцю, 172 об.) а. рв^х
словене, рекше вьлгаре. добри, гостолюбивни и смиренни истинни
и безловивни. любаше чюждина и хр҃отїанство бѣу сѣвѣкроу
предадат... (Сей текст надрук. у Записках, т. 67. misc.).

в. роѣ. об. мїхїила архнепїпа константина-
тра^х єлика латина чрѣ^о прѣцр҃ковное творят
нх҃же ради имамы непришѣщеннѣхъ латинны г҃латъ
х҃жанаа. Гла оубо дх҃ъ ст҃ын не ѿ ѿца исходит єдиногo
(176) но ѿ сїа... [27 обвинительних точок против латинян:
св. дух, опріснок, причастїе через поцїловане, суботи, удав-
ленїна, свинїна і мясо у монахів, безбородї і безженнї свя-
щенники, перстень, война, двї сестри, літургїя і в великий піст,
алїлуя, не признають трех святителѣв, крещене, мощи, Бого-
родиця-Марїя, хрест, кїлька літургїї, олтар доступний всѣм,

відпущене гріхів через плюненє, піст в господєві празники, руки умерцїв не складають на-хрест, запусти, риба в страстний тиждень].

к. рой. Єпифанїа мни҃ха и презвитера ш знамених образа же и вѣзрста прѣтѣмъ влѣчца наша вѣа и прѣнодѣкы мрїа. Баше оубо ѿлоучен'но мѣсто вѣ храминѣ гнїи, влизь лѣквыа (об.) страны жрѣтовника... [Єть то уривок із звїстного сказанїя о Богородицї — монаха Єпифанїя. пор. Памятки II, ст. 372—3].

к. рожд. ст҃го григорїа вѣ слова прѣтѣвова-нїе гнї влѣви. Вѣржю вѣдинаго бѣ. Различно бѣи не сжѣ инїи, но тѣкмо влѣка нашъ иѣ хѣ единь, вѣ негож мы вѣржюще. дѣмоньскыа вогы [обор.] тако прѣсть попираемъ. Оца вѣседрѣжителѣ. [толк, і т. д.].

к. рпд. гнѣ оучаше оучнїкы своа. егда млїте немного глїте вѣ млїтвах. но також іѡвань наоучи оученикы своа глѣ млїтва. Оче нашъ иже еси на нѣсех. правое покажи житїе вѣ вѣрк чистѣ... — се „Отче нашъ“ з толком.

к. рпѣ. и се виѣте тако сжѣ три црїи еже е° стѣла трѣоца на нѣсеухъ. мцїй вї. тѣ вї. апѣлѣ. Црїи вѣкнчан'ныхъ на прѣтѣхъ црѣтвжюх. Прѣвое црѣтво греческое. Дрѣгое црѣтво вѣлгарьское. третїе црѣтво аламаньское. сѣ греческыа [обор.] црѣтвѣхъ ѿцѣ. сѣ аламаньскыа црѣтвѣхъ снѣ. и сѣ вѣлгарскыа црѣтвомъ дѣхъ стѣи. Грѣци црѣтво вѣоу придадѣт. аламаньское црѣтво попереѣт вѣса иazyкы и полдвѣрци... [72 языкы; правовїрні — вѣлгаре, грѣци, сириане, иверн, ржѣ]. Оу тыхъ трѣе книги правовѣрныа. греческыа. вѣлгарскыа. иверскыа. и полоувѣрныа иazyкѣ вї. Яламене, фразн. оугре. єдинане. іаковите. армане. саси. ласи. арбанаси. харвати. хизи. нѣмци. [походжене тѣхъ языкѣв від синїв Ноя].

к. рпз. ш прѣстѣла хѣ. прѣвѣмъ прѣтѣ (обор.) ст҃го апѣла петра фразскыи. а ст҃го андреа оугорскыи прѣтѣ. а ст҃го апѣла и егѣлиста лоукы армен'скыи прѣтѣ. а ст҃го домы ивер'скыи прѣтѣ. а ст҃го іѡанна срѣбин'скыи стѣль. а ст҃го матрѣа кыпрьскыи стѣль. а ст҃го марѣа хиз'скыи стѣль. а ст҃го вардоломеа стѣ нѣмецкыи. а ст҃го филиппа трапезон'скыи стѣ. а ст҃го іакова стѣ словеньскыи, иже поставиша црїи половина иazyка цигон'каго. вѣпро°. како е° и-

зыком часть. и каковы е° которыи шкычаемъ. Ѡвѣтъ фразинъ во^х... ола^п пес... татаринъ шгарь. кѣмани^п пар'дс°. балгаринъ быкъ. срѣбинъ влъкъ. [к. рпѣ.] грекъ лисица. волошин^п котка... оугринъ рысь. рѣсинъ выдра. нѣмецъ сорока. харватинъ сова. литвинъ тѣрь. цаконинъ ежь... еврѣинъ лъвиць...

к. рпѣ. въ недлю сътвори въ нѣо и земля днѣ и ноц. и къселенжю... По сѣм короткѣм обзорі днѣв творенія, слѣдуютъ вопросо-одвѣты, в родѣ — „Ѡкждѣ зачѣ йлѣжа, злость, клевета, хѣлла, зави° и ненави° татѣл. и силованіе“... (188 об.).

к. рпѣ. слово иже въ стѣх Ѡца нашего іованна златустаго. архіеппа константина гра^х. Ѡ книги вытѣл нѣси и земли. Бѣ прѣжѣе къскѣхъ вѣкѣ, нѣ начала имѣти конца, яко бѣ силенъ сътвори агглы своя дѣхы... [оборот.] Ѡ агглѣхъ... (к. рѣ.) Ѡ вѣдлѣхъ... (к. рѣ.) Ѡ тврѣди... (к. рѣ. об.) Ѡ сатанѣхъ... (к. рѣ.) Ѡ члѣцѣхъ... (к. рѣ.) Ѡ воднѣхъ родѣхъ... (к. рѣ.) Ѡ птица^х и Ѡ рыба^х... (к. рѣ. об.). Есть оубо птица именована алконость, имѣет же гнѣздо на брѣскѣ пѣска къскран морѣ. и тѣ износит лица своя... (к. рѣ. об.) Есть же оубо рыба юже къзымають многоножица... (к. ѣ.) Ѡ сезовли... (в чужі гнѣзда яйця...) тои ко птици оуподобистеса вы шкан'нѣи жидове, прѣмше Ѡ роды стѣх книгъ оученія, и Ѡврѣгосте. и прѣдасте стѣла писанія въ страны языком... [По сѣм слѣдуе на 201 к. оповѣдане о тѣм, коли Адам пізнав Еву — по 30-и літах, уже внѣ раю — іх діти; накликунане апостолѣв не перелюбити]... стѣи же оубо апѣли тѣ по патидесатныхъ днѣхъ въскрѣсенія, яко мѣца въ гнѣзда слово сѣсенное, въ иноязычники [к. сѣ.] въложиша. мѣж оубо не Ѡ сконхъ Ѡцѣ и прадѣхъ слово сѣсенное прѣахомъ, нѣ Ѡ стѣх дѣлѣ и Ѡ ванаѣ братѣа. въчинѣ аггльскыи зовѣще глѣмъ. стѣ. стѣ. стѣ. гѣ въ трѣци неразлѣчно. Ѡ мерелѣхъ... (парувѣт ся з амівю) тѣхъ же и нечисто е° въ члѣцѣхъ всерѣмѣхъскыи законѣ. понеже ересю вохъмита¹⁾ своего шѣати сѣще. оставлѣют оубо подрѣжѣа своа. и сами (оборот.) са содомскы смѣшают. тогѣа раѣ частѣѣ Ѡходы своа паѣ лица и срѣца. Ежѣ же инѣа оубо рыкы нарицаемѣ фокы... егда чада (ихъ) чего пережастѣатсѣ²⁾ то пакы въ мѣрню

1) Могамета. 2) налякають ся.

ЛТРОБЖ КЪМЪКНЖТСА. ТАЦИ ОУКО СЖТ ПРАВЫ ЗЛЫХЪ ЧЛКЪ...
 БСТЬ ОУКО ПТИЦА ВЪ ВЕЛИЦЪИ ИНДЪИ. НАРИЦАЕМАА ФИНИ ЖЪ...
 [живить ся „араматом“ ливанскихъ кедрів; на старість при-
 носить з неба вічного огню, запалює ним своє гніздо і гине
 разом з ним, щоби опять з поцелу відновити ся. До неї по-
 дібні віруючі в бога; при чім говорить ся і о грішниках...
 (к. сд.) в члцѣхъ Семжж оубо животоу... (обор.) в дши...
 (к. сѣ.) в члцѣхъ. Създа вѣ члѣка то ничтож сътвори без-
 лѣпноты... (подрібна анатомія людского тіла). (к. сѣ. об.) в
 оумѣ — (з продовженемъ фізіології чоловіка).

к. сї. Бїа кнїги бытіа нѣси и земли и всакои
 твари, иже сътвори вѣ вѣса дѣла испрѣва.
 Прѣжѣ всѣхъ сын и всахъ в всѣхъ подобаетъ истинному члѣкѣ
 вѣдати что есть вѣ. яко шжъ яви° вѣ о че° нарече° вѣ...

к. ссї. об. в сифѣ. Роди же адамъ сїа и нарече имѣ
 емоу сифѣ. тѣжѣ снѣ своа и дѣщерѣ своа наоучи бл҃гочтїю...
 (к. ссї. об.) в еносѣхъ. Роѣжжшж° еноухъ бы° мжжъ бл҃гъ и бл҃го-
 чтїивъ... в нон. Исполномъ же вѣскѣмъ сжщимъ. и нехоташимъ
 прославити творца. роди же са мжжъ имене° нон. мжжъ
 бл҃гочтїивъ... (к. сдї.) о потопѣхъ... (обор.) в ковчезѣ...
 (к. скд. об.) о раздѣленїи языкъ...

(к. скѣ. об.) в авраамѣхъ. Вѣ днїи же шнѣ роди° авраамъ
 и данъ бы° ѿ отца своего наѣчитисѣ свѣзѣочетїю. и искаше
 творца нѣжъ и земли. сн҃цю и лѣнѣхъ и свѣздамъ. и не вѣ
 емоу шерѣсти в си° разоу°. ѿць же его вѣ идолотворецъ...
 [пор. Памятки I, ст. 80—6.).

к. скз. об. Бѣ мелухиседецѣхъ. Съи мелухиседекъ нарѣ-
 че° са безѿчень и безмѣрнъ... (пор. Памятки I, ст. 92—7).

к. слѣ. об. в источницѣхъ клѣтвеннѣхъ. вѣзыиде
 авимелехъ цр҃ь рарѣжжн испровѣрѣгала ихъ и гонѣ штрокы
 авраамовы...

к. сл҃г. о шерѣзанїи. Бы° якож роди сманла и рече
 емоу гѣ вѣ хошжъ тѣ предварити паче всѣхъ языкъ...

к. слѣ. об. в стѣхъи трѣци. Авраамъ же прише° вѣселисѣ
 оу дѣка авринска идеже прѣвѣке имаше бо страннолюбїе...
 (к. слз.) в авленїи стѣхъа трѣца (пор. Памятки I, ст.
 86—90).

к. слз. о разкращенїи содомъ: Вѣставѣже авраамъ
 погнавъ вѣслѣдъ ихъ...

к. см̄. об. в ісаац'к. Вь врѣмѣ же ш^н, жена его сарра роди мж^{ск} полк...

к. см̄д. в оумрѣтвѣи саррин'к. Бы^о же по днѣхъ оумрѣти хотѣши сарра жена авраамова...

к. см̄и. в моу'сен. Роди же сѧ мшв'сѧ вь египт'к. и младоу емоу сжшв...

к. см̄н. в кжпнн'к горы синанскыа. Къшех мшв'сен на горѣ хоривьскжѧ, вѣше шца пасыи. и кѣзрѣквѣ вид'кнѣи вид'к...

к. см̄з. в исхожденїи їйлев'к. Вьздвигошж сѧ снѡке їйлеви. Ѡ рамеси вь хорь.

— в фарауше и о воєх ет. И взать фараушк шржжники своа. и всадники вса египт'скыа...

к. см̄и. об. в амалиц'к. Вьзаша же сѧ снѡке їйлеви Ѡ мора чрѣмнаго и идѡхж по пжсткни...

к. сѣд. об. Ѡ законодавца. Не прїимши сѧв^х ажа. и не садени сѣ неправедными...

к. сѣв. Ѡ вжїт^х словесь закона. Изъ есмь гѣ вѣ твои. изведыи тѧ Ѡ землѣ египт'скыа. и Ѡ домоу рабѡты... [3 перші заповѣди — о почитаню бога; 4-а о дни суботнїм; 5-а о почитаню родичѣв; 6-а о перелюбствѣи на старїесть лїт; 7-а клевета, вїднесена і до звїрат ближнього — очевидно річ іде о крадежи; 8-а клятва; 9-а почесть старшим віком; 10-а побѣтѣ родичѣв].

к. сѣд. в сквнїи како сѣтвори. Посем рече гѣ кѣ мшв'сѡви. сѣтвори ми сквнїю...

к. сѣн. об. в исхожденїи кѣземлю шк'ктованнжѧ. Приближажсѧ кѣ земли шк'ктованн'кїи и до врѣха горы. и не вѣсхот'кша вѣнннннн вь неа...

к. соѡ. в валаам'к влѣхв'к. Слышав'же валаакь црѣ молвн'скыи и оубоажсѧ вѣстрепета. испаде емоу срдце. и вѣше вь мнош'к скрѣки в се^м. слышав'же моавь в тазыц'к їоуденст'к^н, іако вѣ велика имоут... [гл. Порфирьевъ I, ст. 230—235; і у Памятках I, ст. 257—262]. (к. соѡ. об.) в валаам'к влѣхв'к. Сего ради млїмьтисѧ да прише^х поможиши на^х, да не како разорившѣсѧ погывнем... (Порфирьевъ I, ст. 231 на долї).

к. соѡ. об. в елфегор'к. о се^м бо е^о нже глїот книги ѡломскыа в си^х...

е. сої. в пораженим камені. Подвигшеся іїльтане ѿтѣдѣ и прїити къ инѣ землю. и градоуции имь, и вѣнидоша въ поусто мѣсто и безводно...

к. сї. в смѣрти мѡуѣевѣ. Рече мѡуѣеи къ іѣѡу наввинѣ, вѣзидеи на горѣ... [вариант у Порфирьева I, ст. 203—4].

к. сї. об. в іѣѣ наввинѣ. Іѣ наввинъ прїят люди гдѣна и прїиде на іѡрдань...

к. сїѣ. в иендорѣ. Бѣста же къ іѡудеѡмъ мѣжъ имениемъ ендорѣ. съ ревностію пришед и како ѡци наши порабоциени выша халдеѡмъ. и подвигшеся свободоѣ хотѣ сътворити...

к. сїѣ. об. в іѣѣ. Бѣи еѣданъ въ ѡ колѣна данова. изгнаи же въ ѡ пазѣка того. понеже вѣ рабынии сїѣ. ико мѣи его съблѣжи сърабоуци. и роди вѣтан... [гл. вильну перерѣбку сѣого оповѣданя у Памятках I, ст. 335—8].

к. сїѣ. об. сказаніе в самѣсонѣ. Въѣ мѣжъ ѡ колѣна данова. има емоу манѡѣ. вѣко бесчаденъ... [к. сїѣ. об.] оковаха его ѣзми желѣзными. и желѣза вѣзложиша нанъ сеѣмера. неко смѣкаѡѣ при[стѣпннн къ немѣ — і т. д. дописано пѣзним почерком се закнчене з якогѡ польскоруѣского рукописѣ].

к. сѣѣ. починають се продовженемъ видѣня пророка Данила; початокъ дописаний тимъ самимъ почеркомъ, що попередній конець... [показасѣ звѣркѣ] іакы рыѣ. и томоу вѣкѡѣ крила четыри. акн птицѣ и съвыше еѣ...

к. сѣѣ. об. иполита слово в данїилѣ прѣрѣцѣ видѣи сѣѣна дѣе. Дрѣгѣѣ тѣинѣ сказѣт на прѣркѣ. о послѣднѣмъ лѣтѣ. речено бо тако. и вѣстанѣт дрѣгѣи цѣрѣ, вѣстѣденъ и вѣзвыситсѣ. и глѣати начнѣт вышней мѣркѣ испрѣвити. донѣлѣжесѣ сконѣчат гнѣвъ накочанїи...

к. тѣ. об. Стѣзанїе бывшеѣ вѣкратцѣ вѣ іерѣлимѣ. при соѣфронїи архїеиѣпѣ о вѣркѣ хрѣтіаньстѣи. и законѣ іѣуденскомъ съшеѣшѣ сѣ се съборѣ хрѣтіаньскомѣ. іѣвренскомѣ. хрѣтіаннѣ прѣжѣ вѣскѣ снх вѣпросити длѣжно ѣ жидовина. рѣци ми жидовинѣ, чѣго ради слышиши іѣудеаннѣ, іѣвреаннѣ, іїльтаннѣ. и что ѣ разѣ трѣемъ имено... (к. тѣ. об.) Начало стѣзанїе: Зло съпротнвѣшии сѣ іѣудеѡмъ глѣции незрнтели іакѣ на чѣка вѣѣшенѣна и осѣжѣнна оуповѣсте хрѣтіанѣ... (к. тѣ.)

начало дръгоє. Въпроси пакы жидови^х напискъ. почто (обор.) нѣо завѣща'шж не поклонѣхж^о дрѣвѣж, или каменю. вы же сѣа чтѣще поклоняетя^о твораще Ѡ ни^х кр^отъ и иконы.. [Див. Востоковъ, Опис. 308 ст., Кормча № 233, в. 364].

к. тгї. Ѡ сждїахъ. Где сждїи ваши. где князи оскж-дѣша. где жрътвы ваша. где хра^м вашъ се лежитъ поустъ. словеса хїа нашего рекша^т, не прѣжде^т камень на каменю..

к. тсї. об. Ѡ антихрьстѣ. И пакы хр^отіанинъ въпроси жидовина. рци намъ жидовине. погивелна^т ожидаете. и что глѣте быти того, иудейнина во Ѡ іудей. послѣдѣюща законѣ мѡисеовѣ, или хр^отіани^н прѣстѣплетъ законъ..

к. тдї. слово Ѡ луцемъ крнѣкмъ чръноризци. Повѣдаше аданасїи презвитерь. повѣсть страшнѣ. како манастырь е^о глѣмыи галаат..

к. тк. въпроси и Ѡ кѣти како бесѣдоваша стїи Ѡци. въпро^о. два мелаще въ жрънѣва^х. еди^н оставлѣтсѣа а дрѣгыи поемлетсѣа. Ѡвѣ^т. жрънвы сжѣтъ миръ. а меляща дїа и тѣло. дїа поемлетсѣа. а тѣло вставлѣтсѣа.. [в. ткѣ. об.] въпро^о. за ко^око лѣ^т обновлѣтсѣа кржѣтъ нѣны. Ѡтвѣ^т за рл. а земныи за ѣ. а морскыи [за з. лѣтѣ. — дописано якъ выше].

№ 134. Зборникъ вопросов-одвѣтныхъ статей догматично-морального зміету і такихъ же слів. Ркп. полууставомъ XVII в., руско-болгарского письма, на 123-хъ к. Q; папір знаку топір в орломъ (Лихач. № 545 із 1646 р.). Початок і конецъ недістаетъ, переплету нема, початкові зшитки розбиті.

к. 1. (продовжене) мыа. ни иного ниче[со]же во мирѣ се^м бреже^т, нжъ выше мира сего чтетъ. паче своєа црѣкви плѣтныа. оуже видитъ тр^оцѣ исплѣненїа. се и слыша тайнѣ юже далъ естъ хс̄ приходо^м своимъ. въпро^о. великое и косѣ^м искомое рокъ ли хоцемъ рци члѣче жити или ни..

[Під текетомъ продовжене скорописной записи „(раба) вѣжиа Іериа Григорѣкѣа Мѣковѣчѣа (обор.) презвитера корисовского подписанна (к. 12) выст' синомъ его сїѣннымъ іереемъ михаиломъ презвитеромъ корисовскимъ рокѣ вѣжиа „аѣнѣ“].

Дальші питання доторкають ся (к. 2) — дітей, чому одні мруть, а другі — злі живуть; (3) недодержаних обітниць, гріху і покаяня; (4) сповіди; (5) о душах по смерті — видіне св. Антонія, раю; (6) толкованя евангельских чтеній і деяких біблійних місць.

к. 7 об. сло^в ѿ ма^ла ст҃го е҃гліа [на полі — „ѿ по-пк^х д^рных не годитса пре^х ним исповкдатиса]... (обор.) ѿ цр҃к^х и пано^х и ѿ посполиты^х...

к. 10. Бѣ прошеніа и ѿвѣты е҃глі^ски^х сло^ке^т та^кѣ сказанна василіе^м і дѣвло^кго^м григоріе^м. Чл҃къ етеръ сохуждаше ѿ іерусалима во ерихонъ и во разбойники вопаде. Бѣ про^о что естѣ иер^сли^м. что естѣ іери-хонъ и кто сѣтъ разбойники. (Памятки IV, 1—3).

к. 12. Бѣ прошеніа антиѡха кнз^а и ѿвѣты вѣженнаго аданасіа, епїа ѿ полє^нны^х. Бѣ про^о. ѿ сѣ-щества ли свѣта сего сотворены сѣтъ аг҃лы, или ѿ коєа^к вѣщи... [всього 6 вопросов-одвѣтѣв, що відповідають 5-ому, 7, 10, 11, 13 і 19-ому у Порфирьева II, ст. 331—5, друк. Памятки IV, ст. 414—146].

к. 13. бѣ про^о. при ко^м поа іисид мрїю не цр҃кве ст҃ла^к ст҃ы^х.. и обрѣзаста ю въ шемый днѣ по ро^ждествѣ^к та^кѣ два ноурїа и захарїа... (обор.) възлиавшїа миро на гла^вс гнїю жена естѣ симона прокаженнаго лазорева ѿца... а се имена апосто^ло^м Петръ, павелъ, ма^рдѣй даанїе вжїе. ма^рко вы-сокаа проповк^к, лѣка воскрешаай. іванъ бѣгодать да^о. ан-дрей силами ѿвѣщеваай. филипъ рѣчнаа вѣта. кардоломей снѣ повксивый воды. дома безначала близнецъ. шанна сїсаай въ вышнихъ.

к. 13 об. Бѣ просы и ѿвѣты ѿ тл҃кованїа па-лен. бѣ про^о. аще ѿ вжїа водхновенїа естѣ дїа, то оубо ѿ вжїа соущества естѣ. (Надрук. Памятки IV, ст. 428—448).

к. 31 об. Я се ѿ книгъ пополїта въпросѣ. Трое ми естѣ немошно развмѣти, а четверта^т не свѣде. слѣда шрѣ леташоу по воздухѣ. и пѣти змиа ползающа по ка-мени. и стеса корабла пловѣща по морѣ. и пѣти мѣжа въ юности его. и тако жены любовдкїица. ико садетѣ измыв-шиса, и ничтож дѣетѣ зде, сотворши гркшино и безчинно. (Див. Памятки IV, ст. 416—418)

к. 32 об. слово ст҃го іѡанна златоустаго в а-
дамѣ. ѿ дѣвы земля сотвори бѣ (к. 33) а дама тѣмъ
вобразѣ и ѿ дѣвы родиса х҃с. на поновленіе шкетшавшему
чл҃кѣ. якож и ѿ а дама ребро воземъ и сотвори женоу. и не
вх҃уди а дама. також и дѣнца мѡужа породи и некази
дѣства ажжеже а дама бѣ жены родиса, також и дѣа безъ
мѡжа мѡжа породи.. (Друк. Памятки IV, ст. 418—419).

к. 35. Слово ст҃ого григоріа в прѣстѣплѣнїи
а дама, и в прѣлщѣнїи еѡвы. Іже во ран дрѣвль.
про колико ви^и испадѣ испороди. Нѣ елмаже зави-
стїю дѣволою, и жѣны^и прѣлщѣнїемъ сѣ^и прїа^и акы мѣнша
аж привѣде акы послѣшавѣйша.. [між 36 а 37-ою кк. недо-
стае одна карта].

к. 37. починаеть ея продолженем видѣня еѡ. Макаріа: „во
египтѣ свирѣлиникъ. в немже ѡкрѣса во пѣстыни ст҃омѣ
ѡцѣ макарію бж҃твенный гла^о гл҃а. яко не достиглъ еси во
мѣрѣ филимона свѣрианика. въ в^и сице градѣ. шѣ^и оубо
стѣй старецъ макаріе шѣ^ите и на нѣкоем мѣстѣ свѣра-
ющѣ(!) и плашѣша..

к. 41 об. Преподобнаго ѡца нашего дѣвдсла
патрикиа и^и въ цр҃тѣво великаго дѣв^осїа еп^рха
въ константинѣ градѣ бывша^и. (к. 42) Ге^и пакы
ѡвѣсти прѣславны извѣстити покѣшаются. во лѣто маоу-
кирїа(!) цр҃а бысть въ константинѣ градѣ чародѣа нѣ-
кто лѣка^и и хитрѣ глѣмый меситѣ. той прїа^итѣ нѣкогого
ѡрока яко въ шѣрасѣ скоропица..

к. 43 об. въпрошенїа ст҃го григорїа и ѡвѣты
ст҃го василїа. Григорїй рече, кааса два борета. Василїй
рече, животъ и смѣртъ. Григорїй рѣ^и, каа два сѣпостата.
Вас. рѣ^и, днѣ и ношѣ.. (Друк. Памятки IV, ст. 407—409).

к. 45 об. служба тлѣкованїаа златоустаго тлѣ-
кованїе исх҃іево. (к. 46) Цр҃кви естѣ земное нѣо и хр^а
вжїй. и нектѣа хѣа. кровїю его шкропленна. и водою крѣ-
нїаа вчищающїи..

к. 48. в приносѣ ветхаго закона. Повелѣ оубо
бѣ жидѣи приносити агнѣ^и. или козѣ. или горлицѣ. или го-
лѣбѣ. или крѣпы пшеничны. со дрѣвнны^и масло^и..

к. 48 об. зако^иныи шѣразѣ в х҃ѣ сѣвершиша^о.
Рече г҃и ко мойсею, заповѣжѣ^и снѣ^и илѣво^и да поймоу^итѣ шѣа
соврѣшенно, ни слѣпо, ни хрѣмо, ни ко^ине, ни сѣхо. тлѣ^и..

к. 49 об. Я се новаго закона хрестіаньскаго. Просфѣра видѣніе извѣстно, како подобаетъ быти бжѣтвенномѣ приношенію къ стѣкль слѣужбѣ. в просфѣжрѣ и в винѣ...

к. 51. тлѣккованіе бжѣтвенна слѣужбы. глетъ діаконѣ...

к. 75 об. слоѣ стѣго василіа тогоѣ сїѣниѣскаго чина. что еѣ іерей. и почемѣ глѣтса сїѣениѣ и что встрижнїе главы его. Попѣ, ѣцѣ естѣ и стлѣтѣ мѣчениѣскый, послѣтѣ ко црѣковный естѣ. Я діаконѣ стлѣтѣ аггльскый. иѣ по вбразѣ аггльскыѣ сїѣ. сѣтки шлара(!) носациа іако крылѣ слѣужбныи дѣси...

к. 79. слоко стѣго іѣванна златоѣустаго в скончанїи житїа члѣча что еѣ еже рече писанїе. Вгда впрѣстѣтѣтѣ земля, и црѣк изнеможе, и силныи его разыйдѣтѣса, и тогда разрѣшнтѣса каменѣный град. и вкѣтры не развѣютѣтѣ... тлѣккованїе...

к. 80. Слово ѣ патерика влѣко стѣм влѣви. Братѣ нѣккый повѣжденѣ вѣстѣ ѣ вѣса влѣднаго. и повѣ днїи шкѣртанѣса къ влѣдѣ прѣвѣла...

к. 83 об. изложенїе вкѣратцѣ о православно вкѣрѣ. іѣвана философа конкѣкѣемѣ просившемѣ оу него. Понѣ ма еси вкѣпросилѣ слово добросоверанноѣ извѣстно в влѣгочтїивый(!) нашїи вкѣры. іако да вѣдѣши вкѣдый. елико в исповѣданїи... (к. 84) вкѣрѣю къ єдинаго вѣ... [к. 87 об. — Соборѣ]. — Се стѣтя из Кормчѣи, пор. Востоковѣ — Опис., № ССXXXIII, к. 354 об.

к. 90. іѣвнѣа дамаскина лѣктописца по пакти великаго гѣ вѣ. і сїса нашего іѣ хѣ. Родисѣ оубо гѣ нашѣ іѣ хѣ ѣ прѣчѣтѣмѣ приснодѣвы марїѣ. во рѣдѣ шлѣнвѣады и во іѣ шлѣнвѣадаѣ дѣрѣжитѣ мѣ. лѣтѣтѣ тѣми во тогда римлѣне лѣкта чѣахѣ. еже естѣ во вѣфѣ-е лѣкто... (к. 91) приатѣже при авѣстѣтѣ рыѣское црѣтво тиверїи. во иоудѣн же по архелѣан антипа, и ж проѣ нарицаемый, сойже четвѣртовлаѣтѣ нарицаетѣса... [к. 92] ѣ сїнѣа стрѣти гѣ нашего іѣ хѣ до пактнїѣа іѣерѣлимѣска лѣтѣтѣ мѣ. оубѣиѣныѣ же и ѣ глаѣа ѣмѣрѣшиѣ. и распрѣданѣныхѣ евѣре написѣютѣтѣ тѣ. тѣ дѣрѣжашиѣ граѣ вѣкѣстѣнмѣ кон вї. лѣтѣ. іако ѣноуѣды великыа и чада скоа іѣсти. [Востоковѣ — яѣ вице, к. 357].

к. 92 об. епифаніа мниха и презвитера знамени права и возраста прѣтѣя влѣца нашеа вѣд. Баше оубо владченію мѣсто во храмѣ гни. близъ лѣвѣа страны жрътовника. иде^ж столѹс токмо дѣи еднны... (к. 93) всѣ^х же лѣ^ж ѿ. и ѿ. [гл. Памятки II, ст. 151].

к. 93. Знаменіе в подобіи и о возрастѣ гѣ нашего ісѣ хѣ. Мойже хѣ и вѣ, вѣк вбразо^ж красенъ сѣло. возраст^ж же рекше выотою телесе ѿ. сто^ж сѣврѣшнны^ж, рѣсы власы и не ве^ж ми гѣсты... (обор.) сой іаковъ раздѣли страны айло^ж... [пор. Памятки II, ст. 204 — тут закінчене вше] нѣ да согласетъ проповѣдъ хѣа. сие исписа епифаніе мни^ж и презвитеръ. слово сотворивъ в стѣкѣ вѣи (к. 94) ивскѣ^ж вѣрѣчникъ старъ вел^ж ми оумре. житъ (!) лѣтѣ р. и і., инакы^ж вѣцъ стѣа вѣд оумре сый лѣтѣ і., мѣи^ж еа анна оумре лѣтѣ сый ѿ. и ѿ.

к. 94. еже елико сѣтвори вѣ в ѿ. дне^ж. Вѣ прѣвѣй днѣ сотвори свѣтъ и тмѣ. сирѣчъ днѣ и ноцѣ. во вторый сотвори нѣо и землю...

Слѣдуючі етаті кк. 95—102 взяті із Хронографа; о 3-х перших гл. Востоков-Опис., ст. 732 кк. 463—5, у которого подані і паралелі.

к. 95. стѣго вѣца нашего епифаніа о то^ж же. Испрѣва оубо і. и ѿ. дѣлѣ сотвори вѣ до седмаго днѣ, во ѿ. днѣ сотвори нѣса грѣнна и земля и воды, в ни^ж же стихій естѣ ледъ и снѣгъ, мразъ и роса...

к. 96. Северіана епископа гавалѣ. сказаніе в прѣвого слова шестоднѣвника. Вѣ ѿ. днѣ сотвори вѣществіа тваре^ж. іако^ж оубо что гѣа. нѣо несѣще. не сѣ^ж видимое, но превѣшнее...

к. 97. того^ж де в ѿ-го слова. Вѣ ѿ. днѣ рече вѣ да вѣдетъ тврѣ посредѣ воды, и давѣдетъ раздѣляюци посредѣ воды...

к. 98 об. того^ж де в третіаго слова. Вѣ і. оубо днѣ прозавоша плоды. и іако да не вознепѣсе^ж пакы, іако в е^жтва слнчнаго прозавоша...

к. 100 об. того^ж де в четвѣртаго слова. Прочіе да изыщемъ что ради соврѣшен^ж нѣ лѣнѣ сотвори вѣ...

к. 101 об. того^ж де в пѣтого слова. агѣли оубо поспѣшници не вѣхѣ вѣ. нѣ слѣжителіе...

к. 102. того^жде ѿ шестого слова ѿ древк раз-
звмны^х. Сице оубо древо шно. не естество имаше сомрт-
наго творенїа дѣйствен^о. но ѿ преку^шша^а адам^с зловы...

к. 102 об. н. в. с. ѿ. н. Ишанна зла^туста^а разж-
ми поле^нїи дшѣполезнаго оученїа. Наоучи^хса кого
подоблетъ блажити. кого ли шканна и стр^она мн^кти.. (по-
учительнїи ввречена).

к. 108 об. геннадїа патрїарха чесо ради поу-
сти вѣ дневолж⁽¹⁾ коротиса съ родом члчкы^х. Паки
вѣгов^рци, чесо ради не потреби гѣ дїавола ѿ ме^жд^с сеа, н^с
поп^ссти ем^с братиса сонами...

к. 109 об. Ішанна зла^тустаго ѿ исповѣданїи
гр^кхо^в. Исповѣданїе^х ко стр^опы дшѣвныи исцѣлаютъ...

к. 110. наказанїа попоки ішан зла^тустаго.
Паки товк глїю ѿ презвитере хѣвы братїа прѣстателе страш-
н^кїи трапезк, и завса сѣщаа ко градк се^х, и совоксplenїи
любовн^к возноса мѣтвы ко гѣ. хранисиса ѿ питїа... [кро-
тость, чистота рук, язвка, милосердіе, вѣрность князям і боя-
рам в молитвах, книжне почитане, послух старшиї, умѣрен-
ность в їдї, приличїе за столом, не упивати ся].

к. 111 об. н. в. с. ѿ. н. Ишана архнїепа констан-
тина града зла^тустаго слово егда кн^к цр^кквы е-
врѣтеса еутропїи ѿврѣженъ въ^о. Гладостнѣ оубо
цвѣтн^х и рли. много^ж сладостн^к кн^жное прочитанїе и
раззвмъ...

к. 123. (дописано другим почерком). Правила кирила
митрополита р^скаго і со^сшедши^хса еїп^к. Поне^ж оу-
вѣд^кхо^х ѿ бж^ствен^о крїщенїи с^км^сн^к і нераззв^нк смѣша-
юще миро бж^ствен^о смасло^х и сице маж^ст повсем^с т^кл^с
крїцаемаго еже всего за^ке е^о... [за сим о оглашеннх].

№ 70. Слова Ефрема Сїрина. Ркп. полууставом
XVI. в., середноболгарского писма рускої редакціи на IV (від-
ривки) + 221 кк. F^o, без прп., на гладженім грубім паперї
знаку кабан. Початкові карти (I—IV) являють ся відривками
затрачених слів. Заголовки „наказанїй“ кн^оваром, початкові
букви в орнаментї.

Зшитки з—кв. писані густим чорним чорнилом, а кг—кз. (кк. 120—159) блідим чорнилом, другим почерком, а навіть другою правописю; кк. 160 і сл. писані третім почерком.

к. 1. починаеть ся кінцем 28-го слова: „сѣ гни. и тѣ вѣдѣт нах стѣна и покровѣ ѿ лица вражіа. іакоже пише^т, в-пльчитса аггль гнѣ окръсть кожѣиухса его. и избави^т их. томѣ сла^в въ вѣкы амѣнь: — наказаніе ш тѣм еже и мащомѣ да^са. сло^в кѣ. Пише^т и мащомѣ да^са из-бытьчкствѣт ѿ немашалагоже, и еже мнитса имѣти, въз-матса ѿ него...

к. 1 об. наказаніе о еже стоиѣ въ сѣборѣ или ходѣ шмраченіемь своим паде^т кънезапѣ. сло^в л̄. (Пор. Паренезіс к. 274, сл. л̄.).

к. 4. наказаніе о смѣреномѣдріи, сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 5. наказаніе. іако поѣбае^т хрѣтіанинѣ длѣго-трѣпѣливѣ быти и незлобывѣ въсѣкомѣ. слов л̄. (Пар. л̄.).

к. 6 об. Наказаніе о стрѣте^х влѣдны^х. сло^в л̄. (Паренезіс л̄.).

к. 7 об. наказаніе како по^лбае^т оутѣшати прѣнемага-щїе. сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 11 об. наказаніе іако по^лбае^т чѣтащомѣ въ оушїю братѣ прилежно прочѣ^ти. сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 12. наказа^н сѣпротивно о двствѣк и о цѣломѣдріи. сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 14. наказаніе о чистотѣк. сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 15 об. наказаніе еже не метати очима само и шнамо, нѣ долѣ имѣти очи. въпро^с. чимь оупражнѣтса брань влѣ^нна. ѿ въздрѣжанїа ли крашеннаго. или ни. ѿвѣ^т сло^в л̄. (Пар. л̄.).

к. 17 об. наказаніе о кро^тцѣки стрѣти. сло^в л̄.

к. 19 об. наказаніе къ непокоривы^м. и о оустроенїи. и о бѣжїи. и вѣдѣщїимь сѣдѣк. сло^в л̄. (Пар. к. 285, сл. л̄.).

к. 24 об. наказаніе. о влѣгоговѣнїи слово л̄. (Паренезіс к. 284, сл. л̄.).

к. 27. — о ѿпадащїи^х своеѣ лѣкностїж. и нещїжци^х вины о грѣсѣ^х слово л̄. (Паренезіс к. 290 об. сл. л̄.).

к. 31 об. наказаніе, на блаженныя слово. мг. (Паренезіе к. 293 об. сл. мѣ.).

к. 36 об. о сждѣк и о милостинны. слово мѣ.

к. 43. о двѣствѣк. слѣкѣ мѣ. (Пар. мѣ.).

к. 47. наказаніе къ исправленію странноживѣщій. и чѣсти сисановы ирѣщій. слово мѣ. (Пар. мѣ.).

к. 54 об. о страсти спасѣвѣк. слѣкѣ мѣ. (Пар. ѣ.).

к. 58 об. повѣсти блаженнаго ефрема. о стѣмѣ аврааміи слово мѣ. блѣви шѣ: [між к. 61 і 62 нестает двох карток. Сеї статі в Паренезіі нема].

к. 71. тогоже стѣго ефрема о покааніи. слово мѣ. Съшедьше гѣ ѿ нѣдрѣ ѿчїи и бывъ намѣ пѣть спѣніа... [Парен. — нема].

к. 75 об. поученіе тогоже стѣго ефрема сирїна. блѣви шѣ. ѣ. Болѣзнь нѣдит'ма изречи, и недоинство мое запрѣщает ми млѣчати. болѣзны срѣца моего нѣдет ма вѣщати, грѣси же мои повелѣважтъ ми млѣчати... (Парен. к. 315 сл. пѣ. — Се слово можна розділити на кілька слів о покаянїю; що і находим в друкованім Ефремі, Моск. 1667 р. сл. ѣ.—нѣ.).

к. 102 об. тогоже стѣго ефрема сирїна, похвалное оцѣживѣщїи братїи. слово нѣ. Ран испѣнь е° плода весела и разнчнѣ цѣтѣвъ, и мнѣжество инокъ въ нѣ оукрашень въ вѣїи любвы... (Парен. нема).

к. 103. о житенскѣх печален (!) и вѣщѣ. слово нѣ.

— о високомѣдрїи и о зависти. и о прѣхожденїи ѿ мѣста на мѣсто. слово нѣ. блѣви шѣ.

к. 106 об. слово стѣго ефрема еже гѣа. егда прїдоше къ нему кратїа и къпросише его о дѣланїихъ. имы главѣ. кѣ. слово нѣ. Оублажаж вашѣ жизнь ш хрѣтолюбци, іако блѣгодѣзновинна е°. и пачеса моего жизни, іако непотрѣбна е°. оублажаж ва° ш дрѣсы, іако правнѣ и простнѣ житїемъ...

к. 107 об. о страсѣк вѣїи слово нѣ.

к. 108. о вѣстрашїи слово. нѣ.

к. 108 об. о любвы слово нѣ.

к. 109. о немѣщїи любве. слово нѣ. блѣви шѣ.

к. 109 об. о длѣготрѣпѣнїи слово нѣ.

к. 110. о немѣщїи длѣготрѣпѣнїа. слово нѣ.

к. 110 об. о трѣпкѣннѣ слово ѡѡ.

к. 111. о немѣжѣннѣ длѣготрѣпкѣннѣ. слово ѡѡ.

— об. о вѣзгнѣвнѣ. еже не имѣти гнѣвѣ. слово ѡѡ.

к. 112. о наглодоушнѣ. сирѣчь о гнѣвѣ. слово ѡѡ.

— об. о крѣости. слово ѡѡ.

к. 113. о лѣжакѣтѣкѣ слово ѡѡ.

— об. о истинѣкѣ слово ѡѡ.

к. 114. о лѣжахѣ. слово ѡѡ.

— об. о послѣшаннѣ словѣ ѡѡ.

к. 115. о непокорѣтѣкѣ и о рѣптани. словѣ ѡ. Проклетѣ и шканинѣ нестежавынѣ послушаннѣ, нѣ рѣптаниѣ... (Парен. к. 306 об. сл. ѡѡ).

[Низомъ підъ текстомъ дуже неумѣлимъ полууставомъ запись: „сиа книга ерѣмѣ михаїла прѣзѣвитера равѣбанѣсѣкого и опарѣсѣкого].

к. 116. о лѣже немѣкти зависти и ревности словѣ ѡѡ. (Парен. ѡѡ).

— об. о зависти и ревности. слово ѡѡ. (Пар. ѡѡ).

к. 117 об. о еже не быти клеветникѣ. ѡѡ. (Пар. ѡѡ).

к. 118. о клеветѣ; слово ѡѡ. (Пар. ѡѡ).

— о въздрѣжани словѣ ѡѡ. (Пар. ѡѡ).

к. 119 об. о не въздрѣжаннѣ слово. слово ѡѡ. (Пар. ѡѡ).

к. 121 об. тогожѣ стѣго ефрема наказаннѣ о покааннѣ дѣшнѣ. слово ѡѡ.

к. 127. тогожѣ стѣго ефрема о покааннѣ словѣ ѡѡ. Оумилѣса дѣше моа оумили о вѣскѣхъ блгыѣхъ нѣже прѣела еси ѡ вѣ и не съхранившнѣ. поканѣса о вѣскѣхъ злыѣхъ жже съгрѣшила еси...

к. 132. тогожѣ прѣдѣнаго ефрема о сждѣкѣ и о любвнѣ. и о покааннѣ слово. ѡѡ. Прѣндѣте братѣе моа. послушантѣ вѣси съвѣкта грѣшнаго и ненаказанаго ефрема...

к. 140 об. тогожѣ яко иже въ новѣкѣ къ вѣрѣкѣ пришѣши аще не вѣнимаѣтъ сѣвѣкѣ оудобѣ пакы на лзычѣскаѣ възвратѣтѣса дѣла. ѡѡ.

к. 145. слово блаженнаго ефрема. о приношеннѣ. сирѣчь о прѣчистынѣхъ танихъ. ѡѡ.

[На 146 к. внизу пѣзвѣйшымъ полууставомъ дописано: „Вѣличаемѣтѣ прѣбнѣ ефреме и чѣтемѣ стѣю памѣт твою наставниче инокоѣ“].

к. 142 об. наказаніє кѣ братоу ѿпадш. и опоканіи. пѣ.

к. 155. наказаніє кѣ комуу речено бы^о оуне естъ жени- тиса и посагати, нежели раждизатиса. пѣ.

к. 157. наказаніє о любви. слово пѣ. Любимиче. аще спобѣншиса разоумоу и разсѣжденіа. или дарованіа исцѣленіемъ. блюди да не како надѣкаса дарованіа. без- плода скончашиса...

к. 158 об. наказаніє о цѣломърїи и о покаяніи. слово пѣ.

к. 164 об. наказаніє в злоу швычнѣи мисли. слову пѣ. (Парен. к. 310 об. сл. оѣ.).

к. 165 об. наказаніє в по^аса^х иночьскаго житіа. слово пѣ. (В друкованіи нема).

к. 167. наказаніє. тако не по^абл^ет клетн^о. слово пѣ. (Пар. 311 об. сл. ої.).

[На к. 168 об. запись: 1753 Misionca austa(!) d. 7. Syia Gnyha(!) zwanaia Iefrem pozyczylem U malarza Stryskiego — Antoniego Do przytania(!) Imam odac zczas].

к. 169. поученіє кѣ еулогїа. слово пѣ. На плоды послушанїа възыраж брате, потѣща^хса писати текѣ в них- же повелѣль еси...

к. 173. тогожѣ блаженаго ефрема. слово ч¹): Блѣжени възлюбльше бѣ, и нерадившии о вѣсѣ^х вещи зем- ных ради любви его..

к. 174 об. тогожѣ прѣнаго ефрема в покаяніи. слово чѣ. Прїидѣте любимици. прїидѣте ѿци и братїа моа...

к. 185. тогожѣ блаженаго ефрема в покаяніи. слово чѣ. Оувѣдимъ грѣшници мл^ордїе ежїе каковы вѣ лихонмець...

к. 187. тогожѣ ефрема п^ко чиновнаа кѣ съгрѣшаж- шїимъ и кащїимса: — слово чѣ.

к. 188 об. тогожѣ блаженаго ефрема в стрѣтѣ^х слово чѣ.

к. 191 об. тогожѣ в трѣпѣни, и в кив^чникѣ, и в тив- рѣмѣ(!) пришествїи хѣ^к, и в поучени еж^отвн^х книгѣ, и что

1) Се чѣ виходить у писця як грецке ѿ зі знаком ти- сячок.

є° безмалъвїю пw^тsa. сло^в. чї. (В друкованім 1667 р. находим ряд слів чѣ—рї.).

к. 202. тогожде прѣподобнаго єфрема и прѣкраснѣмъ шсиѣѣ. слово благослови Ѡче. чѣ.

к. 219 об. прѣкнаго Ѡца нашего єфрема. w спєни и w поклани сло^в. чѣ. — без кінця; із к. 220-ої послїднїй рядок, а із 221-ої 4 нижні рядки текста вирванї).

Палеографїчна сторона рукописи досить інтересна: s, т, в верхнїх, р, з в нижнїх, s, л в крайнїх рядках визначають ся продовженими раменами з перечеркненнями; w = oo; в o стрїчаєм часто двї точки („очи“); k в титлах передано +; тр в скороченю виходить як з; тв як ѣ; з відзначаєть ся характеристичним гачком в верхнїй шийці. — Правопис перейшла, здаєть ся, через румунску редакцію, що замінила л буквами ѣ, є, а и — ы (жизны, дрѣзосты I, грѣды и колѣзны I об., князы II об., III, крлзы, насы III і др. примїри в текстах описаня).

П о ж а щ и ю.

Життя:

Аввакума прор. 102.
Авксентія 76, йому канон 73.
Авраама, Ісаака, Іакова 119.
Агафії 83.
Акили і Пріскили 84
Акилини 88.
Алексія, чолов. бож. 110, 122,
137, 189.
Амбліха 183.
Ананії 115.
Ананії, Азарії і Місаїла 119,
134.
Ананії ап. 132.
Анастасії римл. 115, 132.
Андрея юрод. 51.
— крит. 91.
— перевоз. 117, 134.
Анни зачатіє 134.
Апостолів собор 106, 123.
Арделеона шпільмана-игреца 82.
Арефи і товаришів 194.
Аристовула ап. 80.
Артемія 99, 101.
Афанасія алекс. 86, 122, 138.
Афря блудниці 201.
Богородиці благовіщенє 80.
Бориса і Гліба 82, 86, 92, 107,
122, 127, 138, 140, (ім вели-
чанія 162), „кнѣзы Россі-
стїѣ“ 197, 204—5.
Borgromeusza 202.

Варнави ап. 88, 89.
Варвари 99, 117, 134.
Варфоломея 89, 94.
Варяга муч. і сина Івана в Кієві
84, 107.
Василія вел. 120, 128, 135.
Вас. вел., Григ. богосл., Ів. зл.
121, 136.
Вероніки кровоточ. 84.
Vigiliusza pap. 202.
Володимира кн. 85, 90, 107,
123, 139.
Вячеслава 101.
Гавріїла арх. собор 81; о нїм
слово 91.
Георгія (Юрія) 85, 96, 102, 110,
111 (слово похвальне), 117,
122, 134, 137, 191, 193.
Германа патр. 79.
Гліба Волод-ча 100.
Голендухи 79.
Григорія акраг. 100.
Григорія арм. 195.
Даніїла прор., як розбив вави-
лонского бога 102.
Деміана печ. чорнориз. 79.
Дмитрія солун. 115, 132.
Евдокії 122, 137.
Евпраксії 92.
Евстафія Плакида 99, його жени
Феоістії і синів Агапія і Фе-
оіста 113, 131.

- Евстратія, Авксентія, Евгенія,
Ореста, Мардарія 100.
- Евфая, що хотів принести в
жертву дочку 80.
- Евфимії 79.
- Евфросинії 113, 132.
- Екатерины 117, 195.
- Екатерины і Віргілія вігії 133.
- Елени цар. (похвала) 88.
- Епіфанія кипр. 79, 87.
- Еразма муч. 78.
- Ефеских муч.: Максима, Ліана,
„Інблїха“, Мартина, Діоні-
сія, Іоанасекса, Коустодїана,
Анѣтонїна 115; Максимілі-
ана, Амблїха... Іоанекса...
132.
- Ефеских 7 отроків 185.
- Ефрема Свр. 120, 136.
(Замбрія 76, 78).
- Захарїї прор. 130.
- Іакова ап. 85.
— перс. муч. 117, 134.
- Івана богосл. 86, 94, 113, 132.
- Іа да Дамаскина 102.
- Івана Злат. — (поставленє през-
витером 102); 116, перенес.
мощей 120, 136; (достойно
названїй Златоустим 201).
- Івана Колодязника 82.
- Івана Хрест. — обрїтенє глави
87, 96, усїкнов. глави 94,
205—6; 98, 106; рождество
123, 132.
- Івана Кущника 99, 120, 136.
- Івана Ліствичника 154.
- Івана милост. 116, 133.
- Івана огородника 194.
- Іелесея 84, 89, 91.
- Ілії боговидці похвала 97.
- Ілії прор. 124, 140, 205.
- Іоакима і Анни 112.
- Іоасафа царевича 102, 116.
- Іова 82, 86, 129.
- Іосифа еп. сол. 85.
- Іосифа прекр. 159.
- Ісаїї 83.
- Кандея презв. 79.
- Кагра bisk. kret. 204.
- Кепсими панни 195.
- Кирика і Улїти 90, 139.
- Кирила патр. 88.
— филос. 76, 77, 108—9.
- Климент папи 102, 195.
- Козми і Дамяна 115, 133, 194,
202.
- Константина і Елени 87, 123,
138.
- Ксенофонта і дітей його Івана
і Аркадія 100.
- Лазаря успенїє 4-дневне 158,
159.
- Лукїана і 2-х дітей 87.
- Людмілі 101.
- Майора муч. 77.
- Макавеїв, їх матери Соломонїї,
учит. Елеазара 2-х жен з
дітьми 93.
- Макавеїв братів 93.
- Макрини сестри Вас. вел. 91.
- Малахїї вигляд 104.
- Марїї егип. 110, 122, 137.
- Марїї Магдалини 92.
- Марини 91, 124, 140.
- Марка афин. 99.
— еванг. 82, 85.
— фрач. 120, 136.
- Маркіана 79.
- Мартина туров. мнїха 79.
— фряж. еп. 116.
- Мартинїана 121, 136.
- Матфея ап. 102, 133.
- Мелхиседека 106.
- Месодїя морав. еп. 78, 105.
- Metrona św. 204.
- Михаїлу арх. і Гавріїлу похва-
ла 116.
- Михаїла арх. чуда 112, 131.
— 115.
— нов. 111.
- Мойсея Мурина 94.
- Наассора і Сосипатра 82.
- Нафанаїла уч. ап. 82.

- Нікейских 318 отців і інших
6-и соборів 139—140; отців
7-и соборів 123.
- Никити халк. 87, 112.
- Николая 95, 134, 201.
— перенес. мощей 86, 97, 111,
123, 138, (служба 201), 205.
— чуда 117, 118, 187.
- Олівіана еп. 78.
- Ольги княг. „илесковитины“
79, 106.
- Онисима уч. ап. 77.
- Онуфрія пуст. 88, 123, 138.
- Павла ап. наверненя 129.
- Памфила, Павла, Порфирія, Се-
леона, Оуалента, Оуліана,
Феодула 77.
- Панкратія 90.
- Пантелеймона 92.
- Параскевії 115, Парасковген
132.
- Патермутія, Кипрія і Алексан-
дра воіна 90.
- Пахомія 86—7, 111.
- Пелагії блудниці 78, 191.
— мучен. 86.
- Перпетуї, і Потецѣанны свести
Нероновы 84.
- Петра афон. 100.
— ап. 129.
- Петра і Павла діянія 90.
— память 90.
— 123.
- Петра ап. преніє со Симоном
волхвом 89, 138.
(Посвячене храма в Києві 102).
- Прокопія 90, 194.
- Robert milosierdny 208.
- Сави 95.
- Сампсона презв. 79.
— страннопрієм. 89.
(Святых всіх память 153).
- (Святых руских і славян. 197—
198).
- 3-х святителїв-королїв 129.
- Севастійских 40 муч. 96, 110,
122, 137, (десять муч. 193).
- Семіона ближика, еп. іер. 82.
— серб., дружини його Ана-
стасії і Авдїлы презв., Пус-
фата, Евасика 82.
- Симеона ант. 111.
— богопр. і Анни прор. 121.
— едес. 91.
— столп. 99, 130.
— юрод. і Івана пуст. 92.
- Силвана еп. кипр. і 40 муч. 78.
- Созонта понт. 203.
- Софонія вигляд 104.
- Стефана діак. 119, 135.
— перенес. мощ. 93, 124.
- Тимофея ап. 88.
— і Маври 78.
- Улїани 119.
- Февронії діви 89.
- Фекли 113, 132.
- Феодори алекс. 112, 131, 181.
Феодора едес. 84.
— страт. 109, 121, 136, 194.
— Тир. 136, 154.
— 108.
- Феодосія игум. печ. 78.
- Феодула патр. 218.
- Филипа ап. 101.
- Фоми діянія 132.
— ап. 184.
- Флора і Лавра 94.
- Фрола 125.
- Халкидонских отців 123, 139.
- Христини тир. 92.
- Христофора 86.
- Юліяна муч. 89.
- Юліянії 134.
- Юстина фил. 88.
- „Чистил“ мучениці 84.
- Автори і виданя, згадані в
„Описі“:*
- Абрагам В. проф. 53.
- Анфологон, Льв. 1643 р. 74.
- Архангельский проф. 17, 18.
- Бодянский 70, 79.
- Брікнер А. проф. 51.
- Васильев А. ак. 206.

- Востоков 20, 42, 44, 45, 47, 64, 88, 190, 209, 216, 219, 220.
 „Гласник“ 49.
 Горский-Невоструев 4, 10, 60, 62, 163, 168.
 Григорович 74.
 Добровский 76.
 Житіє св. о. Николая, Київ 1680 р. 201.
 Житє і Слово 187, 203.
 Житѣя и хоженѣя Даниїла и-гум. 182.
 Записки наук. Т-ва ім. Шевч. 210.
 Извѣстія 2-го Отд. Ак. Н. 65.
 Истрин В. проф. 18.
 Іоана Злат. книга о свящ. 1614 р. 50, 53.
 Калайдович 14.
 Калужняцкий проф. 36, 44.
 Сугіасу, шкільне дїйство 1595 р. 115.
 Кирил Туровский 14.
 Combefis 14.
 Коскен 5.
 Костомаров 4, 5, 11, 14.
 Лихачев 61, 63, 68, 70, 73, 100, 128, 162, 198, 208.
 Макарій 173.
 Migne, Patrol. gr. 9, 11, 15, 17, 20, 41, 65.
 Міклошич 64, 154.
 Минєя ркп. XV. в. 73.
 Млот на szarownice 1614 р. 54.
 Памятники др.-рус. учит. писем. 156.
 Петров Н. И. 20.
 Петрушевич А. С. 76, 77, 79, 142.
 — Мнх. 168.
 Погоди́н М. П. 74.
 Попов А. 141.
 Порфирьев, Апокр. 98, 119, 125, 127, 147, 178, 179, 199, 214, 215, 217.
 Православ. Собесѣдникъ 10, 12, 13, 16, 17.
 Пролог, С-Птб. 1895 р. 77, 79, 81, 82, 84, 94, 103, 105, 124, 128.
 Пѣтухов 10, 16.
 Рукописи Б-ки Народ. Дома № 98 а: 64, 65.
 Русскія достопамят. 44.
 Свѣнцицкій, Опис. 182.
 Сергій-Мѣсяцесл. 114.
 Свнорієць 1680 р. 200.
 Skarga, Żywoty świętych 1979 г. 85, 86, 87, 89, 92, 129, 193, 194, 195.
 Срезневскій И. И. 16, 92, 114, 122, 124.
 Сухомлинов 8, 12.
 „Starine“ 137, 189.
 „Студит“ книга 143--7.
 Тихонравов 7, 12.
 Требник Страт. 1606 р. 50, 56.
 Устав москов. печати 50.
 Франко І. д-р. (Пам'ятки укр.-рус. мови: Апокр.; Варл. і Йоас.) 6, 12, 14, 17, 18, 60, 64, 77, 81—5, 98, 99, 101--3, 105—7, 112, 113, 115, 116, 119, 125, 128, 130—5, 138, 139, 141, 160, 178—182, 184, 185, 187, 192, 195, 199, 206, 209—11, 213—15, 217, 220.
 „Чтенія“ 7, 133, 138, 140, 141.
 Ягичъ И. В. 174.
 Яковлев, Измар. 2—18.
 антимінса „написаніє“ 34.
 Антихрист 210, 215, 216.
 Апокріфічно-легендарні статі, видїня, повісти:
 Авакума прор. 102.
 Агафія видїне раю, чудо з шматком хлѣба від пр. Ілії 83.
 Адамова голова 193.
 Адам і Ева 217—8.
 Андрея і Епіфанія видїне о Pokрові 101, 113—4.

Андрея вид. о раю 101.
— о умершій богачі 101.
Анни зачатіє 118.
Богородиці рожество 112, 131.
— житє 185.
— возраст (Епиф. мн.) 211,
220.
— введено в храм 102, 133.
— Успеніє 107, 141.
— риза 90, 97, 139.
Волхви 103.
Даніїла прор. видіня 18, 68,
210, 215.
Івана богосл. мощей чуда 105.
Ісаїї Амосового пророцтво о по-
слѣдніх днях 17.
Ісуса Христа Рожество 134—5.
— подобіє і возраст 220.
— дѣтство 187.
— мука і воскресеніє (Стекар
і Леоугин) 160.
— нерукотвор. образ (убрус.)
141, 178.
— знайдений у Акилини (Григ.
Ніс. 98, у жидовина в Цар-
городі 204.
— Переписка з Авгарем 125,
177—8.
— дерева хрестові 192.
— знятіє з креста 204.
о Лоті 178—9.
Луці ап. похвальне слово 115.
Макарія вел. слово 195, видіне
218.
Матфея ап. мученє 116.
Мелхіседек 106.
Мefeldія патар. слово 185.
Михайла арх. апокаліпсеіє 131.
Ніфонта видіне о смерті і ру-
саліях 209.
Павла ап. видіне 12.
Пилата к Тиверію посланіє 204.
Прохора в Потребах повість 99.
Світа (неба і землі) сотворене
208, 212, 213, 220.
Соломія баба 103.

Фоми ап. діянія 115, (о пона-
рїї) 209.

Historye o Anastazyuszu ces. 203.
Biskupie panormitańskim 205.
Dzielnosci pobożnym 206—7.
Królu burgund. 203.
Księżciu lotaryn. 203.
Persach 203.
Titusie rzym. 208.
Uwakaryku 203.
Ferdynandzie tyr. 203.
ікони 102.
гусяр, як навчив ся малювати.
Евладій 203.
Жена вірна з невірним му-
жем 187.
„Игуменъ нѣкин“ 17.
Каріак піп 114—5.
Клятвopреступник уник божого
суда 207.
Купець богобоязний 17.
Месит чародій 218.
Молодець мудрий 187.
О правді і неправді 14, 81.
розбійників 2-х зачатіє 192.
Сивіла ц-ця 210.
Сиклітіан цар з зятем Еладієм,
що записав жену і дѣтей Лю-
циперу 187.
Сліпець тативий (злодій) 15.
Соломон премудрий 181.
о Тязиоті слово 14.
Чорноризець лицемірний 216.
Чортівска хитрість і божа спра-
ведливість 200.
Чорти борють ся з мнихами 79,
хотять прельстити черця 17.
Чорт тягне молячого ся брата
за полу 15.
Чуда: молитвою дощ з неба 11.
молитвою 13 зол. убогому
80.
Іван Милост. простив уже
по своїй смерті гріш-
ну жону 116.

з головою Івана Хрт. 110,
121—3, 137, 138.
св. Николи в Квіві 118,
134.
кара попу і його попаді
за скотоложство (роз-
шарпані птицями в цер-
кві) 57—8.
Павел ап. говорить в уху
Івану 3л. 102.
ангели служать з понами
літургію 80.
св. Ілії в Новгороді на
Волзі 91, 124, 140.
о владимир. іконі Бого-
родиці 94, 125.
шевці 2 сусіди 14, 84.
блаженства християнські 182.
богачі:
Притча от болгарских книг 4.
о богатім і Лазарі 7,
Ніфонта сл. о богатім і скупім
11.
о немилостивих богатих 11.
слово о богатих 145—6.
„еже не богатѣти лихо“ 151.
скупарі 184.
перед богатим бути смиренным
190.
пані і раби 56.
раби „да не обидят гна ско-
его“ 83.
*Віруваня, народні звичаї,
зрїзи:*
св. отець „како хртїаномъ жи-
ти“ 12, 13.
обаванія-чари 32, 50, 51.
„карити пероги виною чести
радди рождїства прч. мри
дѣвки“ 37—8; гл. „сковродо-
печци“ 42.
наузи і стрїла громова 38.
хрест, що на землі або на небі
пишуть 45.
віра в гади, звірів, злі і добрі

хвилі 48, 56.
чарівники 53—4.
„чары, челбы, коки, игры, дивы,
басни, шахматы встави, кон-
наго оуристанїа незри (сїен-
ниче)“ 58—9.
гл. гри.

*Властителі, вкладники, писці
і читачі книг:*

Antoni malarz Stryiski (6 л.) 225.
Бельовска вдова (вл.) 68, 70.
Бѣлневичъ Іонъ (!) жудачевского
(!) пов. (вл.) 100.
Буцацкий Стефан (вл.) 111.
Демковичъ Семіон, стряин. дяк
1618 р. (п.) 112, 126.
Досіфей митр. сочав. (вл.) 68.
„Игнат из жоню Юстина и съ
чадми Кирилом, Сафроню
и Яллою“ (вкл. 34.
Ф. Иванъ Долгопольски (ч.)
33.
Іоанъ Кримка (вкл.) 108.
Іона іеромон. унев. 1577 (п.)
152.
Козма свц. Дунаєва (вл.) 130.
Константин поп, зять Марії з
Туряева (вл.) 131.
Lewicki Andrzej diak ulucki (вл.)
203.
Марія з Туряева (чи не Уня-
єва?) (вл.) 131.
Марія з Унева 1737 р. (вкл.)
130.
Матфей Попович Зроубежевич
дяк в Хирові 1614 р. (п.) 59.
свц. Мѣсковѣч Григорѣ з Бор-
шова 1755 р. (вл.) 216.
Мѣсковичъ Іоанъ, син (п.) 216.
Михаїл презв. рабѣбанѣськї
(вл.) 224.
Петровский Конст. свц. марти-
нівекїй 1647 р. (вл.) 55.
Прокопій свц. городовекїй (вл.)
59.

Свѣдѣн'ски Пав. презв. лодинь-скій (вл. п.) 202.

Силоуан Клисарх (ч.) 35.

Stefanowski Zacharyasz, bakałarz wuspiański 1744 р. (ч.) 106.

Татяна з доч. Федосею „дяку-нихою Морозихою“ в Золочеві (вкл.) 81.

„Томяковъ Анѣдрей въ селѣ Лѣв'цехъ за панѣ Туркуловъ“ 1720 р. (п.) 189.

Шумлянскій Евстафій (вл.) 21, 28.

Вопросо-одвѣти 179, 206, 210, 216; Pytania o różnych rzeczach 207—8.

Грамоти грецкої початок 173—174.

Гри, забави, спів, танці:

о „играх и ѡ пласанїи“ Ів. Зл. 3.

„ѡ роусальах“ Ніфонта 4, 209;

о лѣсти мира сього 8.

ап. Павло против танців, гуслів, сопілок, сатанинских пісень і позорщ 14.

народні забави 51.

грїхїв ісповіданє 172.

дѣти — родичі:

дѣти супроти родичів 6.

„како имѣти чадѣ“ Ів. Зл. 6.

дѣтям читити родичів 7, 68—9, 146.

„не излише по младенцѣх пла-кати“ Ів. Зл. 8.

„ѡ помѣтѣжнихъ своа мла-денца“ 33.

дѣти і родичі 56.

духовенство:

„тако не подобеть прѣстасти 8чаше“ Ів. Зл. 5.

„како читити прѣзвитеры“ Ів. Зл. 7.

„како попом 8читити люди“ Ів. Зл. 10.

приписи царя Устіяна з Корм-чої 38—9, 52.

поученіе всякому попови Ів. Зл. 45, 221.

Причт церковний 47, 208.

о римскихъ попах 52.

о священствѣ кир Симеона 52—3.

„ѡ іерейхъ“ 57.

„ѡ епїп'кх не пекущихъса люд'ми“ Ів. Зл. 84.

о священниках, що не учать людей, слово прор. Езекиї 106.

о świętokupstwie 203.

священникъ служить літургію, а не причастить ся 208.

перед „дѣрными попами“ не сповідатись, ев. Матвія 217.

„что естъ іерей“, Василя вел. 219.

духовний брат 49.

душа:

„ѡ исходѣ души“ Ів. Мил. 31.

Феофіла алек. 82, 152; Кя-рила ал. 192, 199.

„скотогъ кровѣ его ест душа его“ 57.

„како дѣла праведныхъ исходят на нѣса и како грѣшныхъ о-ставляема врагомъ“, видїне Пахомія 83.

о душах, слова Андрея і Епі-фанія 101, 106, 191.

о душі праведній, Ів. Зл. 146, 147—8.

о спасенію душі 158.

о „матѣжи житїа сего“ 206.

Ересї, полемїка з ними:

Павлікіяне 18.

Македонїи 40.

— і др. 210.

Латвнѣ, опріснок 34, 41, 172, 173, 209, 210.

Адріану папі епістолія 32, 40.

„ѡ франзѣх и прочихъ латинахъ“ 41.

папи Іфремура ісповіданє віри 35.

коявити і ццари 41.

„месалиани-бакжни богомолін“ 41. 42.

ересі, по Епіфанію (славянщене назв) 41—2.

Севира ересь, Ів. книжника Трифен 42.

армейска 45.

о ходячих в церкви латинскі, жидівскі і іновірні 102.

о скопцях 105.

„W армянїхъ“ 177.

вопросо-одвіти 179, 180.

Thomas Valdensis 205.

стязаніє в Єрусалимі при патр. Софронію о христ. вірі 215.

(гл. нехристіяне).

Женитьба, перелобство:

св. отець слово 7.

— о соблазнї бісовскім 6.

Ів. Зл. к вдовцям і вдовам 9.

о „кръвомѣси“ 33, 43, 56.

„свѣкнитисѧ жены“ в неділю і 40-ницю 34.

„повѣсти различны къ стверженію встѣяющимъ на ны бранем Ѡ люкодѣанїа“ 150.

„сѣвекспленїи оубѣгати“ 151.

„мѣтнїю творѣше а блюда не остана“ 7.

карн за блуд 38.

мужоложство 48.

малакія 48, 51, 57.

о братї, побїдженїем од блуда (із Патерника) 219.

Жени:

„како блюстїи злыхъ женъ“ Ант. вел. 3.

о добрих женах, Ів. Зл. 6.

о злих і добрих женах, Ів. Зл. 6.

о злих женах, Ів. Зл. 6, 107, 125—6.

„о нїже къ нечистотѣкъ женахъ“ 33. жена, котрої муж в чужу землю вийшов 34.

карн за спільну купіль з мушцинами 37.

правила о женах 51.

жени „да будѣт молчаливы“ 194.

о іедней бiałогловіє гнiewливею 202.

Записи і приписки на полях:

27-8 (поговорки, голод і саранча 1749, ряд історичних осіб);

66—7 (поговорки, пісні церковні польскі і рускі); 103,

104, 105 (поговорки, вірша); 106 (пісня на Вознесеніє);

110 (пісня о Адамї); 130—1 (вкладна — 20 зол. пол. за

Соборник); 148—9 (вірші), 152; 186 (+ Василя свц.

братского 1679 і свїг на велєдєнь 1665 р.); 189; 203

(проповідь на похоронї х. Јапа Czarniawskiego plebana

Rychwalskiego); 216, 225.

звїрят фізіологія 212—213. книги:

„како не лей чести“ Ів. Зл. 2.

„какѡ сѣшати книгъ“ Ефр. 2.

„о чтѣнїихъ многѡхъ книгъ“ Ген. патр. 18.

ложні книги 46; молитва від них 61.

мирскі псалми 46.

писця послѣсловіє 47.

правила апостольскі о книгах:

„нїже подобаєть чести и вѣнимати; нїже не вѣнимати ни чести“ 59.

індексе ложних книг 60—1.

о книжнім ученю Ефр. 103—4.

хытрость книжна 133—4.

о слуханю і читаню поученїи книжних 147.

„кїзїе рускїе: ростиславъ“

моравскій, стѣполкѣ тѣрск-
скій и коцланѣ княз панон-
скій“ 74.
Всеволод кiev. i Володимир Все-
вол. черниг. 111.
Димитрію вел. кн. посланіе 46.
лїтургїи толковане 39, 52, 59,
218—219.
„перенос“ з толком 178.
о тайнах 52, 58.
Григорія богосл. 206.
ап. Павла о лїтургїи 209.
лїченє недугів „волюкованиемъ
и назиы“ 2.
(гл. Віруваня — чари).
мірила „сѣгъбала“ 54.
місцевости:
монастир на Чорнім Дїлку 21.
— сваричівскій 1661 р. 28.
Золочів 1719 р. 84.
Сочава 68.
м-р в Драгомирні 108.
Путятинскій замок 130.
м-р в „Ѣнагк“ 1577 р. 152.
Молитви:
на охорону від ложних книг 61.
„о вразкѣхъ на всак днѣ“ 174.
„егда змиа оумств“ 174.
о „вставленїи прохода чїкоу“
174.
„Ѡ напасти“ 174.
„Ѡ кроке“ 175.
„Ѡ морѣ и Ѡ вѣщицѣ“ 175.
„Ѡ вѣшена пса или вѣлка“
175.
„над оужасяющимса вѣ снѣ“
175
„иже бо“ не спитѣ“ 175.
„Ѡ всакого недоуга Ѡ. Наси-
лїа“ 176.
од страха 176.
„Ѡ трасавицѣ“ 176.
„егда сраце болит“ 176.
„Ѡ нежита“ 176.
молитва бабі 201.
м-ви св. тройці i Богородиці 201.

м-ва о „сѣвершенїю сѣа книги“
208.

„Отче наш“ з толком 178, 211.
Народи ріжні, їх походженє
207—8, 211—212.

Нехристїяне:

агаряне-ізмаїлтяне 42.

халепа-калїф 45.

„Халепинны дѣла“ 177.

Пости:

о великім i апостольских постах
Ів. Зл. 13.

о великім, Филиповці i петрївці,
св. отець i апостолів 13.

о филіповці 16.

великі i малї пости 48, 52, 56.

поученїе о постах 186.

поствї слова 204.

Право чортовске 53—4.

„Путника“ одривки (віддалена)
185, 189.

своѣки — славянскї назви 49.

свѣта:

Богоявленє, Благовїщенє 56.

1-го серпня празнуємо „мло-
стивому Спасу и прч. Ма-
терї“ 93.

(гл. слова).

Середа, пятниця, недїля:

о середї i пятниці, Пахомїя 12.

о недїлї, Евсевія 15.

— Якова брата Госп. 15.

о середї, пятниці 40-ці 52, 53.

Слова:

Рождеству 19, 95 (Ів. Зл., Вас.
В.); 119, 135 (Ів. Зл.); Пред-
празднеству 119, 134.

Обрїзаню 119, 135.

Стрїгеню 108, 121, 136.

Богоявленю 19, 96, 120.

Преображеню 93 (Ів. Зл., Ефр.);

97 (Анаст., Кир. ал.); 124
(Ів. Зл., Клим.); 141 (Ів. Зл.).

Воскресеню 81, 105, 144, 160;

о невїрячих в Воскресенє 158.

Вознесеню 147.

Воздвиженю ч. хр. 112, 131.
Введеню в храм Бці 116, 117.
Благовіщеню 19—21, 96 (Ів. Зл.,
Гр. Ніс.); 110 Предпразд.
(Афан. В., Ів. Зл., Ів. Дам.);
122, 137, 203. (Ів. Зл., Ів.
Дам.); 135 (Ів. Зл.).
Воплоченю Ісуса 19, 101.
Успенію 94, 98 (Ів. Зл.); 98
(Клим.); 124.
Собору Б-ці 119, 135.
Покрову 132.

Слова проложні:

„яко по смърти мѣтна коу
прѣтна“ 81.
„о многомъ иманіи“ св. Васи-
лія 84.
„въ расмотреніи“ 84.
„въ прозрѣливствѣ Даніила“ 84.
о первих і послѣднихъ мнихахъ 84.
похвала даючимъ милостиню 195.

Смерть:

„прѣкнїе петра черноризца преже
три дни смърти“ 83.
„о скончаніи житїа члвческаго“
Ів. Зл. 219.
о „исходѣ души и к. митар-
ствѣ“ Кирила Ал. 14.
(гл. Суд послѣдній).

Собори церковні 210.

Старозавітні подїї і особи
(по Палвї) 213—216.

Суд:

о судї і о правдї, з Мойсейо-
вого закона 39.
Сирахово слово на немилости-
вихъ князїв, що неправдою
судять 46.
о судїяхъ „емлющихъ мзда“ 46,
83.

Суд послѣдній:

слово Ефрема 4, 153.
о казняхъ божихъ Ів. Зл. 10.
повість о будучімъ судї і о зем-
нихъ мукахъ 68.

о Тязноті-Таксіотї, митарства
14, 105.
добрі і злі учинки людей на
харатїяхъ 146.
Мефодїя Патар. о послѣднімъ днї
і послѣднихъ лїтахъ 184—5.
Макарїя Вел. слово 195.
о „сждѣхъ ѿ прощенїа александ-
дра“ 210.
Данїїла прор. видїня 215.

Твори святихъ Отцїв:

Алексея патр. „о брацѣхъ“ 43.
Амвросїя мед. похвала Еленї
цар. 88.
Анастасїя ігум. син. — Слово 3,
вопросъ 58, о 6-імъ псалмї 99,
о постї 154.
Анастасїя патр. ісповїдане віри
69.
Андрєя юрод. слово о Антихри-
стї 191.
Андрєя крит. слово на Воздви-
женє 112.
Антіоха вопросы, одвїти Епі-
фанїя 9.
Антіоха Пандовъ 77.
— вел. Слова із Пандектів: 3,
156 (падєнїе въ зрѣжанїе),
157 (пост, сребролюбїе, алчба,
не любити мира, клеветѣ,
шентанїе и клеветѣ), 158 (лѣ-
ность, злоба, не ѹкарати, по-
слѣшанїе, трєпенїе).
Афанасїя 5, 17; к Антіоху кн.
15, 69, 217; о св. дусї 35;
о пренїю Монданиста еретика
з христ. 35, к Аномїю 35,
о наузахъ і стрїлі гром. 38,
к Аммону мниху 40; о казняхъ
божихъ; о ратехъ і о градї 82;
о одверженю мира сего 85,
на Стрїтенє 96, в нед. цвїт.
143, о Лазарї 159, о Мелхисе-
децї 181, 199; о образї Господнї
194; о таємници обхожденїя
дне истинныя пасхи 198.

Варлаама пустин. о трьох дру-
гах 6.

Василія еп. Амас. посланіє 18.

Василія Вел. 4, 11, 16 19; Ан-
гелова повість 10, о іноках
і мирянах 18, епістоля 32,
посланіє к Амфілохію 38,
к Григорію богосл. 42, Поу-
ченіє мнихом 49, 58; од за-
віщаня 51; правила і впресо-
одвіти 59; похвала 40-а муч.
севаст. 110; о постї 153; по-
ученія 157 (о словесін, по-
каянню, тройці, терпіню; о
тварі і о божестві 161; о
„всакои докродктели“ 193,
о Евладію 203, о естві чоло-
віка 206; впресо-одвіти 217.

Генадія патр. 10, 17, 18; епі-
столя 32, 40; стословець
189—90; чому Бог позволив
бісу боротись з чоловіком
227.

Германа патр. Ѡвѣщаніє папѣ
Френемуру 35, посланіє 45,
слово на Введенє 117, 133.

Григорія анос. правила 42.

— богосл. поученє в 2-у нед.
поста 155, о літургії 206,
толк „Вѣроу“ 211, впресо-
одвіти 217.

— ігум. Похвала Георгію по-
бід. 111, Ілії 205.

— неокес. О нашествію вар-
варів 42.

— ніс. Мелетію надгробне сло-
во 108, Феодору гір. 109,
в вел. суб. 144, на Соме-
ствіє 148.

— папї 2, о Матренї 11.

— чудотв. 35.

„Діадох“ Ѡкровенїє 43.

Діонісія — Слово 9.

— аеп. правила 40, 58.

— ареопаг. о св. Дусї 35.

Доминика аеп. венет. писаніє
о опрісноці 34.

Домитрія кизич. митр. о коя-
витах і цицарах 41.

Дорофея тир. реєстр 70-и уче-
ннків 83, 106.

Евсевія — Сл. 14.

— алекс. о муці Господній
159, о судах посмертних 210.

Евфимія тьрн. похвала Констан-
тину і Еленї 111.

Епіфанія кипр. Слова 19, о ере-
сах 41—2.

Ефрема Сир: о судї і покаянню
4, 68; о покаянню 9, мятежи
житя 9; о 2-ім приходї Х-та,
о кончинї мпра 15; о казнях
божых і о раях 16; Паре-
незіс 21—7, Слова 54—5, 68;
о подвизї 82, о ереях 83, о бу-
дучім судї, о постї 153, о по-
слїдніх літах 206.

Іакова черця посл. вел. кн.
Дмитрію 46.

Івана богосл. Ѡкровеніє 111.

— Дамаск. сл. на Благовіщ.
19—21, 203; од богословія
35; *περὶ αἰρέσεων* 41—2;
Варл. і Йоас. 69; о пра-
восл. вірі 219; літописець
Іс. Х-а 219.

— Злат. слова в Ізмарадї
1—19; на посл. ап. Павла
54, о суетнім житю і о у-
мерших 68, не виходити із
ц-ви од літургії 82; як на-
лежить вчити, о навикю
грїховнім 83; на рожд. Ів.
хрт. 89, 97; Преображ. 93,
124; Усїкнов. ч. гл. 94, 125,
141; Пет. і Пав. 97, 139;
Мелетію 108; Івану еванг.
111, 138; о 14 тис. убитих
дїтях 119, 135; слова трїо-
дївнї 126—8, 142—8; о жи-
ттю і скорбах 133; Б-ці і
арх. Гавр. 137, о житю і
посл. судї 153; о постї, па-
мятати о страш. часї 155;

- поучене 157; о 10-в дѣвах, о соборі на Іс Х-а, о блудницї 159; поуч. 178, о смир. 195, предословіе 201, о покаянню і душевній пользі 206, од книги бытія 212, о Адамі 217, літур. толк. 218, о скінч. житя люд. 219, душеполез. сл. ісповід. грїх., о Евтропію 221.
- китрош. к еписк. драч. Кавасилї 34.
- милост. Слово 3.
- митроп. евх. похвала 3-м святим 96.
- киз. правила Івану чорнор. 44.
- новгор. правила 45.
- рус. о опрісноках 41.
- тир. Фѣѣцїанїа 33.
- Постн. Правила 33, 49.
- Іларіона — о одверженю мира 158, о монаш. житю 158.
- (І)ларіона прп. о житю сїм 11, о одверж. мира 107, величанїе монаш. 107.
- Ісіхїя презв. ерус. Похв. Петру і Павлу 97.
- Іосифа слово о ц-вних жидїв. чинах 106.
- Кирила алекс. Слово 7; посл. к Домну, Евлогію, Максиму і Генадію 40; Сл. о Ів. еванг. і Б-ці 111; на Стрїт. 121, 136; о ісходї души 199.
- Ф. Кирила — Сл. о страсі бож. 12, о небес. силах 18, канон покаян. к І-су Х-ту 199.
- Кирила митр. рус. правила 44, 221.
- Климентя еп. Івану крт. 120, 136, арх. Мих. і Гавр. 133.
- Константина памф. вопрошанїя 43.
- Максима митр. рус. о постї 46, — ісповід. образ церкви 45.
- Михайла патр. к антїох. патр. Петру 35.
- Сиггела ерус. о правїй вірі 34.
- Нектарїя патр. о Феод. тир. 109.
- Никити ірак. Одвіти 34.
- Никифора патр. Правила 33, 53.
- митр. (рус.) о опрісноках 173.
- Никона посланїе 53, Тактикон 61, на колиць цѣвїѣ продаде Іуда Хр҃га 193.
- Нила чорнор. Посланїе Халкію 42.
- Нифонта — Слово о искушенїю 4, о богачі і скупарі 11, о смертї 209.
- Памвы сл. душеполез. 207.
- Панкратїя муч. Слово 10.
- Парфенїя патр. посланїе 182.
- Петра і Павла заповідї о людских дѣлах 56.
- Петра аеп. алек. посл. к бенетскому аепу о опрісноках 41.
- Петра аеп. антїох. посланїе к римскому аепу 41.
- Пополїта вопросы 217.
- Прокла конст. Похвала Ів. бог. 111.
- Сави Правило 58.
- Северїяна гевал. слово од шестоднева 220—1.
- Семїона еп. месоп. о смертї 10, яко в умї матї день ісходний 152.
- Сидора посланїе к Евсевію еп. 5.
- Сисинїя патр. „о второбрачних“ 33.
- Сисоя о обидях 84.
- Тарасїя аеп. Епістолїя 32, 40.
- Тимофея алекс. правила 40, о Свм. і Аннї 136.
- Феодора ісповідн. Слово на рожд. Б-ці 131.
- Студ. о трудячих ся 81,

поуч. к братії 105; о постї і безстрашію, о благодати бож. 153; з вірою слухати бого-служеня і 4 инші слова 154; сл. утішительне братії 155, о пользі душев. 156.

Феодорита о месал. ересї 42.

Феодосія Печ. поученія 105; о терпїню і любві, о терп. і милостинї, о терп. і смир., о ходженю в ц-в і молитві 156.

Феодота о постї 153.

Феофіла алекс. правила 40, о ісходї душі 152.

Феофілакта болг. толковане 68.

Церков:

ходити в ц-в 5.

о невстаючих на утреню Ів. Зл. 8.

приходити з вірою Ів. Зл. 9, 10. в ц-ві погребати 10.

десятини ц-внї 36, 46.

толк о апостольській ц-ві 39, 59. ц-вна злука при Констант. і Романї 39.

Максима ісповід. „чїн образ дрѣжитъ соборныя цѣв“ 45.

не виходити в ц-ви од служби Ів. Зл. 82.

в ц-ві зо страхом стояти 147.

о неуміючих крестити ся 147.

о ц-ві і молитві 156.

символїка частей ц-ви Григ. богосл. 206.

Чини:

прищаченя слабого, поновленя 50.

умершим память творити 57.

поставленю заклинателя 59.

— четця і півця, поддіякона і діякона, презвитера 59.

Чоловіка фізіологія:

кріпость і розум де живуть, Ів. Зл. 8.

о тварі божій і кончинї Ів. Зл. 8.

о умираючих нагло 9.

о складї тіла люд. 10.

о житю людскім св. отець 11.

о „прѣвозданїкѣ“ Кир. 12.

зносини супругів, ап. Павла 13.

о снах од Пандока 17.

„блѣд и сонїа ѿ колика о-кразь“ 155.

Зміст I частини.

	стор.
Передне слово	V—VII
Передмова	VIII—XIV
I. Ізмарагд XVI. в.	1
II. Кормчі і Номоканони:	
Кормча XV. в.	31
" XVI. в.	35
Номоканон XVI. в.	48
" XVII в.	50
Правила апостолів і соборів 1614 р	56
III. Варлаам і Йоасаф, Кирил і Мефодій:	
Варлаам і Йоасаф XIV/XV. в.	63
" " XVI. в.	69
Кирил і Мефодій XVI. в.	69
" " XVII./XVIII. в.	70
Житє Кирила XVI в.	75
IV. Прологи:	
XVII. в.	76
XVI. в.	77
XVI/XVII. в.	80
XVII. в.	85
XVI. в.	100
XVI. в.	104
V. Торжественники:	
XVI. в.	18—21
XVI. в.	95—100
XVI. в.	108
1618 р.	112
поч. XVIII. в.	128
кон. XVI. в.	130

